

OPVSCVLA
B. P. FRANCISCI
ASSISIATIS.

Iàm pridem ab Adm. R. P. Fr.
L V C A V V A D D I N G O
Hiberno Ordin. Minor. Reg.
Oſſeru. Theolog.

*Et Seraphicæ Religionis generali Chro-
nologo, collectæ, diſtinctæ, Notis
& Commentarijs Aſceticis
illuſtrata.*

Impreſentiarum verò, non ad commodiorem
uſum dumtaxat, verumetiam ad exactio-
rem Regularis Oſſervantiæ cultum, P. Fr.
Antonij de Caieta, Neapolitanæ Reforma-
tionis Cuſtodis, induſtria, hoc longè con-
tractiori volumine multipliciùs cuſa, &
extenſiùs euulgata.

Petri Martini & Petri Aſceticæ

N E A P O L I.
Apud Lazarum Scorigium. 1635.

Reuerendissimo Patri,
Patrono, & Pastori Vig.^{mo}

Patri Fratri

IO. BAPTISTÆ

A CAMPANEA

Totius Seraphici Ord.
MINISTRO GENERALI.

Fr. Antonius de Caieta, &c.

P Rodit tua au-
thoritate, Re-
uerendissime Pater,
in lucem Opusculo-
rum Seraphici Patris

a 2 no-

nostri Francisci Ver-
bam abbreviatum ,
quod ipse , velut Se-
raph Divini flaminis
extasi humana tran-
scendens, spiravit po-
tius, quàm cōposuit .
Continet siquidē ,
vt non ignoras, dilu-
cidum omnium vir-
tutum specimen , ac
reductorium quod-
dam

dā totius Regni Cæ-
lestis, à quo sicūt per-
fectionis normam te
decerpisse haud du-
bito, qua in regularis
obseruantia restitui-
tione flagras, sic etiā
nobis ipsum, vt cla-
rissimum speculum,
proponēs, prælo mā-
dari iubes: Eccè ipse
tuis nutibus obtem-

a 3

pe-

perans , veneratus in
te pastoralis animi sol
licitudinem , editio-
nem eius tertiam cu-
ro; & , velut tibi iam
priùs dicatum , quàm
editum , ex mea in te
obseruantia profiliēs,
ac debitum exoluēs ,
ad tuum patrociniũ
sua sponte conuolat;
colligas tamen cum
ipso

ipſo dicātis animum
humiliter potiora p̄-
ſignantem. Neapoli
ex noſtro Crucis Cē-
nobio iij. Kal. Octo-
bris 1635.

Fr. Ioānes Baptista à Cam-
paneā totius Ord. Min.
General. Min. & seruus.
Dilecto nobis in Christo
Patri Fratri Antonio de
Caieta eiusdem Ord. &
instituti, Reformationis
verò Prouinciæ nostræ
Neapolis Custodi, salu-
tem in Domino sempi-
ternam.

E Am Sanctissimi Pa-
tris nostri Francisci
Opuscula præseferunt pie-
ta-

tatem: illū, ad huius Mū-
di contemptum, ad super-
celestium amorem, & ad
reliquarum virtutum se-
quelam, præstant impulsū,
ut facile nobis persuaseri-
mus, fore tibi iniungēdum,
prout reipsa harum virtu-
te iniungimus, quatenus,
salva instituti nostri Sera-
phici puritate, & Aposto-
licarum etiam Cōstitutio-
num præscripto servato, no-
ui-

*uiter nunc , te procurante,
in lucem profiliant. Datis
Neapoli die 22. Septem-
bris 1635.*

**Fr. Io. Baptista à Cam-
panea Minister Ge-
neralis, &c.**

*Legi opuscula hæc B. P. Francisci Asiatis; aurea sunt, & diuinum redolent spiritum, dignissima ad profectum omnium Religiosorum, nedum Fratrum Minorum, quæ re-
cudantur Neap. die 8. Aug. 1635.
M. Antonius Palumbus Deput.*

Seraphici B. P. nostri Francisci Opuscula, non humanitus, sed calitis tradita, ad omnipotentis Dei gloriam, tantæ eius serui memoriam, ac omniū spiritualem profectum, iterum cudantur, arbitror; Neap. die 8. Augusti 1635.

*Fr. Dionys. à Canusio Ord. Min.
Ref. Dep.*

**Imprimatur.
Felix Tamburell. Vic. Gen.**

AD LECTOREM.

QUæ pridem hinc inde
dispersa, clam ab oculis
Hominum segregata, B. Patris nostri Francisci
Opuscula occulebantur,
En quod palam in vnum
congesta, & restrictiori norma
compilata, ad eiusdem
laudis incrementum, meri-
diana luce clariora hiscè tē-
poribus apparent, & qui hu-
mano sub cinere, & vulgari
idiotismo latebat, Seraphi-
cus ipsiusmet Patris, ac diu-
nus amoris ignis hac tertia
cussione detegitur; Quātū-
vis

uis autē , benignissime Lector, idem Terrestris Angelus , & Cælestis Homo à semetipso , & plerisque alijs idiota teneretur, erat nihilo-seciùs & foris , & intùs ea præditus sapientia, vt omnibus præluceret virtutis famine , & exemplo; ità vt fidei Lucae Vvaddingi in suis Commētarijs testimonio, & argumento , necnon & Gulielmi Eysengrenij de testibus Catholicæ veritatis , Ioannis Trithemij de Scriptoribus Ecclesiasticis, Margarini de la Bigne ad finem Tomi tertij Bibliothecę SS. PP. primæ editionis, & apud
alios

alios permultos, viux quasi
vocis oraculo, excellēs Do-
ctor, admirabilis Scriptor,
horū atq; Opusculorū Au-
ctor prò veritate sit habitus;
Tātum ergò imitare Magi-
strum, Paracleti Discipulū,
& sacra Dogmata ex eius
ore suscepta in cordis tabu-
lis indelebilis characteris si-
gno insculpta, conseruando
relerua. Vale.

In Seraphici Patris Nostri
FRANCISCI
Opusculorum laudem.

Epigramma.

Per Seraphim plenos labens bu-
usq; canales (pus,
Fontis inexhausti suscipit Orbis o-
Dogmata Fracisci sunt hac, quæ fonte
redundant

Dè super Empyreo, cordaq; nostræ
rigant.

Terminat in medio florens Campa-
nea fontem, (tim.

Istius extinguet, Tantale, gutta siccæ

Fr. Iacobus à Carpineto M.O.R.
Romanæ Ref. Alumnus.

Eiusdem prò Eisdem .

Sapphicum Carmen.

Ille, qui quoddam Rubus absq; spinis
Māsit , absorbēs fluidum cruorem
Carne de viua, lacerando corpus ,
Gliscit in altum .

Vnde Francisci moderantis haustum
Imbre suffultus, gentis omne profert
Fruētium Nobis, simul atq; flores
Germinat omnes.

Tertio tandem Genitus recludit
Claustra Caieta, vigilansq; Custas,
Tertium curans Operis laborem ,
Seruat & Hortum .

S. FRANCISCVS ASSISIENSIS.

B. P.
FRANCISCI
OPUSCULORVM.
Tomus Primus.

EPISTOLA PRIMA.

Ad vniuersos Christi fideles.

Vniuersis Christianis, Religiosis, Clericis, Laicis, masculis, & foeminis, omnibus, qui habitant in vniuerso munda.

O Quàm benedicti sunt, & beati, qui Deum diligunt, & faciunt, sicut Dominus dicit in Euangelio: Diliges Domi- Matt. 22
A num

O P V S C.

Ioan. 4.

nū Deū tuū ex toto corde tuo, ex
tota anima tua, & proximū sicut te
ipsum. Diligamus ergo Deum, &
adoremus eum puro corde, & pura
mente; quia super omnia hoc qua-
rens dixit: veri adoratores adora-
bunt Deum Patrem in spiritu, &
veritate: omnes qui adorant eum,
in spiritu veritatis oportet adorare:
& benè valete in Domino.

EPISTOLA SECVNDA. Ad vniuersos Christi fideles.

*Vniuersis Christianis, Religiosis, Cle-
ricis, Laicis, tam viris, quàm femi-
nis, omnibus qui habitant in vni-
uerso mūdo; Frater FRANCISCVS
eorum seruus, & subditus, obsequiū
cum reuerentia, pacem veram de
Cælo, & sinceram in Domino cha-
ritatem.*

C A.

B. FRANC. 3

CAPVT I.

De causa scribendi has litteras.

CVM sim seruus omniũ, omnibus, & seruire teneor, & administrare odorifera verba Domini mei. Vnde in mente confiderans, quod cum personaliter propter infirmitatem, & debilitatem mei corporis non possim singulos visitare, proposui litteris presentibus nuntijs, verba Domini nostri IESV CHRISTI, qui est Verbum Patris; vobis offerre, & verba Spiritus Sancti, quæ spiritus, & vita sunt.

CAPVT II.

De fide, & imitatione Christi Domini.

Istud Verbum Patris tam dignum, tam sanctum, & gloriosum

A 2

- Luc. 1. sum nuntiavit Pater altissimus de
 coelo per Sanctum Gabrielem,
 Archangelum suum, quod & de-
 scendit in uterum Virginis Glo-
 riosæ Mariæ, ex cuius utero veram
 suscepit carnem humanitatis, fra-
 gilitatis nostræ: qui cum diues ef-
 2. Cor. 8. set, super omnia voluit ipse in mū-
 do cum Beatissima Matre suæ eli-
 gere paupertatem. Prope passio-
 nem celebrauit Pascha cum Disci-
 pulis suis, & accipiens panem, gra-
 tias egit, & benedixit, & fregit, di-
 Matt. 26. cens; Accipite, & comedite, hoc est
 corpus meum: & accipiens calicē
 dixit: Hic sanguis meus novi Tes-
 tamenti, qui pro vobis, & pro mul-
 tis effundetur in remissionem pec-
 catorum. Deinde oravit Patrem,
 Matt. 26. dicens: Pater, si fieri potest, transe-
 at à me calix iste. Et factus est su-
 Luc. 22. dor eius, sicut guttæ sanguinis de-
 currentis super terram. Posuit ta-
 men voluntatem suam in volun-
 tate

B. FRANC.

tate Patris, dicens: Pater, fiat Matt. 26.
 voluntas tua, non sicut ego vo-
 lo, sed sicut tu vis. Cuius Pa-
 tris talis fuit voluntas, ut Filius
 eius benedictus, & gloriosus, quem Isaia 9.
 dedit nobis, & natus fuit pro nobis
 seipsum per proprium sanguinem
 suum, sacrificium, & hostiam in ara
 crucis offerret, non pro se, per quæ
 facta sunt omnia, sed pro peccatis
 nostris, relinquens exemplum
 nobis, ut sequamur vestigia eius.
 Et vult, ut omnes saluemur per Ioan. 1.
 eum, & recipiamus ipsum puro 1. Petr. 2.
 corde, & casto corpore: Sed pauci
 sunt, qui velint recipere eum, & 1. Tim. 2.
 salvi esse per eum, licet eius iugum Matt. 23.
 suave sit, & onus leue.

CAPVT III.

Maledictos esse diuina mandata præuaricantes, benedictos vero Deum diligentes.

Pfal. 39.
Ioan. 3. 2

Qui nolunt gustare, quàm suauis sit Dominus, & diligunt tenebras magis, quàm lucem, nolentes adimplere mandata Dei, maledicti sunt: de quibus dicitur per Prophetam: Maledicti, qui declinant à mandatis tuis: sed è cōtrario quàm benedicti, & beati sūt, qui in spiritu, & veritate (vt oportet) eum adorant. Dicamus ei laudes, & orationes die, noctūque dicendo: Pater noster, qui es in cœlis, &c. quia oportet, nos semper orare, & nunquam deficere,

Pfal. 118

Ioan. 4.

Kuc. 18.

CAE

B. F R A N C. 7

CAPVT IIII.

De confitendis peccatis , & Eucharistia sumenda.

DEbemus siquidem confiteri Sacerdoti omnia peccata nostra, & recipiamus corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi ob hoc, quòd, qui non manducat carnem suam, & bibit suum sanguinem, non potest intrare in regnum Dei. Dignè tamen vnusquisq; manducet, & bibat; quia qui indignè manducat, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini.

Ioan. 6.

1. Cor. 11

A 4

CA 3

CAPVT V.

*De facienda Pœnitentia, & proximo
amando.*

Lue. 3.

F Aciamus insuper fructus dignos penitentia, & diligamus proximos, sicut nosmetipsos: & si quis non vult eos amare sicut seipsum, saltem non inferat eis mala, sed faciat bona.

CAPVT VI.

De iustia cum misericordia administranda, & de eleemosyna elargienda.

Yac. 2.

Q Vi autem potestatem iudicii receperunt, iudicium cum misericordia semper exercent, sicut ipsi vellent à Domino misericordiam obtinere. Iudicium enim

B. FRANC.

enim sine misericordia erit illi, qui non facit misericordiam. Habeamus itaq; charitatem, & humilitatē, & eleemosynas faciamus; quia ipse lauant animas nostras à sordibus peccatorum: homines enim omnia perdunt, quæ in hoc mundo relinquunt, secum tamen portant charitatis mercedem, & eleemosynas, quas fecerunt, de quibus à Domino consequetur præmium, & dignam mercedem.

CAPVT VII.

De abstinentia, & honore Ecclesiasticis impendendo.

Debemus ieiunare, & à vitijis abstinere in omni, quod inducere potest ad peccatum, nec si & à quacūq; superfluitate vsus. Et etiam Catholici Ecclesiam visitare frequenter, Ecclesiasticos venera-

ri, & reuereri ob eorum Officium,
 & administrationem sanctissimi
 Corporis, & sanguinis Christi,
 quod sacrificant, & recipiunt, &
 alijs ministrant. Et firmiter scia-
 mus omnes, quòd nemo saluari po-
 test nisi per sancta verba, & San-
 guinem Domini nostri Iesu Chri-
 sti, quæ Clerici dicunt, annuntiant,
 & administrant, & ipsi soli mini-
 strare debent.

CAPVT VIII.

*De vero Religioso, & perfecta obe-
 dientia.*

Specialiter autem Religiosi, &
 qui seculo renuntiauerunt, te-
 nentur plura, & maiora facere, &
 ea dimittere, quibus non est opus,
 & odio habere corpora nostra cum
 vitijs, & peccatis, quia Dominus
 dicit in Euangelio; Omnia mala à
 corde

Matt. 23.

B. FRANC. II

corde exeunt. Diligere inimicos nostros, & benè facere his, qui nos oderunt. Obseruare præcepta, & Luc. 16. consilia Redemptoris nostri, nosmetipsos abnegare, & corpora nostra ponere sub iugo seruitutis, & obedientiæ. Et nullus tenetur ad obedientiam in eo, vbi committitur delictum, vel peccatum; quia tantum ad id venimus, vt saluando animas nostras, bonorum operum aliis exempla præbeamus.

CAPVT VIII.

De benignitate Prælati erga subditos.

C Vi autem obedientia impendenda est, & commissa, & qui pro maiore habetur, videat, vt minor fiat, & aliorum Fratrum seruus, & in singulos subditos misericordiam operetur, quantam sibi

sibi vellet, cum esset subditus. Nec ex delicto Fratris irascatur in Fratrem, sed omni patientia, & humilitate ipsum benignè corrigat, moneat, & supportet.

CAPVT X.

*De humilitate, & de miseria corporis,
& felicitate spiritus.*

Non simus secundum carnem sapientes, atque prudentes, sed simplices, humiles, & puri. Et habeamus corpora nostra in opprobrium, & despectum; quia omnes per culpam nostram sumus miseri, & putridi, sicut Dominus dicit per Prophetam: Ego autem sum vermis, & non homo, &c. Numquam debemus desiderare esse super alios, sed potius subditi, & subiecti omni humanæ creaturæ, propter Deum. Et omnes illi, qui

Psal. 21.

1. Petr. 2.

fe-

B. FRANC. 13

fecerint, & perseuerauerint vsq; in
finem, requiescet super eos spiritus
Domini, & faciet in eis habitacu-
lum, & mansionem, & erunt filij
Patris Coelestis, cuius opera fa-
ciūt, & sūt spōsæ, fratres, & matres
Dñi nostri IESV CHRISTI.

Sponsæ sumus, quoniam Spiritui
Sācto coniūguntur fideles animæ.

Fratres sumus IESV CHRISTI, Matt. 127

quando facimus voluntatem Pa-
tris, qui in Coelis est. Matres, quā-
do portamus eum in corde, & cor-
pore nostro per amorem, & sincer-
am conscientiam, & parturimus
eum per sanctam operationem,
quæ lucere debet alijs in exemplo.

O quā gloriōsum, & magnum,
habere in Cēlis Patrem! O quā
Sanctum, Paraclitum pulchrum,
& amabilem habere Sponsum!

O quā Sanctum, & quantum de-
lectabile, beneplacitum, humile,
pacificum, dulce, & amabile, & su-
per

14 O P V S C.

per omnia desiderabile ! habere
 talem fratrem , qui posuit animam
 suam pro ouibus suis, & orauit pro
 nobis Patrem, dicens: Pater, serua
 eos in nomine tuo , quos dedisti
 mihi . Pater, omnes, quos dedisti
 mihi in mundo, tui erant, & tu mi-
 hi eos dedisti, & verba, quæ dedisti
 mihi, dedi eis, & ipsi acceperunt, &
 cognouerunt verè , quia à te exiui,
 & crediderunt, quia tu me misisti.
 Rogo pro eis, sanctifico me ipsum,
 vt sint sanctificati in vnum , sicut
 & nos sumus. Et volo Pater, vt vbi
 ego sum , ibi sit & minister meus ,
 vt videat claritatē in Regno meo .

Io. 10.

Io. 17.

Ibid.

Ibid.

CAPVT XI.

De Christo Salvatore laudando .

EI autem , qui tanta sustinuit
 pro nobis, tot vnà contulit, &
 conferet in futurum; omnis crea-
 tura,

B. FRANC. 15

tura, quæ est in Cœlis, terra, mari,
& in abyſſis reddat laudes Deo,
gloriam, & honorem, & benedi-
ctionem; quia ipſe virtus eſt, &
fortitudo noſtra eſt; qui eſt ſolus
bonus, ſolus altiffimus, ſolus om-
nipotens, admirabilis, & glorioſus,
& ſolus Sanctus, laudabilis, & be-
nedictus per infinita ſæcula ſæcu-
lorum. Amen.

CAPVT XII.

*De cæcutione, & deceptione
peccatoris.*

OMnes enim illi, qui non ſunt
in pœnitentia, & non reci-
piunt Corpus, & ſanguinem Ieſu
Chriſti, ſed operantur vitia, & pec-
cata, & qui ambulant poſt concu-
piſcentiam ſuam, & mala deſide-
ria, & non obſeruant, quæ promi-
ſerunt, & ſeruiunt corporaliter
mundo, & corporibus, deſiderijs,
curis,

suris, & solitudinibus huius sæculi, & huius vitæ, decepti sunt à Diabolo, cuius filij sunt, & cuius opera faciunt. Cœci sunt, quia verum lumen non vident, Dominum nostrum Iesum Christum. Sapientiam non habent spiritus, quia Filium Dei in se non habent, qui est vera sapientia Patris: De quibus dicitur: Sapientia eorum deuorata est: vident, agnoscunt, & sciunt, & faciunt mala, & scilicet perdunt animas suas. Videte cœci, decepti ab inimicis vestris, scilicet à carne, mundo, & dæmone, quia corpori delectabile peccatum, & amarum Deo seruire, quia cuncta mala à corpore hominum exeunt, & procedunt, sicut dicit Dominus in Euangelio. Putatis diu possidere vana huius sæculi, sed decepti estis, quia venient dies, & hora, de quibus non cogitatis, & nescitis, & ignoratis.

C A.

B. FRANC. 17

CAPVT XIII.

De infelici morte peccatorum.

INfirmatur corpus, mors appropinquat, veniunt propinqui, & amici dicentes: Dispone domui tuæ, &c. Et ecce vxor eius, & filij eius, propinqui, & amici se fingunt flere; & respiciens videt eos flêtes, & mouetur malo motu, & cogitando intra se, dicit: Ecce animam meâ, & corpus meum, & omnia mea pono in manibus vestris. Verè iste homo est maledictus, qui confidit, & exponit animam suam, & corpus, & omnia sua in talibus manibus. Vnde dicit Dominus per Prophetam: Maledictus homo, qui Jerem. 17 spem suam ponit in homine. Et statim faciunt vocare Sacerdotem, qui dicit ei: Vis recipere poenitentia de omnibus peccatis tuis? Re-

1708

spondet: Volo. Vis satisfacere de
commisis, & his, quæ fraudasti, &
decepisti de tua substantia? Re-
spondet: Non. Cui Sacerdos: Qua-
re non? Respondet: Quia cuncta
disposui in manibus propinquo-
rum. Et tunc incipit perdere lo-
quelam, & sic moritur ille miserr-
imus. Sed sciant omnes, quòd vbi-
cunque, & qualitercunque homo
moriatur in criminali peccato, &
sine satisfactione, & potuit satisfa-
cere, & non fecit, quòd talem Dœ-
mon recipit, & rapit animam suam
de corpore suo cum tanta angu-
stia, & tribulatione, quantam ne-
mo scire potest, nisi qui patitur il-
lam tribulationem. Et omnia ta-
lenta, potestas, & scientia, quam
putabat habere, auferunt ab eo: &
propinqui, & amici, quibus bona
tradidit: tollent ea, & diuident, &
postea dicent: Maledicta sit anima
eius, quia plura potuit dare nobis,
&

B. FRANC. 19

& non dedit, & potuit plus acquirere, quàm quæsiuit, & similia. Corpus comedēt vermes, animam corrodēt Dēmones; & sic perdet animam, & corpus propter hoc breue sæculum.

PERORATIO.

EGO Frater Franciscus minor, seruus vester rogo, & obsecro in charitate, quæ Deus est, & cum volūtate osculandi pedes vestros, 1. Io. 4. quòd hæc verba, & alia Domini nostri IESV. Christi, cum humilitate, & charitate velitis recipere, operari, & obseruare. Et omnes illi, qui ea benignè recipiunt, & intelligunt, ea mittant alijs in exemplum, Si in eis perseuerauerint vsque in finem, benedicat eos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amē.

EPISTOLA TERTIA.

Ad Beatum Antonium de Padua,

*Charissimo meo Fr. Antonio, Frater
Franciscus in Christo Salutem.*

PLACET mihi, quòd Sanctę
Theologię literas fratribus
interpreteris, ita tamen, vt neque
in te, neque in cæteris (quod vehe-
menter cupio) extingatur sanctę
orationis spiritus, iuxta Regulam,
quam profitemur. Vale.

EPISTOLA QUARTA.

Ad Beatam Virginem Claram, &
cæteras Sorores S. Damiani.

Cha-

B. FRANC. 21

*Charissima Sorori Clara, & ceteris
Sororibus Sancti Damiani, Frater
Franciscus in Christo Salutem.*

QUIA Domini inspiratione
fecistis vos filias, & ancillas
Altissimi Summi Regis,
Patris Cœlestis, & Spiritui sancto
vos desponsastis, vivere secundum
perfectionem sancti Euangelij, vo-
lo, & promitto per me, & fratres
meos semper habere de vobis, tam-
quam de ipsis, curam diligentem,
& sollicitudinem specialem. Va-
lete in Domino.

EPISTOLA QUINTA.
Ad easdem.

*Charissima Sorori Clara, & ceteris So-
roribus Sancti Damiani, in Chri-
sto Salutem.*

EGO Frater Franciscus par-
vulus volo sequi vitam, &

22 O P V S C.

paupertatem altissimi Domini nostri I E S V Christi, & eius Sanctissimæ Matris, & perseverare in ea usque in finem. Et rogo vos omnes dominas meas, & consilium do vobis, ut in ista sanctissima vita, & paupertate semper viuat. Et custodite vos multum, nè doctrina, vel consilio alicuius ab ipsa in perpetuum vllatenus recedatis. Valete in Domino.

EPISTOLA SEXTA.

Ad Fratrem Eliam
Totius Ordinis Vicarium
Generalem.

*Reuerendo in Christo Patri Fratri
Elie totius Ordinis Vicario, Frater
Franciscus in Christo Salutem.*

FRATER, det tibi Dominus
suam sanctam benedictionē.

In

B. FRANC. 23

In omnibus sis patiens, & benè dispositus. Si in aliquo à fratrib⁹ tuis offenderis, accepta referas Deo. In hoc solum cognoscam, si es seruus Dei, si errantem Fratrem misericordia reducas ad Deum, & si grauius errantem amare non desieris. Et si aliquo timore humano id attemptare non audeat, pete ab eo, si misericordiam cupiat. Et si aliquis suadente Diabolo ceciderit in aliquod graue peccatum, recurrat ad Guardianum: ille verò transmittat ad Prouincialem, qui misericorditer recipiat; & si viderit, illum esse contritum, dicat illi: Vade, & noli amplius peccare. Vale in Domino.

EPISTOLA SEPTIMA.

Ad eundem.

*Reuerendo in Christo Patri , Fratri
Elie totius Ordinis Vicario, Fra-
ter Franciscus in Christo
salutem .*

IN omnibus , Frater Elia , quæ
feceris, plurimum tibi commen-
do charitatem, & patientiam: mul-
tos enim te tolerare oportet, & o-
nus, quod humeris portas, magnū
est, & graue, animas videlicet mul-
torum. In lege veteri summus Sa-
cerdos portabat in Rationali iudi-
cij, quod ex humeris super pectus
pendebat, nomina duodecim tri-
buum Israel; significans in hoc,
quod, vt Prælatus subditos suos in
humeris portet, necesse est, vt eos
in pectore gestet; nā tolerare nō po-

B. FRANC. 27

terit, quos amare defierit. IESVS
Christus Dominus noster, quando
voluit Petro dare Ecclesiam suam, Io. vii,
priusquam oues traderet illi, eum
de amore examinavit. Vide ergo
nè ullus Fratrum peccet; sed si pec-
cauerit, à facie tua non abeat sine
misericordia, & correctione: &
quia medicus es, offer infirmo me-
dicinam; quoniam, vt dixit Domi-
nus, non est opus benè habentibus
medicus, sed male habentibus. Vi- Mat. 9,
gila, admone, labora, pascere, ama,
expecta, time. Vale in Domino.

EPISTOLA OCTAVA.

Ad Generalem Ministrum

Fr. Minorum.

*Reuerendo in Christo Patri N. totius
Ordinis Generali Ministro.*

Dominus te custodiat, & in
sancta sua charitate conser-
uet.

uet. Patientiam in omnibus operibus tuis, mi Frater, tibi commendo in tantum, quòd, quicumque tibi impedimentum fecerit, siue Fratres, siue alij, etiam si te verberent, omnia debes habere pro gratia, & ita velis, & nō aliud. Et dilige eos, qui ista faciunt tibi, & non velis aliud de eis, nisi quantum Dominus dederit tibi. Et in hoc dilige eos, vt velis, quòd sint meliores Christiani. In hoc volo cognoscere, si tu diligis Dominum, & me seruum suum, & tuum, si feceris istud; videlicet, quòd nō sit aliquis Frater in mundo, qui peccauerit, quantumcunque potuerit peccare, quòd postquam viderit oculos tuos, nunquam recedat sine misericordia tua. Et si non quæreretur, tu quæras ab eo, si vult misericordiā. Et si ille millies appareret postea coram oculis tuis, dilige eum plusquam me, ad hoc, vt trahas eum ad

bo.

B. FRANC. 27

bonum, & semper miserearis talibus. Et istud denuncies Guardianis, quando poteris, quod per te sic firmus es facere. Et omnes Fratres, qui scirent, eum peccasse, non faciant verecundiam ei, nec detractionem, sed magis misericordiam habeant circa ipsum, & teneant priuatum peccatum Fratris suis; quia non est opus sanis medicus, sed malè habentibus. Si quis Fratrum instigante inimico mortaliter peccauerit, per obedientiam teneatur recurrere ad Guardianum suum: & Guardianus similiter per obedientiam teneatur, eum mittere Custodi: ipse verò Custos misericorditer prouideat ei, sicut ipse vellet prouideri sibi in consimili casu. Et isti penitus non habeant potestatem iniungendi aliam poenitentiam, nisi illam: Vade, & noli amplius peccare. Ista fac, & vale.

Mat. 9.

EPI-

EPISTOLA NONA.

Ad Prouinciales Ord. Minorum.

*Dilectis in Christo Fratribus Mini-
stri s Prouincialibus Ordinis
Minorum.*

IN regimine vestro, Fratres Mi-
nistri, duo vos depreor: Primū,
quod non sitis personarū accepta-
tores; Secūdū, quod nō pręcipiatis
facile per sanctā obedientiā, quia
hoc est statim gladiū euaginare, q̄
non debet fieri, nisi matura confi-
deratione, & magna occasione. In
mandatis moderati, in peccatores
misericordes, in condonando faci-
les, in victu abstinentes, in vestitu
pauperes, in verbis mansueti, Deo,
& officiis vestris fideles estote. Ex
opca

B. FRANC. 29

operibus verba; & præcepta eruite;
si vultis, quòd subditi ex verbis fa-
cienda depromant, & quod ore
præcipitis, illi opere compleant.
Valete in Domino.

EPISTOLA DECIMA.

Ad Capitulum Generale II.

*Reuerendis, & multum diligendis
Fratribus vniuersis, Frater
Franciscus in Christo
Salutem.*

N Omen Dei audiētes, ado- Tobie 30
rate eum cum timore, & re-
uerentia proni in terra. Ideò misit
vos Deus in mundum vniuersum,
vt verbo, & opere detis testimoniū
voci eius, & faciatis, omnes scire,
quòd nō est alius præter ipsum. In

disciplina, & sancta obedientia
perseuerate; & quæ promissistis ei
bono proposito, adimplete per
omnia. Oro, sicut possum, Gene-
ralem Ministrum, vt faciat, Regulâ
ab omnibus iuuolabiliter obser-
uari, Et Clerici dicant diuinum
Officium cum deuotione coram
Deo; non attendentes melodiam
vocis, sed consonantiam mentis. Et
benè valete in Domino.

EPISTOLA XI.
Ad Capitulum Generale.

*Reuerendis, & multùm diligendis
Ministro Generali, & ceteris
Fratribus Ordinis Minorum, Fra-
ter Franciscus in Christo Salutem.*

Joan. 8.

Quia, qui ex Deo est, verba
Dei audit: debemus proinde
nos, Fratres amantissi-
mi,

B: FRANC. 31

mi, qui spiritualiùs diuinis sumus
 Officijs deputati, nō solum audire,
 & facere quę dicit Deus', verũ
 ad insinuandam in nobis altitudinẽ
 Creatoris nostri, & in ipso subie-
 ctionem nostram, vasa, & officialia
 cætera custodite, quæ cõtinent ver-
 ba sua sancta. Propterea moneo
 omnes Fratres meos, & in Christo
 conforto, quatenus vbicunq; inue-
 nerint diuina verba scripta, sicut
 possunt, venerentur: & quantum
 ad eos spectat, si non sunt reposita
 benè, vel inhonesto iacerent in lo-
 co aliquo dispersa, recolligant, &
 reponant, honorantes in sermoni-
 bus Dominum, qui locutus est.
 Multa enim sanctificatur per verba
 Dei, & virtute verborum Christi
 Altaris conficitur Sacramentum.
 Confiteor præterea Deo Patri, &
 Filio, & Spiritui Sancto, & Beatæ
 MARIE perpetuæ Virgini, & om-
 nibus Sanctis in Cælo, & in terra

Infra ēē
 in Testa.

&

& Generali Ministro huius Religionis nostræ, sicut venerabili domino meo, & omnibus Sacerdotibus Ordinis nostri, & omnib⁹ alijs Fratribus meis benedictis, omnia peccata mea. In multis offendi mea graui culpa, specialiter, quòd Regulam, quam Domino promisi, nō seruauī, nec Officiū, sicut Regula præcepit, dixi, siue negligentia, siue infirmitatis meæ occasione, siue quia ignorans sum, & idiota. Ideòque per omnia oro, sicut possum, Generalem dominum meum Ministrum, vt faciat, Regulam ab omnibus obseruari: & Clerici dicant Officiū cum deuotione coram Deo, vt possint per veritatem mentis placere Deo, & non cum lasciuitate vocis aures populi demulcere; & non attendentes melodiam vocis, sed consonantiam mentis, vt vox concordet menti, mens verò concordet Deo. Ego enim
 PRO-

promitto hæc firmiter custodire,
 sicut dederit mihi gratiam Deus;
 & hæc Fratribus, qui mecum sunt,
 obseruanda tradam in Officio, &
 cæteris alijs constitutis. Quicun-
 que autem Fratrum hæc obseruare
 noluerint, non teneo eos Catholi-
 cos, nec Fratres meos; nolo etiam
 ipsos videre, nec loqui, donec pœ-
 nitentiam egerint. Hoc dico de
 omnibus alijs, qui vagando vadūt,
 postposita Regulę disciplina: quo-
 niam Dominus noster IESVS
 Christus dedit vitam suam, nè per-
 deret Sanctissimi Patris obedien-
 tiam. Ego Frater Franciscus homo
 vilis, & indigna creatura Domini
 Dei dico per Dominum IESVM
 Christum Generali Ministro to-
 tius Religionis nostræ, & omnibus
 Generalibus Ministris, qui post eū
 erunt, & cæteris Custodibus, &
 Guardianis, qui sunt, & erunt, vt
 hoc scriptum habeant, operentur,

C

&

& studiosè reponant. Et exoro ipsos, vt quæ scripta sunt in eo, sollicitè faciant custodiri, ac diligentius obseruari. Et secundùm beneplacitum omnipotentis Dei, nunc, semper, donec fuerit mundus iste, benedicti vos à Domino, qui feceritis ista; & in æternum Dominus sit vobiscum. Amen.

EPISTOLA XII.

Ad Sacerdotes totius Ordinis.

In nomine Sanctæ Trinitatis, &
Summæ Vnitatis, Patris,
& Filij, & Spiritus
sancti. Amen.

*Reuerendis, & multàm diligendis
Fratribus vniuersis. Generali Mi-
nistro Ordinis Minorum domino
suo*

B. FRANC. 35

suo, & cæteris Ministris Generalibus, qui post eum erunt, & omnibus Ministris, & Custodibus, & Sacerdotibus Fraternitatis eiusdē in Christo humilibus, & omnibus simplicibus, & obedientibus, primis, & nouissimis, Frater Franciscus, homo vilis, & caducus, vester parvus seruus, salutem in eo qui redemit, & lauit nos in sanguine suo. Dominus IESVS Christus altissimus Filius, nomen illi, qui est benedictus in secula. Amen.

A Vdite domini, filij, & fratres mei, auribus percipite verba mea. Inclinate aures cordis vestri, & obedite voci Filij Dei. Seruate in toto corde vestro mandata eius, & consilia eius perfecta mente implete. Confitemini ei, quoniam bonus, & exaltate eum in operibus vestris. Tamquam filijs se nobis offert Dominus Deus. Deprecor

Tob. 13.

C a ita

Coloss. 1.

itaque omnes Fratres cum osculo
 pedum, & cum charitate, qua pos-
 sum, ut omnem reuerentiam, &
 omnem honorem, quantumcunq;
 poteritis, exhibeatis Corpori, &
 sanguini Domini nostri Iesu Chri-
 sti, in quo, quæ in Cœlis, & quæ in
 terris, sunt pacificata, & reconci-
 liata omnipotenti Deo. Rogo etiã
 in Domino omnes Fratres meos
 Sacerdotes, qui sunt, & erunt, & es-
 se cupiunt Altissimi, quod quan-
 documque voluerint Missam cele-
 brare, puri, & purè faciant cum
 reuerentia verum Sacrificium Sã-
 ctissimi Corporis, & Sanguinis
 Domini nostri Iesu Christi, sancta
 intentione & munda, non pro vlla
 terrena re, neque timore, vel amo-
 re alicuius hominis, quasi placen-
 tes hominibus: Sed omnis volun-
 tas quantum adiuuat gratia Om-
 nipotentis, ad eum dirigatur, & so-
 li ipsi Deo summo tantum placere
 de-

desideretis, quia ipse solus operatur ibi, sicut sibi placet. Quoniam sicut ipse Dominus dicit, Hoc facite in meam commemorationem; si quis aliter fecerit, Iudas traditor efficitur. Recordamini Fratres Sacerdotes, quoniam scriptum est in lege Moyse, quod transgredientes in corporalibus, sine ulla miseratione per sententiam Domini moriebantur. Quantò maiora, & peiora meretur pati supplicia, qui filium Dei conculcauerit, & sanguinem Testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est? & Spiritui sancto contumeliam fecerit? Despicit enim homo pollutus, & conculcat Agnum Dei; quoniam, sicut dicit Apostolus, non dijudicans, & discernens sanctum panem Christum ab alijs cibarijs, vel operibus indignis, indignus māducat, cū Dominus per Prophetam dicat: Maledictus homo,

Luc. 22

Dent. 17.
& 19.

Hebr. 10

1. Co. 11.

Ier. 48.

C 1 qui

qui opus Dei facit negligenter, vel
fraudulenter. Et propter Sacerdo-
tes, qui nolunt ponere super id cor

Malac.. in veritate, condemnat nos dicens:

Maledicam benedictionibus vo-
stris. Audite Fratres mei. Si beata
Virgo Maria honoratur (vt dignū
est) quia ipsum portauit in san-
ctissimo utero suo: si beatus Ioan-
nes Baptista contremuit, & non
audebat tāgere Domini verticem;
si sepulchrum, in quo per aliquod
tempus iacuit, sic veneratur: quan-
tū debet esse sanctus, & iustus, &

1. Pet. 1. dignus, qui non iam moriturum,
sed in æternum victurum, & glo-
rificatum, in quem desiderant An-
geli prospicere, contrectat mani-
bus, corde, & ore sumit, & alijs ad
sumendum præbet? Videte digni-
tatem vestram Frates Sacerdotes,
Leuit. 11 & estote sancti, quia ipse sanctus
est. Et sicut super omnes propter
hoc mysterium honorauit vos Do-
mi-

minus Deus, ita & vos propter hoc
 mysterium diligite eum, reuertemini,
 & honorate. Magna miseria,
 & miseranda infirmitas, quando
 ipsum sic præsentem habetis, &
 aliquid aliud in toto mundo cu-
 ratis. Totus homo paucat, totus
 mundus contremiscat, & Cœlum
 exultet, quando super altare in-
 manibus Sacerdotis est Christus
 Filius Dei viui. O admiranda al-
 titudo! O stupenda dignatio! O
 sublimitas humilis, quod Domi-
 nus vniuersitatis, Deus, & Dei Fi-
 lius sic se humiliat, vt pro nostra
 salute sub modica panis formula
 se abscondit! Videte Fratres hu-
 militatem Dei, & effundite coram
 illo corda vestra, & humiliamini,
 vt et vos exaltemini ab eo. Nihil
 ergo de vobis retineatis vobis, vt
 totos vos recipiat, qui se vobis ex-
 hibet totum. Moneo præterea, et
 exhortor in Domino, vt in locis in

quibus morantur Fratres, vna tantum celebretur Missa in die, secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Si verò in loco plures fuerint Sacerdotes, sic sit per amorem charitatis alter contentus audita celebratione Sacerdotis alterius; quia absentes, & præsentis replet, qui eo digni sunt, Dominus noster I E S V S Christus: Qui licet in pluribus locis reperiatur, tamen indiuisibilis manet, & aliqua detrimēta non nouit, sed vnus verus, sicut ei placet operatur cū Domino Deo Patre, & Spiritu sancto Paracleto, in sæcula sæculorum. Amen.

EPI

EPISTOLA XIII.

Ad vniuersos Clericos.

*Reuerendis in Christo dominis meis,
vniuersis Clericis, qui sunt in toto
orbe, & viuunt secundum statuta
Catholicæ fidei, Frater Franciscus
paruulus, & minimus seruus, Sa-
lutē cum omni reuerentia, & oscu-
lo pedum.*

QUoniam debitor factus sum
omnibus, ideò non valens
amplius præsentialiter,
verbis meis propter meas infirmi-
tates vobis satisfacere, hanc meam
recordationem, & admonitionem
paucis verbis scriptam, cum omni
amore, & dilectione suscipite. At-
tendamus omnes clerici magnum
peccatum, & ignorantiam, quàm
quidam habent super Sanctissimū
Cor-

Corpus, & Sanguinem Domini nostri IESV Christi, & sacratissima nomina, & verba eius scripta, quę sanctificant Corpus. Scimus, quia non potest esse Corpus, nisi prius sanctificetur à verbo. Nihil enim habemus, & videmus corporaliter in hoc sæculo de ipso Altissimo, nisi Corpus & Sanguinem, & realiter nomina, & verba, per quę facti sumus, & redempti de morte ad vitam. Omnes autem illi qui ministrant tam sanctissimā Myſteria, considerent intra se maxime hi qui indiscretè ministrant, quàm viles sint Calices, corporalia, & linteamina, vbi sacrificantur Corpus, & Sanguis Domini nostri, & à multis in locis vilibus relinquitur, miserabiliter portatur, & indignè sumitur, & indiscretè alijs ministratur. Nomina etiam & verba eius scripta, aliquando pedibus

or. 2. **conculcantur: quia animalis homo**

mo non percipite ea, quæ Dei sunt.
 Non mouemur de his omnibus
 pietate, cum ipse pius Dominus in
 manibus nostris se præbeat, & cū
 tractemus, & fumam⁹ quotidie per
 os nostrum: An ignoramus, quia
 debemus venire in manus eius;
 Igitur de his omnibus, & aliis, ci-
 tō, & firmiter emendemus? & ubi-
 cumque fuerit Sanctissimum Cor-
 pus Domini nostri IESU Chri-
 sti illicitè collocatum & relictum,
 remoueatur de loco illo, & in
 loco pretioso ponatur, & confi-
 gnetur. Similiter nomina & ver-
 ba Domini scripta, ubicumque
 inueniātur in locis immundis, col-
 ligantur, & in loco honesto debeāt
 collocari. Et scimus, quia hæc oīa
 tenemur super omnia obseruare
 secūdū præcepta Dñi, & cōstitutio-
 nes sanctæ Matris Ecclesiæ. Et qui
 hoc non fecerit, sciat se coram Do-
 mine nostro Iesu Christo in die Iu-
 dicij

dicij reddere rationem. Hoc scriptum, vt melius debeat obseruari, sciant, se benedictos à Domino Deo, qui ipsum fecerint exemplari. Dominus noster IESVS Christus omnes meos dominos sua sancta gratia repleat, & confortet.

EPISTOLA XIII.

Ad vniuersos Custodes Fratrum Minorum.

Vniuersis Custodibus Fratrum Minorum, ad quos ista litera peruenerint, Frater Franciscus minimus seruorum Dei, Salutem, & sanctam pacem in Domino.

S Citote quòd in conspectu Dei sunt quædam res nimis altæ, & sublimes, quæ aliquando reputantur inter homines pro vilibus, & abiectis, & aliæ sunt caræ, & spectabi-

biles inter homines, quæ coram
Deo tenentur pro vilissimis, & abie-
ctis. Rogo vos coram Domino
Deo nostro quantum possum,
quod literas illas, quæ tractant de
sanctissimo Corpore, & sanguine
Domini nostri, detis Episcopis, &
alijs Clericis, & memoria retinea-
tis, quæ super his vobis commen-
dauimus. Aliarum literarum, quas
vobis mitto, vt eas detis Guberna-
toribus, Consulibus; & Rectori-
bus, & in quibus continetur, vt
publicentur per populos, & Pla-
teas Dei laudes, facite statim mul-
ta exemplaria, & copias, & cum
magna diligetia eas porrigite illis,
quibus debeant dari. Valete in
Domino.

EPISTOLA XV.
Ad Populorum Rectores.

Vniuersis Potestatibus, & Consulibus,

*bus, Iudicibus, atque Rectoribus
ubique terrarum, atque omnibus
alijs ad quos istæ litteræ peruene-
rint, Frater Franciscus vester in
Domino seruus, paruulus, ac de-
spectus, Salutem, & pacem omni-
bus vobis optans.*

Considerate, & videte, quoniã
dies mortis appropinquat.
Rogo ergo vos cum reuerentia,
sicut possum, ne propter curas, &
solicitudines huius sæculi, quas
habetis, Dominum obliuioni tra-
datis, & à mandatis eius decline-
tis; qui omnes illi qui eum obli-
uioni tradunt, & à mandatis eius
declinant, maledicti sunt, & ab eo
obliuioni tradentur; & cū venerit
dies mortis, oĩa, quæ putabāt ha-
bere, auferetur ab eis; & quātò sa-
pitiores, & potētiores fuerit in hoc
sæculo, tanto maiora tormenta su-
stinebunt in Inferno. Vnde firmi-
ter

ter consulo vobis Dominis meis,
 vt omni cura, & sollicitudine post-
 habitis, Sanctissimum Corpus, &
 Sanctissimum Sanguinem Domini
 nostri IESV Christi in eius san-
 cta commemoratione benignè re-
 cipiatis. Et tantum honorem in
 populo vobis commisso, Domino
 conferatis, vt quolibet sero annun-
 tietur per nuntium, vel per aliud
 signum, quò Omnipotenti Domi-
 no Deo ab vniuerso populo lau-
 des, & gratiæ referantur. Et si hoc
 non feceritis, faciatis, vos coram
 Domino Deo vestro IESV Chri-
 sto in die Iudicij reddere rationē.
 Hoc scriptum qui apud se retine-
 rint, & obseruauerint illud, à Do-
 mino Deo se nouerint benedi-
 ctos.

EPISTOLA XVI.

Ad Fratrem Leonem.

Fra-

*Frater Leo, Frater Franciscus tuus
Salutem, & pacem.*

I Ta dico tibi fili mi, sicut mater
quia omnia verba, quæ diximus
in via, breuiter in hoc verbo dispo-
no, & consilio. Et si postea oportet
propter consilium venire ad me,
ita consilio tibi. In quocumque
modo videtur tibi placere Do-
mino Deo, & sequi vestigia,
& paupertatem suam, facias
cum benedictione Domini Dei,
& mea obedientia. Et si tibi est ne-
cessarium propter animam tuam,
aut aliam consolationem tuam,
& vis Leo mi venire ad me, veni.
Vale in Christo.

EPISTOLA XVII.

**Ad Dominam Iacobam de
Septemsolijs:**

Do-

Domine Iacobæ, servæ Altissimi, Frater Franciscus pauperculus IESV Christi, Salutem, & societatem Spiritus Sancti in Domino IESV Christo.

SCias charissima, quod mihi Christus benedictus per suam gratiam vitæ meæ terminum futurum in proximo reuelavit. Quia propter, si vis inuenire me viuum, visis his literis ad Sanctam Mariam de Angelis venire festina. Nam si post diem Sabbati veneris, me viuum inuenire non poteris, & porta tecum pannum, vel cilicium, in quo corpus meum inuoluas, & ceram pro sepultura. Rogo etiam, quod portes de illis Comestioni- bus, quas mihi consueuisti dare quando infirmabar Romæ.

D. VERE

qui opus Dei facit negligenter, vel
 fraudulententer. Et propter Sacerdo-
 tes, qui nolunt ponere super id cor
 in veritate, condemnat nos dicens:

Malac.

Maledicam benedictionibus ve-
 stris. Audite Fratres mei. Si beata
 Virgo Maria honoratur (vt dignū
 est) quia ipsum portauit in san-
 ctissimo utero suo: si beatus Ioan-
 nes Baptista contremuit, & non
 audebat tāgere Domini verticem;
 si sepulchrum, in quo per aliquod
 tempus iacuit, sic veneratur: quan-
 tū debet esse sanctus, & iustus, &

1. Pet. 1.

dignus, qui non iam moriturum,
 sed in æternum victurum, & glo-
 rificatum, in quem desiderant An-
 geli prospicere, contrectat mani-
 bus, corde, & ore sumit, & alijs ad
 fumendum præbet? Videte digni-
 tatem vestram Frates Sacerdotes,

Leuit. 11

& estote sancti, quia ipse sanctus
 est. Et sicut super omnes propter
 hoc mysterium honorauit vos Do-
 mi-

minus Deus, ita & vos propter hoc
 mysterium diligite eum, reuer-
 mini, & honorate. Magna miseria,
 & miseranda infirmitas, quando
 ipsum sic præsentem habetis, &
 aliquid aliud in toto mundo cu-
 ratis. Totus homo pauca, totus
 mundus contremiscat, & Cœlum
 exultet, quando super altare in-
 manibus Sacerdotis est Christus
 Filius Dei viui. O admiranda al-
 titudo! Ostupenda dignatio! O
 sublimitas humilis, quòd Domi-
 nus vniuersitatis, Deus, & Dei Fi-
 lius sic se humiliat, vt pro nostra
 salute sub modica panis formula
 se abscondit! Videte Fratres hu-
 militatem Dei, & effundite coram
 illo corda vestra, & humiliamini,
 vt et vos exaltemini ab eo. Nihil
 ergo de vobis retineatis vobis, vt
 totos vos recipiat, qui se vobis ex-
 hibet totum. Moneo præterea, et
 exhortor in Domino, vt in locis in

38 O P V S C.

qui opus Dei facit negligenter, vel
fraudulenter. Et propter Sacerdo-
tes, qui nolunt ponere super id cor

Malac.. in veritate, condemnat nos dicens:

Maledicam benedictionibus vo-
stris. Audite Fratres mei. Si beata
Virgo Maria honoratur (vt dignū
est) quia ipsum portauit in san-
ctissimo utero suo: si beatus Ioan-
nes Baptista contremuit, & non
audebat tāgere Domini verticem;
si sepulchrum, in quo per aliquod
tempus iacuit, sic veneratur: quan-
tū debet esse sanctus, & iustus, &

1. Pet. 2. dignus, qui non iam moriturum,
sed in æternum victurum, & glo-
rificatum, in quem desiderant An-
geli prospicere, contrectat mani-
bus, corde, & ore sumit, & alijs ad
sumendum præbet? Videte digni-
tatem vestram Frates Sacerdotes,

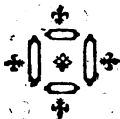
Leuit. 11

& estote sancti, quia ipse sanctus
est. Et sicut super omnes propter
hoc mysterium honorauit vos Do-

mi-

minus Deus, ita & vos propter hoc
 mysterium diligite eum, reuer-
 mini, & honorate. Magna miseria,
 & miseranda infirmitas, quando
 ipsum sic præsentem habetis, &
 aliquid aliud in toto mundo cu-
 ratis. Totus homo paueat, totus
 mundus contremiscat, & Cœlum
 exultet, quando super altare in-
 manibus Sacerdotis est Christus
 Filius Dei viui. O admiranda al-
 titudo! O stupenda dignatio! O
 sublimitas humilis, quòd Domi-
 nus vniuersitatis, Deus, & Dei Fi-
 lius sic se humiliat, vt pro nostra
 salute sub modica panis formula
 se abscondit! Videte Fratres hu-
 militatem Dei, & effundite coram
 illo corda vestra, & humiliamini,
 vt et vos exaltemini ab eo. Nihil
 ergo de vobis retineatis vobis, vt
 totos vos recipiat, qui se vobis ex-
 hibet totum. Moneo præterea, et
 exhortor in Domino, vt in locis in

quibus morantur Fratres, vna tantum celebretur Missa in die, secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ. Si verò in loco plures fuerint Sacerdotes, sic sit per amorem charitatis alter contentus audita celebratione Sacerdotis alterius; quia absentes, & præsentis replet, qui eo digni sunt, Dominus noster I E S V S Christus: Qui licet in pluribus locis repariatur, tamen indiuisibilis manet, & aliqua detrimēta non nouit, sed vnus verus, sicut ei placet operatur cū Domino Deo Patre, & Spiritu sancto Paracleto, in sæcula sæculorum. Amen.

EPI

EPISTOLA XIII.

Ad vniuersos Clericos.

*Reuerendis in Christo dominis meis,
vniuersis Clericis, qui sunt in toto
orbe, & viuunt secundum statuta
Catholice fidei, Frater Franciscus
paruulus, & minimus seruus, Sa-
lutē cum amni reuerentia, & oscu-
lo pedum.*

Quoniam debitor factus sum
omnibus, ideò non valens
amplius præsentialiter,
verbis meis propter meas infirmi-
tates vobis satisfacere, hanc meam
recordationem, & admonitionem
paucis verbis scriptam, cum omni
amore, & dilectione suscipite. At-
tendamus omnes clerici magnum
peccatum, & ignorantiam, quàm
quidam habent super Sanctissimū
Cor-

Corpus, & Sanguinem Domini nostri IESV Christi, & sacratissima nomina, & verba eius scripta, quę sanctificant Corpus. Scimus, quia non potest esse Corpus, nisi prius sanctificetur à verbo. Nihil enim habemus, & videmus corporaliter in hoc sæculo de ipso Altissimo, nisi Corpus & Sanguinem, & realiter nomina, & verba, per quę facti sumus, & redempti de morte ad vitam. Omnes autem illi qui ministrant tam sanctissima Myſteria, considerent intra se maxime hi qui indiscretè ministrant, quàm viles sint Calices, corporalia, & linteamina, vbi sacrificantur Corpus, & Sanguis Domini nostri, & à multis in locis visibus relinquitur, miserabiliter portatur, & indignè fumitur, & indiscretè alijs ministratur. Nomina etiam & verba eius scripta, aliquando pedibus conculcantur: quia animalis homo

1. Cor. 2.

mo non percipite ea, quæ Dei sunt.
 Non mouemur de his omnibus
 pietate, cum ipse pius Dominus in
 manibus nostris se præbeat, & cū
 tractemus, & fumam⁹ quotidie per
 os nostrum: An ignoramus, quia
 debemus venire in manus eius;
 Igitur de his omnibus, & aliis, ci-
 to, & firmiter emendemus? & vbi-
 cumque fuerit Sanctissimum Cor-
 pus Domini nostri IESV Chri-
 sti illicite collocatum & relictum,
 remoueatur de loco illo, & in
 loco pretioso ponatur, & confi-
 gnetur. Similiter nomina & ver-
 ba Domini scripta, vbi-
 cumque inueniatur in locis immundis, col-
 ligantur, & in loco honesto debeant
 collocari. Et scimus, quia hæc oīa
 tenemur super omnia obseruare
 secūdū præcepta Dñi, & cōstitutio-
 nes sanctæ Matris Ecclesiæ. Et qui
 hoc non fecerit, sciat se coram Do-
 mino nostro Iesu Christo in die Iu-
 dicij

dicij reddere rationem. Hoc scriptum, vt melius debeat obseruari, sciant, se benedictos à Domino Deo, qui ipsum fecerint exemplari. Dominus noster IESVS Christus omnes meos dominos sua sancta gratia repleat, & confortet.

EPISTOLA XIII.

Ad vniuersos Custodes Fratrum Minorum.

Vniuersis Custodibus Fratrum Minorum, ad quos ista litera peruenerint, Frater Franciscus minimus seruorum Dei, Salutem, & sanctam pacem in Domino.

S Citote quòd in conspectu Dei sunt quædam res nimis altæ, & sublimes, quæ aliquando reputantur inter homines pro vilibus, & abiectis, & aliæ sunt care, & spectabi-

biles inter homines, quæ coram Deo tenentur pro vilissimis, & abiectis. Rogo vos coram Domino Deo nostro quantum possum, quod literas illas, quæ tractant de sanctissimo Corpore, & sanguine Domini nostri, detis Episcopis, & alijs Clericis, & memoria retineatis, quæ super his vobis commendauimus. Aliarum literarum, quas vobis mitto, vt eas detis Gubernatoribus, Consulibus; & Rectoribus, & in quibus continetur, vt publicentur per populos, & Plateas Dei laudes, facite statim multa exemplaria, & copias, & cum magna diligetia eas porrigite illis, quibus debeant dari. Valete in Domino.

EPISTOLA XV.
Ad Populorum Rectores.

Vniuersis Potestatibus, & Consulibus,

*bus, Iudicibus, atque Rectoribus
ubique terrarum, atque omnibus
alijs ad quos istæ litteræ peruene-
rint, Frater Franciscus vester in
Domino seruus, paruulus, ac de-
spectus, Salutem, & pacem omni-
bus vobis optans.*

Considerate, & videte, quoniã
dies mortis appropinquat.
Rogo ergo vos cum reuerentia,
sicut possum, ne propter curas, &
solicitudines huius sæculi, quas
habetis, Dominum obliuioni tra-
datis, & à mandatis eius decline-
ris; qui omnes illi qui eum obli-
uioni tradunt, & à mandatis eius
declinant, maledicti sunt, & ab eo
obliuioni tradentur; & cū venerit
dies mortis, oĩa, quæ putabāt ha-
bere, auferetur ab eis; & quātò sa-
pitiores, & potētiores fuerit in hoc
sæculo, tanto maiora tormenta su-
stinebunt in Inferno. Vnde firmi-

ter

ter consulo vobis Dominis meis,
 vt omni cura, & sollicitudine post-
 habitis, Sanctissimum Corpus, &
 Sanctissimum Sanguinem Domini
 nostri IESV Christi in eius san-
 cta commemoratione benignè re-
 cipiatis. Et tantum honorem in
 populo vobis commisso, Domino
 conferatis, vt quolibet sero annun-
 tietur per nuntium, vel per aliud
 signum, quò Omnipotenti Domi-
 no Deo ab vniuerso populo lau-
 des, & gratiæ referantur. Et si hoc
 non feceritis, faciatis, vos coram
 Domino Deo vestro IESV Chri-
 sto in die Iudicij reddere rationē.
 Hoc scriptum qui apud se retinue-
 rint, & obseruauerint illud, à Do-
 mino Deo se nouerint benedi-
 ctos.

EPISTOLA XVI.

Ad Fratrem Leonem.

Fra-

*Frater Leo, Frater Franciscus tuus
Salutem, & pacem.*

ITa dico tibi fili mi, sicut mater
quia omnia verba, quæ diximus
in via, breuiter in hoc verbo dispo
no, & consilio. Et si postea oportet
propter consilium venire ad me,
ita consilio tibi. In quocumque
modo videtur tibi placere Do
mino Deo, & sequi vestigia, &
& paupertatem suam, faciatis
cum benedictione Domini Dei,
& mea obedientia. Et si tibi est ne
cessarium propter animam tuam,
aut aliam consolationem tuam,
& vis Leo mi venire ad me, veni.
Vale in Christo.

EPISTOLA XVII.

**Ad Dominam Iacobam de
Septemfolijs:**

Do

*Domine Iacobæ, serua Altissimi, Fra-
ter Franciscus pauperculus IESV
Christi, Salutem, & societatem
Spiritus Sancti in Domino IESV
Christo.*

SCias charissima, quod mihi
Christus benedictus per suam
gratiam vitæ meæ terminum futu-
rum in proximo reuelavit. Quia
propter, si vis inuenire me viuum,
visis his literis ad Sanctam Mariã
de Angelis venire festina. Nam si
post diem Sabbati veneris, me vi-
uum inuenire non poteris, & por-
ta tecum pannum, vel cilicium, in
quo corpus meum inuoluas, & ce-
ram pro sepultura. Rogo etiam,
quod portes de illis Comestioni-
bus, quas mihi consueuisti dare,
quando infirmabar Romæ.

D. VERE

VERBA SACRÆ

Admonitionis B. Patris
Francisci .

Ad omnes Fratres suos.

CAPVT I.

*De fide erga Deum , de Reuerentia
erga Sacramentum Altaris , &
de digna eius susceptione.*

Dixit Dñs Discipulis suis: Ego
sum via, veritas, & vita. Ne-
Ioan. 14. mo venit ad Patrem nisi per me.
Si cognouissetis me , & Patrē meū
vtique cognouissetis : & amodo
cognoscetis eum , & vidistis eum.
Dixit ei Philippus: Domine osten-
de nobis Patrem , & sufficit nobis
Dixit ei I E S V S : Tanto tem-
pore vobiscum sum, & non cognou-
istis.

B. F R A N C. 51

uistis me? Philippe, qui videt me,
videt & Patrem meum. Pater lu-
cem habitat inaccessibilem. Spiri-
tus sanctus est Deus, & Deum
nemo vidit vnquam: ideò non nisi
in spiritu videri potest, quia spiri-
tus est, qui viuificat, caro autem
non prodest quidquam. Sed nec
Filius, in eo quòd æqualis est Pa-
tri, videtur ab aliquo aliter quam
Pater, aliter quàm Spiritus san-
ctus. Vnde omnes qui viderunt
Dominum Iesum Christum secun-
dum humanitatem, & non viderunt,
neque crediderunt secundum Spi-
ritum, & Deitatem, ipsum esse verum
Filium Dei, damnati sunt. Ita &
modò, quia omnes qui vident Sa-
cramentum, quod sanctificatur
per verba Domini super Altare
per manus Sacerdotis in forma
panis, & vini, & non vident, & non
credunt secundum Spiritum, Di-
uinitatem, quòd sit veraciter San-

1. Tim. 6.

Ioan. 1.

D 2 etis.

Etissimum Corpus, & Sanguis Dñi
 nostri Iesu Christi, damnati sunt:
 ipso Altissimo attestante, qui ait:
 Luc. 22. Hoc est Corpus meum, & Sanguis
 noui Testamenti; & qui manducat
 carnem meam, & bibit Sanguinem
 meum, habet vitam æternam. Qui
 Ioan. 6. habet Spiritum Domini, qui habi-
 tat in fidelibus suis, ille est, qui re-
 cipit Sanctissimum Corpus, & Sã-
 guinẽ Dñi: Omnes alij, qui non ha-
 bẽt, de spiritu eodem, & presumũt
 recipere eum, iudicium sibi mãdu-
 cant, & bibunt. Vnde Filij homi-
 num, vsquequò graui corde, vt
 quid diligitis vanitatem, & quæri-
 tis mendacium? vt quid non co-
 gnoscitis veritatem, & creditis in
 Psalm. 4. Filium Domini? Ecce quotidie hu-
 miliat se, sicut quando à regalibus
 sedibus venit in vterũ Virginis:
 quotidie venit ad nos ipse humilis
 apparens: quotidie descendit de
 sinu summi Patris super Altare in
 ma-

B. FRANC. 53

manibus Sacerdotis : & sicut sanctis Apostolis apparuit in vera carne, ita & modo se nobis ostendit in sacro pane: & sicut ipsi intuitu carnis suæ tantum eius carnem videbant, sed ipsum Dominum Deum esse, credebant oculis spiritualibus contemplantes; sic & nos panem, & vinum oculis corporeis videamus, & credamus firmiter, sanctissimum eius Corpus, & sanguinem viuum esse, & verum. Et tali modo semper est Dominus Matt. 26. cum fidelibus suis, sicut ipse dixit: Ecce ego vobiscum sum, usque ad consummationem sæculi.

CAPVT II.

De malo propria voluntatis.

Dixit Dominus ad Adam: de Gen. 2.
omni ligno Paradisi comedere; de ligno autem scientiæ boni,

D 3 &

& mali nè comedas . De omni ligno Paradisi comedere poterat Adam: quia dum non venit contra obedientiam, non peccauit. Ille enim non comedit de ligno scientiæ boni, & mali, qui sibi suam voluntatem appropriat, & se exaltat de bonis, quæ Dominus dedit, & operatur in ipso: & sic per suggestionem Diaboli, & transgressionem mandati factum est ei pomū scientiæ mali. Vnde oportet, quòd sustineat poenam .

CAPVT III.

De perfecta Obedientia.

Dixit Dominus in Euangelio:
 Luc. 14. qui non renuntiauerit omnibus, quæ possidet, non potest
 me esse discipulus; & qui voluerit
 Matt. 16. animam suam saluam facere, perdet eam. Ille homo renuntiat
 om-

omnibus, quod possidet, & perdit corpus suum, qui se ipsum totum præbet ad obedientiam in manibus sui Prælati; & quidquid facit, aut dicit, quod ipse sciat, quod non sit contra voluntatem eius (dum bonum sit quod facit) vera obedientia est. Et quando subditus viderit meliora, & utiliora animæ suæ, quàm ea, quæ suus Prælatus præcipiat, suam voluntatem sacrificat Domino; quæ autem sunt Prælati opera, studeat adimplere. Nam hæc est charitatiua obedientia, quia Deo, & proximo sacrificium se ipsum facit. Si verò Prælatus præcipiat aliquid subdito contra animam suam, licet ei non obediat, tamen ipsum non dimittat. Et si ab aliquibus persecutionem inde sustinuerit, magis eos diligat propter Dominum. Nam qui potius velit persecutionem sustinere, quàm à suis Fratribus separari, verè per-

D 4 ma

manet in perfecta obedientia, quia ponit animam suam pro Fratribus suis. Sunt enim multi Religiosi qui sub specie videndi meliora, quàm quæ sui Prælati præcipiunt, aspiciunt retro, & ad vomitum propriæ voluntatis redeunt. Hi homicidæ sunt, & propter mala sua multas animas perdere faciunt.

CAPVT IV.

Quod nullus sibi appropriet prælationem.

Matt. 20.

Non veni ministrari, sed ministrare, dicit Dominus. Illi, qui sunt super alios constituti, tantum de illa prælatione gloriantur, quantum si essent deputati officio abluendi pedes Fratrum: & quanto magis turbarentur de ablata sibi prælatione, quàm de ablato eis officio abluendi pedes, tantò magis sibi

B. FRANC. 57

sibi loculos ad periculum animæ
componunt.

CAPVT V.

*Quod nemo superbiat, sed glorietur in
Cruce Domini.*

Attende, ò homo, in quanta
excellencia te posuit Deus,
quia creauit, & formauit te ad ima- Gen. 1.
ginem dilectissimi Filij sui secun-
dum corpus, & ad similitudinem
suam secundum spiritum. Et om-
nes creaturæ, quæ sub cælo sunt, se-
cundum se seruiunt, cognoscunt, &
obediunt Creatori suo melius, quàm
tu; & Dæmones non crucifixerunt
eum, sed tu cum ipsis crucifixisti
eum, & adhuc crucifigis delectan-
do te in vitijs, & peccatis. Vnde er-
go potes gloriari? Nam si ita esses
subtilis, & sapiens, quòd omnem
scientiam haberes, & scires inter-
pretari omnia genera linguarum, &
sub

subtiliter de rebus Cœlestibus perscrutari, in omnibus his non potes gloriari, quia vnus dæmon sciuit de Cœlestibus magis, & modò scit de terrenis plusquàm oēs homines; licet aliquis fuerit, qui summæ sapiētiæ cognitionem à Dño receperit specialem. Similiter si esses pulchrior, & ditior omnibus, & etiā si faceres mirabilia, vt dæmones effugares, omnia istatibi sunt contraria, & nihil ad te pertinent. In hīs nihil potes gloriari, sed in hoc possumus gloriari, in infirmitatibus nostris, & baiulando quotidie Sanctam Crucem Domini nostri Iesu Christi.

CAPVT VI.

De Imitatione Domini nostri Iesu Christi.

At tendamus, Fratres omnes, bonum Pastorem, qui pro
quis

quibus suis saluandis Crucis sustinuit passionem. Oves Domini secutæ fuerunt eum cum tribulatione, & persecutione, verecundia, & fame, infirmitate, & tentatione, & ceteris alijs, & de his receperunt à Domino vitam sempiternam. Unde magna verecundia est seruis Dei, quòd sancti faciant opera, & nos recitando, & prædicando ea, volumus inde recipere gloriam, & honorem.

CAPVT VII.

Vt bona opera sequatur scientiam.

Dicit autem Apostolus; Littera occidit, spiritus autem viuificat. Illi sunt mortui ad litteram qui tantum verba sola cupiunt scire, vt sapientiores teneantur inter alios, vt possint acquirere magnas diuitias, dantes consanguineis, & ami-

2. Cor. 3.

amicis. Et illi Religiosi mortuisūt
ad literam, qui spiritum nolūt di-
uinæ literæ sequi, sed sola verba
magis cupiunt scire, & aliis inter-
pretari: & illi sunt viuificati à spi-
ritu diuinæ literæ, qui omnem
scientiam, & literam, quam sciūt,
& cupiunt scire (non autem viuūt
corpore, sed verbo, & exemplo)
reddunt eam Altissimo Domino,
cuius est omne bonum.

C A P V T VII.

De peccato inuidiæ vitando;

VT ait Apostolus, nemo po-
test dicere Dominus IESVS:
1. Co. 12. nisi in Spiritu sancto, & Non est,
qui faciat bonum, non est vsque
Psal. 52. ad vnum. Quicumque ergo inui-
det fratri suo de bono, quod Deus
dicit, & facit in ipso, pertinet ad
peccatum blasphemix, quia ipsi
Al-

B. FRANC. 67

Altissimo inuidet, qui dicit, & facit
omne bonum.

CAPVT IX.

De dilectione inimici.

Dicit Dominus in Euangelio: Matt. 5.
Diligite inimicos vestros,
benefacite his, qui oderunt vos, &
orate pro persequentibus, &c. Ille
veraciter diligit inimicum suum,
qui non dolet de iniuria, quam sibi
fecit, sed de peccato animæ suæ
vritur propter amorem Dei, &
ostendit ei ex operibus dilectio-
nem.

CAPVT X.

De castigatione corporis.

Multi sunt, qui dum peccant,
vel iniurias recipiunt, sæpe
incolunt.

61 O P V S C.

inculpant inimicum, vel proximū. Sed non est ita, quia vnusquisque habet in potestate sua inimicum, suum, videlicet corpus, per quod peccat. Vnde beatus ille seruus, qui talem inimicum traditum in sua Potestate semper captum tenuerit, & sapienter se ab eo custodierit: quia dum hoc fecerit, nullus alius inimicus visibilis ei nocere potest.

CAPVT XI.

*Quod nemo corrumpatur à zelo
malo alterius.*

Seruo Dei nulla res debet displicere, præter peccatum. Et quocumque modo aliqua persona peccaret, & propter hoc seruus Dei, nisi in charitate, turbaretur, aut irasceretur, thesaurizat sibi irā, & culpam. Ille est seruus Dei, qui
non

B. FRANC. 63

non irascitur, neque turbatur pro aliquo: rectè viuit, & sine proprio. Et beatus est, cui non remanet aliquid, reddens, quæ sunt Cæsaris Cæsari; & quæ sunt Dei, Deo. Matt. 23.

CAPVT XII.

De cognoscendo Spiritum Dei.

Sic potest cognosci seruus Dei, si habet Spiritum Domini; cum Dominus operatur per ipsum aliquid boni, si nec caro eius, neque mens exinde se exaltat, quia semper contraria est omni bono, sed si magis ante oculos suos se habere vellet viliores, & in omnibus alijs hominibus se minorem existimaret.

CA.

CAPVT XIII.

De patientia in aduersis.

Non potest cognosci seruus Dei, quantam habeat patientiam, & humilitatem, dum satisfactum est ei secundum voluntatem vel necessitatem suam. Cum autem venerit tempus, in quo illi, qui debent satisfacere ei, faciunt sibi contrarium; quantam habet patientiam ibi, & humilitatem, tanta est & non plus.

CAPVT XIV.

De paupertate spiritus.

Mat. 5.

Bati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum Cælorum. Multi sunt, qui orationibus, & officiis insistentes, multas abstinentias

&

B. FRANC. 65

& afflictiones in suis corporibus faciunt; sed de solo vno verbo, quod viderint iniuriam esse suorum corporum, vel de aliqua re, quæ sibi aufertur, scandalizantur statim, & conturbantur. Hi non sunt verè pauperes spiritu; Quia, qui verè pauper est spiritu, se ipsum odit, & & alios diligit, qui ipsum percutiunt in maxillam.

CAPVT XV.

De pace.

B Eati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Illi sunt Matt. 5. verè pacifici, qui in omnibus, quæ in hoc sæculo patiuntur propter amorem Domini nostri Iesu Christi, in animo, & corpore pacem servant.

E CA

CAPVT XVI.

De munditia cordis.

Matt. 5.

BEati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Verè mundo corde sunt, qui terrena despiciunt, & Coelestia quærunt; & semper adorare, & videre Dominum Deum viuum, & verum, mundo corde, & animo non desistunt.

CAPVT XVII.

De humilitate seruanda in donis Domini.

BEatus ille seruus, qui non magis se exaltat de bono, quod Dominus dicit, & operatur per ipsum, quàm de eo, quod dicit, & operatur per alium. Peccat enim homo, qui magis vult recipere à pro-

B. FRANC. 67
proximo suo, quàm vult dare de
se Domino Deo.

CAPVT XVIII.

De compassione proximi.

BEatus homo, qui sustinet pro-
ximum suum secundum suam
fragilitatem in eo, quod vellet su-
stineri ab ipso, si in consimili casu
esset. Beatus seruus, qui omnia bo-
na reddit, & attribuit Domino
Deo. Quia qui sibi aliquid reti-
nuerit, abscondit pecuniam Do-
mini Dei sui; & quod putat habe-
re, auferetur ab eo.

CAPVT XIX.

De humili seruo Dei.

BEatus ille seruus, qui non te-
net se meliorem, quando ma-
gnifi-

gnificatur, & exaltatur ab hominibus, sicut quando tenetur vilis, simplex, & despectus. Quia quantus est homo coram Deo, tantus est, & non plus. Veh illi Religioso, qui ab alijs positus est in alto, & per suam voluntatem non vult descendere. Et Beatus ille seruus, qui non per suam voluntatem ponitur in alto, & semper desiderat esse sub pedibus aliorum.

CAPVT XX.

De beno, & vano Religioso.

BEatus ille Religiosus, qui non habet iucunditatem, & lætitiā, nisi in sanctissimis eloquijs, & operibus Dei, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lætitiā, & exultatione. Et veh illi Religioso, qui delectatur
in

in verbis otiosis, & vanis, & cum
his perducit homines ad risum.

CAPVT XXI.

De inani, & loquaci Religioso.

BEatus ille seruus, qui non loquitur sub spe mercedis, & omnia sua non manifestat, & non est velox ad loquendum, sed sapienter prouidet, quæ debet loqui, & respondere. Veh illi Religioso, qui bona, quæ sibi Dominus ostendit, nō retinet in corde suo, & alijs non ostendit per operationem; sed sub spe mercedis magis hominibus verbis cupit ostendere, quam Domino; ipse enim recipit mercedem suam, & audientes paruum fructū reportant.

CAPVT XXII.

De correctione patienter suscipienda.

BEatus seruus, qui disciplinam, accusationem, & reprehensionem ab aliquo ita patienter sustinet, sicut à semetipso. Beatus seruus, qui benignè repressus acquiescit, verecundè obtemperat, humiliter confitetur, & libenter satisfacit. Beatus seruus, qui non est velox ad se excusandum, & humiliter sustinet verecundiam, & reprehensionem de peccato, vbi nō commisit culpam.

CAPVT XXIII.

De Humilitate.

BEatus seruus, qui ita inuentus est humilis inter subditos Fratres

B. FRANC. 71

tres suos, sicut quondò esset inter Prælatos, & Dominos suos. Beatus seruus, qui semper manet sub virga correctionis. Fidelis seruus, & prudens est, qui in omnibus suis offensis, non tardat interiùs puniri per contritionem, & exteriùs per confessionem, & operis satisfactionem.

CAPVT XXIV.

Dè vera dilectione.

Beatuſ ſeruus, qui tantum diligit fratrem ſuum, quãdò eſt infirmuſ, quòd non poteſt ei ſatisfacere, quantum quondò eſt ſanuſ, quòd poteſt ei ſatisfacere. Et beatuſ ille, qui tantum diligit fratrem ſuum, cum eſt longe ab ipſo ſicut quando eſt cum eo: & non diceret aliquid poſt ipſum, quod cum charitate non poſſet dicere coram eo.

E 4 CA

73 O P V S C.

CAPVT XXV.

Quod serui Dei honorent Clericos.

BEatus seruus, qui portat fidem
in Clericis, qui viuunt rectè
secundum formam Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ; & vix illis, qui ipsos
despiciunt: licet enim sint peccatores,
tamen nullus debet eos iudicare,
quia ipse solus Dominus
reseruat sibi eos ad iudicandum.
Nam quantò maior est omnibus
administratio eorum, quam habet
de Sanctissimò Corpore, & Sanctissimo
Sanguine Domini nostri
Iesu Christi, quod ipsi recipiunt,
& ipsi soli alijs ministrant, tantò
maius peccatum habent, qui peccant
in ipsos, quàm in alios omnes
homines istius mundi.

C A:

CAPVT XXVI.

De virtute effugante vitium.

Vbi charitas, & sapientia; ibi
 nec timor, nec ignorantia;
 Vbi est patientia, & humilitas; ibi
 nec ira, nec perturbatio. Vbi est pau-
 pertas cum lætitiâ; ibi nec auaritia.
 Vbi est quies, & meditatio; ibi nec
 sollicitudo, nec vagatio. Vbi est ti-
 mor Domini ad atrium suum cu-
 stodiendum, ibi inimicus non po-
 test habere locum ad ingredien-
 dum. Vbi est misericordia, & di-
 scretio; ibi nec superfluitas, nec in-
 duratio.

CAPVT XXVII.

De abscondendo bonum, nè perdatur.

Beatus seruus, qui thesaurizat
 in Cælo bona, quæ sibi Do-
 mi-

minus ostendit, & sub spe mercedis non cupit ea manifestare hominibus; Quia ipse Altissimus manifestabit opera eius quibuscunque placuerit. Beatus seruus, ut secreta Domini obseruat in corde suo. Hæc igitur sunt verba vitæ, & salutis; quæ si quis elegerit, & fecerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Amen.

VERBA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI.

Ad Humilitatem, obedientiam,
Deuotionem, & Patientiam,
inducentia.

Beatus seruus, qui non tenet se
meliolem, quandò magnifica-
tori,

B. FRANC. 75

tori, & exaltatur ab hominibus, sicuti quando tenetur vilis, simplex, & abiectus: quia quantum est homo coram Deo, tantum, non plus. Vex illi Religioso, qui ab alijs positus est in alto; & per suam voluntatem non vult descendere, & beatus ille servus, qui non per suam voluntatem ponitur in alto, & semper desiderat subesse pedibus aliorum. Beatus ille Religiosus, qui non habet iucunditatem, & lætitiā nisi in sanctissimis eloquijs, & in operibus Domini, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lætitiā. Vex illi Religioso, qui delectatur in verbis otiosis, & vanis, & in his perducit homines ad risum. Beatus servus, qui disciplinam, accusationem, & reprehensionem ita patienter ab aliquo sustinet, sicut a semetipso. Beatus servus, qui reprehensus benignè acquiescit, verecundè obtemperat.

CAPVT XIII.

De patientia in aduersis.

Non potest cognosci seruus Dei, quantam habeat patientiam, & humilitatem, dum satisfactum est ei secundum voluntatē, vel necessitatem suam. Cum autē venerit tempus, in quo illi, qui deberent satisfacere ei, faciunt sibi contrarium; quantam habet patientiam ibi, & humilitatem, tanta est, & non plus.

CAPVT XIV.

De paupertate seruus.

Mat. 5.

Bati pauperes spiritu, quoniā ipsorum est regnum Cælorū. Multi sunt, qui orationibus, & officiis insistentes, multas abstinentias,

&

B. FRANC. 65

& afflictiones in suis corporibus faciunt; sed de solo vno verbo, quod viderint iniuriam esse suorum corporum, vel de aliqua re, quæ sibi aufertur, scandalizantur statim, & conturbantur. Hi non sunt verè pauperes spiritu; Quia, qui verè pauper est spiritu, se ipsum odit, & & alios diligit, qui ipsum percutiunt in maxillam.

CAPVT XV.

De pace.

B Eati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Illi sunt vere pacifici, qui in omnibus, quæ in hoc sæculo patiuntur propter amorem Domini nostri Iesu Christi, in animo, & corpore pacem servant. Matt. 5.

E CA

CAPVT XVI.

De munditia cordis.

Matt. 5.

BEati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Verè mundo corde sunt, qui terrena despiciunt, & Cœlestia quærunt; & semper adorare, & videre Dominum Deum viuum, & verum, mundo corde, & animo non desistunt.

CAPVT XVII.

Dè humilitate seruanda in donis Domini.

BEatus ille seruus, qui non magis se exaltat de bono, quod Dominus dicit, & operatur per ipsum, quàm dè eo, quod dicit, & operatur per alium. Peccat enim homo, qui magis vult recipere à pro-

B. FRANC. 67
proximo suo, quàm vult dare de
se Domino Deo.

CAPVT XVIII.

De compassione proximi.

BEatus homo, qui sustinet pro-
ximum suum secundùm suam
fragilitatem in eo, quod vellet su-
stineri ab ipso, si in consimili casu
esset. Beatus seruus, qui omnia bo-
na reddit, & attribuit Domino
Deo. Quia qui sibi aliquid reti-
nuerit, abscondit pecuniam Do-
mini Dei sui; & quod putat habe-
re, auferetur ab eo.

CAPVT XIX.

De humili seruo Dei.

BEatus ille seruus, qui non te-
net se meliorem, quando ma-
gnific-

gūificatur, & exaltatur ab hominibus, sicut quando tenetur vilis, simplex, & despectus. Quia quantus est homo coram Deo, tantus est, & non plus. Veh illi Religioso, qui ab alijs positus est in alto, & per suam voluntatem non vult descendere. Et Beatus ille seruus, qui non per suam voluntatem ponitur in alto, & semper desiderat esse sub pedibus aliorum.

CAPVT XX:

De bono, & vano Religioso.

BEatus ille Religiosus, qui non habet iucunditatem, & lætitiā, nisi in sanctissimis eloquijs, & operibus Dei, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lætitiā, & exultatione. Et veh illi Religioso, qui delectatur in

D. FRARC. 69

in verbis otiosis, & vanis, & cum
his perducit homines ad risum.

CAPVT XXI.

De inani, & loquaci Religioso.

BEatus ille seruus, qui non lo-
quitur sub spe mercedis, &
omnia sua non manifestat, & non
est velox ad loquendum, sed sapi-
enter prouidet, quæ debet loqui, &
respondere. Veh illi Religioso,
qui bona, quæ sibi Dominus osten-
dit, nō retinet in corde suo, & alijs
non ostendit per operationem; sed
sub spe mercedis magis hominibus
verbis cupit ostendere, quam Do-
minos; ipse enim recipit mercedem
suam, & audientes paruum fructū
reportant.

CAPVT XXII.

De correctione patienter suscipienda.

BEatus seruus, qui disciplinam accusationem, & reprehensionem ab aliquo ita patienter sustinet, sicut à semetipso. Beatus seruus, qui benignè reprehensus acquiescit, verecundè obtemperat humiliter confitetur, & libenter satisfacit. Beatus seruus, qui non est velox ad se excusandum, & humiliter sustinet verecundiam, & reprehensionem de peccato, vbi non commisit culpam.

CAPVT XXIII.

De Humilitate.

BEatus seruus, qui ita inuentus est humilis inter subditos Fratres

Eatus seruus
est humilis

B. FRANC. 71

tres suos, sicut quondò esset inter Prælatos, & Dominos suos. Beatus seruus, qui semper manet sub virga correctionis. Fidelis seruus, & prudens est, qui in omnibus suis offensis, non tardat interiùs puniri per contritionem, & exterius per confessionem, & operis satisfactionem.

CAPVT XXIV.

Dè vera dilectione.

Beatuſ ſeruus, qui tantum diligit fratrem ſuum, quãdò eſt infirmuſ, quòd non poteſt ei ſatisfacere, quantum quondò eſt ſanuſ, quòd poteſt ei ſatisfacere. Et beatuſ ille, qui tantum diligit fratrem ſuum, cum eſt longe ab ipſo ſicut quando eſt cum eo: & non diceret aliquid poſt ipſum, quod cum charitate non poſſet dicere coram eo.

E 4 CA:

CAPVT XXV.

Quòd serui Dei honorent Clericos.

BEatus seruus, qui portat fidem
in Clericis, qui viuunt rectè
secundum formam Sanctæ Roma-
næ Ecclesiæ; & vbi illis, qui ipsos
despiciunt: licèt enim sint pecca-
tores, tamen nullus debet eos iu-
dicare, quia ipse solus Dominus
reseruat sibi eos ad iudicandum.
Nam quantò maior est omnibus
administratio eorum, quam habet
de Sanctissimo Corpore, & San-
ctissimo Sanguine Domini nostri
Iesu Christi, quod ipsi recipiunt,
& ipsi soli alijs ministrant, tantò
maius peccatum habent, qui pec-
cant in ipsos, quàm in alios omnes
homines istius mundi.

C A:

CAPVT XXVI.

De virtute effugante vitium.

Vbi charitas, & sapientia; ibi
 nec timor, nec ignorantia;
 Vbi est patientia, & humilitas; ibi
 nec ira, nec perturbatio. Vbi est pau-
 pertas cum lætitia; ibi nec auaritia.
 Vbi est quies, & meditatio; ibi nec
 sollicitudo, nec vagatio. Vbi est ti-
 mor Domini ad atrium suum cu-
 stodiendum, ibi inimicus non po-
 test habere locum ad ingredien-
 dum. Vbi est misericordia, & di-
 scretio; ibi nec superfluitas, nec in-
 duratio.

CAPVT XXVII.

De abscondendo bonum, nè perdatur.

Beatus seruus, qui thesaurizat
 in Cælo bona, quæ sibi Do-
 mi-

minus ostendit, & sub spe mercedis non cupit ea manifestare hominibus; Quia ipse Altissimus manifestabit opera eius quibuscunque placuerit. Beatus seruus, ut secreta Domini obseruat in corde suo. Hæc igitur sunt verba vitæ, & salutis; quæ si quis elegerit, & fecerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Amen.

VERBA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI.

Ad Humilitatem, obedientiam,
Deuotionem, & Patientiam,
inducentia.

Beatus seruus, qui non tenet se
melio rem, quando magnifica-
tori,

tori, & exaltatur ab hominibus, sicuti quando tenetur vilis, simplex, & abiectus: quia quantū est homo coram Deo, tantū, non plus. Veli illi Religioso, qui ab alijs positus est in alto; & per suam voluntatem non vult descendere, & beatus ille servus, qui non per suam voluntatem ponitur in alto, & semper desiderat subesse pedibus aliorum. Beatus ille Religiosus, qui non habet iucunditatem, & lætitiā nisi in sanctissimis eloquijs, & in operibus Domini, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lætitiā. Veli illi Religioso, qui delectatur in verbis otiosis, & vanis, & in his perducit homines ad risum. Beatus servus, qui disciplinam, accusationem, & reprehensionem ita patienter ab aliquo sustinet, sicut à semetipso. Beatus servus, qui reprehensus benignè acquiescit, verecundè obtemperat.

perat, humiliter confitetur, libèter
satisfacit. Beatus seruus, qui non
est velox ad se excusandum, & hu-
militer sustinet verecundiam, &
reprehensionem de peccato, vbi nō
commisit culpam.

D E V I R T V T I B V S
quibus decorata fuit Sancta
Virgo, & debes esse Sancta
Anima.

Regina Sapientia, Dominus te
saluet cum tua sorore san-
cta pura simplicitate Domina san-
cta paupertas, Dominus te saluet
cum tua sorore sancta humilitate.
Domina sancta charitas, Domi-
nus te saluet cum tua sorore
sancta obedientia, Sanctissime vir-
tutes omnes, vos saluet Dominus,
à quo venitis, & proceditis. Nullus
homo est penitus in toto mundo,
qui vnā ex vobis possit habere
nisi

nisi prius moriatur. Qui vnam habet, & aliam non offendit omnes habet; & qui vnam offendit, nullam habet; & omnes cultura, & vnaquæq; confundit vni ibi peccata, Sancta sapientia confundit Satan, & omnes malitias eius. Pura sancta simplicitas confundit omnem sapientiam huius mundi, & sapientiam corporis. Sancta paupertas confundit cupiditatem, & avaritiam, & curas huius sæculi. Sancta humilitas confundit superbiam, & omnes homines, qui sunt in mundo, similiter, & omnia, quæ in mundo sunt. Sancta charitas confundit omnes diabolicas, & carnales tentationes, & omnes carnales timores. Sancta obedientia confundit omnes corporales, & carnales voluntates, & habet mortificatum corpus suum ad obedientiam spiritus, & ad obedientiam Fratris sui, & est subditus, & suppositus omnibus

bus hominibus, qui sunt in mundo; & non tantum solis hominibus, sed etiam omnibus bestiis, & feris, ut possint sustineri de eo quidquid voluerint, si tantum fuerit eis datum desuper à Domino. Deo gratias. Amen.

O P V S C V L V M.

De vera, & perfecta lætitia Fratrum Minorum.

Quamuis Fratres Minores in omni terra dent bonum exemplum magnæ sanctitatis, & ædificationis, ibi tamen non est perfecta lætitia. Et quamuis Frater Minor illuminet cæcos, contractos extendat, demones pellat, surdis auditum, claudis gressum, mutis verbum restituat, &, quod maius est, quadriuanum resuscitet mortuum; ibi non est perfecta lætitia. Et si Frater

non

ter Minor sciret omnium gentium
linguas, & omnes scientias, & scri-
pturas, ita sciret prophetare, & re-
uelare, non solum futura, sed etiam
conscientias aliorum; ibi non est
perfecta lætitia. Si Frater Minor
loquatur lingua Angelica, & sciat
stellarum cursus, & virtutes her-
barum, & sint ei reuelati omnes
thesauri terrarum: & si cognos-
ceret virtutes, & proprietates
auium, piscium, animalium, ho-
minum, radicum, lapidum, arbo-
rum, & aquarum; ibi non est per-
fecta lætitia: Et si Frater Minor
sciret tam solemniter prædicare,
quod conuerteret omnes infideles
ad fidem; ibi non est perfecta læti-
tia. Sed quando venimus ad lo-
cum Sanctæ Mariæ de Angelis
sic balneati pluuia, & frigore con-
gelati, luto etiam deturpati, & fa-
me afflicti, & ad portam loci pul-
sabimus, & veniet portarius ira-
tus,

rus, dicens. Qui estis vos? & no-
dicemus: Sumus duo de Fratribus
vestris. Et ille è contrario diceret
imo estis duo ribaldi, qui itis cir-
cumquaque per mundum, pauperum
eleemosynas rapiendo, & non
aperiret nobis: sed faceret nos sta-
re ad niuem, & aquam in frigore
& fame usque ad mortem: tunc
nos tot repulsas, & iniurias sine
turbatione, & murmuratione to-
lerauerimus patienter, & cogita-
uerimus humiliter, & charitatiue,
quòd ille portarius veraciter
nos cognoscit, & quòd Deus exci-
tat linguam eius contra nos, scribit
quia ibi est perfecta lætitia. Et
nos in pulsâdo perseuerauerimus
& ille portarius, tamquam contra
importunos, exeat contra nos,
durissimè nos afficiat alapis, dicē
Recedite hinc pultrones vilissimi
& ite ad hospitale, qui enim est
vos; hic penitus non manducabit

&c

& si nos patienter hæc portabimus,
 & iniuriati cum amore peperce-
 mus toto corde; scribe, quia ibi est
 perfecta lætitia. Et si nos vndique
 afflicti, fame urgente, frigore affli-
 gente, nocte insuper appropinquā-
 te pulsabimus, clamabimus, & fle-
 tu instabimus, vt aperiatur nobis, &
 ille inde stimulatus dixerit. Isti sūt
 homines procacissimi, & proterui;
 ego placabo eos: & exiens cum
 vno fuste nodoso, & capiens nos
 per capucium, ad terram super lu-
 tum, & niues proijciet, & taliter
 nos verberabit cum fuste prædicto,
 quòd vndiq; nos plagis implebit.
 Si tot mala, si tot iniurias, & verbe-
 ra cum gaudio toleramus confide-
 rantes, quòd poenas Christi bene-
 dicti tolerare, & portare debemus;
 Scribe, & nota diligenter, quòd ibi
 est perfecta lætitia: & audi conclu-
 sionem: Inter omnia charismata
 Sancti Spiritus, quæ Christus ser-

F uis

uis suis concessit, & concedet, præcipuum est vincere se ipsum, & libenter propter Deum, & charitatem Dei opprobria sustinere. Nā in omnibus mirabilibus supradictis nos gloriari non possumus, quia non sunt nostra, sed Dei. Quid enim habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis: Sed in Cruce tribulationis, & afflictionis possumus gloriari, quia illud est nostrum. Et ideo dixit Apostolus: Mihi autē absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri.

Expositio Beati Patris super Orationem Dominicam.

Pater noster beatissime, & sanctissime. Creator noster, Redemptor noster, & Consolator noster. Qui es in Caelis, in Angelis, in Sanctis, illuminans eos ad tui cogni-

gnitionem. Quia tu Domine lux
 es, inflammans eos ad amorem tu-
 um diuinū, quia tu Domine amor
 es inhabitans, & implens eos ad
 beatitudinem: quia tu Domine
 summum bonum es, & æternum
 bonum, à quo omnia bona, & sine
 quo nullum bonum. *Sanctificetur
 nomen tuum.* Clarificetur in nobis
 notitia tua, vt cognoscamus, & sit
 latitudo beneficiorum tuorum,
 longitudo promissorū, sublimitas
 maiestatis, & profundū iudiciorū.
Adueniat Regnum tuum, vt regnes
 in nobis p gratiā tuā, & facies nos
 venire ad regnū tuū, vbi est tui vi-
 sio manifesta tui dilectio pfecta, tui
 societas beata; tui fructio sempiter-
 na. *Fiat voluntas tua sicut in cælo,
 & in terra.* Vt amemus te toto cor-
 de, te semper cogitando; ex tota
 anima, te semper desiderando; ex
 tota mente, omnes intentiones no-
 stras ad te dirigendo, & honorem
 F 2 tuum

tuum in omnibus quaerendo, & ex omnibus viribus nostris, omnes vires, & sensus animæ, & corporis in obsequium tui amoris, & non in aliud expendendo. Et proximos nostros amemus, sicut nosmetipsos omnes ad amorem tuum pro viribus trahendo, de bonis aliorum, sicut de nostris gaudendo, in malis compatiendo, & nemini ullā offensam faciendo. *Panem nostrum quotidianum*; Scilicet dilectum Filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum, *Da nobis hodie*, in memoriam, & intelligentiam, & reuerentiam amoris, quem ad nos habuit, & eorum, quæ pro nobis dixit, & fecit, & sustulit. *Et dimitte nobis debita nostra*: per tuam misericordiam ineffabilem, & Passionis dilecti Filij tui Domini nostri Iesu Christi virtutem: & per Beatissimæ Virginis Mariæ, & omnium electorum tuorum merita, & intercessionem.

B. FRANC. 85

nem. *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, & quod non plenè dimittimus, tu Domine fac nos plenè dimittere, vt inimicos nostros propter te veraciter diligamus, & pro eis apud te deuotè intercedamus, nulli malum pro malo reddamus, & omnibus in te prodesse studeamus. Et ne nos inducas in tentationem; occultam, vel manifestā, subitam, vel importunam. Sed libera nos a malo, præterito, præsentis, & futuro. Amen. Spontanè, & gratis.*

Laus Domini Dei Altissimi.

TV es Sanctus Dominus Deus,
tu es Deus Deorum, qui solus facis mirabilia. Tu es fortis. Tu es magnus. Tu es altissimus. Tu es omnipotens. Tu es Pater sanctus, Rex Cæli, & terræ. Tu es trinus, & vnus Deus. Tu es bonus, omne bonum summum bonum.

F 3 Do-

minus ostendit, & sub spe mercedis non cupit ea manifestare hominibus; Quia ipse Altissimus manifestabit opera eius quibuscunque placuerit. Beatus seruus, ut secreta Domini obseruat in corde suo. Hæc igitur sunt verba vitæ, & salutis; quæ si quis elegerit, & fecerit, inueniet vitam, & hauriet salutem à Domino. Amen.

VERBA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI.

Ad Humilitatem, obedientiam,
Deuotionem, & Patientiam,
inducentia.

Beatus seruus, qui non tenet se
meliolem, quando magnifica-
tori,

tori, & exaltatur ab hominibus, sicuti quando tenetur vilis, simplex, & abiectus: quia quantū est homo coram Deo, tantū, non plus. Veh illi Religioso, qui ab alijs positus est in alto; & per suam voluntatem non vult descendere, & beatus ille seruus, qui non per suam voluntatem ponitur in alto, & semper desiderat subesse pedibus aliorum. Beatus ille Religiosus, qui non habet iucunditatem, & lætitiā, nisi in sanctissimis eloquijs, & in operibus Domini, & cum his perducit homines ad amorem Dei in gaudio, & lætitiā. Veh illi Religioso, qui delectatur in verbis otiosis, & vanis; & in his perducit homines ad risum. Beatus seruus, qui disciplinam, accusationem, & reprehensionem ita patienter ab aliquo sustinet, sicut à semetipso. Beatus seruus, qui reprehensus benignè acquiescit, verecundè obtemperat.

perat, humiliter confitetur, libé-
ter satisfacit. Beatus seruus, qui non
est velox ad se excusandum, & hu-
militer sustinet verecundiam, &
reprehensionem de peccato, vbi nō
commisit culpam.

DE VIRTUTIBVS

*quibus decorata fuit Sancta
Virgo, & debet esse Sancta
Anima.*

Regina Sapientia, Dominus te
saluet cum tua sorore san-
cta pura simplicitate Domina san-
cta paupertas, Dominus te saluet
cum tua sorore sancta humilitate.
Domina sancta charitas, Domi-
nus te saluet cum tua sorore
sancta obedientia, Sanctissime vir-
tutes omnes, vos saluet Dominus,
à quo venitis, & proceditis. Nullus
homo est penitus in toto mundo,
qui vnā ex vobis possit habere
nisi

omo esse
ui vnausq

nisi prius moriatur. Qui vnā habet, & aliam non offendit omnes habet; & qui vnā offendit, nullā habet; & omnes confundit, & vnāquāq; confundit vna peccata, Sancta sapientia confundit Satan, & omnes malitias eius. Pura sancta simplicitas confundit omnem sapientiam huius mundi, & sapientiam corporis. Sancta paupertas confundit cupiditatem, & auaritiā, & curas huius sæculi. Sancta humilitas confundit superbiam, & omnes homines, qui sunt in mundo, similiter, & omnia, quę in mundo sunt. Sancta charitas confundit omnes diabolicas, & carnales tentationes, & omnes carnales timores. Sancta obedientia confundit oēs corporales, & carnales voluntates, & habet mortificatum corpus suum ad obedientiam spiritus, & ad obedientiam Fratris sui, & est subditus, & suppositus omnibus

bus hominibus, qui sunt in mundo; & non tantum solis hominibus, sed etiam omnibus bestiis, & feris, ut possint de eo quidquid voluerint, quantum fuerit eis datum desuper à Domino. Deo gratias. Amen.

O P V S C V L V M.

*De vera, & perfecta letitia Fratrum
Minorum.*

Quamuis Fratres Minores in omni terra dent bonum exemplum magnæ sanctitatis, & ædificationis, ibi tamen non est perfecta lætitia. Et quamuis Frater Minor illuminet cæcos, contractos extendat, demones pellat, surdis auditum, claudis gressum, mutis verbum restituat, &, quod maius est, quatri-duanum resuscitet mortuum; ibi non est perfecta lætitia. Et si Frater

ter Minor sciret omnium gentium
 linguas, & omnes scientias, & scri-
 pturas, ita sciret prophetare, & re-
 uelare, non solum futura, sed etiam
 conscientias aliorum; ibi non est
 perfecta lætitia. Si Frater Minor
 loquatur lingua Angelica, & sciat
 stellarum cursus, & virtutes her-
 barum, & sint ei reuelati omnes
 thesauri terrarum: & si cogno-
 sceret virtutes, & proprietates
 auium, piscium, animalium, ho-
 minum, radicum, lapidum, arbo-
 rum, & aquarum; ibi non est per-
 fecta lætitia: Et si Frater Minor
 sciret tam solemmniter prædicare,
 quod conuerteret omnes infideles
 ad fidem: ibi non est perfecta læti-
 tia. Sed quando venimus ad lo-
 cum Sanctæ Mariæ de Angelis
 sic balneati pluuia, & frigore con-
 gelati, luto etiam deturpati, & fa-
 me afflicti, & ad portam loci pul-
 sabimus, & veniet portarius ira-
 tus,

tus, dicens. Qui estis vos? & nos dicemus: Sumus duo de Fratribus vestris. Et ille è contrario diceret, imo estis duo ribaldi, qui itis circumquaque per mundum, pauperum eleemosynas rapiendo, & nō aperiret nobis: sed faceret nos stare ad niuem, & aquam in frigore, & fame vsque ad mortem: tunc si nos tot repulsas, & iniurias sine turbatione, & murmuratione tolerauerimus patienter, & cogitauerimus humiliter, & charitatiuè, quòd ille portarius veraciter nos cognoscit, & quòd Deus excitat linguam eius contra nos, scribe; quia ibi est perfecta latitia. Et si nos in pulsâdo perseuerauerimus, & ille portarius, tamquam contra importunos, exeat contra nos, & durissimè nos afficiat alapis, dicēs; Recedite hinc pultrones vilissimi, & ite ad hospitale, qui enim estis vos; hic penitus non manducabit is

&

B. FRANC. 81

& si nos patienter hæc portabimus,
 & iniuriati cum amore peperce-
 mus toto corde; scribe, quia ibi est
 perfecta lætitia. Et si nos vndique
 afflicti, fame urgente, frigore affli-
 gente, nocte insuper appropinquā-
 te pulsabimus, clamabimus, & fle-
 tu instabimus, vt aperiatur nobis, &
 ille inde stimulatus dixerit. Isti sūt
 homines procacissimi, & proterui;
 ego placabo eos: & exiens cum
 vno fuste nodoso, & capiens nos
 per capucium, ad terram super lu-
 tum, & niues proijciet, & taliter
 nos verberabit cum fuste prædicto,
 quòd vndiq; nos plagis implebit.
 Si tot mala, si tot iniurias, & verbe-
 ra cum gaudio toleramus confide-
 rantes, quòd pœnas Christi bene-
 dicti tolerare, & portare debemus;
 Scribe, & nota diligenter, quòd ibi
 est perfecta lætitia: & audi conclu-
 sionem: Inter omnia charismata
 Sancti Spiritus, quæ Christus ser-

F uis

uis suis concessit, & concedet, præcipuum est vincere se ipsum, & libenter propter Deum, & charitatem Dei opprobria sustinere. Nā in omnibus mirabilibus supradictis nos gloriari non possumus, quia non sunt nostra, sed Dei. Quid enim habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis; Sed in Cruce tribulationis, & afflictionis possumus gloriari, quia illud est nostrum. Et ideò dixit Apostolus: Mihi autē absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri.

Expositio Beati Patris super Orationem Dominicam

Pater noster beatissime, & sanctissime. Creator noster, Redemptor noster, & Consolator noster. Qui es in Cœlis, in Angelis, in Sanctis, illuminans eos ad tui cogni-

gnitionem. Quia tu Domine lux
 es, inflammans eos ad amorem tu-
 um diuinū, quia tu Domine amor
 es inhabitans, & implens eos ad
 beatitudinem: quia tu Domine
 summum bonum es, & æternum
 bonum, à quo omnia bona, & sine
 quo nullum bonum. *Sanctificetur
 nomen tuum*. Clarificetur in nobis
 notitia tua, vt cognoscamus, quæ sit
 latitudo beneficiorum tuorum,
 longitudo promissorū, sublimitas
 maiestatis, & profundū iudiciorū.
Adueniat Regnum tuum, vt regnes
 in nobis p gratiā tuā, & facies nos
 venire ad regnū tuū, vbi est tui vi-
 sio manifesta tui dilectio pfecta, tui
 societas beata; tui fruitio sempiter-
 na. *Fiat voluntas tua sicut in cælo,
 & in terra*. Vt amemus te toto cor-
 de, te semper cogitando; ex tota
 anima, te semper desiderando; ex
 tota mente, omnes intentiones no-
 stras ad te dirigendo, & honorem
 F tuum

tuum in omnibus quærendo, & ex omnibus viribus nostris, omnes vires, & sensus animæ, & corporis in obsequium tui amoris, & non in aliud expendendo. Et proximos nostros amemus, sicut nosmetipsos omnes ad amorem tuum pro viribus trahendo, de bonis aliorum, sicut de nostris gaudendo, in malis compatiendo, & nemini ullā offensam faciendo. *Panem nostrum quotidianum*; Scilicet dilectum Filiū tuum Dominum nostrum Iesum Christum, *Da nobis hodie*, in memoriam, & intelligentiam, & reuerentiam amoris, quem ad nos habuit, & eorum, quæ pro nobis dixit, & fecit, & sustulit. *Et dimitte nobis debita nostra*: per tuam misericordiam ineffabilem, & Passionis dilecti Filij tui Domini nostri Iesu Christi virtutem: & per Beatissimę Virginis Mariæ, & omnium electorum tuorum merita, & intercessionem.

B. FRANC. 85

nem. *Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris ; & quòd non plenè dimittimus, tu Domine fac nos plenè dimittere , vt inimicos nostros propter te veraciter diligamus , & pro eis apud te deuotè intercedamus, nulli malum pro malo reddamus, & omnibus in te prodesse studeamus. Et ne nos inducas in tentationem; occultam, vel manifestā, subitam, vel importunam. Sed libera nos a malo, præterito , præsentis, & futuro . Amen. Spontanè , & gratis.*

Laus Domini Dei Altissimi.

TV es Sanctus Dominus Deus, tu es Deus Deorum , qui solus facis mirabilia. Tu es fortis. Tu es magnus. Tu es altissimus. Tu es omnipotens . Tu es Pater sanctus, Rex Cæli, & terræ. Tu es trinus, & vnus Deus. Tu es bonus, omne bonum summum bonum.

F ; Do-

Domine Deus, vnus, & verus. Tu es amor, & charitas. Tu sapientia. Tu humilitas. Tu es patientia. Tu es pulchritudo. Tu es securitas. Tu es quies. Tu es gaudium. Tu es spes nostra, & lætitia. Tu es iustitia, & temperantia. Tu es fortitudo, & prudentia. Tu es omnes diuitiæ ad sufficiendum. Tu es māsuetudo. Tu es protector. Tu es custos, & defensor. Tu es refugiū nostrū, & virtus. Tu es fides, spes, & charitas nostra. Tu es magna dulcedo nostra. Tu es bonitas infinita, magnus, & admirabilis, Dominus Deus meus, omnipotens, pius, misericors, & Saluator.

Oratio.

Omnipotens, æternæ, iuste, & misericors, Deus, da nobis miseris propter te metipsum facere, quod scimus, te velle, quod
tibi

B. FRANC. 87

tibi placet: vt interiùs mundati, &
& illuminati, & igne Sancti Spiritus
accensi, possimus sequi vestigia
tui dilectissimi Flij Domini nostri
Iesu Christi, & ad te Altissimum
sola tua gratia peruenire. Qui in
Trinitate perfecta, & Vnitate simp-
plici, viuis, & regnas, & gloriaris
Deus omnipotens in sæcula sæcu-
lorum. Amen.

*Oratio B. FRANCISCI in sua con-
-uersionis initio.*

Magnæ, & gloriose Deus &
Domine mi Iesu Christe,
illumina, oro te, tenebras mentis
meæ. Da mihi fidem rectam, spem
certam, & charitatem perfectam,
Fac vt cognoscā te Domine, ita vt
ego in omnibus omnia secundum
tuam sanctam, & veram voluntatē
perficiam. Amen.

Oratio preponenda Horis Canonicis .

Apoc. 4.

Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus noster Omnipotens, qui est, & qui erat, & qui venturus est. Laudemus & superexaltemus eum in sæcula. Dignus es Domine Deus noster accipere laudem, gloriam, & honorem, & benedictionem. Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula. Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & diuinitatem, & sapientiam: & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula. *ψ.* Benedicamus Patrem, & Filium cum Sancto Spiritu. *R.* Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula. *ψ.* Laudé dicite Deo omnes serui eius, & qui timetis Deum, pusilli, & magni. *R.* Laudate, & superexaltate eum in sæcula. *ψ.* Lau-

ψ. Laudent eum gloriosum Cœli,
 & terra. &. Et superexaltent, & lau-
 dent eum in sæcula. ψ. Et omnis
 creatura, quæ in Cælo est; & super
 terrâ, & subtus terrâ, terra, & mare,
 & quæ in eis sūt. &. Laudent, & su-
 perexaltent eum in sæcula. ψ. Glo-
 ria Patri, & Filio, & Spiritui San-
 cto. &. Laudemus, & superexalte-
 mus eum in sæcula. ψ. Sicut erat in
 principio, & nunc, & semper, &c.
 &. Laudemus, & superexalte-
 mus, &c.

Oratio.

Omnipotens, Sanctissime, &
 altissime Deus, omne bonū,
 & summum bonum, totum bonū
 qui solus es bonus, tibi reddamus
 omnem laudem, omnem gratiam,
 omnē gloriam, omnem honorem,
 omnem benedictionem, & omnia
 bona tibi referamus semper. Amē.

*Salutatio ad Virginem
Mariam .*

A V E Domina Sancta, Regina
Sāctissima, Dei genitrix Ma-
ria, quæ es perpetua Virgo electa.
à Sanctissimo Patre de Coelo, quā
consacrauit cum Sanctissimo Fi-
lio, & dilecto, ac Spiritu sancto Pa-
raclito, in quæ est, & fuit omnis ple-
nitude gratiæ ; & omne bonum .
• Aue eius Palatium. Aue Taber-
naculum eius. Aue Mater eius. Et
vos omnes sanctæ Virtutes , quæ
per gratiam , & illuminationem
Spiritus sancti infundimini in cor-
da fidelium, vt de infidelibus fide-
les faciatis. Mater Sanctissima Do-
mini nostri Iesu Christi, Sponsa
Spiritus sancti, ora pro nobis cum
Sancto Michaelē Archangelo , &
omnibus virtutibus Coelorum , &
omnibus Sanctis tuum dilectissi-
mum

B. FR'ANC. 91
mum Filium Dominum nostrum,
& Magistrum. Amen.

Oratio ad Virginem Mariam.

S Ancta Dei Genitrix, dulcis, &
decora, Regem morti traditū,
Filium tuum dulcissimum Domi-
num nostrum Iesum Christum pro
nobis exora, vt ipse per suam pijs-
simam clementiam, & virtutem Sā-
ctissimæ Incarnationis, & mortis
ipsius acerbissimæ, nobis indulge-
at peccata nostra. Amen.

*Alia Oratio ad eandem B. Virginem
Mariam.*

S Ancta Mariā Virgo, non est tibi
similis nata in mūdo in mulie-
ribus, filia, & ancilla altissimi Re-
gis Patris Cælestis, Mater Sanctis-
sima Domini nostri Iesu Christi,
Sponsa Spiritus sancti. Ora pro
no-

Filia

nobis cum S. Michaelē Archangelo, & omnibus Virtutibus Cælorum, & omnibus sanctis, tuum Sanctissimum Filiū, dilectissimum Dñm nostrū, & Magistrum. Gloria, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. Sicut erat, &c. Amen.

*Oratio Beati Patris pro obtinenda
paupertate.*

*Deut. 11.
Iosue 1.*

O Domine Iesu, ostende mihi semitas tuæ dilectissimæ paupertatis; Scio enim, quòd Testamentum vetus noui fuit figura. Illis promissum. Quia omnis locus, quem calcauerit pes vester, vester erit. Calcare est contemnere; paupertas omnia calcit, ergo omnium est Regina. Sed Domine mi pie Iesu Christe miserere mei, & Domine paupertatis: nam & ego eius amore anxior, nec sine ipsa requiescere possum. Domine mi tu nosti,
qui

qui me de ista innamorasti. Sed & ipsa sedet in tristitia, ab omnibus repulsa; facta est quasi mulier vidua, domina gentium, vilis, & contemptibilis, dum omnium Regina virtutum: & conqueritur sedens in sterquilinio, quod omnes amici eius spreuerunt eam, & facti sunt eius inimici, & ipsos probant iamdiu esse adulteros, & non sponso. Vide Domine Iesu, quia paupertas pro tanto est Regina virtutum, pro quanto relictis Angelorum sedibus descendisti ad terras, ut ipsam posses charitate perpetua desponsare, & omnes perfectionis filios in ipsa, & ex ipsa, & per ipsam producere: quoniam ubi cum tanta fidelitate adhæsit, quod & in matris utero inchoavit suum obsequium, dum corpus animatum habuisti omnium minimum. Sed & oriētem ex utero in præsepio sancto recepit & stabulo; & conuersantem in mundo
 sic .

sic omnibus te priuauit, vt capitis
 reclinatorio faceret te carere. Sed
 & fidelissima consortia, dum ad
 bellum nostræ redemptionis acce-
 deres, te est comitata fideliter, & in
 ipso passionis conflictu indiuiduus
 armiger astitit; & discipulis reden-
 tibus, & negantibus nomen tuum,
 ipsa non discessit, sed tunc cum toto
 comitatu suorum Principum fi-
 deliter sociauit. Imò ipsa matre
 propter altitudinem Crucis (quæ
 tamen te sola tunc fideliter colu-
 it; & affectu anxio tuis passionibus
 iuncta fuit) ipsa (inquam) tali ma-
 tre te non valente contingere, do-
 mina paupertas cum omnibus suis
 penuriis tamquam tibi gratissimus
 domicellus, te plusquam vniquam
 fuit strictius amplexata, & tuo cru-
 ciatu præcordialius iuncta. Pro-
 pter quod nec sibi vacauit Cru-
 cem polire, nec rusticano more
 componere, & ipsos clauos (vt cre-
 di-

ditur) non in sufficienti numero
vulneribus fabricauit; nec ipsos
exacuit, nec poliuir; sed tres rudes,
& asperos, & obtusos ad adiuuan-
dum tuum supplicium præparauit.
Et dum sitis moreris ardore, ipsa
fidelis sponsa sollicitè, vt nec mo-
dicum aquæ posses habere: sed &
per satellites impios tantæ amari-
tudinis confecit poculum, quod
gustare potius potuisti, quàm bibe-
re. In huius igitur sponsæ strictis
amplexibus animam amisisti. Sed
nec ipsa fidelis sponsa tuis defuit
exequijs sepulture; nec tibi aliquid
in sepulchro, in vnguentis, in lin-
teis habere permittit, nisi ab alijs
mutuatum. Nec hæc sanctissima
sponsa tuæ resurrectioni defuit,
quia in eius amplexus gloriosè re-
surgens, in sepulchro omne mu-
tuarum, & aduentitium reliquisti.
Hanc tecum asportasti ad cælos
mundanis relinquens omnia, quæ
sunt

sunt mundi. Et tunc Domine paupertati signaculū regni cælorum, ad signandum electos volentes incedere per perfectionis semitam, reliquisti. O quis non diligit Dominā paupertatem hāc præ oībus? A te peto hoc priuilegio consignari exopto, hoc thesauro ditari: postulo, vt mihi, & meis in æternum sit propriū, pauperrime Iesu, propter nomen tuum nihil posse sub cælo proprium possidere, & alienis rebus semper cum vsus penuria, dum viuit caro misera sustentari. Amen.

Oratio, quam dicere solebat quando Sanctiss. CHRISTI Corpus eleuabat Sacerdos.

Domine Deus Cælestis Pater, respice in hanc gloriosam Christi tui faciem, & miserere mei, & cœterorū peccatorum pro quibus

bus benedictus Filius tuus, & Dominus noster dignatus est mori, & pro quorum salute, & consolatione in Sancto Sacramento Altaris nobiscum voluit remanere: cum quo tu es, Pater, & Spiritus sanctus; qui vnus es Deus, & viuis cum Filio, & spiritu sancto, in sæcula sæculorum. Amen.

*Oratio ad impetrandum Diuinum
Amorem.*

ABsorbeat, quæso Domine, mentem meam ab omnibus, quæ sub cœlo sunt, ignita, & melliflua vis amoris tui; vt amore amoris tui moriar, qui amore amoris mei dignatus es mori: per te ipsum Dei Filium, qui cum Patre, &c. Amen.

Alia in infirmitate.

G Ratias tibi ago Dñe Deus
dè omnibus his doloribus
meis, teque mi Domine rogo, vt
centuplum, si tibi placuerit, addas,
quia hoc erit mihi acceptissimum,
vt affligens me dolore, non parcas,
cùm tuæ sanctæ voluntatis adim-
pletio sit mihi consolatio super-
plena.

*Oratio pro commendanda sua
Familia.*

D Omine, commendo tibi fa-
miliam tuam, quam mihi ha-
ctenus commisisti; & nunc propter
infirmitates, quas tu nosti Domi-
ne, curam ipsius habere non valens
recommendo eam Ministris, qui
teneantur in die Iudicij coràm te
Domine reddere rationem, si quis
Fra:

Fratrum propter eorum negligentiam, vel malum exemplum, seu asperam correctionem perierit.

*Oratio quotidiano Beati Patris
Francisci.*

DEus meus, & omnia. Quis es tu dulcissime Domine Deus meus, & quis sum ego vermiculus servus tuus? Sanctissime Domine, vellem te diligere. Dulcissime Domine, vellem te diligere. Domine Deus, ego vobis totum cor meum, & corpus meum dedi, & vehementer desidero, si tamen scire possem, pro vestro amore plura facere.

*Testamentum Beati Patris
Francisci.*

DOminus ita dedit mihi Fratri Francisco incipere facere poenitentiam: quia cum essem in

G A P

peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosos, sed ipse Dominus adduxit me inter illos, & feci misericordiam cum illis. Et recedente me ab ipsis, id, quod videbatur mihi amarum, conuersum fuit mihi in dulcedinem animæ, & corporis. Et postea parum steti, & exiui de seculo. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Ecclesijs suis, vt ita simpliciter adorarem, & dice-
rem: Adoramus te Sanctissime Domine Iesu Christe hic, & ad omnes Ecclesias tuas, quæ sunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per Sanctam Crucem tuam redemisti mundum. Postea dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui viuunt secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ propter Ordinem ipsorum, quod, si facerent mihi persecutionem, volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantam sapientiam, quam
tam

tā Salomō habuit, & inuenirē pau-
perculos Sacerdotes huius sæculi,
in Ecclesijs, in quibus morātur, no-
lo prædicare cōtrā volūtātē ipso-
rū. Et ipsos, & oēs alios volo time-
re, amare, & honorare, sicut meos
Domines. Et nolo in ipsis confide-
rare peccatum, quia Filium Dei
cerno in ipsis, & domini mei sunt.
Hæc propter hoc facio, quia nihil
video corporaliter in hoc sæculo
dē ipso altissimo Filio Dei, nisi
Sanctissimum Corpus, & sangui-
nem suum, quod ipsi conficiunt, &
ipsi soli alijs administrant. Et hæc
sanctissima mysteria volo super
omnia honorare, & venerari; & in
locis pretiosis collocare. Sanctissi-
ma nomina, & verba eius scripta
vbiunque inuenero in locis illi-
citis, volo colligere, & rogo quòd
colligantur, & in loco honesto col-
locentur. Et omnes Theologos, &
qui ministrant nobis sanctissima

verba diuina, debemus honorare,
& venerari, sicut eos, qui ministrant
nobis spiritum, & vitam. Et post-
quam Dominus dedit mihi curam
de Fratribus, nemo ostendebat mi-
hi, quid deberem facere; sed ipse
Altissimus reuelauit mihi, quod
deberem viuere secundum formam
Sancti Euangelij. Et ego paucis
verbis, & simplicibus feci scribi, &
Dominus Papa confirmauit mihi.
Et illi, qui veniebant ad recipien-
dum vitam istam, omnia, quæ ha-
bere poterant, pauperibus eroga-
bant. Et erant contenti tunica vna,
intus, & foris repetiata (qui vole-
bant) cum cingulo & brachis, &
nolebamus plus habere. Officium
dicebamus nos Clerici secundum
alios Clericos: Laici dicebant Pa-
ter noster. Et satis libenter mane-
bamus in Ecclesijs pauperculis, &
derelictis, & eramus idiotæ, &
subditi omnibus, Et ego manibus
meis

meis laborabam, & volo laborare,
 & omnes alij Fratres firmiter vo-
 lo, quòd laborent de laboritio,
 quod pertinet ad honestatem.

Et qui nesciunt, discant, non pro-
 pter cupiditatem recipiendi pre-
 tium laboris, sed propter bonum
 exemplum, & ad repellendum
 otiositatem. Et quando non dare-
 tur nobis pretium laboris, recur-
 ramus ad mensam Dñi, petendo elee-
 molynam ostiatim. Salutationem hanc
 reuelavit mihi Dominus, vt dicere
 mus; Dñs det tibi pacem. Caueant si-
 bi Fratres, vt Ecclesias, & habita-
 cula, & omnia alia, quæ pro ipsis
 construuntur, penitus non recipiât,
 nisi essent, sicut decet sanctam pau-
 pertatem, quam in Regula promi-
 simus, semper ibi hospitantes sicut
 aduenæ, & peregrini. Præcipio fir-
 miter per obedientiam Fratribus
 vniuersis, quòd ubicunque sunt,
 non audeant petere aliquam li-

terram in Curia Romana per se,
 nec per interpositam personam;
 nec pro Ecclesia, nec pro alio lo-
 co, neque sub specie prædication-
 is, neque pro persecutione suorum
 corporum: sed ubicumque non
 fuerint recepti, fugiant ad aliam
 terram ad faciendum poenitentiam
 cum benedictione Dei. Et firmiter
 volo obedire Generali Ministro
 huius Fraternitatis; & illi Guar-
 diano, quem sibi placuerit mihi
 dare. Et ita volo esse captus in ma-
 nibus suis, ut non possim ire, vel
 facere contra voluntatem suam,
 quia Dominus meus est. Et quam-
 vis sim simplex, & infirmus, tamen
 semper volo habere Clericum, qui
 mihi faciat Officium, sicut in Re-
 gula continetur. Et omnes alij Fra-
 tres ita teneantur firmiter obedire
 Guardianis suis, & facere Officiū
 secundum regulam. Et si aliqui in-
 terfuissent, qui non facerent officium

cium secundum Regulam, & vel-
lent alio modo variare, aut non
essent Catholici; omnes Fratres
vbicumque sunt, per obedientiam
teneantur, quòd vbicumque inue-
nerint aliquem ipsorum, proxi-
miori Custodi illius loci, vbi ipsū
inuenerint, debeant præsentrare.

Et Custos teneatur per obedien-
tiam ipsum firmiter custodire, si-
cut hominem in vinculis die, no-
ctuque, ita quòd non possit eripi
dè manibus suis, donec propria
sua persona ipsum representet in
manibus sui Ministri. Et Minister
teneatur firmiter per obedientiam
mittere ipsū per tales Fratres, qui
die, noctuq; eustodiāt ipsum, sicut
hominem in vinculis, donec repræ-
sentet ipsum corā Domino Ostiē-
si, qui est Dominus Protector, &
Corrector istius Fraternitatis.

Et non dicant Fratres, Hæc est
alia Regula; quia hæc est recorda-
tio,

tio, admonitio, & exhortatio, &
 meum testamentum, quod ego Fr.
 Franciscus paruulus vester facio
 vobis Fratribus meis benedictis,
 propter hoc, vt regulam, quam Do
 mino promissimus, melius Catho
 licè obseruemus. Et Generalis Mi
 nister, & omnes alij Ministri, & Cu
 stodes per obedientiam teneantur
 in istis verbis non addere, vel mi
 nuere. Et semper hoc scriptum,
 habeant secum iuxta Regulam, &
 in omnibus Capitulis, quæ faciêt,
 quando legunt Regulam, legant
 & ista verba. Et omnibus Fratri
 bus meis Clericis, & Laicis, præci
 pio firmiter per obedientiam, vt
 non mittant glosas in Regula, nec
 in istis verbis, dicendo: ita volunt
 intelligi. Sed sicut dedit mihi Do
 minus purè, & simpliciter dicere,
 & scribere regulâ, & ista verba, ita
 simpliciter, & pure sinè glosa intel
 ligatis, & cū sancta operatione vsq;
 in

B. FRANC. 707

in finem obseruetis. Et quicumque hæc obseruauerit, in Cœlo repleatur benedictione Altissimi Patris Cœlestis, & in terra repleatur benedictione dilectissimi Filij sui, cum Sanctissimo Spiritu paracletico, & omnibus virtutibus Cœlorum, & omnibus Sanctis. Et ego Frater Franciscus paruulus, & vester seruus in Domino, quantumcumque possum, confirmo vobis intus, & foris istam sanctissimam benedictionem. Amen.

*Laudes Testamenti B. Patris nostri
Francisci.*

O Testamentum pacis, Testamentum nulla obliuione delendum, nulla dedignatione spernendum, nulla superordinatione contraria mutandum! Testamentum, inquam, non morte testatoris, sed immortalis vitæ cōdonatione sancitum. Beatus, qui non spernit, vel abijcit charitatis

**Aucto-
ris Ano-
nymi sūt
hæ lan-
des.**

in-

108 . O P V S C.

incorruptibile testamentum, ferti-
le humilitatis feudum, desiderabi-
lem paupertatis thesaurum, tanti
Patris sibi traditione legatum.

B. P.

FRANCISCI

OPUSCULORVM

Tomus Secundus.

PRIMA REGVLA,

Quam Seraphicus Pater scripsit
Fratribus Minoribus.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

HÆc est vita, quam Frater
Franciscus petijt sibi con-
cedi, & confirmari à Do-
mino Papa Innocentio, & con-
cessit, & confirmavit eam sibi, &
suis Fratribus, p̄sētibus, & futuris.
Frater Franciscus, & quicumque
erit

OPVSC.

erit caput istius Religionis, promittit obedientiam, & reuerentiā Domino Innocentio Papę, & eius successoribus obedire.

CAPVT I.

Quod Fratres debent vivere in obedientia, sine proprio, & in castitate.

Regula, & vita istorum Fratrum hæc est, scilicet vivere in obedientia, & in castitate, & sine proprio; & Domini nostri Iesu Christi doctrinam, & vestigia sequi, qui, qui dicit: Si vis perfectus esse, vade, & vende omnia, & da pauperibus; & habebis thesaurum in Coelo; & veni, & sequere me. & Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat Crucem suā, & sequatur me. Item: Si quis vult venire post me, & non odit patrem suum,

Mat. 19.

Luc. 9. &
24

B. FRANC. 112

suum, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest esse meus discipulus. Fit omnis, qui reliquerit patrem, aut matrem, fratres, aut Mat. 19 sorores, uxorem, aut filios, domos, aut agros, propter me, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.

CAPVT II.

De receptione, & vestitu Fratrum.

SI quis diuina inspiratione volens accipere hanc vitam, venerit ad nostros Fratres, benignè recipiatur ab eis: qui, si fuerit firmus accipere vitam nostram, multum caueant Fratres sibi, nè de suis temporalibus negotijs se intromittant; sed ad suum Ministrum, quam citius poterunt, eum repræsentet. Minister verò benignè recipiat ipsum.

sum, & confortet, & vitæ nostræ
 tenorē ei diligenter exponat. Quo
 facto, prædictus, si vult, & potest
 spiritualiter, & sinē impedimento,
 vendat omnia sua, & studeat pau-
 peribus erogare. Caueant autem
 Fratres, & Ministri Fratrum, quòd
 de negotijs suis nullo modo se
 intromittant. Nec accipiant ali-
 quam pecuniā, nec per se, nec per
 interpositam personam. Si tamen
 indiguerint, alia necessaria corpo-
 ris, præter pecuniā, accipere possūt
 Fratres causa necessitatis, sicut alij
 pauperes. Et cū reuersus fuerit,
 Minister cōcedat ei pānos pbatio-
 nis vsquē ad annum, scilicet. duas
 tunicas sinē caputio, & cingulum,
 & brachias; & caparonem vsq: ad
 cingulum. Finito verò anno, & ter-
 mino probationis, recipiatur ad
 obedientiam: Postea non licebit ei
 ad aliā Religionem accedere, nec
 extra obedientiam euagari, iuxta
 man-

B. FRANC. 113

mandatum Domini Papæ. Si autē aliquis venerit, qui sua dare non potest finē impedimento, & habet spiritualement voluntatem, relinquat illa, & sufficit ei. Nullus recipiatur contra formam, & institutionem Sanctæ Ecclesiæ.

Alij verò, qui promiserunt obedientiam, habeant unicam tunicam cum caputio, & aliam sine caputio, si necesse fuerit, & cingulum & brachias. Et omnes Fratres vilibus vestibus induantur, & possint eas repeciare de faccis, & alijs pecijs, cum benedictione Dei; quia Dominus dicit in Euangelio: Qui in veste pretiosa sunt, & in de-

Matt. 23.

illis, & qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sūt. Et licet dicatur hypocritæ non tamen cessent benefacere. Nec querant caras vestes in hoc sæculo, ut possint habere vestimentum in Regno Cælorum.

H. CA.

CAPVT III.

De diuino Officio, & ieiunio.

Marc. 9.
Mat. 6.

Dicit Dominus: Hoc genus demoniorum non potest exire, nisi in ieiunio, & oratione. Et iterum: Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Propter hoc omnes Fratres, siuè Clerici, siuè Laici, faciāt diuinum Officiū, Laudes, & Orationes secundū, quod debent facere. Clerici faciāt Officiū, & dicant prò uiuis, & prò mortuis secundū consuetudinem Clericorum. Prò defectu autem, & negligentia Fratrum, omni die dicant, Miserere mei Deus cum Pater noster; & prò Fratribus defunctis dicant: De profundis cum Pater noster. Et libros necessarios ad implendum eorum Officiū possint habere. Et Laicis scien-

scientibus legere Psalterium, liceat illud habere. Alijs verò nescientibus literas, librum habere non liceat. Laici verò dicant Credo in Deum, & viginti quatuor Pater noster cum Gloria Patri. Prò Tertia, Sexta, Nona, prò qualibet istarum septem Pater noster cum Gloria Patri. Prò Vesperis autem duodecim, prò Cōpletorio septē, & Credo in Deum cum Gloria Patri. Prò mortuis septem Pater noster cum Requiem æternam. Et prò defectu, & negligentia Fratrum, tres Pater noster qualibet die.

Et similiter omnes Fratres ieiunent à festo Omnium Sanctorum usque ad Natale, & ab Epiphania, quandò Dominus noster IESVS Christus incēpit ieiunare, usque ad Pascha. Alijs verò temporibus non teneantur secundum hanc vitam, nisi sexta feria ieiunare. Et li- Luc. 10.
ceat eis manducare de omnibus ci-

his, qui apponuntur eis, secundum
Sanctum Euangelium.

CAPVT IV.

*De Ministris, & alijs Fratribus qua-
liter ordinentur.*

IN nomine Domini : Omnes
Fratres, qui constituuntur Mini-
stri, & serui aliorum Fratrum in
locis, quibus fuerint, collocent
suos Fratres, quos sepe visitent, &
spiritualiter moneant, & confor-
tent. Et omnes alij Fratres mei be-
nedicti diligenter obediant eis in
his, quæ spectant ad salutem ani-
mæ, & non sunt contraria vitæ no-
stræ. Et faciant inter se, sicut dicit
Matt. 7. Dominus: Quæcunq; vultis, vt fa-
ciant vobis homines, & vos facite
illis; & quod tibi non vis fieri, non
facias alteri. Et recordentur Mini-
stri, & serui, quod dicit Dominus,
Non

Non veni ministrari, sed ministrare; & quòd commissa est eis cura animarum Fratrum; de quibus, si aliquid perderetur propter eorum culpam, & malum exemplum, in die Iudicij oportebit eos reddere rationem coram Domino IESU Christo.

Matt. 20.

CAPVT V.

*De correctione Fratrum in
offensione.*

I Deòq; animas vestras, & Fratrum vestrorum custodite, quia horrendum est incidere in manus Dei viventis. Si quis autem Ministrorum alicui Fratrum aliquid contrà vitam nostram præceperit, vel contrà animam suam, non tenetur ei obedire; quia illa obedientia non est, in qua delictum, vel peccatum committitur. Verumta-

Habite

H 3 men

men omnes Fratres , qui sunt sub Ministris, & seruis Fratrum Minorum, & Seruorum, considerent rationabiliter, & diligenter, si viderint aliquem illorum carnaliter, & non spiritualiter ambulare prò re-
ctitudine vitæ nostræ : post tertiam admonitionem, si non se emenda-
uerit, in Capitulo Pentecostes re-
nuntient Ministro, & Seruo totius Fraternitatis, nulla contradictione impedi-
ente . Si verò inter Fratres, vbi-
cumque sint, fuerit aliquis Fra-
ter, volens carnaliter, & non spiri-
tualiter ambulare, Fratres , cum
quibus est , moneant eum , & in-
struant, & corripiant humiliter, &
diligenter. Quòd si ille post tertiam
admonitionem noluerit se emen-
dare, quàm citiùs possunt , mittant
eum, vel significant suo Ministro,
& Seruo ; qui Minister , & Seruus
de eo faciat, sicut sibi secundùm
Deum melius videbitur expedire.
Et

Et caueant omnes Fratres tam Ministri, & Serui, quam alij, quod propter peccatum alterius, vel malum exemplum non turbentur, & irascantur; quia Diabolus propter delictum vnius vult multos corrumpere; sed spiritualiter, sicut possunt, adiuuent eum, qui peccauit; quia non est sanis opus medicis, sed malè habentibus. Similiter omnes Fratres non habeant potestatem vel dominationem, maxime inter se. Sicut enim Dominus dicit in Euangelio; Principes gentium dominantur eorum, & qui maiores sunt, potestatem exercent in eos. Non sic erit inter Fratres, sed quicumque voluerit inter eos maior fieri, sit eorum minister, & seruus; & qui maior est inter eos, fiat sicut minor. Nec aliquis Fratrum malum faciat, vel malum dicat alteri, imò magis per charitatem spiritus voluntarie seruiant, & obediant in-

Matt. 23.

Matt. 23.

uicé. Et hæc est vera, & sãcta obediẽtia Dñi nostri Iesu Christi. Et
 Psal. 118. omnes Fratres quomodocunque
 declinauerint à mandatis Domini,
 & extrã obedientiam euagauerint,
 sicut dicit Propheta, sciant, se esse,
 maledictos extrã obedientiam,
 quousque steterint in tali peccato
 scienter. Et quandò perseuerant in
 mandatis Domini, quæ promiserũt
 per Sanctum Euangelium, & vitã
 ipsorum, sciant, se in vera obediẽ-
 tia stare, & benedicti sint à Do-
 mino.

CAPVT VI.

*Dè recurſu Fratrum ad Miniſtrum,
 & quòd aliquis Frater non vo-
 cetur Prior.*

FRatres, in quibuscunque locis
 sunt, si non possunt vitam no-
 stram obseruare, quàm citius possunt
 sunt.

B. FRANC. 127

sunt, recurrant ad suum Ministrum hoc ipsi significantes. Minister vero taliter studeat eis providere, sicut vellet sibi fieri, si in consimili casu esset. Et nullus vocetur Prior, sed generaliter omnes vocentur Fratres Minores, & alter alterius lauet pedes.

CAPVT VII.

De modo seruiendi, & laborandi.

OMnes Fratres, in quibuscumque locis fuerint apud aliquos adseruiendum, vel ad laborandum, non sint camerarii, nec cellarii, nec præsint in domibus eorum, quibus seruiunt; nec recipiant aliquod officium, quod scandalum generet, vel anime suae faciat detrimentum; sed sint Minores, & subditi omnibus, qui in eadem domo sunt. Et Fratres, qui sciunt labora-

ne, laborent, & eandem artem
exerceant, quam nouerint, si
non sit contra salutem animæ
suz, & honestè poterunt operari.

Psalm. 127

2. Thess. 3

Nám, ait Propheta: labores manuum
tuarum, quia manducabis, beatus
es, & benè tibi erit. Et Apostolus:

Qui non vult laborare, non man-
ducet. Et vnusquisque in eadem
arte, & officio, in quo vocatus est,
permaneât. Et possint prò labore
accipere omnia necessaria prater
pecuniam; & cum necesse fuerit,
vadant prò eleemosynis, sicut alij
pauperes. Et liceat eis habere fer-
ramenta, & instrumenta suis arti-
bus necessaria. Omnes Fratres stu-
deant bonis operibus insudare;
quia scriptum est; Semper facito
aliquid boni, vt te Diabolus inue-
niat occupatum. Et iterum. Otio-
sitas est animæ inimica. Idcirco
serui Dei semper Orationi, vel ali-
cui bonæ operationi insistere de-
bent.

Ecclesi. 33

B. FRANC. 123

bent. Caueant sibi Fratres, vbicumque fuerint, in eremis, vel in alijs locis, quòd nullum locum sibi approprient, nec alicui defendant. Et quicumque ad eos venerit, amicus, vel aduersarius, fur, vel latro, benignè recipiatur. Vbicumque sunt Fratres, vel in quocumque loco se inuenerint, spiritualiter, & diligenter debeant se reuidere, & honorare ad inuicem sinè murmuratione. Et caueant sibi, quòd non ostendant se tristes extrinsecus, nubilosos, & hypocritas; sed ostendant se gaudentes in Domino, hilares, & conuenienter gratiosos.

CAPVT VIII.

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

Dominus p̄cepit in Evangelio; Videte, & caute ab omni

omni malitia, & auaritia; & attendite vobis à sollicitudinibus huius sæculi, & à curis huius vitæ. Nullus Fratrum, vbicumq; sit, & quocumque vadit aliquo modo tollat, nec recipiat: nec recipi faciat pecuniam, aut denarios; nec occasione vestimentorum, nec librorum, nec pro pretio alicuius laboris: imò nulla occasione, nisi propter manifestam necessitatem infirmorum Fratrum, quia non debemus maiorem vtilitatem habere, & reputare in pecunia, & denarijs, quam in lapidibus. Et illos vult Diabolus obsecare, qui eam appetunt, vel reputant lapidibus meliorem. Caueamus ergo, quia omnia reliquimus; nè pro tam modico regnũ Coelorum perdamus. Et si in aliquo loco inuenerimus denarios, de his non curemus, tamquam de puluere, quem pedibus calcamus; quia vanitas vanitatum, & omnia

vanitas. Et si fortè (quod absit) aliquem Fratrem contigerit pecuniā, Ecc. 1.

vel denarios colligere, vel habere, excepta solūmodò prædicta infirmorum necessitate; omnes Fratres

teneāt eum prò falso Fratре, & fure, & latrone, & loculos habente,

nisi verè poenituerit. Et nullo modo Fratres recipiant, nec recipi faciant,

nec quærant, nec quæri faciāt pecuniam, vel eleemosynam, nec

denarios prò aliquibus domibus, vel locis, nec cum persona, prò talibus

locis pecuniam, vel denarios quærente, vadant. Alia autem,

seruitia, quæ non sūt contraria vitæ nostræ, possunt Fratres in talibus

locis facere cum benedictione Dei. Fratres tamen in manifesta

necessitate leproforum, possunt prò eis quærere eleemosynam.

Caueant tamen multum à pecunia. Similiter caueant omnes Fratres,

nè prò aliquo turpi lucro terras circumeant.

CA.

CAPVT IX.

Dè petenda eleemosyna.

OMnes Fratres studeant sequi
humilitatem, & paupertatē
Domini nostri Iesu Christi; & re-
cordentur, quòd nihil aliud oportet
nos habere dè toto mundo; si-
cut dicit Apostolus: Habentes ali-
menta, & quibus regamur, his con-
tenti simus. Et debent gaudere
quando conuersantur inter viles,
& despectas personas, inter paupe-
res, & debiles, infirmos, & lepro-
sos, & iuxta viam mendicantes.
Et cum necesse fuerit, vadant pro
eleemosynis, & non verecun-
dentur, & magis recordentur,
quia Dominus noster Iesus Chri-
stus filius Dei viui omnipoten-
tis posuit faciem suam, vt pe-
ccatam durissimam, nec verecunda-

cus est, & fuit pauper, & hospes,
 & vixit de eleemosynis ipse, & bea-
 ta Virgo, & Discipuli eius. Quan-
 dō facerent eis homines verecun-
 diam, & nolent eis dare eleemosy-
 nam, referant indē gratias Deo,
 quia de verecundijs recipient ma-
 gnum honorem antē tribunal Do-
 mini nostri Iesu Christi. Et sciāt
 quōd verecūdia nō patiētibz, sed
 inferentibz, imputatur. Et elec-
 mosyna est hāreditas, & iustitia,
 quā debetur pauperibz, quam no-
 bis acquisiuit Dominus noster Ie-
 sus Christus. Et Fratres, qui eam
 acquirendo laborant, magnam
 mercedem habebunt, & faciunt lu-
 crari, & acquirere tribuentes: quia
 omnia, quā homines faciūt in hoc
 mundo, peribunt; sed de charitate,
 & de eleemosynis, quas fecerint,
 habebunt prēmium a Domino. Et
 securē manifestet vnus alteri ne-
 cessitatem suam, vt sibi necessaria

Mat. 19.

Mat. 23.

Mat. 24.

anneniat, & ministret. Et quilibet
 diligat, & nutriet Fratrem suum,
 sicut mater diligit, & nutrit filium
 suum, in quibus Deus eis gratiam
 largiatur. Et qui non manducat,
 manducantem non spernat, & qui
 manducat, non manducantem
 non iudicet. Et quando necessitas
 supervenerit, liceat vniuersis Fra-
 tribus, vbicumq; fuerint, vti omni-
 bus cibis, quos possunt homines
 manducare, sicut Dominus noster
 dicit de David, qui comedit panes
 propositionis, quos non licebat co-
 medere, nisi Sacerdotibus. Et re-
 cordentur, quod dicit Dominus:
 attendite vobis, ne forte grauentur
 corda vestra in crapula, & ebrieta-
 te, & superveniat vobis repentina
 illis illa, tamquam laqueus; la-
 queus enim superveniet super om-
 nes, qui sedent super faciem orbis
 terræ. Similiter tempore manifesto
 necessitatis, faciant omnes de eo-
 rum

rum necessarijs, sicut eis Dominus gratiam largietur, quia necessitas non habet legem.

CAPVT X.

Dè infirmis Fratribus.

SI quis Fratrum in infirmitatem inciderit, vbicumquè fuerit, alij Fratres non dimittant eum, nisi constituatur vnus dè Fratribus, vel plures, si necesse fuerit, qui seruiât ei, sicut vellent sibi seruire. Sed in maxima necessitate possunt ipsum dimittere alicui personæ, quæ debeat suæ satisfacere infirmitati. Et

Rogo Fratrem infirmum, vt referat dè omnibus gratias Creatori; & qualem vult eum Dominus, talem esse desideret, siuè sanum, siuè infirmum; quia omnes, quos Deus ad vitam præordinauit æternam, flagellorum, atquè infirmitatum,

I sti-

stimulis, & compunctionis spiritu
 erudit, sicut dicitur in Apocalypsi:
 Apoc. 3. Ego, quos amo, corrigo, & castigo.
 Si autem turbabitur, siue irascetur
 contra Deum, siue contra Fratres;
 vel si forte sollicitè postulauerit
 medicinas, nimis desiderans libe-
 rare carnem citò morituram, quæ
 est animæ inimica; à malo sibi eue-
 nit, & carnalis est, & non videtur
 esse de Fratribus, quia plus diligit
 corpus, quàm animam.

CAPVT XI.

*Quòd Fratres non blasphement, nec
 detrahant; sed diligant inuicem.*

ET omnes Fratres caueant sibi,
 vt nō calumnientur aliquem,
 nec contendant verbis, sed studeāt
 retinere silentium, quandocumquē
 eis Dominus gratiam largietur.
 Nec litigent inter se, nec cū alijs;
 sed

B. FRANC. 131

sed primò curent humiliter respon-
dere, dicētes: Serui inutiles sumus.

Et non irascantur, quia omnis, qui Luc. 17.
irascitur fratri suo, reus erit iudi-

cio, qui autem dixerit fratri suo,
racha, reus erit gehennæ ignis. Et Mat. 5.

diligant se inuicem, sicut Domi- Io. 13.
nus dicit: Hoc est præceptum meū,

ut diligatis inuicem, sicut dile-
xi vos. Et ostendant ex operibus

dilectionem, quam debent ad in-
uicem, sicut dicit Apostolus: Non 1. Io. 3.

diligamus verbo, aut lingua, sed
opere, & veritate. Neminem blas-

phement, nec murmurent, nec de-
trahant alijs; quia scriptum est: Su-

furriones, & detractores sunt Deo Eccli. 28.
odibiles. Et sint modesti omnes, Rom. 1.

monstrantes mansuetudinem ad
omnes homines; nec iudicent, nec

condemnent. Et, sicut dicit Domi-
nus, non considerent minima pec-

catæ aliorum, imò magis sua reco-
gitent in amaritudine animæ suæ. Luc. 6.

I 2 Et

Matt. 7.

Et contendant intrare per angustā portam, quia dicit Dominus: Angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inueniunt eam.

CAPVT XII.

Dè malo visu, & frequentia mulierum vitanda.

OMnes Fratres, vbicumque sunt, vel vadunt, caueant sibi à malo visu, & frequentia mulierum. Et nullus cum eis consilietur solus. Sacerdos honestè loquatur cum eis, dandò poenitentiam, vel aliud spirituale consilium. Et nulla penitus mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam; sed dādo sibi cōsiliū spirituale, vbi voluerit, agat poenitentiam. Et multum omnes nos custodiamus, & omnia mem-

B. FRANC. 133

membra nostra teneamus, quia
dicit Dominus: Omnis, qui viderit
mulierem ad concupiscendum, *Matt. 5.*
eam, iam mechatus est cum ea in
corde suo.

CAPVT XIII.

Dè presumptione fornicationis.

SI quis Fratrum, Diabolo insti-
gante, fornicaretur, habitum,
quem ex sua turpitudine amisit, ex
toto deponat, & à nostra Reli-
gione penitus expellatur, & po-
stea pœnitentiâ faciat de peccatis.

CAPVT XIV.

*Quomodo Fratres debeant ire
per mundum.*

QVandò Fratres vadunt per
mundum, nihil portent per *Luc. 10.*
viam, nec sacculum, nec pe-
ram, nec panem, nec pecuniam,
I 3 nec

Luc. 6.

nec virgam . Et in quâcumque domum intrauerint , dicant primùm: Pax huic domui. Et in eadem domo manentes edant, & bibant, quæ apud illos sunt . Non resistent malo, sed, si quis eos in maxillam percusserit, præbeant ei alteram; & qui auferret eis vestimentum, & tunicam, non prohibeant. Omni petenti se, tribuant; sed, si quis auferret quæ sua sunt, non repetant .

CAPVT XV.

*Quòd Fratres non teneant bestiam,
nec equitent .*

I Niungo omnibus Fratribus meis, tam Clericis, quàm Laicis, euntibus per mundum, licet morantibus in locis, quòd nullo modo apud se, nec apud alium, & aliquo modo bestiam aliquam habeant. Nec eis liceat equitare, nisi infirmitate, vel magna necessitate cogantur.

CA

CAPVT XVI.

*Dē euntibus inter Saracenos,
& alios infideles.*

Dixit Dominus: Eccè ego mit-
to vos, sicut oves in medio Matt. 10.
luporum. Estote ergò prudentes,
sicut serpentes, & simplices sicut
columbæ. Vndè quicumque Fra-
trū diuina inspiratione voluerint
ire inter Sarracenos, & alios infi-
deles, vadant dē licentia sui Mini-
stri, & Serui. Minister verò det eis
licentiam, & non contradicat, si vi-
derit eos esse idoneos ad mittendū.
Nām tenebitur Domino reddere
rationem, si in hoc, vel in alijs pro-
cesserit indiscretè. Fratres verò,
qui vadunt, possunt duobus modis
spiritualiter inter alios conuersari.
Vnus modus est, quòd non faciant
lites, nec cōtentiones, sed sint sub-
diti omni humanæ creature pro-

1. Pet. 2.

pter Deum, & confiteantur se esse
 Christianos. Alius modus est,
 quòd, cùm viderint placere Deo,
 annuntient verbum Dei, vt credāt
 in Deum omnipotentem, Patrem,
 & Filium, & Spiritum sanctum,
 Creatorem omnium, Redempto-
 rem, & Salvatorem Filium; vt ba-
 ptizentur, & Christiani efficiantur:
 quia, nisi quis renatus fuerit ex
 aqua, & Spiritu sancto, non potest
 intrare in Regnum Dei. Hæc, &
 alia, quæ placuerint Domino, ipsis,
 & alijs dicere possunt, quia dicit
 Dominus in Euangelio: Omnis
 qui confitebitur me corā homi-
 nibus, confitebor & ego eum corā
 Patre meo, qui est in Cœlis. Et, qui
 erubuerit me, & meos sermones,
 hunc Filius hominis erubescet, cū
 venerit in maiestate sua, & Patris,
 & Sanctorum Angelorum. Et oēs
 Fratres, vbicumquē sunt, recordē-
 tur, quòd dederunt se, & relinque-
 runt

Ioan. 3.

Matt. 10.

runt sua corpora Dñs nostro Iesu
 Christo, & prò eius amore debent
 se exponere inimicis, tãvisibilibus;
 quã inuisibilibus, quia dicit Dñs: Matt. 10.
 Qui perdiderit animam suam pro-
 pter me, saluam faciet eã in vitam Idem 5.
 æternam. Beati qui persecutionem
 patiuntur propter iustitiam, quo- Ioan. 15.
 niam ipsorum est Regnum Cœlo-
 rum. Si me persecuti sunt, & vos
 persequentur. Si autem persequun- Matt. 10.
 tur vos in vna Ciuitate, fugite ad
 aliam. Beati estis, cum vos oderint
 homines, & maledixerint vos, &
 exprobrauerint, & eiecerint nomẽ Idem 5.
 vestrum tamquã malum, & cum
 dixerint omne malum aduersum
 vos mentientes propter me. Gau-
 dete in illa die, & exultate, quoniã
 merces vestra multa est in Cœlis.
 Dico autem vobis amicis meis, no-
 lite timere eos, qui occidunt cor- Luc. 12.
 pus, & post hæc non habent am-
 plius quid faciant. Videte nè ter-

Luc. 21.
Mat. 10.

reamini. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Qui autem perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit.

CAPVT XVII.

Dè Prædicatoribus.

N Vllus Fratrum prædicet contra formam, & institutionem Sanctæ Ecclesiæ, & nisi concessum fuerit sibi à suo Ministro. Caueat ergò sibi Minister, nè alicui indiscretè concedat. Omnes tamen Fratres operibus prædicet. Et nullus Minister, vel Prædicator appropriet sibi ministerium, vel officium prædicationis; sed quicumque hora ei iniunctum fuerit, sine omni contradictione dimittat suum officium. Vndè deprecor in charitate (quæ Deus est) omnes Fratres meos Prædicatores, oratores, & laboratores, tam Clericos, quam

1. Io. 4.

quàm Laicos, vt studeant se humiliare in omnibus, non gloriari, nec in se gaudere, nec intrinsecùs se exaltare de bonis verbis, & operibus; imò de nullo bono, quod dicit, vel facit Deus, & operatur in eis aliquandò, & per ipsos, secundùm quòd ipse Dominus dicit: Verùm tamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus subiiciuntur vobis. Et firmiter sciamus, quòd non pertinent ad nos, nisi vitia, & peccata. Et magis debemus gaudere, cum in tentationes varias inciderimus, & cum sustinemus quascumque animæ, vel corporis angustias, aut tribulationes in hoc mundo propter vitam æternam. Omnes ergò, Fratres, caueamus ab omni superbia, & vana gloria. Custodiamus nos à sapientia huius mundi, & à prudentia carnis. Spiritus enim carnis vult, & studet multum ad verba habenda, sed parum ad ope-

Luc. 10.

Matt. 6.

rationem, & querit, non religionē,
 & sanctitatem spiritus, sed vult, &
 desiderat religionem, & sanctita-
 tem foris apparentem hominibus;
 & isti sunt, de quibus dicit Domi-
 nus: Amen dico vobis, receperunt
 mercedem suam. Spiritus autem
 Domini vult mortificatam, & de-
 spectam, vilem, & abiectam, & op-
 probriosam esse carnem, & studet
 ad humilitatem, & patientiam, &
 puram simplicitatem, & veram
 pacem spiritus. Et super omnia de-
 siderat diuinum timorem, & diui-
 nam sapientiam, & diuinum amo-
 rem Patris, & Filij, & Spiritus sã-
 cti. Et omnia bona Deo altissimo,
 & summo reddamus, & omnia
 bona ipsius esse recognoscamus, &
 de omnibus eis gratias referamus,
 à quo bona cuncta procedunt, &
 ipse altissimus, & summus, solus, &
 verus Deus habeat, & ei reddan-
 tur, & ipse recipiat omnes hono-
 res,

B. FRANC. 141

res, & reuerentias, & omnes laudes, & benedictiones, & omnes gratias, & omnem gloriam, cuius est omne bonum, qui solus est bonus. Et quando videmus, vel audimus malum dici, vel fieri, vel blasphemari Deū, nos benedicamus, & beneficiamus, & laudemus Deum, qui est benedictus in sæcula sæculorum. Ameu.

Inc. 18.

CAPIT. XVIII.

Qualiter Ministri conueniant ad inuicem.

Q Volibet anno vnusquisque Minister cum Fratribus suis possit conuenire, vbi cumquē placuerit eis, in fæsto S. Michaelis Archāgeli, de his, quæ ad Deum pertinent, tractaturus. Omnes verò Ministri, qui sunt in Ultramarinis, & Ultramontanis partibus, semel in tribus annis, & alij Ministri semel in anno veniant

ant ad Capitulum in fæsto Pente-
costes apud Sanctam Mariam de
Portiuncula, nisi à Ministro, &
Seruo totius Fraternitatis aliter
fuerit ordinatum.

CAPVT XIX.

*Quod omnes Fratres uiuant ca-
tholicè.*

OMnes Fratres sint Catholici,
uiuant, & loquantur Catho-
licè. Si quis verò errauerit à fide,
& vita Catholica, in dicto, vel in
facto, & non se emendauerit, à no-
stra Fraternitate penitus expella-
tur. Et omnes Clericos, & omnes
Religiosos habeamus prò domi-
nis, in his, quæ spectant ad laudem
animæ, & à nostra Religione non
deuiant, & Ordinem, & Officiũ
eorum, & administrationem in
Domino veneremur.

CA-

CAPVT XX.

Dè Confessione Fratrum, & perceptione corporis. & sanguinis Domini nostri Iesu Christi.

FRatres benedicti tam Clerici, quàm Laici, cōfiteantur peccatā sua Sacerdotibus nostrę Religionis. Et si non possunt, confiteantur alijs discretis, & Catholicis Sacerdotibus, scientes firmiter, & attendētes, quòd, à quibuscumque Sacerdotibus acceperint pænitentiam, & absolutionem, absoluti erunt proculdubio ab illis peccatis, si pœnitentiā sibi iniunctā procurauerūt humiliter, & fideliter obseruare. Si verò tunc Sacerdotem habere non poterunt, confiteantur Fratri suo, sicut dicit Apostolus Iacobus: Confitemini alterutrum peccata vestra. Non tamen *Iacob .5.*

ob hoc dimittāt recurrere ad Sacerdotes; quia potestas ligandi, atque soluendi solis Sacerdotibus est concessa. Et sic contriti, & confessi sumant Corpus, & Sanguinē Domini nostri Iesu Christi cum magna humilitate, & veneratione, attendentes, quod ipse Dominus dicit. Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam. & Hoc facite in meam commemorationem.

Ioa. 6.

Luc. 28.

CAPVT XXI.

Dē laude, & exhortatione, quam possunt facere omnes Fratres.

ET hanc talem exhortationem & laudem omnes Patres mei, quodocūque placuerit eis, annūciare possunt, & inter quoscumque homines cum benedictione Dei: Timete, & honorate, laudate, & benedicite, Gratias agite, & adorare
Do.

Dominum Deum omnipotentem
 in Trinitate, & vnitate, Patrem, &
 Filium, & Spiritum sanctum, Crea-
 torem omnium. Facite pœnitentiã,
 agite dignos fructus pœnitentię,
 quia scitote, quòd citò moriemur.
 Date, & dabitur vobis. Dimittite, Luc. 6.
 & dimittetur vobis, & si non dimi-
 seritis, Dominus non dimittet vo-
 bis peccata vestra. Beati qui mori-
 untur in pœnitentia, quia erunt in
 Regno Coelorum. Vñ illis, qui
 non moriuntur in pœnitentia, quia
 erunt filij Diaboli, cuius opera fa-
 ciunt, & ibunt in ignem æternum.
 Cauete, & abstinete ab omni ma-
 lo, & perseuerate vsquè in finem in
 bono.

CAPVT XXII.

Dè admonitione Fratrum.

At tendamus omnes, Fratres, Mat. 7.
 quia dicit Dominus. Diligi-
 te

te inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos. Nàm & Dominus noster Iesus Christus, cuius vestigia sequi debemus, traditorem suum vocavit amicum, crucifixoribus spontè se obtulit. Amici ergò nostri sunt omnes illi, qui iniuste nobis inferunt tribulationes, angustias, verecundias, & iniurias, dolores, & tormenta, martyrium, & mortem, quos multùm diligere debemus, quia ex hoc, quod nobis inferunt, habemus vitam eternam. Et odio habeamus corpus nostrum, cum suis vitijs, & peccatis, quia carnaliter viuendo vult nobis auferre amorem Domini nostri Iesu Christi, & vitam æternam, & se ipsum cum omnibus perdere in Infernũ. Quia nos propter culpam sumus fatidi, miseri, & bono contrarij; ad mala autem prompti, & voluntarij; quia sicut dicit Dñs in Euangelio; De corde hominũ procedunt,

&

Matt. 15.

& exeunt cogitationes malæ, adulteria, fornicationes, homicidia, furti, & auaritia, nequitia, dolus, falsa testimonia, blasphemia, superbia, stultitia. Hæc omnia malâ ab intus de corde hominis procedunt, & hæc sunt, quæ coinquinant animam. Nunc autem, postquam dimisimus mundum, nil aliud habemus facere, nisi ut solliciti simus voluntatem Domini sequi: & placere ipsi. Multum caueamus, ne simus terra secus viam, vel petrosa, vel spinosa, secundum quod dicit Dominus in Euangelio: Semen est verbum Dei. Quod autem secus viam cecidit, & conculcatum est, hi sunt, qui audiunt verbum Dei, & non intelligunt: & confestim venit Diabolus, & rapit quod seminatum est in cordibus eorum, ne credentes salui fiant. Quod autem super terram cecidit, hi sunt, qui, cum audierint verbum, statim

Lat. 3.

K a cum

cum gaudio suscipiunt illud; facta autem tribulatione, & persecutio-
ne propter verbum continuò scan-
dalizantur, & hi radicem in se non
habent, sed temporales sunt, quia
ad tempus credunt, & in tempore
tentationis recedunt. Quod autem
in spinis cecidit, hi sunt, qui verbū
Dei audiunt, & sollicitudo, &
ærumnæ istius sæculi, & fallacia di-
uitiarum, & circa reliqua concupi-
scentiæ introeunt suffocant ver-
bum, & sinè fructu afficiuntur.
Quod autem in terram bonam se-
minatum est, hi sunt, qui in corde
bono, & optimo audientes verbū
intelligūt, & retinēt, & fructum af-
ferunt in patientia. Et propterea
nos, Fratres, sicut dicit Domi-
nus, dimittamus mortuos sepeli-
re mortuos suos, & multum
caueamus à malitia, & subtili-
tate Satanae, qui vult, nè homo
mentem suam, & cor habeat ad

Matt. 8.

Do-

Dominum Deum, & circūiens desiderat cor hominis sub specie alicuius mercedis, vel adiutorij tollere, & soffocare verbum, & præcepta Domini à memoria; & vult cor hominis per sæcularia negotia; & curam excecāre, & ibi habitare; sicut dicit Dñs. **Cum** immundus spiritus exierit de homine, ambulat per loca arida, & inaquosa, querens requiem; & non inueniens, dicit; Reuertar in domum meam vnde exiui. Et veniens inuenit eam scopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & assumit alios septē spiritus nequiores se, & ingressi habitant ibi, & fiunt nouissima hominis illius peiora priorib⁹. Vnde, Fratres, custodiamus nos multū, nè sub specie alicuius mercedis, vel adiutorij, vel operis, perdamus, aut tollamus mentem nostram à Domino. Sed in sancta charitate, quæ Deus est, rogo omnes Fratres, tam

Luc. 11.

Ministros,quàm alios,vt omni impedimento remoto, & omni cura, & sollicitudine postposita, quocūque modo meliùs possunt, debeant seruire,& amare & honorare Dominum Deum mundo corde, & pura mente, quod ipse super omnia quærit. Et semper faciamus in nobis habitaculum,& mansionem ipsi, qui est Dominus Deus omnipotens, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus: qui dicit: Vigilate itaque omni tēpore orantes, vt digni habeamini fugere omnia mala, quæ ventura sunt, & stare antè filium hominis. Et cū statis ad orandū, dicite: Pater noster, qui es in celis. Et adoremus eum puro corde. Oportet enim semper orare, & non deficere; nām Pater tales quærit adoratores: Spiritus est Deus, & eos, qui adorant eum, in spiritu, & veritate oportet adorare. Et ad ipsum recurramus, tamquam

Luc. 21.

Luc. 18.

Ioan. 4.

quàm ad Patrem, & Episcopum
 animarum nostrarum, qui dicit:
 Ego sum Pastor bonus, qui pascō Io. 10.
 oues meas, & animam meam pono
 prò ouibus meis. Omnes enim vos Matt. 23.
 Fratres estis. Patrem nolite voca-
 re vobis super terram: vnus enim
 est Pater noster, qui in Cælis est.
 Nec vocemini magistri: vnus enim
 est Magister vester, qui in Cælis
 est. Si manseritis in me, & verba Io. 15.
 mea in vobis māserint, quodcum-
 que volueritis, petetis, & fiet vo-
 bis. Vbicumquē sunt duo, vel tres Matt. 18.
 congregati in nomine meo, ibi sū
 in medio eorum. Eccē ego vobis- Idem 18.
 cum sum vsquē ad cōsumationem
 sæculi. Verba, quæ loquutus sum Ioan. 6.
 vobis, spiritus, & vita sunt. Ego
 sum via, veritas, & vita. Tenea- Idem 14.
 mus ergò veram vitam, & doctri-
 nam, & sanctum eius Euangelium,
 qui dignatus est prò nobis Patrem
 suum, & nomen eius nobis mā-

Ioa. 17.

nifestare , dicens : Pater manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi: quia verba, quæ dedisti mihi, dedi eis; & ipsi acceperunt, & cognouerunt verè, quia à te exiui, & crediderunt; quia tu me misisti. Ego prò eis rogo, non prò mundo, sed prò his, quos dedisti mihi in nomine tuo, vt sint vnum, sicut & nos. Hæc loquor in mundo: vt habeant gaudium in semetipfis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo, vt tollas eos de mûdo, sed vt serues eos à malo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum, & prò eis sanctifico me ipsum, vt sint ipsi sanctificati in veritate. Non enim prò eis rogo tantum, sed prò eis, qui credituri sunt propter verba

eo

B. FRANC. 153

eorum in me, vt sint coniuncti in vnum, & cognoscat mundus, quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut me dilexisti. Et notum faciam eis nomen tuum, vt dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis. Pater, quos dedisti mihi, volo, vt vbi ego sum, & illi sint mecum, & videant claritatem tuam in Regno tuo.

CAPVT XXIII.

Oratio ad Deum, siue gratiarum actio, atque ad Fratres exhortatio.

OMnipotens, sanctissime, altissime, & summe Deus, Pater sancte, & iuste Domine, Rex Cæli, & terræ, propter temetipsum gratias agimus tibi, quod per sanctam voluntatem tuam, & per vnicum Filium tuum, & Spiritum sanctum,

Etum, creasti omnia spiritualia, & corporalia; & nos ad imaginem tuam, & similitudinem factos in Paradiso posuisti, & per culpam nostram cecidimus. Et gratias agimus tibi, quia, sicut per Filium tuum nos creasti, sic per istam dilectionem tuam, qua dilexisti nos, ipsum verum Deum, & verum hominem ex gloriosa semper Virgine beatissima Sancta Maria nasci fecisti, & per Crucem, & Sanguinem, & Mortem ipsius nos captiuos redimere voluisti. Et gratias agimus tibi, quia ipse Filius tuus iterum venturus est in gloria maiestatis sue mittere maledictos, qui penitentiam non egerunt, & se non cognouerunt, in ignem æternum; & dicere omnibus, qui te cognouerunt, & adorauerunt; & tibi seruiuerunt in poenitentia: Venite benedicti Patris mei, percipite Regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi.

Matt. 25.

di. Et quia omnes nos miseri, & peccatores non sumus digni nominare te, suppliciter exoramus, ut Dominus noster Iesus Christus Matt. 17. Filius tuus dilectus, in quo tibi bene complacuiſti, vnà cum Spiritu ſancto Paraclito gratias agat tibi, ſicut tibi, & iſtis placet pro omnibus; qui tibi ſemper ſufficit ad omnia, per quem tanta nobis feciſti. Alleluia. Et glorioſam Matrem beatiffimam Mariam ſemper virginem, beatum Michaelẽ, Gabrielem, Raphaelẽ, & omnes Choros beatorũ Spirituum, Seraphim, Cherubim, Thronorum, Dominationũ, Principatum, & Potestatum, Virtutum, Angelorum, Archangelorũ, B. Ioannem Baptiſtam, Iſaãnem Euangeliftam, Petrum, Paulũ, & beatos Patriarchas, & Prophetas, Innocentes, Apoſtolos, Euangeliftas, Diſcipulos, Martyres, Confeſſores, Virgines, beatos Eliã,

&

156 O P V S C.

& Enoch; & omnes Sanctos, qui fuerunt, erunt, & sunt, propter tuum amorem humiliter deprecamur, ut sicut tibi placet pro his tibi gratias referant summo Deo, vero, æterno, & viuo, cum Filio tuo beatissimo Domino Iesu Christo, & Spiritu sancto Paraclito in sæcula sæculorum, Amen, Alleluia. Et Domino Deo vniuersos intrà Sanctam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam seruire volentes, & omnes sequentes Ordines, Sacerdotes, Diaconos, Subdiaconos, Acolithos, & Exorcistas, Lectores, & Ostiarios, & omnes Clericos, vniuersos Religiosos, omnes pueros, & paruulos, pauperes, & egenos, Reges, & Principes, laboratores, & agricolas, seruos, & Dominos, omnes virgines, continentes, & maritatas, laicos masculos, & fæminas, omnes infantes, & adolescentes, iuuenes, & senes, sanos, & infirmos, omnes pu
fillos

fillos, & magnos, & omnes populos, tribus, & linguas, & omnes nationes, & omnes homines vbique terrarum, qui sunt, & erunt, humiliter rogamus, & supplicamus nos omnes Fratres Minores serui inutiles, vt omnes in vera fide, & pænitentia perseueremus; quia aliter nullus saluari potest. Omnes diligamus ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, & fortitudine, ex toto intellectu, & ex omnib⁹ viribus, toto nisu, toto affectu, totis visceribus, totis desiderijs, & voluntatibus Dominum Deum, qui totū corpus, totam animam, totam vitā dedit, & dat omnib⁹ nobis: qui nos creauit, & redemit, & sola sua misericordia saluauit: qui nobis miserabilibus, & miseris, putridis, & fætidis, ingratis, ignaris, & malis omnia bona fecit, & facit. Nihil ergo aliud desideremus, nihil aliud

ve-

velimus, nihil aliud placeat, & delectet nos, nisi Creator, & Redemptor, & Saluator noster, solus, & verus Deus, qui est plenum bonum, omne bonum, totum bonum, verum, & summum bonum, qui solus est bonus; pius, & mitis, suavis, & dulcis: qui solus est Sanctus, iustus, verus, & rectus: qui solus est benignus, innocens, mundus; à quo, per quem, & in quo est omnis venia, omnis gratia, omnis gloria, omnium poenitentium, & iustorum, & omnium beatorum in Coelis congaudentium. Nihil ergo impediat, nihil separet, nihil interpellet. Utique nos omnes, omni loco, omni hora, & omni tempore, quotidie & continuè, credamus veraciter, & humiliter, & in corde teneamus, & amemus, honoremus, adoremus, seruiamus, laudemus, & benedicamus, glorificemus, & superexaltemus, magnificemus, &

gra-

B. FRANC. 159

gratias agamus altissimo, & summo Deo æterno, & Trinitati, & Vnitati, Patri, & Filio, & Spiritui sancto, Creatori omnium in se credentium, & sperantium, & diligentium eū, qui est sine initio, & sine fine, immutabilis, & inuisibilis, inenarrabilis, ineffabilis, incomprehensibilis, inuestigabilis, benedictus, laudabilis, gloriosus, superexaltatus, sublimis, excelsus, suavis, amabilis, delectabilis, & totus semper super omnia desiderabilis in sæcula sæculorum.

Exhortatio ad Fratres.

IN nomine Dei omnipotentis rogo omnes Fratres, vt addiscant tenorem, & sensum eorum, que in ista vita ad salutem animæ nostræ scripta sunt, & ista frequenter ad memoriam reducant. Et exoro Deum, vt ipse, qui est omnipotens,

tens, trinus, & vnus, benedicat omnes docentes, addiscentes, recordantes, & operantes ista, quoties repetunt, quæ ibi ad salutem nostram scripta sunt. Et deprecor omnes cum osculo pedum, vt multum diligant, custodiant, & reponant; & ex parte Dei omnipotentis, & Domini Papæ, & per obedientiam, ego Franciscus firmiter præcipio, & iniungo, vt ex his, quæ in ista vita scripta sunt, nullus minuât, vel in ipsa scriptum aliquod de super addat, nec aliam Regulam Fratres habeant. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen,

161

S E C V N D A
R E G V L A

B. P. FRANCISCI
Prò Fratribus Minoribus.

*In nomine Domini incipit Regula,
& Vita Fratrum Minorum.*

CAPIT. I.

Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini nostri IESV Christi Sanctum Euangelium obseruare, viuendo in obedientia, sinè proprio, & in castitate. Frater Franciscus promittit obedientiam, & reuerentiã D. Papæ Honorio, ac successoribus eius canonicè intrantibus, & Ecclesiæ Romanę, Et alij Fratres teneantur Fratri Francisco, & eius successoribus obedire.

Hæc Regula non primam obseruat Minores.

L

De

De his, qui volunt vitam istam accipere, & qualiter recipi debeant.

CAPIT. II.

SI qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres nostros, mittant eos ad suos Ministros Prouinciales; quibus solummodò, & non alijs, recipiendi Fratres licentia concedatur. Ministri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & de Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & usq; in finem firmiter obseruare; & vxores non habent, vel si habent, & iam Monasterium intrauerint vxores, vel licentiam eis dederint auctoritate Dioecesani Episcopi, voto continentiz iam emissio, & illius sint ætatis vxores, quòd non possit de eis oriri suspicio; dicant illis verbum Sancti Euan-

B. FRANC. 163

Matt. 29.

Euangelij, quòd vadant, & vendāt omnia sua, & ea studeant pauperibus erogare; quod si facere non poterint, sufficit eis bona voluntas. Et caueant Fratres, & eorum Ministri, nè solliciti sint de rebus suis temporalibus, vt liberè faciant de rebus suis, quidquid Dominus inspirauerit eis. Si tamen consilium requiratur, licentiam habeant Ministri mittendi eos ad aliquos Deū timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas sinè caputio, & cingulum, & brachas, & caparonem vsquè ad cingulum, nisi eisdem Ministris aliud secundum Deum aliquandò videatur. Finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam semper, & Regulam obseruare. Et nullo modo licebit eis de ista Religione exire, iuxta

L. 2. man-

Luc. 9.

mandatum Domini Popæ; quia
 secundum Sanctum Euangelium,
 Nemo mittens manum ad aratrū,
 & aspiciens retrò, aptus est Regno
 Dei. Et illi, qui iam promiserunt
 obedientiam, habeant vnā tunicā
 cum caputio, & aliam sinè ca-
 putio, qui voluerint habere. Et qui
 necessitate coguntur, possint por-
 tare calceamenta. Et Fratres om-
 nes vestimentis vilibus induantur,
 & possint ea repeciare de faccis, &
 alijs pecijs, cum benedictione Dei.
 Quos moneo, & exhortor nè de-
 spiciant, nequē iudicent homines,
 quos viderint mollibus vestimen-
 tis, & coloratis indutos, vbi cibis
 & potibus delicatis; sed magis
 vnusquisque iudicet, & despiciat
 semetipsum.

Dè diuino Officio, & Ieiunio, & quomodo Fratres ire debeant per mundum.

CAPIT. III.

Clerici faciant diuinum Officiū secundū Ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, excepto Psalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria. Laici verò dicāt vigintiquatuor Pater noster prò Matutino, prò Laudibus quinque, prò Prima, Tertia, Sexta, Nona, prò qualibet istarum, septem, prò Vesperis autem duodecim, prò Completorio septem, & orent prò defunctis. Et ieiunent à Festo omnium Sanctorum, vsquē ad Natiuitatem Domini. Sanctam verò Quadragesimam, quæ incipit ab Epiphania vsquē ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto Ieiunio consecrauit, qui

Matt. 4

voluntariè eam ieiunant, benèdī-
cti sint à Domino; & qui nolunt,
non sint astricti, sed aliam vsq; ad
Resurrectionem Domini ieiunent.
Alijs autem temporibus non te-
neantur nisi sexta FERIA ieiunare.
Tempore verò manifestæ necessi-
tatis non teneantur Fratres ieiunio
corporali. Consulo verò, moneo,
& exhortor Fratres meos in Do-
mino Iesu Christo, vt quando va-
dunt per mundum, non litigent,
nequè contendant verbis, nec ali-
os iudicent; sed sint mites, pacifici,
& modesti, mansueti, & humiles,
honestè loquentes omnibus, sicut
debet. Et non debeant equitare,
nisi manifesta necessitare, vel in-
firmitate cogantur. In quâcumque
domum intrauerint, primùm di-
cānt: Pax huic Domui: Et secun-
dum sanctum Euangelium, de
omnibus cibis, qui apponūtur eis,
liceat manducare.

Luc. 10.

Quid

*Quod Fratres non recipiant
pecuniam.*

CAPIT. IV.

PRæcipio firmiter Fratribus
vniuersis, vt nullo modo de-
narios, vel pecuniam recipiāt, per
se, vel per interpositam personam.
Tamen prò necessitatibus infir-
morum, & alijs Fratribus induen-
dis, per amicos spirituales Ministri-
tantum, & Custodes sollicitam
curā gerāt, sūm loca, & tempora, &
frigidas regiones, sicut necessitati
viderint expedire. Eo semper sal-
uo, vt, sicut dictum est, denarios,
vel pecuniam non recipiant.

Dē modo laborandi.

CAPIT. V.

FRatres illi, quibus gratiam de-
dit Dominus laborandi, labo-
rent fideliter, & deuotè, ita quòd

L. 4.

cx

excluso otio animæ inimico, Sanctæ Orationis, & deuotionis spiritum non extinguant, cui debent cœtera temporalia deseruire. De mercede verò laboris, prò se, & suis Fratribus, corporis necessaria recipiant, præter denarios, vel pecuniam. Et hoc humiliter, sicut decet seruos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.

*Quòd nihil sibi approprient Fratres,
& de eleemosyna petenda, & de
Fratribus infirmis.*

C A P I T. V I.

FRatres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem. Sed tanquam peregrini, & aduenæ in hoc sæculo, in paupertate, & humilitate Domino famulantes, vadant prò eleemosyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus prò

no 3

nobis se fecit pauperem in hoc mundo . Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis , quæ vos charissimos Fratres meos hæredes , & Reges Regni Cœlorum instituit , pauperes rebus fecit , virtutibus sublimavit . Hæc sit portio vestra , quæ perducit in terram viventium . Cui , dilectissimi Fratres , totaliter inhærentes , nihil aliud præ nomine Domini nostri Iesu Christi in perpetuum sub Cœlo habere velitis . Et ubicumquæ sunt , & se inveniunt Fratres , ostendant se domesticos inuicem inter se , & securè manifestet unus alteri necessitatem suam : quia si mater nutrit , & diligit Filium suum carnalem , quanto diligentius debet quis diligere , & nutrire Fratrem suum spirituale ? Et si quis eorum in infirmitatē ceciderit , alij Fratres debent ei servire , sicut vellent sibi serviri .

De

Dè pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda.

CAPIT. VII.

SI qui Fratrum, instigante inimico, mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, ut recurratur ad solos Ministros Prouinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere, quam citius poterunt sine mora. Ipsi verò Ministri, si Presbyteri sunt, cum misericordia iniungant illis pœnitentiâ; si verò Presbyteri non sunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, sicut eis secundum Deum, melius videbitur expedire. Et cauere debent, nè irascantur, & conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira, & cõturbatio, in se, & in aliis impediunt charitatem.

De

*Dè electione Generalis Ministri
huius Fraternitatis , & dè
Capitula Pentecostes.*

CAPIT. VIII.

V Niuersi Fratres vnum dè Fra-
tribus istius Religionis tene-
antur semper habere Generalem
Ministram, & Seruum totius Fra-
ternitatis, & ei teneantur firmiter
obedire. Quo decedente, electio
successoris fiat à Ministris Prouin-
cialibus, & Custodibus in Capitu-
lo Pentecostes, in quo Prouincia-
les Ministri teneantur semper insi-
mul conuenire, vbicumquè à Ge-
nerali Ministro fuerit constitu-
tum. Et hoc semel in tribus an-
nis, vel ad alium terminum ma-
iorem, vel minorem, sicut à
prædicto Ministro fuerit ordi-
natum. Et si aliquo tempore ap-
p2.

pareret vniuersitati Ministrorum Prouincialium, & Custodum prædictum Ministrum non esse sufficientem ad seruitium, & communem vtilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio data est, in nomine Domini, alium sibi eligere in Custodem. Post Capitulum verò Pentecostes Ministri, & Custodes possint singuli, si voluerint, & eis expedire videbitur eodem anno in suis Custodijs semel Fratres suos ad Capitulum conuocare.

Dè prædicatoribus.

CAPIT. IX.

FRatres non prædicent in Episcopatu alicuius Episcopi, cū ab eo illis fuerit contradicturn. Et nullus Fratrum populo penitus audeat prædicare, nisi à Ministro
Gene.

Generali huius Fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & eo Officium sibi prædicationis concessum. Moneo quoque & exhortor eosdem Fratres, ut in prædicatione, quam faciunt, sint examinata, & casta eorum eloquia ad utilitatem, & ædificationem populi, annuntiando eis vitia, & virtutes, poenam, & gloriam, cum breuitate sermonis; quia verbum abbreviatum fecit Dominus super terram.

*Dè admonitione, & correctione
Fratrum.*

CAPIT. X.

FRatres, qui sunt Ministri, & Serui aliorum Fratrum, visitent, & moneant Fratres suos, & humiliter, & charitatiuè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod

quod sit contrà animam suam, & Regulam nostram. Fratres verò, qui sunt subditi, recordètur, quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vndè firmiter præcipio, vt obediant suis Ministris in omnibus, quæ promiserunt Domino obseruare, & non sunt, contraria animæ suæ, & Regulæ nostræ. Et vbi cumquè sunt Fratres qui scirent, & cognoscerent se non posse Regulam spiritualiter obseruare, ad suos Ministros debeant, & possint recurrere. Ministri verò charitatitè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circà ipsos, vt dicere possint eis, & facere, sicut Domini seruis suis. Nam ità debet esse, quòd Ministri sint serui omnium Fratrum. Moneo verò, & exhortor in Domino Iesu Christo, vt caueant Fratres ab omni superbiam, vanagloria, inuidia, auaritia, cura, &

sol.

sollicitudine huius sæculi, detractione, & murmuratione. Et non curent nescientes litteras, litteras discere, sed attendant, quòd super omnia desiderare debent habere spiritum Domini, & sanctam eius operationem, orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, & patientiam in persecutione, & in infirmitate, & diligere eos, qui nos persequuntur, reprehendunt, & arguunt; quia dicit Dominus: Diligite inimicos vestros, & orate pro persequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum cœlorum. Qui autem perseverauerit usque in finem, hic saluus erit.

Mat. 5.

Mat. 19.

Quid

Quod Fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum.

CAPIT. XI.

PRecipio firmiter Fratribus vniuersis, nè habeant suspecta consortia, vel consilia mulierum, & nè ingrediantur Monasteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apostolica concessa est licentia specialis. Nec fiant compadres virorum, vel mulierum, nè hac occasione inter Fratres, vel de Fratribus scandalum oriatur.

De euntibus inter Sarracenos, & alios infideles.

CAPIT. XII.

QVicumq; Fratrum, diuina inspiratione, voluerint ire inter Saracenos, & alios infideles, petant indè licentiam à suis Ministris Prouincialibus. Ministri, verò nullis eundi licentiam

tri-

tribuant, nisi eis, quos viderint esse idoneos ad mittendum. Ad hæc per obedientiam iniungo Ministris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit Gubernator, Protector, & Corrector huius Fraternitatis, vt semper subditi, & subiecti pedibus eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, stabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & Sanctum Euangelium Domini nostri Iesu Christi, quod firmiter promissimus, obseruemus.

LAVDES SECVNDÆ REGVLÆ

Fr. Minorum à B. Patre prolata.

FRatres mei, & filij charissimi, præclare nobiscum actum est in concessione huius Regulæ. Hæc enim, quæ nobis proponitur, Liber est vitæ, spes salutis, arrha gloriæ, medulla Euangelij, via Crucis,

M ita-

status perfectionis, clavis Paradisi, pactum æterni fœderis; Nemo vestrū est, q̄ ignoret quantū emolumentū cōferat nobis sacra Religio, cū colluctator, & aduersarius non sit ad oēs dolos, vel cogitādos, vel explicandos mirus sit artifex, atq; omnia, quæ nocere possunt, prò laqueis habeat. Vnde quamplures, nisi Religionis beneficio muniti essent, in summum discrimen adduxisset. Hanc ergò vestram Regulam scitote omnes, & in alleviatione tēdij, & memoria præstiti iuramenti, cum interiori homine de ea confabulamini, cum intentione eam adimplendi semper præ oculis portate; imò & cum ipsa debetis mori.

PRIMA
REGVLA
Sanctimonialium
S. Claræ.

A. B. FRANCISCO
prò eisdem conscripta.

REGVLA, ET VITA
Sororum Pauperum.

CAPIT. I.

IN nomine Domini. Amen. Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperû, quæ quidem est Sanctum Euāgelium Domini nostri Iesu Christi observare, viuendo in obediētia, sinè proprio, & in castitate. Clara indigna ancilla Christi promittit obedientiam, & reuerentiam Domino Pa-

M a pæ

pæ Innocentio , ac successoribus eius canonicè intrantibus , & Ecclesiæ Romanæ. Et sicut in principio conuersionis suæ, vnà cum Sororibus suis, promisit obedientiam Fratris Francisco, ità eandem promittit inuiolabiliter obseruare successoribus suis. Et aliæ Sorores teneantur semper successoribus Fratris Francisci, & Sorori Claræ, & alijs Abbatissis canonicè electis ei succedentibus obedire.

CAPIT. II.

Qualiter recipi debeant.

SI qua, diuina inspiratione, venerit ad Sorores, volens vitam istam accipere , Abbatissa Sororū omnium consensum requirere teneatur. Et si maior pars consenserit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris , possit eam recipere. Et si recipiendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari

nari faciat de fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter observare, & virum non habeat, vel si habet, & iam Religionem intrauit auctoritate Diocesani Episcopi, voto continentiae iam emisso, ætate etiam longæva, vel infirmitate aliqua, seu fatuitate ab huiusmodi observantia non impediende, diligenter exponat ei tenorem huiusmodi vite. Et si idonea fuerit, dicatur ei verbum Sancti Evangelij, quod vadat, & vendat omnia sua, & ea studeat pauperibus erogare. Quod si facere non potuerit, sufficit ei bona voluntas. Et caueant Abbatisa, & eius Sorores, ne sollicitæ sint de rebus suis temporalibus, ut liberè faciat de rebus suis quidquid Dominus inspiraverit ei. Si tamen consilium requiratur, mittant eam ad aliquos

M 3 discre-

discretos, & Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea, capillis tonsis in rotundum, & deposito habitu seculari, concedant ei tres tunicas, & mantellum, Deinceps extra Monasterium, sine utili, manifesta, & probabili causa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obediētiam, promittens vitam, & formam huius paupertatis in perpetuum observare. Nulla infra tempus probationis veletur. Mantela etiam possint Sorores habere: pro alleviatione, & honestate servitij, & laboris. Abbatissa verò de vestimentis discretè eis provideat secundum qualitates personarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones, sicut necessitati viderit expedire. Iuenculæ, in Monasterio receptæ, infra tempus ætatis legitimæ, tondentur in rotundum, & deposito

ha-

Habitu ſeculari , induantur panno Religioſo , ſicut viſum fuerit Abbatiffæ. Cùm verò ad ætatem legitimam peruenerint, induatæ iuxtà formam aliarum , faciāt profefſionem ſuam; & tam ipsis, quàm aliis nouitijs Abbatiffa ſollicitè Magiſtram prouideat de discretioribus totius Monafterij, quæ in ſancta conuerſatione, & honeſtis moribus , iuxtà formam profefſionis Sororum, eas diligenter informet. In examinatione, & receptione Sororum ſeruientium extrà Monafterium, ſeruetur forma prædicta; quæ et poſſunt portare calceamēta. Nulla cum ſororibus reſidentiam faciat in Monafterio, niſi recepta fuerit ſecundùm formam huius profefſionis. Et amore ſanctiſſimi, & dilectiſſimi pueri Ieſu pauper- culis pannis inuoluti, in præſepio reclinati , & ſanctiſſimæ Matris eius, moneo, deprecor, & exhortor

Sorores meas , vt vestimentis semper vilibus induantur .

CAPIT. III.

Dè diuino Officio, & Ieiunio, & quoties communicent.

Sorores litteratæ faciant diuinū Officiū secundū consuetudinem Fratrum Minorum , ex quo potuerint habere Breuiaria, legendo sinè cantu . Et quæ occasione rationabili non possunt aliquandò legendo dicere Horas suas, liceat eis , sicut aliæ Sorores recitant , dicere Pater noster . Quæ verò litteras nesciunt , dicant viginti quatuor Pater noster prò Matutino , prò Laudibus quinque, prò Prima verò, Tertia, Sexta, & Nona, prò qualibet istarum septem , prò Vesperis autem duodecim, prò Completorio septem. Prò defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem aeternā ,
prò

prò Matutino duodecim. Sorores
 literatæ teneantur dicere Officiū
 defunctorum. Quando verò ali-
 qua ex Sororibus migrauerit, dicāt
 quinquaginta Pater noster. Omni
 tempore Sorores ieiunent. In Na-
 tiuitate Domini, quacumque die
 venerit, bis refici possint. Cum
 adolescentibus debilibus, & ser-
 uientibus extrā Monasterium, sicut
 videbitur Abbatissæ, possit miseri-
 corditer dispensari. Tempore verò
 manifestæ necessitatis non tenean-
 tur Sorores ieiunio corporali.
 Duodecim vicibus, ad minus, de
 Abbatissæ licentia confiteantur in
 anno. Et cauere debent, nè aliā
 verba tunc inferant, nisi quæ ad
 confessionem, & salutem pertinet
 animarum. Sex vicibus communi-
 cent, videlicet in Natiuitate Do-
 mini, in quinta Feria maioris heb-
 domadæ, in Resurrectione Domi-
 ni, in Pentecoste, in Assumptione
 bea-

beatæ Virginis, & in Fefto omnium
Sanctorum pro communicandis
infirmis Sororibus, Cappellanis
intus liceat intrare.

CAPIT IV.

De electione Abbatiffæ.

IN electione Abbatiffæ tenean-
tur formam canonicam obser-
uare. Procurent ipsæ habere Ge-
neralem Ministrum, vel Prouin-
cialem Ordinis Fratrum Mino-
rum, qui verbo Dei eas informet
ad omnimodam concordiam, com-
munem vtilitatem in electione fa-
cienda; & nulla eligatur nisi Pro-
fessa. Et si non professa eligeretur,
vel aliter daretur, ei non obediant,
nisi primò profiteatur formam huius
paupertatis. Qua decedente, ele-
ctio alterius fiat Abbatiffæ. Et si
aliquo tempore appareret vniuer-
sitati Sororum, prædictam non ef-
se sufficientem ad seruitium, & cō-

mi

munem vtilitatem ipsarum, teneantur prædictæ Sorores iuxta formam prædictam, quàm citius poterunt, aliam sibi in Abbatiſſam, & Matrem eligere. Electa verò cogitet quale onus in ſe ſuſceperit, & cui redditura eſt rationem de grege ſibi cōmiſſo. Studeat etiam alijs magis præeſſe virtutibus, & ſanctis moribus, quàm ex officio; vt eius exēplo prouocatz Sorores, potiùs ex amore obediunt, quàm timore. De priuatis amoribus caueat, nè dum in parte plùs diligit, in toto ſcandalum generet. Conſoletur afflictas. Sit etiam vltimum refugium tribulatis, nè, ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus præualeat in infirmis. Communitatem ſeruet in omnibus, præcipuè autem in Eccleſia, Dormitorio, Refectorio, Infirmaria, & veſtimentis. Quod ſimili modo ſeruare eius Vicaria tenet.

neatur . Semel in hebdomada, ad minus, Abbatissa Sorores suas teneatur ad Capitulum conuocare, Vbi tam ipsa, quam Sorores de omnibus, & publicis offensis, & negligentijs debeant humiliter confiteri . Et quæ tractanda sunt pro vtilitate, & honestate Monasterij, ibidem conferat cum omnibus Sororibus . Sæpè enim Dominus, quod melius est, minori reuelat. Nullum debitum graue fiat, nisi de cõmuni consensu Sororum, & manifesta necessitate, & hoc per procuratorem. Caueat autem Abbatissa cum Sororibus suis, nè depositum aliquod recipiat in Monasterio, sepe enim de hisurbationes, & scandala oriuntur. Ad conseruandam autem vnitatem, mutux dilectionis, & pacis, de communi consensu omnium Sororum omnes Officiales Monasterij eligantur. Et eodem modo

ectq

octo ad minus Sorores de discretioribus eligantur, quarum in his, quæ forma vitæ Sororum requirit, Abbâtissa semper uti consilio teneatur. Possint etiam Sorores, & debeant, si eis utile, & expediens videatur, Officiales, & discretas aliquandò remouere, & alias loco ipsarum eligere.

CAPVT V.

De silentio, & modo loquendi ad Locutorium, & ad Cratē.

AB hora Completorii vsquē ad Tertiam Sorores silentiū teneant, exceptis seruientibus extrā Monasterium. Sileant etiam continuē in Ecclesia, Dormitorio, & in Refectōrio tantum, dum comedunt, præter quàm in Infirmaria, in qua prò recreatione, & seruitio infirmarum loqui discretè semper Sororibus liceat. Possint etiam semper, & vbiquē breuiter sub-

submissa voce, quod necesse fuerit, insinuare. Non liceat Sororibus loqui ad Locutorium, vel ad Cratem sinè licentia Abbatis, vel eius Vicariæ. Et licentiata ad Locutorium loqui non audeant, nisi præsentibus, & audientibus duabus Sororibus. Ad Cratem verò non præsumant accedere, nisi præsentibus, ad minus, tribus per Abbatissam, vel eius Vicariam assignatis de illis discretis, quæ sunt electæ ab omnibus Sororibus, prò consilio Abbatis. Hanc formam loquendi teneantur, prò posse, Abbatis, & eius Vicaria observare, Et hoc de Crate rarissimè, Ad portam verò nullatenus fiat. Ad Cratem verò, pannus interius apponatur, qui non remoueat, nisi cum proponitur verbum Dei, vel aliqua alicui loqueretur. Habeant etià ostium ligneum diversis, vel duabus seris ferreis, val-

uis.

uis, & vestibulis optimè coniunctū,
 vtrinocte, maximè duabus clauibus,
 obseretur, quarum vnā habeat
 Abbatissa, aliam verò Sacrista. Et
 maneat semper obseratum, nisi cū
 auditur diuinum Officiū, & pro
 causis superius memoratis. Nulla
 antè Solis ortum, vel post Solis
 occasum loqui ad Cratē vllate-
 nū debeat. Ad Locutorium verò
 semper pannus, qui non remouea-
 tur, interiūs maneat. In Quadra-
 gesima Sancti Martini, & Quadra-
 gesima maiori, nulla loquatur ad
 Locutorium, nisi Sacerdoti, causa
 confessionis, vel alterius manife-
 stæ necessitatis, quod referuetur
 in prudentia Abbatissæ, vel eius
 Vicariæ.

CAPIT. VI.

Qualiter Sorores non recipiant possessionem aliquam, vel proprietatem per se, vel per interpositam personam.

Abbatissa cum omnibus Sororibus sollicitę sint sanctam paupertatem, quam Domino Deo promiserunt, custodire, & eandem teneantur Abbatissę futurę, & Sorores omnes vsquę in finem inuiolabiliter obseruare; videlicet in nō recipiendo, seu habendo possessionem, vel proprietatem per se, nec per interpositā personam, seu etiā aliquid, quod rationabiliter proprietatis dici potest; nisi quantum terrę, prò honestate, renouatione Monasterij, necessitas nequirat. Et illa terra non laboretur, nisi prò horto ad necessitatem ipsarum.

CA-

CAPIT. VII.

Dè modo laborandi.

S Orores, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, post horam Tertiam laborent de laboritio, quod pertinet ad honestatem, & communem vtilitatem, fideliter, & deuotè; ità quòd, excluso otio animæ inimico, Sanctæ Orationis, & deuotionis spiritû non extinguant, cui debent cætera temporalia deseruire. Et id, quod manibus suis operantur, assignare in Capitulo Abbatisæ, vel eius Vicariæ coràm omnibus teneantur. Itèm fiat de eleemosyna aliqua missa prò Sororum necessitatibus ab aliquibus, vt in communi prò eisdem recommendatid fiat. Et hæc omnia prò communi vtilitate distribuantur per Abbatisam, vel eius Vicariū; de consilio discretarum.

N CA-

CAPIT. VIII.

*Qualiter Sorores nihil sibi appropriet,
& de infirmis sororibus.*

SOrores nihil approprient sibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem; sed tanquam peregrinæ, & aduenæ in hoc sæculo, in paupertate, & humilitate Domino famulantes, mittant prò eleemossyna confidenter. Nec oportet eas verecundari, quia Dominus prò nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissimæ paupertatis, quæ vos charissimas Sorores meas hæredes, & Reginas Regni Cœlorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimauit. Hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viuentium. Cui, dilectissimæ Sorores, totaliter inhærentes, nihil aliud prò nomine Domini Iesu Christi

in

in perpetuum sub Cœlo habere
 velitis. Nō liceat alicui Sorori lit-
 teras mittere, vel aliquid recipere,
 aut extrā Monasterium dare sine
 licētia Abbatisſæ, Nec quidquam
 liceat habere, quod Abbatiſſa non
 dederit, aut permiserit. Et si à pa-
 rentibus suis, vel ab alijs aliquid
 mitteretur, Abbatiſſa faciat illi da-
 ri; ipsa autem, si indigeat, vti pos-
 sit: Sin autem, Sorori indigenti
 charitatiuè communitet. Si verò
 aliqua pecunia transmissa fuerit,
 Abbatiſſa de consilio discretarum
 in illis, quorum indigeat, illi faciat
 prouideri.

De infirmis Sororibus, tam in
 consilijs, quàm in cibarijs, & alijs
 necessarijs, quæ earum requirit in-
 firmitas, teneatur firmiter Abba-
 tiſſa sollicitè per se, vel per alias
 inquirere, & iuxtà possibilitatem
 loci, charitatiuè, & misericorditer
 prouidere. Quia omnes tenentur

N a pro-

prouidere, & seruire Sororibus
 suis infirmis, sicut vellent sibi de-
 serui, si ab aliqua infirmitate te-
 nerentur. Et securè manifestet vna
 alteri necessitatem suam. Quia, si
 vera mater diligit, & nutrit filiam
 suam carnalem, quantò diligen-
 tiùs debet quælibet Soror dilige-
 re, & nutrire Sororem suam spiri-
 tualem? Quæ infirmæ sunt, in sac-
 cis, & paleis iaceant, & habeant ad
 caput capitalia cum pluma. Et quæ
 indigent pedeolis laneis, & culci-
 tris, uti possint. Infirmæ verò præ-
 dictæ, cùm ab introeuntibus Mo-
 nasterium visitantur, possint singu-
 læ aliqua bona verba sibi loquen-
 tibus breuiter respondere. Aliæ
 verò Sorores licentiatę Monaste-
 rium intrantibus loqui non aude-
 ant, nisi præsentibus, & audienti-
 bus duabus discretis Sororibus,
 per Abbatissam, & eius Vicariam
 assignatis. Hanc formam loquendi
 te-

teneantur per se Abbatissa, & eius
Vicaria obseruare.

CAPIT. IX.

*Dè pœnitentia sororibus
imponenda.*

SI qua Sororum contrà formam
professione nostræ mortaliter,
inimico instigante, peccauerit, per
Abbatissam, vè alias Sorores bis,
aut ter admonita, si non se emen-
dauerit, quot diebus cōtūmax fue-
rit, in terra panem, & aquam
coram Sororibus omnibus in
Refectorio comedat, & grauiori
pœnæ subiaceat, si visum fuerit
Abbatissæ. Interim, dùm contu-
max fuerit, oretur, vt Dominus ad
pœnitentiam cor illius illuminet.
Abbatissa verò, & eius Sorores
cauere debent, nè irascantur pro-
pter peccatum aliquius; quia ira, &
conturbatio in se, & in alijs impe-
diunt charitatem. Si contigerit,

N 3 quod

quod absit, inter Sororem, & Sororem verbo, vel signo occasionem turbationis, vel scandali aliquandò suboriri; quæ turbationis causam dederit, statim, antequàm offerat munus orationis suæ coràm Deo, non solum humiliter prosternet se ad pedes alterius, veniam petens, verumetiàm suppliciter roget, ut prò se intercedat ad Dominum, quòd sibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini; Nisi ex corde dimiseritis, nec Pater Cœlestis dimittet vobis; liberaliter Sorori suæ omnem iniuriam sibi illatam dimittat. Sorores seruientes extrà Monasterium longam morà non faciant, nisi causa manifestæ necessitatis requirat. Et honestè debeant ambulare, & parum loqui, ut ædificari valeant semper intuentes. Et firmiter caueant, nè habeant suspecta consortia, vel consilia aliquorum; nec fiant com-
ma-

Matt. 6.

matres virorum, aut mulierum, ne hac occasione murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præsumant rumores de sæculo referre in Monasterio: & firmiter teneantur de his, quæ intus dicuntur, vel aguntur, extra Monasterium aliquid non referre, quod possit aliquod scandalum generare. Et si aliqua simpliciter in his duobus offenderit, sit in prouidentia Abbatisæ misericorditer sibi poenitentiam iniungere. Si autem ex consuetudine vitiosa haberetur, iuxta qualitatem culpæ Abbatisa de consilio Discretarum illi poenitentiam iniungat.

CAPIT. X.

*De visitatione Sororum ab
Abbatissa.*

Abbatissa moneat, & visitet Sorores suas, & humiliter, &

N 4 cha

charitatiuè corrigat eas , non præ-
 cipiens eis aliquid, quod sit contrà
 animam suam , & huius professio-
 nis formam . Sorores verò lubie-
 tæ recordentur , quòd propter
 Deum abnegauerunt proprias vo-
 luntates . Vndè firmiter suis Ab-
 batissis obedire teneantur in om-
 nibus, quæ obseruare promiserunt,
 & non sunt animæ contraria , &
 suæ professioni. Abbatisæ verò tã-
 tam familiaritatem habeant circà
 ipsas, vt dicere possint eis, & face-
 re, sicut dominæ ancillis suis. Nàm
 ità debet esse , quòd Abbatisa sit
 omnium Sororum ancilla. Moneo
 verò , & exhortor in Domino Iesu
 Christo , vt caueant Sorores ab
 omni superbia , vana gloria , inui-
 dia, auaritia, cura , & sollicitudine
 huius sæculi , detractiōe, & mur-
 muratione, dissensione, & diuisione
 . Sint verò sollicitæ semper
 Coloss. 3. ad inuicem seruare mutux dile-
 ctioz

tionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis. Et nescientes litteras, non curent litteras discere, sed attendant, quod super omnia desiderare debent habere spiritum Domini, & sanctam eius operationem, orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, & patientiam in tribulatione, & in infirmitate, & diligere eos, qui nos repræhendunt, & arguunt; quia, dicit Dominus: Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, *Mat. 5.* quoniam ipsorum est Regnum Cælorum; qui autem perseveraverit usque in finem hic salvus erit.

CAPIT. XI.

Dè ostiaria.

Ostiaria sit matura moribus, & discreta, sitque conveniens ætatis, quæ ibidem in cella aperta sine ostio in die resideat. Sit ei & aliqua socia idonea assignata, quæ

cap. 11

cum necesse fuerit, vicem eius in omnibus exequatur. Sit autem ostium duabus feris, & diuersis ferreis valuis, & vectibus optime coniunctum, & in nocte maxime duabus clauibus obseretur, quarum vnā habeat Portaria, aliamque Abbatisa. In die sine custodia minimè dimittatur, & vnā clauē firmiter obseretur. Caueant autem studiosissimè, & procurent, nè vnquam ostium sit apertum, vbi minus fieri poterit congruenter. Nec omninò aperiatur alicui intrare volenti, nisi concessum fuerit à Summo Pontifice, vel à Domino Cardinali. Nè antè Solis ortum Monasterium ingredi liceat, nè post Solis occasum Sorores intus aliquem remanere permittant, nisi exigente manifesta, rationabili, & ineuitabili causa. Si prò benedictione Abbatisæ, vel prò aliqua in Monialē consecranda, vel alio etiam

etiã modo concessum fuerit Episcopo alicui Missam interiùs celebrare, quàm paucioribus, & honestioribus poterit, sit contentus socijs, & ministris. Cùm autem intrã Monasterium, ad opus faciendum, necesse fuerit aliquos Introire, statuat tunc Abbâtissa sollicitè personam convenientem ad portam, quatenùs illis, & non alijs ad opus deputatis aperiat. Caueant studiosè omnes Sorores, nè tunc ab ingredientibus videantur.

CAPIT. XII.

Dè visitatione.

Visitator Sororum semper sit dè Ordine Fratrum Minorũ secundum voluntatem, & mandatum Domini Cardinalis. Et sit talis, dè cuius honestate, & moribus plena notitia habeatur. Cuius officium erit, tam in capite, quàm in membris corrigere excessus commiss-

missos cōtrā formam professionis :
 Qui stans in publico loco, vt vide-
 ri ab alijs possit, cum pluribus, &
 singulis loqui liceat, quæ ad offi-
 cium visitationis pertinent, secun-
 dū quod melius viderint expe-
 dire. Cappellānum etiā cum vno
 socio Clerico bonæ famæ, discre-
 tionis prouidæ, & duos Fratres
 laicos sanctæ conuersationis, & ho-
 nestatis amatores, in subsidium
 paupertatis, sicut hactenū ab Or-
 dine Minorum misericorditer ha-
 buerunt, ab eodem Ordine po-
 stulent. Nēc liceat Cappellano
 sinē socio Monasterium ingredi.
 Et intrantes in loco sint publico,
 vt se possit alterutrum, & ab alijs
 intueri.

Prò Confessione infirmarum,
 quæ ad locutorium ire non possūt,
 prò Communicandis eisdem, &
 prò extrema Vnctione, & prò ani-
 mæ recommendatione, liceat eisdē
 in-

introire. Prò exequijs verò, & Missarum solemnijis defunctorum, vel ad fodiendam, vel aperiendam sepulturam, seu etià ad coaptandam, possint sufficientes, & idoneæ personæ Abbatissæ prouidentia introire. Ad hæc Sorores teneantur semper habere illum de sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus prò Governatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa Fratribus Minoribus deputatus, ut semper subditæ, & subiectæ pedibus eiusdem sanctæ Ecclesiæ, stabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini nostri Iesu Christi; & eius Sanctissimæ Matris, in perpetuum obseruemus.

R E G V L A

Tertiariorum, siue Fratrum de Pœ- nitentia .

In nomine Domini, Amen.

*De modo examinandi volentes
intrare Ordinem .*

C A P I T . I .

SI. qui voluerint hanc vitam
obseruare, & illos ad eam ob-
seruandam assumi contigerit, autē
assumptionem, seu receptionem
ipforum, de fide Catholica, & obe-
dientia erga præfatam Ecclesiam
diligē

diligenti examinationi subdantur. Et si eas professi firmiter fuerint, verèquè crediderint, admitti, seu recipi tutè poterunt ad eandem. Præcauendum est tamen sollicitè, nè quis hæreticus, vel suspectus de hæresi, aut etiàm infamatus, ad vitæ obseruationem istius quomodolibèt admittatur. Et si talem inueniri contigerit extitisse receptū, assignetur ille quantocyùs Inquisitoribus prauitatis hæreticæ puniendus.

*Dè forma recipiendi volentes intrare
Ordinem.*

CAPIT. II.

CVM autèm Fraternitatem huiusmodi quis intrare voluerit, Ministri, ad receptionem talium deputati, eius officium, statum, & conditionem solerter explorent, sibi Fraternitatis eiusdè

ONE.

onera, præcipuè alienorum restitutione, apertius exponetes. Quibus præmissis, si eidem placuerit, iuxta modum huiusmodi induatur, & de alienis, si quæ fuerint apud eum, satisfacere studeat in pecunia numerata, vel secundum exhibitam pignoris cautionem, sequè nihilominus proximis reconciliare procuret. Quibus omnibus ad effectum productis post unius anni spatium, cum aliquorum discretorum Fratrum consilio, si is videbitur ipsis idoneus, recipiatur hoc modo: Videlicet: ut promittat, se diuina præcepta omnia seruaturum, ac etiàm satisfacturum, ut conuenit, de transgressionibus, quas contra hunc viuendi modum commiserit, cum interpellatus ad Visitatoris extiterit voluntatem. Et huiusmodi ab eo facta promissio per manum publicam in scriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus

Ius à Ministris recipiatur eisdem, nisi visum eis aliter fuerit, conditione personæ, ac ipsius instantia sollicita consideratione discussis. Ordinamus præterea statuentes, vt nullus post ipsius Fraternitatis ingressum eandem egredi valeat ad sæculum reuersurus. Possit tamen habere liberum transitum ad Religionem aliam approbatam. Mulieribus verò viros habentibus, nisi de ipsorum licentia, & consensu, non pateat ad consortium dictæ Fraternitatis ingressus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum.

CAPIT. III.

FRatres insuper ipsius Fraternitatis de humili panno in pretio, & colore non prorsus albo, vel nigro, communiter vestiantur; nisi fuerit ad tempus in pretio per

O Vi-

Visitatores de consilio Ministrorū ob causam legitimam, & apertam cum aliquo dispensatum. Chlamydes quoque, ac pelles absq; scolarura scissas, vel integras, affibulatas tamen, non patulas, vt congruit honestati, clausasque manicas Fratres habeant supradicti. Sorores etiā chlamyde induantur, & tunica de huiusmodi humili panno factis, vel saltē cum clamyde habeant guarnellum, seu placētinum coloris albi, vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, siue lino absq; vlla crispatura confutum. Circa humilitatem verò panni, & pellationes Sororum ipsarum iuxta conditionem cuiuslibet earundem, ac loci consuetudinem poterit dispensari. Bindis, & ligaturis sericis non vtantur, pelles dumtaxat agninas, bursas de corio, & corrigias simpliciter absque serico villo factas, & non alias tam Fratres habeant,

beant, quàm Sorores, depositis cæ-
 teris, iuxta beati Petri Apostolorū 1. Pet. 9.
 Principis salubre consilium, vanis
 huius sæculi ornamentis.

*Quòd non vadant ad inhonestà con-
 uiuia, & spectacula, & quòd
 histrionibus non dent.*

CAPIT. IV.

SIt eis ad inhonestà conuiuia,
 vel spectacula, siuè curias, seu
 choreas, accessus penitus interdi-
 ctus. Histrionibus, seu vanitatis
 intuitu, nihil dent. Et nè quidquā
 illis donetur à propria familia,
 prohibere procurent.

Dè abstinentia, & ieiunio.

CAPIT. V.

AB esu autem carniū, secun-
 da quarta, & sexta Feria, die-
 què Sabbatū abstineant vniuersi,

O 2 nisi

nisi aliud infirmitatis, vel debilitatis instantia suaderet. Minutis vero per triduum carnes dentur: nec subtrahantur in itinere constitutis. Sit quoque ipsarum comestio licita singulis, cum solemnitatem præcipuâ interuenire contigerit, in qua ceteri Christiani ab antiquo epulis carneis vesci solent. Alijs autem diebus, in quibus ieiunium non seruatur, oua, & caseus non negentur, sed cum Religiosis ceteris in eorum Cōuentualibus domibus licitè sumere valeant de appositis ab eisdem, sintque prandij, cœnzque refectione contenti, exceptis languidis, & viatoribus, ac infirmis. Sit sanis cibus moderatus, & potus; cū textus Euāgelicus habeat: Attendite, nè corda vestra crapula, & ebrietate grauētur. Prædiū autem, vel cœnā, non nisi præmissa semel Dominica oratione, sumatur, post sumptionem cuiuslibet cum
Deo

LUC. 21.

Deo gratias iteranda. Quòd si omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noster. Qualibet verò sexta Feria totius anni ieiunium celebrent, nisi fortè infirmitatis, aut alia causa legitima excusentur, vel nisi fèstum Natalis Domini Feria ipsa occurreret obseruandum; Sed à fèsto omnium Sanctorum vsquè ad Pascha quarta, & sexta Feria ieiunabunt, alia, quæ ab Ecclesia sunt statuta, vel ordinata, ex causa communiter indicta ieiunia seruaturi. In Quadragesima verò B. Martini vsquè ad diem Natiuitatis Domini, & à Dominica Quinquagesimæ vsquè ad Pascha, diebus singulis, exceptis Dominicis, ieiunare pcurèt; nisi aliud fortassis infirmitas, vel necessitas alia suaderet. Sorores grauidæ, vsquè ad suæ purificationis diem, ab exercitatione qualibet corporali, orationibus dumtaxat exceptis,

poterunt, si voluerint, abstinere. Laborantes autem, propter fatigationis afficientis instantiam, à Dominicæ Resurrectionis fæsto vsq; ad fæstiuitatem B. Michaelis prædicti, ter in die, qua exercitio laboris incumbunt, licitè sumere cibû possunt. Cum verò illos contigerit aliorum immînere laboribus, de cunctis appositis die quolibet sumere licebit eisdem, nisi sexta Feria, vel dies sit alia, in qua generaliter ab Ecclesia ieiunium noscitur institutum.

*Quoties debent confiteri per annum,
& sumere Corpus Christi.*

CAPIT: VI.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Resurrectionis ipsius, & Pentecostes fæstiuitatibus, peccata propria confiteri,

ri, & Eucharistiam deuotè suscipere non postponant, reconciliando se proximis, & restituendo etiã aliena.

Quòd non ferant arma impugnationis.

CAPIT. VII.

Impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi prò defensione Romanæ Ecclesiæ, Christianæ fidei, vèl etiã terræ ipsorum, aut de suorum licentia Ministrorum.

Dè dicendis Horis Canonicis.

CAPIT. VIII.

Dicant vniuersi quotidie septem Horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium; Clerici, videlicet

O 4 cèt

cèt, scientes Psalterium, prò Prima, Deus in nomine tuo, &c. Beati immaculati vsquè ad Legem cum Gloria Patri dicant. Cum verò ad Ecclesiam non accedent, prò Matutino Psalmos dicere studeant, quos dicunt Clerici, vel Ecclesia Cathedralis, vel saltèm, vt illiterati alij, prò Matutino duodecim, & prò qualibet alia Hora septem vicibus Pater noster cum Gloria Patri dicere non omittant in quibus, videlicèt, Primæ, ac Cōpletorij Horis minorem Symbolū, & Miserere mei Deus adijciant, qui nouerint. Sed si Horis non dixerint constitutis, dicant tribus vicibus Pater noster. Infirmi autèm Horas huiusmodi non teneantur dicere, nisi velint. In Quadragesima verò S. Martini, & etiàm in maiori, Ecclesias, in quarum Parochijs habitant, Matutinalibus Horis personaliter adire procurent,

rent, nisi causa rationabili excu-
sentur.

*Quòd omnes, qui de iure possunt, fa-
ciant testamentum.*

CAPIT. IX.

OMnes præterea, quibus de
iure facultas affuerit, con-
dant, seu faciant testamentum; &
de bonis suis infra tres menses post
eorum ingressum immediatè se-
quentes ordinent, & disponant, nè
quemquam istorum contingat de-
cedere intestatum.

*De pace reformanda inter Fratres, &
alios extraneos.*

CAPIT. X.

DE pace verò inter Fratres; &
Sorores, aut etiam exteros
in discordia positos, facienda, sicut
Ministris videbitur, ita fiat, adhibi-
to,

to, si facultas affuerit, Episcopi Diœ-
cesani consilio in hac parte.

*Quando molestantur contra ius, aut
eorum priuilegia.*

C A P I T. XI.

SI verò Fratres, aut Sorores, cō-
trà ius, vel eorum priuilegia,
per Potestates, seu Rectores loco-
rum, vbi domicilium obtinent, ve-
xationibus impetantur, Ministri
loci ad eos Episcopos, & alios lo-
corum Ordinarios studeant habe-
re recursum, iuxtà consilium, & or-
dinationem ipsorum in talibus
processuri.

*Quòd caueant, in quantum possunt,
à iuramentis solemnibus.*

C A P I T. XII.

AIuramentis autem solemnibus omnes abstineant, nisi ne-
cess-

cessitate cogente in casibus per Indulgentiam Apostolicæ Sedis exceptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, ac etiã in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. In communi quoq; loquela vitent, vt poterunt, iuramenta. Et qui die aliquo minus cautè iurauerit lapsu linguæ, prout contingere in multiloquio consuevit, die ipso in sero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus Orationem Dominicam propter incautè facta huiusmodi iuramenta. Memor autem sit quilibet, vt ad diuina obsequia familiam propriam exhortetur.

Dè audienda Missa, & Congregatione facienda.

CAPIT. XIII.

VNiuerſi ſanè Fratres, & So-
rores cuiuſcumq; Ciuitatis,
aut loci, diebus ſingulis, ſi com-
modè poterunt, Miſſæ officium
audiant. Et menſe quolibet ad Ec-
cleſiam, ſiue loca, ad quam, vel quæ
Miniſtri curauerint intimare, con-
ueniant, Miſſarum ſolemnia inibi
auditori. Vnuſq; autèm vſualis
monetæ denarium Maſſario tribu-
at, qui pecuniam huiuſmodi colli-
gat, & eam dè conſilio Miniſtrorū
inter Fratres, & Sorores paupertate
grauatos, & præcipuè infirmantes,
ac eos, qui funeris carere di-
gnoscuntur exequijs, & deindè
inter pauperes alios diuidat con-
gruenter. Offerant inſuper dè di-
cta pecunia Eccleſiæ memoratæ,
nunc

tuncquè, si commodè poterunt, virum Religiosum, & in verbo Dei competenter instructum habere, procurent, qui eos ad pœnitentiã, & misericordiæ opera exercẽda hortetur, sollicitè moneat, & inducat: Studeat quilibet, dùm Missæ celebratur Officium, & prædicationis verbum proponitur, servare silentium; orationi, & officio sit intentus; nisi cum communis vtilitas Fraternitatis impediat.

Dè Fratribus infirmis, & defunctis.

CAPIT. XIV.

CUm autem quemquam ex Fratribus infirmari contingerit, Ministri per se, vel per aliũ, seu alios, si hoc eis infirmus fecerit intimari, semel in hebdomada visitare teneantur ægrotum, ipsum sollicitè ad recipiendum pœnitentiam, prout melius, & efficacius ex-

expedire putauerint, inducentes, necessaria illi de bonis communibus ministrando, Et si praefatus infirmus de praesenti luce migrauerit, Fratribus, & Sororibus tunc in Ciuitate, vel loco, ubi eum contigerit mori, praesentibus nuntietur, ut defuncti exequijs procurent personaliter interesse; a quibus, donec Missarum fuerint celebrata solemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. Hæc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus obseruari. Præterea infra octo dies post ipsius sepulti obitum immediate sequentes, quilibet Fratrum, & Sororum ipsarum dicat pro anima eius, Sacerdos, videlicet, Missam vnā; sciens Psalterium quinquaginta Psalmos: & illiterati totidem Pater noster, & in fine cuiuslibet Requiem æternā adiiciat. Et post hæc infra annum pro Fratrum, & Sororum tam vi-

uorum,quàm defunctorum salute,
tres Missas faciant celebrari. Qui
verò Psalterium sciuerint, illud
dicant, & cæteri Orationem Do-
minicam centies dicere non omic-
tant, Requiem æternam in fine
cuiuslibet addituri.

Dè Ministris.

C A P I T, X V.

Ministeria quoquè, ac alia of-
ficia, quæ præsentis formu-
læ series exprimit po-
ta, quisque
sibi deuotè suscipiat, curetquè fi-
deliter exercere. Officium autem
cuiuslibet certi temporis spatio li-
mitetur. Nullus Minister institua-
tur ad vitam, & eius Ministerium
certum tempus comprehendat.

*Dè visitatione, & correctione
delinquentium.*

CAPIT. XVI.

AD hæc; Ministri; & Fratres,
ac Sorores Ciuitatis, & loci
cuiuslibet, ad visitationem com-
munem in aliquo loco Religioso,
vel Ecclesia, vbi locû huiusmodi
contigerit deesse, conueniât, & vi-
sitatorê habeant Sacerdotê, qui ali-
cuius approbatæ Religionis exi-
stat, quiquè illis dè commissis ex-
cessibus iniungat penitentiâ saluta-
rem, nec quiuis alius possit eis hu-
iusmodi visitationis officium exhi-
bere. Huiusmodi autê visitationis
officiû semel exerceatur in anno, ni-
si, necessitate aliqua suadente, fue-
rit pluries facienda. Incorrigibiles
verò, ac inobedientes monitio tri-
na præueniat. Qui, si se corrigere
non curauerint, dè ipsius Congre-
gationis consortio expellantur om-
nino dè consilio Discretorum.

Dè

Dè vitandis litigijs inter se, & cum alijs.

CAPIT. XVII.

Vitent insuper Fratres, & Sorores, iuxta posse, litigia inter se; illa, si suscitari contigerit, sollicitè dirimendo: alioquin dè iure coràm illo respondeant, apud què potestas residet iudicandi.

Qualiter, & per quos in abstinentijs possit dispensari.

CAPIT. XVIII.

Ordinarij autèm locorum, vel Visitator cum Fratribus, & Sororibus vniuersis in abstinentijs, ieiunijs, & austeritatibus alijs ex causa legitima, cum expedire viderint, poterunt dispensare.

Quòd Ministri eorum manifestas culpas denuntient Visitatori.

CAPIT. XIX.

Ministri verò manifestas Fratrum, & Sororum culpas

P Vi-

Vifitatori denuntient puniendas.
 Et fi quisquam incorrigibilis fuerit, poft trinz admonitionis instantiam, à Ministris, de discretorum Fratrum aliquorum confilio Vifitatori nuntietur eidem, de Fraternitatis confortio abijciendus ab ipfo, & in congregatione poftmodum publicandus.

*Qualiter in prædictis nemo obligetur
 ad culpam mortalem.*

CAPIT. XX.

CÆterum in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres, & Soreſ huius Ordinis ex diuinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum iplorum ad mortalem culpam volumus obligari; ſed impoſitam ſibi poenitentia præ transgreſſionis exceſſu prompta humilitate recipiat, & efficaciter ſtudeat adimplere.

B.

B. P.

FRANCISCI OPVSCVLORVM.

Tomus Tertius.

COLLATIONES Monasticę, siuè ad Fratres, B.P. Francisci.

COLLATIO PRIMA Consolatoria.

Dè pusillo grege multiplicando.

Confortamini charissimi, &
gaudete in Domino: nec,
P 2 quia

quia pauci estis, efficiamini tristes,
nec vos terreat mea, vel vestra simp-
licitas: quoniam, sicut à Domino
mihi in veritate ostensum est, in
magnam multitudinem faciet vos
crescere Deus, suæq; benedictio-
nis gratia multipliciter dilatabit.
Multi conuertentur ad Dominum,
& per vniuersum mundum multi-
plicabit Deus familiam suam, &
augebit. Ad vestrum quoque profe-
ctum cogor dicere, quod vidi; quod
vtiq; magis filere liberet, si chari-
tas me non cogeret vobis referre.
Vidi multitudinem magnam ho-
minum ad nos venientium, & in
habitu sanctæ conuersationis no-
biscum volentium conuersari. Et
eccè adhuc sonitus eorum in auri-
bus meis euntium, & redeuntium
secundum obedientiæ sanctæ mā-
datum. Vidi quasi vias ipsorum
multitudine plenas ex omni ferè
natione in his partibus conuenire.

Ve-

Veniunt Francigenæ, festinant
Hispani, Teutonici, & Anglici cur-
runt, & aliarum diuersarum lin-
guarum accelerat maxima multi-
tudo.

COLLATIO. II.

*Dè vocatione Fratrum Minorum,
& dè predicando verbo Dei.*

Consideremus, Fratres cha-
rissimi, vocationem nostram,
qua vocauit nos misericorditer
Deus, non tantum pro nostra, sed
pro multorum etiam salute, vt ea-
mus per mundum exhortando om-
nes plus exemplo, quam verbo, ad
agendum poenitentiam de pecca-
tis suis, & ad habendam memoriã
mandatorum Dei. Nolite timere,
quia pusilli, & insipientes videmur,
sed securi annuntiate simpliciter
poenitentiam, confidentes in Do-
mino, qui vicit mundum, quod

P 3 Spi-

Ioan. 16.

Matt. 10.

Spiritu suo loquetur per vos, & in vobis, ad exhortandum omnes, ut conuertantur ad ipsum, & eius m̃data obseruent. Caueamus, qui reliquimus omnia, ñe pro modico Regnum C̃lorum perdamus; & si pecuniam in aliquo loco inueniamus, non curemus de illa plus, quā de puluere, quē calcamus. Nō iudicemus, neq; despiciamus illos, qui delicatē viuunt, & curiosē, ac superfluē induūtur. De^{us} est noster, ac ipsorum Dominus, potens illos ad se vocare, & vocatos iustificare. Tales ergo reuereamur, ut Fratres & Dominos nostros. Fratres enim sunt, in quantum ab vno Creatore creati; Domini verò sunt, in quantum bonos adiuuant ad p̃nitentiam faciendam, eis necessaria corporis ministrantes. Itē, ergo annuntiantes hominibus pacem, p̃dicantes p̃nitentiam, in remissionem peccatorum. In-

neq;

uenietis quosdam homines fideles, mansuetos, & benignos, qui cum gaudio vos, & verba vestra recipient: ac per oppositum alios infideles, superbos, blasphemos, qui exprobrantes resistent vobis, & his, quæ dicetis. Ponite ergo in cordibus vestris patienter, & humiliter omnia tolerare. Nolite tamen timere, quoniam non post multum tempus venient ad vos multi sapientes, & nobiles, eruntque vobiscum prædicantes Regibus, & Principibus, & populis multis. Estote ergo in tribulationibus patientes, in orationibus vigiles, in laboribus strenui, in sermonibus modesti, in moribus graues, & in beneficijs grati: quia pro his omnibus vobis Regnum Dei præparatur æternum: quod nobis concedat ille, qui viuit, & regnat trinus, & vnus; & absque dubio concedet, si emissæ seruaueris.

rimus vota nostra , quæ illi voluntariè spondimus.

COLLATIO III.

*Dè Religiosa habitatione in
eremitorijs.*

Illi, qui religiosè volunt stare in
eremitorijs, sint tres, aut quatuor
ad plus. Duo ex ipsis sint Matres,
& habeant duos filios, vel unū
ad minus. Illi duo teneant vitam
Marthæ , & alij duo vitam Mariæ
Magdalenæ . Illi autèm, qui tenēt
vitam Mariæ, habeant unum claustrum,
& quilibet habeat locum suum,
itā quòd nequē habitent simul,
nequē cubent . Et semper dicant
Completorium dè die, quando Sol
reuertitur ad occasum . Studeant
tenere silentium , & dicant
Horas suas . Surgant ad Matutinum,
& primū quærant Regnum Dei,
& iusticiam eius. Hora-

Matt. 6

con-

congrua dicant Primā, & Tertiā,
 & post horā Tertiā soluāt silentiū,
 & possint loqui, & ire ad Matres
 suas, & quando placuerit, possint
 petere ab eis eleemosynā propter
 amorem Domini Dei, sicut paupe-
 res pauperculi. Postea dicant Sex-
 tam, Nonam, & Vesperas tēpore
 debito. In Claustro, vbi morantur,
 non permittat aliquam personam
 introire, sed neq; vllus ibi come-
 dat. Illi Fratres, qui sunt Matres,
 studeant manere remotē ab omni
 persona, vt nemo possit eis loqui.
 Et isti filij non loquantur cum ali-
 qua persona, nisi cum Matribus
 suis, & Custode suo, quando pla-
 cebit ei visitare ipsos cum benedi-
 ctione Dei. Filij verò quandoque
 officium Matrum assumant, sicut
 vicissitudinaliter prò tempore vi-
 sum fuerit eis disponendum. Qui
 omnia supradicta studiosē, & sol-
 licitē studeant obseruare.

COL-

COLLATIO IIII.

Dè vera obedientia.

Fratres charissimi, verbum
 primò præceptum implete;
 nec expectetis iterari, quod dicitur
 vobis. Nihil etià impossibilitatis
 causemini, siuè iudicetis esse in
 præcepto; quia, & si suprâ vires
 ego vobis mandarem, sancta obe-
 dientia viribus non carebit. Nec
 considerare debetis quis, vel qua-
 lis sit, qui vobis facienda præcipit,
 sed solum, quod sit Prælatus. Inter
 alia, quæ dignanter diuina pietas
 mihi concessit, hanc gratiam con-
 sulit, quia ità diligenter Nouitio
 vnius horæ obedirem, si mihi
 Guardianus daretur, sicut anti-
 quissimo, & discretissimo Fratri.
 Subditus Prælatum suum non ho-
 minem considerare debet, sed il lū,
 prò cuius amore est subiectus.
 Quantò enim contèptibilior præ-
 fides.

fidet, tantò magis humilitas obedi-
entis placet.]

COLLATIO V.

De sancta paupertate.

PAupertatem noueritis, Fratres
charissimi, virtutum esse Re-
ginam: quia in Rege Regum, & in
Regina matre ipsius tam præstan-
ter effulgit. Paupertatem scitote,
Eratres, specialem viam esse salu-
tis, tamquam humilitatis fomen-
tum, perfectionisque radicem, cuius
est fructus multiplex, sed occultus.
Ecce enim est Evangelici agri the-
saurus absconditus, pro quo emen-
do vendenda sunt omnia; & quæ
vendi non possunt, illius compara-
tione spernenda. Ad huius culmē
qui cupit attingere, non solum
mundanæ prudentiæ, verum etiam
litterarum peritiæ renuntiare quo-
dammodò debet, vt talis expro-
pria

Psal. 70. priatus possessione, introeat in po-
 tentias Domini, & nudum se offe-
 rat brachijs Crucifixi. Nequaquā
 enim sæculo perfectè renuntiat,
 qui proprij sensus oculos intrā
 cordis arcana reſeruat. In omni-
 bus ergò reluceat inter vos sancta
 paupertas, & præcipuè in domib⁹,
 quas ædificaueritis, considerantes
 illud Euangelicum, quòd vulpes
 Matt. 8. foueas habent, & volucres cæli ni-
 dos, Filius autem hominis non ha-
 buit, vbi caput suum reclinaret.
 Propter quod pauperum more
 pauperculas cāsulas erigite, quas
 non habitare debetis, vt proprias,
 sed sicut peregrini, & aduenæ alie-
 nas. Leges namquē peregrinorū
 sunt, sub alieno colligi tecto, sitire
 ad patriam, pacificè pertransire.
 Euangelica hæc paupertas nostri
 Ordinis est fundamētum, cui sub-
 strato primariè sic omnis structura
 Religionis innitit, vt ipsius firmi-

tate firmetur, & euerfione funditus euertatur. Quantum itaque Fratres declinabunt a paupertate, tantum mundus declinabit ab eis, & quarent, & non inuenient. Si Dominam meam paupertatem complexi fuerint, mundus eos nutriet, quia mundo dati sunt ad salutem. Commertium est inter mundum, & Fratres. Debent enim ipsi mundo bonum exemplum, debet eis mundus provisionem necessitatum; quando autem ipsi retraxerint bonum exemplum fide mentita, retrahet mundus manum iusta censura.

COLLATIO VI.

De vitando mulierum aspectu, & conuersatione.

Mulierum familiaritates, colloquia, & aspectus, quæ multis occasio sunt ruinæ, eò sollicitius euitare debemus, fratres

cha-

Prov. 6.

charissimi, quò sepiùs per huiusmodi videmus debilem frangi, & fortem spiritum infirmari. Harum contagionem euadere conuersantem cum eis, nisi probatissimum virum, tam facile iudico, quam, iuxta scripturam in igne ambulare, & non comburere plantas. Non enim securum puto earum formarum introrsus haurire imagines, quæ possunt aut edomitz carnis resuscitare igniculum, aut pudicæ mentis maculare nitorem. Friuolum profectò est quodcumque mulieris colloquium, excepta sola confessione, vel instructione breuissima, iuxta quod saluti expedit, vel congruit honestati. Quæ sunt, quæso, cum muliere Religioso tractanda negotia, nisi cum sanctam penitentiam, vel melioris vitæ consilium Religiosa petitione deprecantur? Ex nimia securitate minus cauetur hostis, & diabolus, si de suo

ſuo capillum poteſt habere in homine, citò excreſcere facit in trabem. Nec enim ſolùm mortificari debent vitia carnis, aut eius incentiuu frænari; verùm etiã exteriores ſenſus, per quos mors intrat ad animam, ſumma vigilantia decet cuſtodire.

COLLATIO VII.

Dè petenda elemoſyna cum fiducia.

Chariffimi fratres, & filioli mei, nolite verecundari ire prò elemoſyna; quia Dominus ſe prò nobis fecit pauperem in hoc mundo, cuius exemplo elegimus viã veriffimã paupertatis. Si. n. prò ſuo amore viã paupertatis elegim⁹, non debemus confundi prò elemoſynis ire, Arrham cœleſtis hæreditatis erubere nequaquã conuenit Regni cœlorum hæredibus. Hæc eſt enim hæreditas noſtra, quam acquiſiuit, & reliquit nobis

nobis Dominus Iesus Christus, & omnibus, qui suo exemplo viuere volunt in sanctissima paupertate. In veritate dico vobis, quòd multi ex nobilioribus, & sapientioribus huius sæculi venient ad istam Cōgregationem, & prò magno honore, & gratia habebunt ire prò eleemosyna. Vos ergò, qui estis illorū primitiæ, lætamini, & gaudete; nec renuatis facere, quæ sanctis illis facienda transmittitis. Ite ergò confidenter, & animo gaudenti prò eleemosyna cum benedictione Dei. Et magis liberè, & gaudenter ire debetis prò eleemosyna, quàm ille, qui de vna numata offerret cētum denarios; quoniam offertis eis amorem Dei, à quibus eleemosynā petitis, dicentes: Amore Domini Dei, faciat nobis eleemosynam; cuius comparatione nihil est cœlum, & terra,

COL.

COLLATIO VIII.

De discretione in corpore alendo.

FRatri corpori cum discretione providendum est, fratres charissimi, nè ab eo tempestas accidere commoveatur. Servus enim Dei in comedendo, & bibendo, & dormiendo, & alias corporis necessitates sumendo, debet cum discretione suo corpori satisfacere, unde non tædeat ipsum vigilare, & reuerenter in oratione persistere, ita quòd, frater, corpus non valeat murmurare, dicens: Fame deficio, tui exerciti sarcinam ferre non valeo; non possum stare rectum, & insistere orationi; nec in tribulationibus meis letari; nec alia bona operari; quia non satisfacis indigentiae meae. Si enim servus Dei cum discretione, & satis bono modo, & honeste, suo corpori satisfaceret, & frater corpus, si postquam

Q. suf.

sufficientem vorasset annonam, alias mussitaret, essetque negligens, & pigrum, vel somnolentum in orationibus, & vigilijs, & alijs bonis operibus; scito pigrum iumentum calcaribus indigere, & inhaerentem asellum stimulum expetere; tunc debet ipsum castigare, tamquam malum, & pigrum iumentum, quod vult comedere, & non lucrari, & onus non portare. Si verò propter inopiam, & paupertatem frater corpus necessitates suas in sanitate, & infirmitate habere non potest; dùm honestè petierit, & humiliter à Prælato suo amore Dei, & sibi non datur, sustineat amore Domini patienter, qui etiam sustinuit, quærens, qui eum consolaretur, & non inuenit. Et

Psalm. 68. hæc necessitas, sibi à Domino imputatur pro martyrio. Et, quia fecit quod suum est, idest, quòd petijt humiliter suam necessitatem, ex-

cu

cusatur & peccato, etiám si corpus,
indè grauius infirmetur.

COLLATIO IX.

*De indiscreta emulatione in absti-
nencia fugienda.*

FRatres mei, vnusquisque cō-
sideret naturam suam: quia, li-
cèt aliquis ex vobis, valeat susten-
tari paucioribus, quàm alius; no-
lo. tamèn, quòd abundantiori cibo,
indigens illum in hoc imitari nita-
tur. Sed naturam suam cōsiderans,
exhibeat corpori suo necessitatem
suam. Sicut enim nobis à super-
fluitate comestionis, quæ obest
corpori, & animæ, tenemur nobis,
cauere; ità à nimia abstinentia; imò,
magis, quoniam Deus misericor- Osc. 6.
diam vult, & non sacrificium.

Q. 3. COL.

COLLATIO X.

Dè tolerandis quantisper necessitatibus.

Necessitas, Fratres charissimi; quam non ratio postulat, sed voluptas ostendit, extincti spiritus signum est manifestum. Spiritu tepido, & paulatim à gratia frigescēte, necesse est carnem, & sanguinem, quæ sua sunt, querere. Quid enim restat, quando anima caret spiritualibus delicijs, nisi ut caro conuertatur ad suas? Et tunc animalis appetitus necessitatis articulum palliat, tunc sensus carnis conscientiam format. Si adest Fratri meo vera necessitas, & statim satisfacere properat, quid mercedis accipiet? Accidit enim occasio meriti, sed displicuisse sibi studiosè probavit: ipsas namquē indigētias non patienter ferre, nihil aliud est, nisi Aegyptum repetere.

COL-

COLLATIO XI.

Dè letando spiritualiter in Domino.

S Anctam, Fratres charissimi, interius, & exterius lætitiā Dei habete. Si enim seruus Dei studuerit habere, & conseruare lætitiā spiritualem, quæ prouenit ex munditia cordis, & acquiritur per deuotionem orationis, dæmones nihil possunt ei nocere, dicentes. Ex quo in tribulatione, & prosperitate lætitiā habet seruus Dei, non possumus inuenire aditum intrandi ad ipsum, nec sibi nocere. Sed tunc exultant dæmones, quando deuotionem, & lætitiā, quæ prouenit ex munda oratione, & ex alijs operibus virtuosis, possunt extinguere, vel aliquāliter impedire. Nam, si diabolus in seruo Dei potest aliquid habere de suo, nisi fuerit sapiens, & sollicitus delere, & destruere illud, quā citius pote-

Q 3

rit

rit per virtutem sanctæ orationis, contritionis, confessionis, & satisfactionis, in breui tempore de vno capillo facit vnam trabem, semper aliquid illi adiciendo. Quia ergo, Fratres charissimi, ex munditia cordis, & puritate orationis continuæ hæc lætitia spiritualis oritur, circa illa duo acquirenda principaliter est studendum, vt ipsam lætitiā, quam in me, & in vobis cupio summo affectu, & diligo cer nere, & sentire, possitis habere interius, & exterius ad ædificationē proximi, & vituperium inimici. Ad ipsum enim, & ad membra eius oportet contristari, ad nos autem lætari semper in Domino, & gaudere.

COLLATIO XII.

*De humilitate, & pace erga Clericos
seruanda.*

IN adiutorium Clericorum
missi sumus, Fratres charissimi,
ad

ad animarum salutem; vt, quod in illis inuenitur minus, suppleatur à nobis. Quilibet recipiet mercedem, non secundum auctoritatē, sed secundum laborem. Scitote, fratres, quòd Deo est gratissimum animarum lucrum. Hoc consequi melius possumus cum pace Clericorum, quàm cum discordia. Si autem ipsi salutem impediunt, Dei est ultio, & ipse retribuet eis in tempore. Ideoque estote subiecti Prælati, nè, quantum ex vobis est, malus zelus confurgat. Si filij pacis fueritis, Clerum, & populum lucrabimini: & hoc acceptabilius Deo erit, quàm populum solum, Clero scandalizato, lucrari. Tegite eorum lapsus, multiplices eorum supplete defectus; & cum hæc feceritis, humiliores estote.

Q 4 COL

COLLATIO XIII.

Dè cognoscendo seruo Dei.

HEu quam bonum est, Fratres,
Deo seruire. Melior est Dei
seruitus quam mundi Principa-
tus. Sed quis est, qui certò cogno-
scit se esse seruum Dei; Nihil
melius est, quam esse seruum Dei;
nihil tamèn difficilius est homini
certò cognoscere, quam si est Dei
seruus, vel amicus. Ego vobis con-
fiteor, quòd rogavi Dominum, vt
mihi dignaretur ostendere, quan-
dò sum seruus Dei, & quando nò.
Ipse autèm Dominus benignissi-
mus sua dignatione respondit mi-
hi: Seruum meum veraciter te esse
cognosce, cum sancta cogitas, lo-
queris, & operaris. Ideò vobis præ-
dicta insinuavi, vt vos etià sciatis,
quandò Dei serui estis, & ei place-
tis: & vt ego coràm vobis possim
verecupdari, quandò videbitis me
des-

deficere in his omnibus, vel aliquo
prædictorum.

COLLATIO XIV.

*Quid Deo magis placeat, orare, vel
predicare.*

M Agnum mihi dubium con-
tigit, fratres charissimi, vo-
bis proponendum, & à vobis Dei
adiutorio dissoluendum. Quid,
Fratres, consulitis; quid laudatis;
an quòd orationi vacem, an quòd
predicando discurram? Siquidem
ego paruulus, simplex, & imperi-
tus sermone, maiorem orandi ac-
cepi gratiam, quàm loquendi. Vi-
detur etiàm in oratione lucrum,
& cumulatio gratiarum; in præ-
dicatione distributio quædam do-
norum cælitus acceptorum. In
oratione etiàm purificatio interio-
rum affectuum, & vnitio ad vnum
verum, & summum bonum cum
vigoratione virtutis; in prædicat

tione spiritualium puluerizatio pedum, distractio circà multa, & relaxatio disciplinæ. Tandem in oratione Deum alloquimur, & audimus, &, quasi Angelicam vitam agentes, inter Angelos conuersamur; in prædicatione multa oportet condescensione vti ad homines, & humanè inter eos viuendo, humana cogitare, videre, dicere, & audire. Sed vnum est contrarium, quod videtur præponderare his omnibus antè Deum, quòd, videlicèt, vnigenitus Dei Filius, qui est Sapientia summa, propter animarum salutem de sinu Patris descendit, vt suo mundum informans exemplo, verbum salutis hominibus loqueretur, quos sacri Sanguinis, & pretio redimeret, & mundaret lauacro, & poculo sustentaret, nihil sibi omnino referuans, quòd non in salutem nostram liberaliter erogaret. Et quia
de

debemus omnia facere secundum exemplar eorum, quæ videmus in ipso, tamquam in monte sublimi, videtur Deo magis placitum, quod, intermissa quiete, foras egrediar ad laborem. Quid in hac re vobis videatur, consulite.

COLLATIO XV.

*De litteris incumben-
tibus, & do-
loribus.*

FRatres, qui scientiæ curiositate ducuntur, in die tribulationis inuenient manus suas vacuas. Ideo vellem eos magis roborari virtutibus, ut, cum tempus tribulationis venerit, secum haberent Dominum in angustia. Ventura est enim tribulatio, quando libri ad nihilum utiles in fenestris, & latebris proicientur. Nolo Fratres meos cupidos esse scientiæ, & librorum, sed volo eos fundari super sanctam humilitatem, & imitari puram simplicitatem, sanctam orationem, &

do-

dominam paupertatem. Hæc via sola est secuta ad salutem propriam, & aliorum ædificationem, quoniã Christus, ad cuius imitationem vocati sunt Fratres, hanc solam nobis ostendit, & docuit verbo pariter, & exemplo. Multi Fratres, occasione ædificandi alios, dimittent vocationem suam, videlicet, sanctam humilitatem, puram simplicitatem, orationem, & deuotionem, atquẽ dominam nostram paupertatem. Et continget illis, quòd, vnde putabunt magis imbui, seu impleri deuotione & accendi amore, & illuminari Dei cognitione propter intellectum Scripturæ, inde occasionaliter remanebunt intus frigidi, & vacui, & sic ad pristinam vocationem redire non poterunt, quia tempus viuendi secundum vocationem suam in vano, & falso studio amiserunt.

COLLATIO XVI.

*Dè vanis , & tumidis Prædi-
catoribus.*

Multi sunt, Fratres , qui totū suum studium , & totam suam sollicitudinem ponunt in acquirendo scientiam, dimittentes vocationem suam sanctam , extrā viam humilitatis, & sanctæ orationis mente , & corpore euagando : qui , cū populo prædicauerint , & nouerint aliquos inde ædificari , vel ad poenitentiam cōuertere, inflantur , & extollunt se de opere, & lucro alieno, cū tamē magis in condemnationem, & in præiudiciū suū prædicauerint, & nihil ibi secundū veritatem operati fuerint, nisi tamquā instrumenta illorum, per quos verē Dominus fructum huiusmodi acquisiuit . Nam quos credunt
pro-

propter scientiam, & prædicationem suam ædificari, & ad penitentiam conuerti, Dominus orationibus, & lacrymis sanctorum pauperum, humilium, & simplicium. Fratrum ædificat, & conuertit, licet ipsi Sancti Fratres, vt plurimum, hoc ignorent. Sic enim est voluntas Dei; vt illud nesciant, ne inde valeant superbire. Isti sunt, Fratres mei, Milites tabulæ rotundæ, qui latitant in desertis, & in locis remotis, vt diligentius vacent orationi, & meditationi, sua, & aliorum peccata plorantes, viuentes simpliciter, & humiliter conuersantes, quorum sanctitas à Deo cognoscitur, & aliquando Fratribus, & hominibus est ignota. Horum animæ ab Angelis Deo presentantur: tunc Dominus ostendet illis fructum, & mercedem laborum suorum, videlicet, multas animas, quæ suis exemplis, orationibus, & la-

lacrymis sunt saluatæ. Et dicet illis: Filij mei dilecti, ecce tot, & tales animæ saluatæ sunt vestris orationibus, lacrymis, & exemplis. Et quia super pauca fuistis fideles, supra multa vos constituam. Alij enim prædicauerunt, & laborauerunt sermonibus sapientiæ, & scientiæ suæ, & ego meritis vestris fructum salutis operatus sum. Ideò suscipite laborum eorum mercedem, & fructum meritorum vestrorum, qui est Regnum æternum, quod humilitatis, & simplicitatis vestræ, atque orationum, & lacrymarum vestrarum violentia rapuistis. Sicquæ isti portantes manipulos suos, id est fructus, & merita sanctæ humilitatis, & simplicitatis suæ, intrabunt in gaudium Domini lætantes, & exultantes. Illi verò, qui non curauerunt nisi scire, & alijs viam salutis ostendere, nihil operantes, prò se, antè Christi tribunal astabunt.

Matt. 23.

Matt. 23.

Psal. 125.

bunt nudi, & vacui, & folius cōfufionis, & verecundiæ, & doloris manipulos deferentes. Tunc veritas sanctæ humilitatis, & simplicitatis, sanctæquæ orationis, & paupertatis, quæ est vocatio nostræ, exaltabitur, glorificabitur, & magnificabitur: cui veritati ipsi inflati vëto scientiæ, detraxerunt vita, & vanis sermonibus scientiæ suæ, dicentes, ipsam veritatem esse falsitatem; & tanquàm cæci eos, qui ambulauerunt in veritate, persequentes. Tunc error, & falsitas opinionum suarum, per quas ambulauerunt, quas esse veritatem, prædicauerunt, per quas in cæcitatibus foueam multos præcipitauerunt, in dolore, & confusione, & verecundia terminabitur, & ipsi cum suis tenebrosis opinionibus in tenebras exteriores cum tenebrarum spiritibus demergentur.

COL.

COLLATIO XVII.

*De conditionibus, & laude boni
Prædicatoris.*

VOlo, Fratres charissimi, ministris verbi Dei tales esse, ut studiis intendentes spiritualibus, nullis alijs. officijs impendantur. Hi enim à magno illo Rege electi sunt ad edicta, quæ ex eius ore procedunt, populis demandanda. Prius ergò Prædicator haurire debet secretis orationibus, quod postea sacris ostendat sermonibus; prius intus calefcere, quam extrà verba proferre. Reuerendum certe est hoc officium, & qui illud administrant, ab omnibus reuerendi. Isti vita sunt corporis, impugnatores dæmonum, mundi lucerna. Laudandi sunt Prædicatores illi, qui prò tempore sibi sapiunt, sibiq; gustant; illi verò malè sciunt diuidere, qui prædicationi totum, de-

R

uo-

uotioni verò nihil impendunt. Alij
etiàm plangendi sunt, qui vendunt
sæpè quod faciunt, oleo vanæ lau-
dis. Officium prædicationis, Fra-
tres, Patri misericordiarum omni
sacrificio est acceptius, maximè si
studio fuerit charitatis impensum,
vt ad id laboret Prædicator magis
exemplo, quàm verbo, magis la-
crymosa prece, quàm loquaci ser-
mone. Plangendus proindè Præ-
dicator, tamquàm vera pietate
priuatus, qui in prædicatione non
animarum salutem, sed propriam
laudem quærit; siuè qui prauitate
destruit vitæ, quod ædificat verita-
te doctrinæ. Præferendus huic est
Frater simplex, & elinguis, qui bo-
no exemplo alios ptouocat ad bo-
num. Donec sterilis peperit plu-
rimos, inquit Prophetissa, & quæ
multos habebat filios, infirmata
est. Sterilis est pauperculus Frater,
qui generandi in Ecclesia filios
non

1. Reg. 2.

non habet officium : Hic pariet in iudicio multos , quia , quos nunc priuatis orationibus conuertit ad Christum , suæ gloriæ tunc Iudex adscribet. Quæ multos habet filios , infirmabitur , quia Prædicator vanus , & loquax , qui multis nunc , quasi sua virtute genitis , gaudet , cognoscet tunc se nihil proprii habere in eis.

COLLATIO XVIII.

Dè murmuratione, & detractiōe.

Detractiōnis vitium , Fratres , inimicum est fonti pietatis , & gratiæ , & pijsimo Deo abominabile , pro eo quòd detractor animarum sanguine pascitur , quas gladio linguæ necat. Tantò maior est detractorum impietas , quàm latronum , quantò lex Christi , quæ in obseruantia pietatis impletur , magis animarum , quam corporum , nos astringit optare salutem. Præ-

R a te.

Gen. 9.

tereà Religiosus , qui murmurat
 contrà Eratres , vel Prælatos suos,
 quid aliud facit , quàm implere
 propriam Matrem suam, idest, Re-
 ligionem, fesse vituperij, & tradi-
 tionum? Detractores sunt de gene-
 ratione Cham , qui verenda patris
 non operuit, sed discooperuit; ità
 isti detegunt , & exaggerant defe-
 ctus Prælatorum , & Religionis
 suæ, propter quod Dei maledictio-
 nem merebuntur . Hi veluti porci
 in immunditijs volutantur, & spur-
 citijs, vel defectibus, quos in Fra-
 tribus curiosè quærunt , vel fortè
 falsò se inuenisse, aut vidisse affir-
 mant , se ingurgitant , & aluntur
 immundorum more animalium,
 in conscientijs suis immundiores ;
 & rabidorum more canum que-
 runtur de disciplina regulari , de
 correctione Religionis, de ipso
 Ordine, & Prælatis , aduersus eos
 latrâtes, & quantum possunt mor-
 dentes.

dentes. Detrahentium enim vox
 hæc est: Vitæ mihi perfectio deest,
 scientiæ, vel peculiaris gratiæ fa-
 cultas non suppetit, ac per hoc,
 nec apud Deum locum inuenio,
 nec apud homines. Scio quid fa-
 ciam: Ponam maculam in electis,
 & apud maiores gratiam prome-
 rebor. Scio Prælatum meum ho-
 minem esse, eodemq; mecum quā-
 doq; vti officio, quo, succisis cedris,
 solus videatur ramus in via. Eia
 miser humanis corporibus vesce-
 re, & quia viuere aliter non potes,
 Fratrum viscera corrode. Tales
 boni student videri, non fieri, accu-
 santes vitia, nec vitia deponentes,
 solos eos laudant, quorum cupiūt
 auctoritate foueri, silentes à laudi-
 bus, quas ad laudatū non æstimant
 reportari. Ieiunæ faciei pallorem
 perniciosus laudibus vendunt, vt
 spirituales videantur, qui dijudi-
 cent omnia, & ipsi à nemine iudi-

centur ; Gaudent sanctitatis opinionone, non opere; Angelico nomine, non virtute.

COLLATIO XIX.

*Quid Fratres non vocentur
Magistri.*

NE appetatis, Fratres, vocari Magistri, scientes nomen Magisterij soli ipsi Christo conuenire, per quem omnia facta sunt opera. Ego vellem libenter scire facere omnia, sed nollem esse Magister, nec Magistri nomine insigniri, nè ex tali nomine cōtrā verbum Christi in Euangelio prohibentis facere viderer. Quia melius est esse humilem cum paupercula sua scientia, quàm, si esset possibile, scire facere omnia mirabilia, & magnalia, & præsumere contrā gloriosi Magistri humilia documēta. Nàm nomen Magisterij nemini conuenit, nisi Domino IESU, Chri;

Matt. 23.

Christo, cuius perfecta sunt opera,
 & mandauit, vt nullus super terrâ
 Magister vocaretur, nec vocari
 præsumeret, quia vnus solus, & ve-
 rus absq; defectu in cœlis est Ma-
 gister benedictus Christus, qui est
 Deus homo, & vita, conditor mun-
 di, laudabilis, & gloriosus in sæcu-
 la. Amen.

COLLATIO XX.

*Qua bona proueniant Ordini ex su-
 biectione ad Ecclesiam?*

Mater omnium Ecclesiarum,
 Fratres, est Romana, &
 Domina omnium est Religionum.
 Vadam, & recommendabo Fra-
 tres meos sanctæ Ecclesiæ, cuius
 potentia virga percellantur male-
 uoli, & filij Dei in æternæ salutis
 augmentum vbiq; plena gaudeant
 libertate. Recognoscant ex hoc fi-
 lij dulcia beneficia Matris, & spe-

R 4 cia-

ciali deuotione semper ipsius reuerenda vestigia complectantur .
 Non erit, ipsa protegente, in ordine malus occurſus , nec filius Belial per vineam Domini transibit impunis . Paupertatis nostræ ipsa sancta Ecclesia æmulabitur gloriā, & humilitatis præconia per superbix nubilum offuscarī non sinet. Charitatis , & pacis vincula in nobis seruabit illæsa , censura strictissima percutiens diffidentes . Euangelicæ puritatis obseruantia sacra continuè in eius aspectu florebit , nec odorem vitæ, vel ad horam elabi patietur .

COLLATIO XXI.

*De tribulationibus Religionis , &
 Regule sectatorum .*

Veniet tempus, Fratres mei, cum malis exemplis maiorū Fratrum hæc Deo dilecta Religio diffamabitur , ita ut pudeat exire
 in

in publicum. Qui verò tunc temporis ad suscipiendum habitum Ordinis venerint, sola Sancti Spiritus operatione ducentur, & nullam in eis maculâ caro impinget, & sanguis, eruntq; verè à Domino benedicti. Et licèt in eis fuerint operationes meritoriz, tamèn frigescente charitate, quæ facit sanctos operari feruenter, venturæ sunt illis tentationes immensæ: & qui in tempore illo fuerint inuenti probati, erunt suis prædecessoribus meliores. Vch, qui de sola specie, & apparentia conuersionis Religiosæ sibi plaudentes, & in sua sapientia, & scientia confidentes, inuenti fuerint otiosi, idest, non exercitantes se in operibus virtuosis, & in via Crucis, & poenitentiz, in pura obseruantia Euangelij, quod ex professione tenentur purè, & simpliciter obseruare. Isti enim non resistent constanter tentatio-

Iac. i.

tationibus, quæ ad probationem electorum à Deo permittentur. Qui verò probati fuerint, & approbati, accipient coronam vitæ, ad quam exercitat eos interim malitia perfidorum, & reproborum.

COLLATIO XXII.

De sancta conuersatione inter fideles.

IN nomine Domini ite bini, & bini per viam humiliter, & honestè, & maximè cum stricto silentio à manè vsquè post tertiam, orâtes Dominum in cordibus vestris. Verba otiosa, & inutilia non nominentur in vobis; licèt enim ambulatis, tamèn conuersatio vestra sit ità humilis, & honesta, sicut si in Eremitorio, aut in cella essetis. Nā vbicumquè sumus, & ambulamus, habemus semper cellam nobiscū. Frater enim corpus est cella nostra, & anima est Eremita, quæ moratur

ratur in cella ad orandum Dominum, & meditandum de ipso; Vnde, si anima non manserit in quiete in cella sua, parum prodest Religioso cella manufacta. Talis fit vestra cōuersatio inter Gentes, vt quicumque vos audiet, vel videbit, Gloriosum Patrem Cælestē, & Deum laudet deuotē. Pacem annuntiate omnibus, dicentes; Dominus det tibi pacem. Sed sicut pacem annuntiat ore, sic in cordibus vestris pacem, & ampliùs habeatis. Nullus per vos prouocetur ad iram, vel scandalum; sed omnes per mansuetudinem vestrā ad pacem, benignitatem, & concordiam prouocentur. Nam ad hoc vocati sumus, vt vulneratos curemus, alligemus confractos, & erroneos reuocemus. Multi enim vobis videntur esse membra diaboli, qui adhuc discipuli Christi erunt.

COL-

COLLATIO XXIII.

Quomodo procedendum sit ad infideles.

Filioli mei, Deus mihi mandauit, quòd mittam vos ad terram Saracenorum ad prædicandũ, & confitendum eius fidem, & legem Mahometicam impugnandã. Et ego etiã ibo per aliam partem ad infideles, & Frãtres alios mittã per vniuersum mundum. Idcirco filij paretis vos ad implendum Domini voluntatem. Et, charissimi filij, vt meliùs Dei præceptum possitis adimplere pro salute animarum uestrarum, videatis, quòd inter vos sit pax, & concordia, & nodus indissolubilis charitatis. Fugite inuidiam, quæ principium fuit nostræ perditionis. Sitis in tribulationibus patientes, & in prosperis humiles, & sic eritis in omni pugna victores. Imitatores Christi esto.

estote in paupertate, obedientia, & castitate. Dominus enim IESVS Christus pauper natus est, pauper vixit, paupertatem docuit, & cum paupertate decessit. Et, vt ostenderet se diligere castitatem, de Virgine nasci voluit. Virgines milites Innocentes præmisit, virginitatem consuluit, & seruauit, inter virgines ex hac vita migravit. Obedientiam etiã à suo ortu tenuit vsquẽ ad mortem Crucis. Spes vestra tantum sit in Deo, qui vos diriget, & iuuabit. Portetis vobiscum Regulam, & Breuiarium, vt diuinum Officiũ perfectissimẽ recitetis, & sitis maiori vestro Fratri Vitali omnes obediẽtes. Filij mei, quamuis de vestra bona voluntate gaudeam, cor meum tamẽ prò vestro recessu, & separatione à me sentit quamdam amaritudinem amorosam; sed oportet, quòd Dei præceptum præferamus propriæ voluntati.

tati. Rogo vos, quòd antè oculos vestros semper habeatis Dominicam Passionem, quæ vos roborabit, & ad patiendum prò iplo fortius animabit.

COLLATIO XXIV.

*Dè meditanda assidue Christi
Passione.*

Semper antè oculos habete,
Fratres charissimi, viam humilitatis, & paupertatis Sanctæ Crucis, per quâ nos minauit Saluator noster Iesus Christus, considerantes, quòd si ipse diuinâ Maiestatem oportuit pati, & ità intrare in gloriâ suâ, quò multò magis oportebit nos peccatores adeò enormes per viam Crucis, & Passionis incedere. Et certè, si ad tollendam Crucem suam quilibet obligatur Christianus, potiori iure ad hoc tenemur nos, qui Crucis vexillum sequi profitemur: quam non solum
vult

Luc. 24.

vult Dominus, vt nos ipsi tollamus, verum & alios incitemus nostro exemplo, & doctrina ad eandem tollendam, & nobiscum trahamus, vt simul cum ipsis Christum Ducem nostrum sequamur; præsertim cum bona voluntas, & desiderium imitandi Passionem nostri Saluatoris sit peculiare donum, quod concedit Spiritus sanctus animæ, quæ verè Deum amat, & eidem inseruit. Quia anima, quæ propriis solum inhæret affectionibus, & se tantum diligit, non amat, imò abhorret hanc Spiritus Sancti doctrinam; nec ad perfectionem consequendam necessarium putat participem fieri Christi passionis. Imò maiorem sibi promittens profectum per alias vias, quæ veræ viæ non sunt, sed occulta præcipitia, & fugiens à felle tribulationis per cogitationes varias, humanas, & voluntarias, infixum, & obsecratum ha-

habet cor suum in proprijs affectibus, asseuerans, quòd in huiusmodi libertate vitæ melius poterit inferuire Deo. Nec aliquantulum curat de innumeris delectationibus, quas interiùs recipit anima, quæ tota absorpta est in hac contemplatione, & compassione Domini sui; neq; enim hæc perfectè gustantur, nisi perpeffa aliqua tribulatione pro Christo. Sed anima defæcata, & expoliata proprijs affectibus, se à Spiritu sancto duci humiliter permittit, & ut ad suum beneplacitum in eadem operetur, tamquam optimus Magister singularis doctrinæ, quam Dominus scriptam reliquit in libris suæ humilitatis, patientiæ, & passionis, quæ securæ sunt viæ ad perfectionem Christianam. Vnde illa anima, quæ purificari obtinuit à Deo, vehementer cupit transformari in illos dolores, comparans omnes alias

alias vias , & consolationes cibis mortalibus , qui pereunt , & hanc vnicam salutare pharmaco , cuius gustus acerbus , sed fructus suavissimus ; quod in gustu amarum est , sed in operatione dulcissimum . Quarè postponēs gustum sanitati , probat quā admirabilis sit dulcedo vitæ permanentis , quæ despiciit consolationem momentaneam , & mortalem , & planè probat , in nulla alia re perfectiùs requiescere amorem suum , quā in compassione charitatiua Christi : & quòd , quantò magis illa transformatur in Christum crucifixum , eò magis transformatur in Deum excelsum , & gloriosum . Non enim separatur humanitas à diuinitate ; & ipse Christus Patrem rogauit , Ioan. 17. dicens : Volo , vt vbi ego sum , & mei sint . Atquè itā anima contemplatur vtrumque Domini statum , ad hoc , vt nunquā separetur ab

S il-

illo. Nàm, si fugiat in passione, ab illo separabitur in gloria, iuxtà

Rem. 8. Pauli Apostoli verba; Si tamèn compatimur, vt & cōglorificemur.

Contemplatur ergò anima Christum mortalem, & immortalem; & horum statuum alter est eorū, qui adhuc currūt, alter eorum, qui iam

1. Cor. 9. acceperunt brauium. Vndè, sicūt non datur pallium nisi currentibus, ità non datur Coelum nisi tolerantibus Crucem; quia non debet esse seruus potior Domino, nec discipulus super Magistrum. Proinde

Luc. 6.

videmus Deum communicare gratiam suam ijs, qui hoc modum eum sequuntur; & è contrario auferre eam ab illis præsumptuosis, qui per alias chimæras dicunt se velle ei vniri, nec tamèn à semetipsis vmquàm recedunt, verùm tandem miserè abeunt in præcipitium.

COL

COLLATIO XXV.

*Quarè postquam Generalis officium
deposuit, tolerauerit Fratrum
defectus.*

Q Vidam ex vobis Fratres, admirantur, & me interrogāt, quarè non corrigo defectus, qui in ordine fiunt. Quibus indulgeat Dominus, quoniam mihi contrarij sunt, & aduersarij, & me implicare volunt in his, quæ non pertinent ad officium meum. Quousquè enim habui Prælationis officium super Fratres, & ipsi permāserunt in vocatione, & professione sua, licèt à principio meæ conuersionis semper infirmus fuerim, cum parua mea sollicitudine satisfaciebam eis exemplis, & prædicationibus. Sed postquam considerauī, quòd Dominus multiplicauit numerum Fratrum, & ipsi propter tepiditatem, & inopiam

S. 2. spi-

Mat. 7.

spiritus incipiebant declinare à via recta, & secura, per quam consueuerāt ambulare, & per ampliorē viam, quæ ducit ad mortem, incedentes, non attendebant vocationem, & professionem suam, & bonum exemplum, nec volebant dimittere iter periculosum, & mortiferum, quod cæperant propter prædicationem, & admonitionem meam, & exemplum meum, quod illis continuè ostendebam; ideo recommendaui Ordinis Prælationem, & regimen Domino, & Ministris. Vnde licet tempore, quo renuntiaui officio Fratrum, excusarem me coram Fratribus in Capitulo Generali, quod propter infirmitates meas curam de ipsis habere non poteram: tamen, si secundum voluntatem meam Fratres vellent ambulare nunc, propter ipsorum consolationem, & utilitatem nollem, quod alium Ministrum ha-

haberent, nisi me usque ad diem mortis meæ. Si enim bonus, & fidelis subditus voluntatem Prælati sui cognoscit, & obseruat, paruam sollicitudinem oportet Prælatum habere de ipso. Imò tantum gauderem de bonitate Fratrum propter lucrum ipsorum, & meum: quod, si iacerem in lecto infirmus, non me pingeret satisfacere eis, quia officium meum, idest prælationis, est spirituale tantum, videlicet, dominari vitijs, & ipsa spiritualiter corrigere, & emendare. Postquam autem ipsa emendare, & corrigere prædicatione, admonitione, & exemplo non possum, nolo carnifex fieri ad puniendum, & flagellandum, sicut Potestates huius sæculi. Sed confido in Domino, quod adhuc inimici inuisibiles, qui sunt castaldi Domini ad puniendum in hoc sæculo, & in futuro eos, qui transgrediuntur mandata Dei, sument

dè ipsis vindictam; facientes illos corrigi ab hominibus huius sæculi in opprobrium, & verecundiam ipsorum; & reuertentur ad professionem, & vocationem suam. Verumtamèn vsquè ad diem mortis meæ non cessabo exemplo, & operatione docere Fratres ambulare per viam, quam mihi Dominus ostendit, quam & ego iam docui, & ostendi eis verbo, & exemplo, vt sint inexcusabiles coràm Domino; & ego non teneor dè ipsis vltèrius coràm Domino reddere rationem.

COLLATIO XXVI.

Dè conditionibus, quibus insigniri debet Minister Generalis.

TAm magni, & multimodi exercitus Ducem, tam magni, & dilatati gregis Pastorem, filij

lij mei, nullum sufficientem intueor; sed vnum, in quo reluceat, qualis debeat esse istius familiæ Dux, & Pastor, vobis depingam. Homo iste debet esse uitæ grauissimæ, discretionis magnæ, famæ laudabilis, priuatis affectionibus carens, nè dum in parte plus diligit, in toto scandalum generet. Homo, qui sanctæ orationis sit amicus, ita tñ, quòd certas horas animæ suæ, certas gregi sibi commisso distribuat. Nā primò mane debet sanctissimū Sacrificium Missæ præmittere, & ibidem longa deuotione seipsum, & gregem diuinæ protectioni affectu commédare. Post orationem verò seipsum statuat ab omnibus depilādum, omnibus respōsurum, omnibus cum charitate, patientia, māsuetudine prouisurum. Non debet esse acceptator personarum, ita quòd non minùs curet de simplicibus, & idiotis, quàm de

S 4 scien-

scientibus, & sapientibus. Cui si donum scientiæ est concessum, tamen plus in moribus pietatis, & simplicitatis, patientiæ, & humilitatis imaginem ferat. Foueatque virtutes in se, & in alijs, atque in practico eas continuè se exerceat, ad hæc alios plus exemplo, quam sermonibus incitando. Sit execrator pecuniæ, quæ nostræ professionis, & perfectionis est præcipua corruptela: & tamquam caput, & exemplar imitandum ab omnibus, nullis vnquam oculis abutatur. Sufficiant autem sibi prò se habitus, & libellus, prò alijs verò scriptorium, & sigillum; non sit aggregator librorum, nec lectioni multum intentus; nec forte detrahat officio, quod prærogat studio. Consoletur piè afflictos, cū sit vltimum remedium tribulatis; nè, si apud eum defuerint remedia sanitatis, desperationis morbus præ-

præualeat in infirmis. Vt proter-
uos flectat ad mansuetudinem, se-
ipsum prosternat, & aliquid sui
iuris relaxet, vt animas Christo
lucrifaciat. Ad réfugas Ordinis,
velût ad oues, quæ perierunt, vi-
scera pietatis expandat, & numquã
misericordiam neget illis, sciens
tentationes illas perualidas, quæ
ad tantum casum possunt impel-
lere animam; quas si ipsum per-
mitteret Dominus experiri, fortè
in maius præcipitium laberetur.
Vellem ipsum tanquam Christi
Vicarium ab omnibus cum deuo-
tione, & reuerentia honorari, atq;
sibi in omnibus, & ab omnibus cū
omni beneuolentia, iuxtã eius ne-
cessitatem, & status nostri conde-
centiam, prouideri. Verumtainèn
oportet eum non arridere hono-
ribus, nequè fauoribus plùs, quàm
iniurijs delectari; ità quòd pro-
pter honores non mutentur eius

mo.

mores nisi in melius. Si quando verò propensiori, & meliori cibo indigeret, non in absconso, sed in publico loco assumat, ut alijs tollatur verecundia providendi sibi in infirmitatibus, & debilitatib⁹ suis. Ad eum maximè pertinet latentes conscientias distinguere, & ex occultis venis eruere veritatem. Omnes accusationes in principio habeat suspectas, donèc veritas ex diligenti examinatione incipiat apparere. Aures etiàm non præbeat multiloquijs, & multiloquos in accusationibus specialiter habeat suspectos, nec faciliter credat eis. Talis deniquè debet esse, quòd propter cupiditatem retinendi honorem, virilem formam iustitiæ, & æquitatis nullatenus inficiat, vel relaxet. Ità tamèn, quòd ex nimio rigore nullius anima occidatur, & ex superflua mansuetudine non nascatur torpor, atquè ex laxa indul-

dulgentia non proueniat dissolutio discipline; sicq; ab omnibus timeatur, vt ab ipsis timētib' diligat. Officiū autē prælationis sēper putet, & sentiat sibi fore potius oneri, quā honori. Vellem etiā, eum habere Socios p̄ditos honestate, rigidos aduersus voluptates, fortes in angustijs, & compassiuos delinquentibus; habentes æqualem affectionem ad omnes, nihil dē labore suo recipientes, nisi puram corporis necessitatem; & nihil appetentes nisi laudem Dei, Ordinis profectum, animę proprię meritū, & Fratrum omnium perfectam salutem; omnibus conuenienter affabiles, & omnes conuenientes ad eos cum sancta iucunditate recipientes, atquē formam, & exemplū obseruantię Euangelij iuxta professionem Regulę in semetipsis purē, & simpliciter omnibus ostēdentes. Eccē talis esse debet Gene.

ra-

ralis Minister, & tales debet habere Socios.

COLLATIO XXVII.

De conditionibus Ministrorum Prouincialium.

V Ellem, Fratres, Prouinciales Ministros affabiles esse minoribus, & tanta beneuolentia præditos, vt eorum affectui non vereantur se committere delinquētes. Vellem eos moderatos esse in præceptis, propitios in offensis; ferre magis peccatores, quàm inferre iniurias. Hostes vitijs, medicos vitiosis. Tales deniquè esse vellem, quorum vita cæteris esset spectaculum disciplinæ. Hos tamē vellem omni honore venerari, & diligere, sicut qui pondus portant sollicitudinis, & laboris. Summis eos præmijs apud Deum reputare esse.

esse dignos, qui tali forma, taliquè
lege traditas sibi animas gubernarent.

COLLATIO XXVIII.

*Qualiter cōuersandum sit in Monasterio Sanctæ Mariæ de Angelis,
& quod nullatenus à Fratribus
dimittatur.*

VOlo, quòd iste locus, Fratres
charissimi, sit semper imme-
diatè sub potestate Generalis Mi-
nistri, & Serui; & indè ille maiore
solicitudinè, & curam habeat pro-
uidentia ibidem de bona, & sancta
familia. Clerici eligantur de me-
lioribus, & sanctioribus, & magis
honestis Fratribus, & qui sciant
melius dicere Officium ex illis, qui
sint in tota Religione; vt non solū
sæculares, sed etiā alij Fratres li-
benter, & cum magna deuotione

vi

videant, & audiant eos. Dè Fratribus etiã laicis, sanctis hominib⁹, discretis, humilibus, & honestis eligantur, qui seruiant illis. Volo etiã, quòd nulla persona, & nullus Frater intret in illum locum, nisi Generalis Minister, & Fratres, qui seruiunt illis. Et ipsi non loquãtur cum aliqua persona, nisi cū Fratribus, qui seruiunt illis, & cum Ministro, quandò visitauerit eos. Volo similiter, quòd Fratres laici, qui seruiunt eis, teneantur numquam dicere eis verba otiosa, vel noua huius sæculi, vel quæcumque alia, quæ non essent vtilia an-
 bus eorum. Et propterea speciali-
 ter volo, quòd nullus intret in illũ locum, vt ipsi melius conseruent puritatem & sanctitatem suam; & quòd in illo loco nihil penitus fiat, vel dicatur inutiliter, sed ipse locus teneatur purus, & sanctus in hymnis, & laudibus Domini. Et cū
 ali-

aliquis ipsorum Fratrum migraverit ad Dominum, volo, quòd loco ipsius mittatur illuc alius Sanctus Frater à Generali Ministro. Nàm, si alij Fratres declinauerint aliquandò à puritate, & honestate, & sanctitate vitæ, volo, quòd iste locus benedictus sit, & permaneat semper speculum, & bonum exemplum totius Religionis, & quoddâ candelabrum antè thronum Dei, & Beatam Virginem, semper ardens, & lucens, per quòd Dominus propitietur defectibus, & culpis omnium Fratrum, atquè conseruet semper, & protegat hâc Religionem, & plantulam suam. Videte, filij, nè vnquàm hunc locum relinquatis. Si ab vna parte foràs expellemini, per aliam reintrate, Nàm locus iste sanctus est, & habitatio Christi, & Virginis Mariæ Matris eius. Hîc, cùm pauci essemus, augmentauit nos Dominus.

al.

aktissimus, Hic luce sapientiae suae
 illuminauit animas pauperum
 suorum. Hic igne sui amoris no-
 stras voluntates accendit. Hic qui
 orauerit corde deuoto, quod pe-
 tierit, obtinebit; offendens, grauius
 punietur. Propter, quod, o filii,
 habete hunc locum omni reueren-
 tia, & honore dignissimum, tam-
 quam verè Dei habitaculum, ab
 ipso, & eius matre singulariter
 prædilectum. Atque ibidem toto
 corde vestro in voce exultationis,
 & confessionis confitemini Deo
 Patri, & eius Filio Domino Iesu
 Christo, in Spiritus Sancti unitate,
 Amen.

OFFICIUM PASSIONIS DOMINICÆ.

Ordo recitandi Officium Dominicæ Passionis ab hora Completorii Feriæ Quintæ maioris Hebdomadæ, quando Christus Dominus traditus est, vsquē ad Completorium Sabbati Sancti, & omnibus diebus ferialibus per annum.

Rubrica. Incipiendum est Officium ab Oratione Dominica, sed eo modo, quo Tomo primo posita est cum Glossa Sancti viri, deinde subnectenda ille Laudes Dominicæ, Sanctus, Sanctus, &c. quas ibide pag. 88. inuenies cum suis Versiculis, & Oratione; quæ ad omnes Horas præponuntur: tunc absolute dicenda est Antiphona, & Psalmi eo modo, quo hic disponuntur.

T. , AD.

AD COMPLETORIVM.

*Antiphona . Sancta Maria Virgo .**Psalmus .*

Pfal. 55. **D**EVS vitam meam annūtiaui
tibi: posuisti lachrymas meas
in conspectu tuo.

Pfal. 40. Omnes inimici mei aduersum me
* Pfal. 70 cogitauerunt mala mihi: * con-
silium fecerunt in vnum .

Pfal. 103. Et posuerunt aduersum me mala
prò bonis: & odium prò dilec-
tione mea .

Ibidem . Prò eo vt me diligenter, detrahe-
bant mihi: ego autem orabam.

Pfal. 121. Mi Pater sancte, Rex coeli, & ter-
ra, nè discesseris à me, quoniam
tribulatio proxima est, & non
est qui adiuuet .

Pfal. 55. Conuertentur inimici mei retror-
sum, in quacumque die inuoca-
vero te: eccè cognoui quoniam
Deus meus es.

Pfal. 37. Amici mei, & proximi mei aduer-
sum

sum me appropinquauerunt, & steterunt: & proximi mei de longe steterunt.

Longè fecisti notos meos à me, Psal. 87.
posuerunt me abominationem sibi: traditus sum, & non egrediebar.

Pater Sancte nè elongaueris auxilium tuum à me: Deus meus ad auxilium meum respice. Psal. 21.

Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ: Psal. 37.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper: & in sæcula, &c.

Antiphona. Sancta Maria Virgo, non est tibi similis nata in mundo in mulieribus, filia & ancilla altissimi Regis Patris Cælestis, Mater sanctissima Domini nostri Iesu Christi, Sponsa Spiritus sancti, ora pro nobis cum Sancto Michaele Archan-

T 2 ge-

gelo , & omnibus virtutibus
Cœlorum, & omnibus Sanctis,
tuum Sanctissimum Filium di-
lectissimum Dominum nostrum.
& Magistrum. Amen.

Gloria Patri , &c.

AD MATVTINVM.

Antiph. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Psal. 87.

Domine Deus salutis meæ: in
die clamaui, & nocte coram
te.

Intret in cōspectu tuo oratio mea :
inclina aurem tuam ad precem
meam .

Psal. 68.

Intēde animæ meæ, & libera eam :
propter inimicos meos super
me .

Psal. 21.

Quoniām tu es, qui extraxisti me
dē ventre, spes mea ab vberibus
matris meæ: in te proiectus sum
ex vtero .

Dē ventre matris meæ Deus meus
es tu; nè discesseris à me.

Tu

Tu scis improperium meum, & confusionem meam: & reuerentiam nr̃eam. Psal. 68.

In conspectu tuo sunt omnes, qui tribulant me: improperium expectauit cor meum, & miseriam. Et sustinui, qui simul contristaretur, & non fuit: & qui consolaretur, & non inueni.

Deus, iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potētium quassauerunt animam meam: & non proposuerunt te in conspectu suo. Psal. 89.

Aestimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber. Psal. 87.

Tu es Sanctissimus Pater meus: & Deus meus. Psal. 45.

Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meae. Psal. 37.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

T 3 Glo

Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.*Psalmus.*

Psal. 56.

Miserere mei Deus, miserere
mei: quoniam in te confidit
anima mea.

Et in umbra alarum tuarum spera-
bo: donec transeat iniquitas.

Clamabo ad Sanctissimum Patrem
meum altissimum: Deum, qui
benefecit mihi,

Misit de celo, & liberauit me: dedit
in opprobrium conculcantes me.

Misit Deus manum suam, & veri-
tatem suam, & animam meam.

* Psal. 17

* eripuit de inimicis meis fortis-
simis, & ab his, qui oderunt me:
quoniam confortati sunt super
me.

Psal. 56.

Laqueum parauerunt pedibus meis:
& incurauerunt animam meam.

Foderunt ante faciem meam fo-
veam: & inciderunt in eam.

Pa

Paratum cor meum Deus, paratū
cor meū: cātabo, & psalmū dicā.
Exurge gloria mea, exurge psalte-
riū, & cithara: exurgā diluculo.
Confitebor tibi in populis Domi-
ne; & psalmum dicam tibi in
gentibus.

Quoniam magnificata est vsquē
ad coelos misericordia tua: &
vsquē ad nubes veritas tua.

Exaltare super coelos Deus: & su-
per omnem terram gloria tua.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD TERTIAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Miserere mei Deus, quoniam
conculcauit me homo: tota
die impugnans tribulauit me.
Conculcauerunt me inimici mei
tota die: quoniam multi bellantes
aduersum me.

Psal. 55.

T

4

Om

Pfal. 40. Oēs inimici mei aduersū me cogi-
tabant mala mihi : verbum ini-
quū constituerunt aduersū me .

Pfal. 70. Qui custodiebant animam meam :
consilium fecerunt in vnum .

Psal. 40 Egrediebantur foras : & loqueban-
tur in idipsum .

Pfal. 21. Omnes videntes me deriserūt me :
locuti sunt labijs , & mouerunt
caput.

Ego autē sum vermis , & non
homo : opprobrium hominum,
& abiectio plebis.

Pfal. 30. Super omnes inimicos meos fa-
ctus sum opprobrium vicinis
meis valdè : & timor notis meis.

Pfal. 21. Pater Sancte nè elongaueris au-
xilium tuum à me : & ad defen-
sionem meam conspice .

Pfal. 37. Intende in adiutorium meum :
Domine Deus salutis meæ.

Gloria Patri , &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo , &c.

Gloria Patri , &c.

AD

B. FRANC. 197

AD SEXTAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Voce mea ad Dominum clamaui: voce mea ad Dominum deprecatus sum. Psal. 140

Effundo in conspectu eius orationem meam: & tribulationem meam antè ipsum pronuntio.

In deficiendo ex me spiritum meum: & tu cognouisti semitas meas,

Iniqua hac, qua ambulabam, abscederunt superbi laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, & videbam: & non erat, qui cognosceret me.

Perijt fuga à me: & non est qui requirat animam meam.

Quoniam propter te sustinui opprobrium: operuit confusio faciem meam. Psal. 62

Extraneus factus sum fratribus meis: & peregrinus filijs matris mee.
Pa

Pater Sancte, zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Psal. 34. Et aduersum me lætati sunt, & conuenerunt: & congregata sunt super me flagella, & ignoraui.

Psal. 37.] Multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis.

Psal. 68. Confortati sunt, qui persecuti sunt me inimici iniuste: quæ nõ expui tunc exolvebam.

Psal. 34. Surgentes testes iniqui, quæ ignorabam interrogabant me.

Ps. 37. Retribuebant mihi mala pro bonis, & detrahebant mihi, quoniam sequebar bonitatem.

Psal. 45, Tu es Sanctissimus Pater meus: Rex meus, & Deus meus.

Psal. 37. Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Gloria Patri, &c.

B. FRANC. 299

Antiphona. Sancta Maria Virgo, &c.
Gloria Patri, &c.

AD NONAM.

Antiphona Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

O Vos omnes, qui transitis
per viam: attendite, & vide- *Thren. 1.*
te, si est dolor, sicut dolor meus.

Quoniam circumdederunt me ca- *Psalm. 119.*
nes multi: consilium malignan-
tium obsedit me.

Ipsi verò considerauerunt, & in-
spexerunt me: diuiserunt sibi
vestimenta mea, & super vestem
meam miserunt sortem.

Foderunt manus meas, & pedes
meos, & dinumerauerunt omnia
ossa mea.

Aperuerunt super me os suum, si-
cut leo rapiens, & rugiens.

Sicut aqua effusus sum: & dispersa
sunt omnia ossa mea.

Et factum est cor meum tamquam
cera liquecens, in medio ventris
mei. *Aruit*

Aruit tanquàm testa virtus mea: &
lingua mea adhæsit faucibus
meis.

Psal. 68. Et dederunt in escam meam fel:
& in siti mea potauerunt me
aceto.

Psal. 21. Et in puluerem mortis deduxerūt
me & * **Pf. 68.** super dolorem vulnerum
meorum addiderunt.

Psal. 3. Ego dormiui, & resurrexi: & Pa-
ter meus Sanctissimus cum glo-
ria suscepit me.

Psal. 72. Pater Sancte, tenuisti manum dex-
teram meā, & in voluntate tua,
deduxisti me, & cū gloria assump-
pisti me.

Quid enim mihi est in Cælo, & à
te quid volui super terram?

Psal. 45. Videte, videte, quoniam ego sum
Deus dicit Dominus: exaltabor
in gentibus, & exaltabor in
terra.

Psal. 33. Benedictus Domin⁹ Deus Israel,
qui redemit animas seruorum
suo-

B. FRANC. 301

suorum de proprio Sanctissimo
Sanguine suo: & non delinquet
omnes, qui sperant in eo.

Et scimus quoniam venit: quoniam Psal. 25.
veniet iustitiam iudicare.

Gloria Patri, &c.

Antiphona. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri &c.

AD VESPERAS.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalms.

O Mnes gentes plaudite mani- Psal. 46.
bus: iubilare Deo in vo-
ce exultationis.

Quoniam Dominus excelsus, ter-
ribilis: Rex magnus super om-
nem terram.

Quia Sanctissimus Pater de Ce-
lo Rex noster ante secula: misit
dilectum Filium suum de alto,
& * operatus est salutem in me- * Psal. 73
dio terrarum.

Letentur celi, & exaltet terra, co- Psal. 95.
mouetur mare, & plenitudo
eius

302 OPVS C.

eius:gaudebūt campi, & omnia,
quæ in eis sunt.

Cantate ei canticum nouum: can-
tate Domino omnis terra.

Quoniàm magnus Dominus , &
laudabilis nimis : terribilis est
super omnes Deos.

Afferte Domino patriæ gentium,
afferte Domino gloriam , & ho-
norem:afferte Domino gloriam
nomini eius.

Ex Lucæ Tollite corpora uestra, & baiulate
24. Crucem eius: & sequimini vs-
quẽ in finẽ sanctissima præcepta
eius.

Psal.95. Commouetur à facie eius vni-
uersa terra: dicite in gentibus,
quià Dominus regnauit.

Gloria Patri,&c.

Antiphona. Sãcta Maria Virgo,&c.

Gloria Patri,&c.

Rubrica. Quandoquẽ termina-
tur Officiũ, dicuntur sequentia
verba.

Be-

Benedicamus Domino Deo viuo,
& vero; laudemus eum, gloriā,
honorem, benedictionem, &
omnia bona referamus ei semper
Amen, amen. Fiat, fiat.

*Rubrica. A Completorio Sabbati
sancti, usque ad Octauam Pente-
costes inclusivè, dicitur Officium,
ut sequitur.*

**Pater noster, &c. & Sanctus, San-
ctus, &c. ut supra.**

AD COMPLETORIVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

DEVS in adiutorium meum Psal. 69
intende: Domine ad adiuuā
dum me festina.

**Confundantur, & reuereātur: qui
querunt animam meam.**

**Auertantur retrorsum, & erube-
scant: qui volunt mihi mala.**

**Auertantur statim erubescētes:
qui dicunt mihi, eugè, eugè.**

**Exultent, & lætentur in te omnes,
qui**

qui quaerunt te: & dicant semper; magnificetur Dominus; qui diligunt salutare tuum.

Ego verò egenus, & pauper sum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine nè moreris.

Gloria Patri, &c.

Antiphona. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD MATVTINVM.

Dominicz Resurrectionis.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Psalm. 97.

Cantate Domino canticum nouum: quia mirabilia fecit.

* Sacrificauit filium suum dextera eius, & brachium sanctum eius.

* Aliàs Sanctificauit.

* Aliàs Sanctum.

* Notum fecit Dominus salutare suum: in conspectum gentium, reuelauit iustitiam suam.

Psalm. 39.

In illa die mandauit Dominus misericordiam suam, & nocte

gan-

canticum eius.

Hæc est dies, quâ fecit Dominus :
exultemus, & lætemur in ea.

Psalm. 117

Benedictus qui venit in nomine
Domini: Deus Dominus, & il-
luxit nobis.

Lætentur cæli, & exultet terra;
commoveatur mare, & plenu-
do eius: gaudebunt campi, & om-
nia, quæ in eis sunt.

Psalm. 99.

Afferte Domino patriæ gentium,
afferte Domino gloriam, & ho-
norem: afferte Domino gloriam
nomini eius.

Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Miserere mei Deus, miserere, &c.

*Ps. supra ad Primam in Officio ad
Tempore.*

Ad Tertiam, Sextam, & Nonam.

V

AN-

Antiphona. Sancta Maria Virgo.
Psalmus.

Cantate Dño canticum nouū, &c.
*ut supra ad Matutinum in hoc Of-
ficio Paschali.*

AD VESPERAS.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.
Psalmus.

Oēs gentes plaudite manibus, &c.
*ut supra ad Vesperas in Officio de
Tempore.*

Rubrica. Notandum, quod in die
Ascensionis adduntur ad Psalmū,
Cantate, tam in Matutino, quam
ad Tertiam, Sextam, & Nonam,
sequentes versiculi.

Psal. 67. **R** Egna terræ cantate Deo, psal-
lite Domino: psallite Deo,
qui ascendit super cœlum cœli
ad Orientem.

Eccè dabit voci suæ vocem virtu-
tis, date gloriam Deo super Is-
rael; magnificentia eius; & vir-
tus eius in nubibus.

Mi-

B. FRANC: 307

Mirabilis Deus in Sanctis suis,
Deus Israel, ipse dabit virtutem, &
fortitudinem plebi suæ: benedi-
ctus Deus.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

Rubrica. *Ad Vesperas etiam Ascen-*
sionis quotidie usque ad Aduentū,
ad Psalmum. Omnes gentes, ad-
iunguntur bi versus.

ET ascendit ad celos: & sedet Ex symb.
ad dexteram Sanctissimi Pa- Apostol.
tris in Coelis.

Exaltate super Celos Deus: & su- Psal. 56.
per omnem terram gloria tua.

Et scimus quoniam venit: quoniam Psal. 95.
veniet iustitiam iudicare.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

Rubrica. *Ordo dicendi Officium in*
omnibus Festiuitatibus principa-
libus, & Dominicis diebus, ab

V a Olla

308 O P V S C.

Octava Pentecostes usque ad Adventum, & ab Octava Epiphaniæ usque ad Completorium Ferie Quintæ in Cæna Domini.

AD COMPLETORIVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Deus in adiutorium meum intende, ut supra in Completorio tempore Paschali.

AD MATVTINVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Cantate Domino canticum novum, &c. ut supra in Matutino Resurrectionis.

AD PRIMAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Miserere mei Deus, miserere mei, &c. ut supra ad Primam in Officio de Tempore.

AD TERTIAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

I Vbilate Deo omnis terra , psal- Psal.69
 mum dicite nomini eius: date
 gloriam laudi eius.

Dicite Deo , Quàm terribilia sunt
 opera tua Dōmine : in multitu-
 dine virtutis tuæ mentientur ti-
 bi inimici tui .

Omnis terra adoret te , & psallat
 tibi: psalmum dicat nomini tuo .

Venite, & audite, & narrabo, om-
 nes , qui timetis Deum : quanta
 fecit animę meę .

Ad ipsũ ore meo clamaui: & exul-
 tau sub lingua mea .

Et exaudiuit de templo sancto suo Psal.172
 vocem meam: & clamor meus in
 conspectu eius .

Benedicite gentes Dñm nostrum: Psal.69
 & auditā facite vocē laudi eius.

Et benedicentur in ipso omnes tri- Psal.72
 bus terræ: omnes gentes magni-
 ficabunt eum .

Et benedictum nomen maiestatis
 eius

310 IO P V S C.

eius in æternum , & replebitur
maiestate eius oīs terra : fiat, fiat.

AD SEXTAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Psal. 19.

Exaudiat te Dominus in die
tribulationis: protegat te no-
men Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto &
de Sion tueatur te.

Tribuat tibi secundum cor tuum:
& omne consiliū tuū confirmet.

Lætentur in salutari tuo: & in no-
mine Domini Dei nostri magni-
ficabuntur.

** Psal. 9.*

Impleat Dominus omnes petitio-
nes tuas: nunc cognoui quoniam
misit Dominus Iesum Christum
filium suum , & * iudicabit po-
pulos in iustitia .

Et factus est Dominus refugium
pauperis, adiutor in opportuni-
tatibus, in tribulatione: & speret
in te, qui nouerūt nomen tuum.

Be-

B. FRANC. 311

Benedictus Dominus Deus meus : Psal. 58.
quia factus es susceptor meus,
& refugium meum in die tribu-
lationis meæ .

Adiutor meus tibi psallam: quia
Deus meus misericordia mea .

Gloria Patri, & Filio, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD NONAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

IN te Domine speravi, non cō- Psal. 70.
fundar in æternum: in iustitia
tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & sal-
ua me .

Esto mihi in Deum protectorem,
& in locum munitum: ut saluum
me facias .

Quoniam tu es patientia mea Do-
mine: Domine spes mea à iuven-
tute mea .

In te confirmatus sum ex utero,

V 4 de

dè ventre matris meæ tu es protector meus : in te cāntatio mea semper .

Repleatur os meum laude, vt cāntem gloriam tuam : tota die magnitudinem tuam :

psal.68. Exaudi me Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secū dū multitudinem miserationū tuarum respice in me.

Et nē auertas faciem tuam à puero tuo : quoniam tribulor, velociter exaudi me .

* psal.58 Benedictus Dominus Deus meus, quia * factus est susceptor meus : & refugium meum in die tribulationis meæ .

Adiutor meus tibi psallam , quia Deus susceptor meus es : Deus meus misericordia mea .

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

B. FRANC. 313
AD VESPERAS.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Oēs gentes plaudite manibus, &c.
*ut suprà ad Vesperas in Officio fe-
riat.*

*Rubrica. Ordo recitandi Officium à
prima Dominica Aduentus vsquē
ad Vigiliam Natiuitatis Domini.*

AD COMPLETORIVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

V Squequò Domine obliuiscere- *Psalmus*
ris mei in finem: vsquequò
auertis faciem tuam à me?

Quamdiù ponam consilia in ani-
ma mea: dolorem in corde meo
per diem?

Vsquequò exaltabitur inimicus
meus super me? respice, & exau-
di me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, nè vmquā
obdormiam in morte: nè quan-
dò dicat inimicus meus, Prae-

Ua

314 O P V S C.

ualui aduersus eum.

Qui tribulant me, exultabunt si
motus fuero : ego autem in mi-
sericordia tua speraui.

Exultabit cor meum in salutari tuo ;
cantabo Domino, qui bona tri-
buit mihi : & psallam nomini
Domini altissimi.

Gloria Patri, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD MATVTINVM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Isai. 12.

Psalmus.

Confitebor tibi Domine San-
ctissime Pater, Rex coeli, &
terrae : quoniam consolatus es
me.

Tu es Deus Saluator meus : fida-
cialiter agam, & non timebo.

Fortitudo mea, & laus mea Dñs : &
factus est mihi in salutem.

Exod. 15. **D**extera tua Domine magnificata
est in fortitudine, dextera tua

Do-

B. FRANC. 315

Domine percussit inimicum: &
in multitudine gloriæ tuæ de-
posuisti aduersarios meos.

Videant pauperes, & lætentur: psal. 67.
q̃rite Deū, & viuet anima vestra.

Laudent illum cœli, & terra, ma-
re, & omnia reptilia in eis.

Quoniam Deus saluā faciet Sion:
& ædificabũtur Ciuitates Iudæ.
Et inhabitabunt ibi: & hæreditate
acquirent eam.

Et semen seruorum eius possidebit
eam: & qui diligunt nomē eius,
habitabunt in ea.

Gloria Patri, &c.

Antiphona. Sācta Maria Virgo, &c.

Gloria Patri, &c.

AD PRIMAM.

Antiphona. Sancta Maria virgo.

Psalms.

Misere mei Deus, misere mei, &c.
ut supra in Officio feriali.

AD TERTIAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.
Psal-

Psalmus.

Iubilare Deo omnis terra, &c.
ut supra in Officio festivo, & Do-
minicali.

AD SEXTAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Exaudiat te Dominus, &c. *ut supra*
ibidem.

AD NONAM.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

In te Domine speravi, &c. *ut supra*
ibidem.

AD VESPERAS.

Antiphona. Sancta Maria Virgo.

Psalmus.

Oēs gentes plaudite manibus, &c.
ut supra ad Vesperas in feriali
Officio. omisso solum ultimo ver-
su. Commoueatur à facie
eius, &c.

Rubrica. Similiter celebratur Offi-
cium à die Natiuitatis Domini.

B. FRANC. 317

*usque ad Octauam Epiphaniæ,
excepto quòd ad omnes horas, in-
cipiendo à Vesperis diei, dicatur se-
quens. Psalmus.*

Exultate Deo adiutori nostro:
iubilate Domino Deo viuo, *Psal. 80.*
& vero in voce exultationis.

Quoniam Dominus excelsus, ter- *Psal. 46.*
ribilis: Rex magnus super om-
nem terram.

Quia Sanctissimus Pater de Celo*
Rex noster ante sæcula, misit Fi- ** Psal. 37*
lium suum de alto: & * natus ** Ex Sym.*
fuit de Beata Virgine Maria. *Apost.*

Ipse inuocauit me; Pater meus es *Psal. 88.*
tu; & ego primogenitum ponam
illum; excelsum præ Regibus
terræ.

In illa die mandauit Dominus *Psal. 39.*
Deus misericordiam suam: &
nocte canticum eius.

Hæc est dies, quam fecit Dominus
exultemus, & lætemur in ea. *Psal. 117.*

Quia sanctissimus puer dilectus Isa. 9.
da.

318 O P V S C.

* Luc. 2. datus est nobis, & natus fuit pro nobis in via, & * positus in præsepio; quia non habebat locum in diuersorio.

Gloria in altissimis Domino Deo: & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.

Psal. 95. Latentur cæli, & exultet terra, commoueatur mare, & plenitudo eius: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

Cantate ei canticum nouum: cantate Domino omnis terra.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes Deos.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam, & honorem: afferte gloriam nomini eius.

Ex Lu. 14 Tollite corpora vestra, & baiulate Sanctam Crucem eius: & sequimini usque in finem præcepta eius.

Glo.

B. FRANC. 319

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui
sancto, &c.

Antiph. Sancta Maria Virgo, &c.
Gloria Patri, &c.

CANTICA

B. Francisci.

Canticum Fratris Solis.

Altissimo, onnipotente, bon^o
Signore; tue son' le laude,
la gloria, lo honore, & ogni be-
nedittione. A te solo se confan-
no, e nullo homo è degno de no-
minarte. Laudato sia Dio mio
Signore con tutte le creature,
specialmente messer' lo Frate
Sole; il quale giorna, & illumi-
na nui per lui, & ello è bello, e
radiante con grande splendore:
de te Signore porta significatio-
ne.

Bartho-
lom. Pi-
san. lib. 2.
conform.
11. & alij

Rationē
metri cō
funderūt
antiqui
ex scrip-
tores.

310 O P V S C.

ne. Laudato sia mio Signore,
per suor Luna, e per le Stelle:
il quale in Cielo le hai formate
chiare, e belle. Laudato sia mio
Signore per frate vento, e per
l'aire, e nuuolo, e sereno, e ogni
tempo, per le quale dai à tutte
creature sustentamēto. Laudato
sia mio Signore p fore Acqua,
la quale è molto vtile, & humi-
le, e pretiosa, e casta. Lauda-
to sia mio Signore per frate fuo-
cho, per lo quale tu allumini la
notte, & ello è bello, e iocondo,
e robustissimo, e forte. Laudato
sia mio Signore, per nostra ma-
dre terra, la quale ne sostiene, e
gouerna, e produce diuersi frut-
ti, e coloriti fiori, & herbe.

*Sequentem versiculum addidit Fran-
ciscus precedentibus, quando corā
Episcopo Assisij, & Potestate fecit
præfatas laudes decantari, ut ad
concordiam venirent: quod & mi-
rabiliter factum est. Lau*

B. FRANC. 321

Laudato sia mio Signore , per quelli , che perdonano per lo tuo amore, e sostengono infirmitade, e tribulatione. Beati quelli, che soslegneranno in pace . che de te Altissimo seranno incoronati .

Qua sequuntur composuit, quando per reuelationem de mortis tempore sibi constitit.

Laudato sia mio Signore per suor nostra morte corporale : dalla quale nullo homo viuente può scampare . Guai a quello, che more in peccato mortale. Beati quelli , che se trouano nelle tue santissime voluntadi, che la morte seconda non li potrà far male; Laudate, e benedicete mio Signore , e ringratiate , e seruite à lui con grande humiltate.

CANTICVM SECVNDVM.

Tom. 4.
Oper. D.
Bernard.
Senens.
Serm. 4..
Extraor-
diu.

IN foco l'amor' mi mise,
In foco l'amor' mi mise.
In foco d'amor' mi mise
Il mio sposo nouello,
Quando l'anel' mi mise
L'agnello amorosello.
Poiche in prigion' mi mise,
Ferimmi d'un' coltello,
Tutto il cor' mi diuise.

In foco l'amor, &c.

Diuisemi lo core,
E'l corpo cadè in terra.
Quel'quadrello de'l amore,
Che balestra disserra,
Percoffe con ardore,
Di pace fece guerra.
Moromi di dolciore.

In foco, &c.

Moromi di dolciore.
Ne ven' marauigliate,

Che

B. FRANC. 323

Che tai colpi mi son dati
Da lancia innamorata :
E'l ferro è lungo, e lato,
Cento braccia sappiate ,
Che m'ha tutto passato.

In foco, &c.

Poi si fer' le lancia spesse,
Che tutto m'agonizaro :
All'hor' presi vn' pauese,
Ei colpi più spessaro ,
Che niente mi difese ;
Tutto mi fracassarò ,
Con tal' forza le stese.

In foco, &c.

Distesele sì forte ,
Ch'io diffidai scontrarle ,
Onde campai da morte .
Ti moui contra ragione,
Gridando molto forte,
Vn' trabucco rizzoe ,
Che mi diede nuoue forte.

In foco, &c.

Le forti, che mandaua ,
Eran' pietre piombate ,
X 2 Che

324 O P V S C.

Che ciascheduna grauaua
Mille libre pesate:
Sì spesse le gittaua,
Non le harei mai numerate,
Nulla mai mi fallaua.

In foco,&c.
Non m'harebbe mai fallato,
Sì ben' tirare sapeua:
In terra ero io sternato,
Aita non mi poteua;
Tutto ero fracassato,
Niente più mi senteuà,
Com'huomo, ch'era passato.
In foco,&c.

Passato non per morte;
Ma dà diletto ornato;
Poi rimessimi sì forte
Dentro il corpo tornato,
Che seguì quelle scorte,
Che haueano guidato
Nella superna Corte.
In foco,&c.

Poiche tornato fui,
Tosto armato mi fui;

E a

B. FRANC. 325

E à Christo feci guerra,
Qualcai in sua terra,
Scontrandomi con lui,
Tostamente l'afferro,
Mi vendico di lui.

In foco, &c.

Poiche fui vendicato,
Io feci con lui patto,
Perche prima era stato
L'amor' molto verace
Di Christo innamorato:
Or' son fatto capace,
Sempre lo cor' formato
Di Christo consolato.
Infra l'amer' mi mise.

In foco, &c.

CANTICVM

TERTIVM.

A Mor' de caritate,
Perche m'hà sì ferito:
Lo cor' tutto partito,

X 3

Et

D. Bern.
Senon.

Tomo 4.
Serm. 16.
extraor-
din. &
serm. 6.
Feria Pa-
rasceus.

326 O P V S C.

Et arde per amore;
Arde, & incende,
Nullo troua loco:
Nō può fugir', perche l'è ligato;
Si se consoma, come la cera al
foco,

Viuyendo more, languisce stem-
perato,

Domāda poter' fugir' vn' poco,
Et in fornace trouase locato:

Oime eo ò son' menato

A' sì forte languire,

Viuyendo così morire,

Tanto monta l'ardore.

Inanzi ch'io prouasse, domandaua
Amor' à Christo, pensando pur'
dolzura;

In pace di dolcezza star' pēfaua
For' d'ogni pena, e poi sede in
altura, (tauu,

Prouo tormento, qual' nō cogi-
Che'l cor' me se fēde per calura;

Non posso dar' figura,

De que sostegno semblanza,

Ch'io

Ch'io moro in dolcetanza ,

Et viuo senza core .

Hò perduto core, e senno tutto ,

Voglia, e piacere, e tutto sentimento ;

Ogni bellezza mi par' fango brutto;

Delicie, e ricchezze perdimento;

Vn' arbore d'amor' cun gran' frutto.

In cor' plantato me dà pascimento :

Che fè tal' mutamento,

In mi senza dimora,

Iettando tutto fora,

Voglia, e senno, e vigore.

Per comperar' l'amore , tutto hò dato

Lo mondo, e mi hò tutto per barattato:

Se tutto fosse mio, quel' ch'è creato ,

Darialo per amor' senza ogni patto ;

E trouome d'amor' tutto ingannato ,

Che tutto hò dato, e nō sò ò io sō tratto.

Per amor' son' desfatto ,

Pazzo si son' creduto :

Mà perche io sun' venduto

De mi non hò valore.

Credeuame la gente reuocare ,

Amici che sono for' de questa via ;

X 4

Mà

Mà chi è dato, più non se pò dare,
 Nè seruo fare, che fuga Signoria,
 Inanzi la petra porriale mollar,
 Che l'amore, che me ten'in soa balia,
 Tutta la voglia mia
 D'amor si è infocata,
 Vnita transformata,
 Che li torrà l'amore.

Foco, nè ferro non la pò partire;
 Non si diuide cosa tanto vnita:
 Pena, ne morte iam non pò salire
 A quella altezza, doue stà rapita;
 Sotto si vede tutte cose zire,
 Et ella sopra tutte stà gradita,
 Anima com'ei salita,
 A posseder' tal' bene,
 Christo, da cui te vene,
 Abbrazal' cun dolzore.

Io non posso veder' creatura,
 Al Creator' grida tutta mente,
 Celo, ne terra non me dà dolzura,
 Per Christo amore, tutto m'è fetente;
 Luce de Sole si me par' oscura,
 Veggendo quella fazza resplendente,
 Che-

Cherubin' son' niente
Belli per ensegnare,
Seraphin' per amare,
Chi vede lo Signore.

Nullò donca mai me reprecnda,
Se tal'amore mi fa pazzo zire.
Iam non è core, che più se defenda
D'amor' si preso, che possa fugire:
Pensi zascun', como cor' non si fenda,
Cotal' fornace como possa soffrire:
S'eo potesse inuenire
Anima, che me intendesse,
De mi pietade hauesse,
Che me se struzzel' core.

Che celo, e terra grida, e sempre clama,
Et tutte cose, ch'io dibbia amare,
Zafenna dice; Cum tutto core ama, (zare;
L'amore, che n'ha fatto briga d'abbraz-
Che quel'amore perzò che te brama,
Tutti nui hà fatte per ti à se trare,
Vego tanto abundare
Bontade, & cortesia,
Da quella luce pia,
Chè se spande de fora.

Amor

Amor' voglio più, se più potesse;
Ma como più à mi lo cor' iã non troua,
Più che me dare con ciò che volesse,
Non posso, questo è certo senza proua:
Tutto l'ho dato, perch'io possedesse
Quel'amatore, che tanto me renoua.
Bellezza antiqua, & noua,
Da poi che t'hò trouata;
O luce smesurata
Di sì dolce splendore.

Vegando tal' bellezza, si sum tratto
For'de mi, non sò ò sun' portato:
Lo cor' se strugge como cera desfatto,
De Christo-se retroua figurato;
Iam non se trouò mai tal'baratto,
Per vestir' Christo tutto, o spoliato,
Lo cor' si trasformato,
Amor' grida, che sente,
Anegata è la mente,
Tanto sente dolzore.

Ligata è la mente cum dolceza,
Tutta se destende ad abbrazzare;
E quanto più resguarda à la beleza,
Tanto fuor' de se più fa zetare;

In

In Christo tutta posa cum ricchezza,
 De si memoria nulla pò seruare;
 Ormai ad si plù dare,
 Altra cosa non cura,
 Nè pò perder' valura,
 De si onne sentore.

In Christo transformata quasi è Christo;
 Cum Dio vnita tutta stà diuina,
 Sopra ogn'altura è si gran'acquisto;
 De Christo è tutto'l suo, stà Regina;
 Or' donca io potesse star' p lù tristo,
 De colpa domandando medicina;
 Nulla c'è plù sentina,
 Doue troui peccato;
 Lo vecchio n'è mozato,
 Purgato ogni fetore:

In Christo è nata noua creatura,
 Spogliata homo vecchio, e fatto nouel;
 Mà tãto l'amore mōta cum ardura, (lo;
 Lo cor' par' che se fenda cum coltello,
 Mente cum senno tolle tal'calura:
 Christo se m'è trà tutto tanto bello,
 Abrazo me cum ello,
 E per amor sà clamo,

Amor

Amor', che tanto bramo,
Famme morir d'amore.

Per ti amor' me consumo languendo,
Et vò stridendo per ti abrazare:
Quando te parti, si moro viuendo,
Sospiro, & plango per ti ritrouare;
E ritornando el' cor' se v' stendendo,
Che in ti si possa tutto transformare:
Donca più non tardare;
Amor' or' me soueni,
Ligato si mi tieni,
Consumame lo core.

Relguarda dolce amore la pena mia,
Tanto calor' non posso soffrire:
L'amor' m'hà preso, non sò ò io me fia,
Que faza, ò dica, non posso sentire;
Como smarito si vò per la via,
Spesso strangosso per forte languire;
Non sò como sostegnere
Possa tal' tormento,
Lo qual' cum passamento
Da me fura lo core.

Cor' m'è furato; non posso vedere,
Que diba fare, e que spesso faza;

Et

Et chi mi vede, dice, vol' sapere,
 Se amor' senza atto à ti Christo plaza:
 Se non te place, que posso valere?
 De tal' mensura la mente m'alaccia,
 L'amor', che si m'abbraccia,
 Tolme l'operare,
 Voler', & operare;
 Perdo tutto sentore.

Sappi parlare, or' sun' fatto muto:
 Vedeua, e mò son' ceco deuentato:
 Sì grande abisso non fù mai veduto;
 Tacendo parlo, fugo, e son ligato;
 Scendendo salgo, tengo, e son' tenuto,
 De fora son' dentro, caccio, & son' cac-
 Amor' smesurato (ciato
 Perche mi fai impazzire,
 Et in fornace morire
 De sì forte calore?

CHRISTO.

Ordena questo amore, tu che m'ami,
 Non è virtù senza ordine trouata:
 Poiche trouare tanto me brami,
 Sia la mente cum virtù renouata;
 Ad mi amare, voglio, che tu chiami,

La

La caritate, qual' sia ordenata,
L'arbore si è prouata,
Per l'ordene del' frutto;
Lo qual' demostra tutto,
D'onni cosa e'l valore.

Tutte le cose, che haio create,
Sun fatte cun numero, & mensura,
Et al'lor fin' son'tutte ordinate:
Conseruase per orden' tal'valura,
E molto più ancora caritate
E ordenata in la sua natura;
Donca com'per calura,
Anima tu se'impazzita?
Fora d'ordene tu se'vscita,
Non te infrenò el'feruore.

ANIMA ò FRANCESCO,

Christo, lo cor'tu m'hai furato,
E dici, che ad amare ordin'la mente,
Como, da poi che in ti sum mutato,
De mi pò esser'romaso conuenente?
Si come ferro, che tutto è infocato,
Et aere dal Sol' fatto relucente;
De lor' forma perdente,
Son' per altra figura:

Così

Così la mente pura
De ti è vestita, amore:
Mà, da che perde la sua qualitate,
Non pò la cosa da si oprare,
Como è formata, si hà potestade,
Opera cùm frutto, si puote fare:
Donca si è trasformata in veritate,
In te sol' Christo, che se' dolce amare,
A ti si pò impurare,
Non à mi, quel'ch'io fazo:
Però s'eo non te plazo,
Tu n'à te non placi amore.
Io sò ben' questo, che s'eo sum impazzito,
Tu summa sapienza me l'hai fatto,
E questo fò, da ch'io fui ferito,
E quando cum l'amor feci baratto,
Che mi spogliando fui da te vestito,
A noua vita non sò como fui tratto,
De mi tutto disfatto:
Or' fun' per amor' forte,
Rotte son' le porte,
Et iazo teco amore.
A tal' fornace perche me menauì,
Se tu voleui, che hauesse temperanza
Quando

Quando sì smesurato me te daui,
Tolleui da me tutta mesuranza,
Poiche picciolello tu me bastauì,
Tenerti grande non aggio possanza,
Onde se c'è fallanza,
Amor' l'è tua, non mia,
Però che questa via,
Tu la fecesti amore.

Tu dall'amor' non te defendesti,
De celo in terra el te fè venire:
Amore à tal bassezza descendesti,
Com' homo despetto per lo mōdo zire,
Nè casa, nè terre non volesti;
Tal' pouertate, per nui arricchire,
In vita, & in morte,
Mostrasti per certanza,
Amor' de smesuranza,
Che ardeua in lo to core.

Com'ebrio per lo mondo spesso andauì,
Amore te menaua, com'huomo vèduto,
In tutte cose amor' sempre mostrauì,
De ti quasi niente perceputo:
Che stando in lo templo si gridauì,
A beuer' vegna chi hà sostegnuto

Sete

Sete d'amor hauuto,
Che l' gli serà donato.

Amor' smesurato,
Che pasce con dolzore.

Con sapienza non te contenessi,
Che l' tuo amore spesso non versasse:
D'amore, non de carne tu nascesti
Humanato amor', che ne saluasse;
Per abbracciarne en' croce ti correstì,
Io credo, che però tū non parlasti,
Nè te amor scusasti,
D'auanti à Pilato.

Per compir' tal' mercato,
In croce dell'amore.

La sapienza vego, che se celaua,
Et solo amor' si potea vedere;
E la potenza iam non si mostraua,
Che l' era la virtute in dispiacere.
Grande era quell'amore, che se versaua,
Altro che amore non potendo hauere,
Ne l' viso, ne il volere,
Amor' sempre legando,
Et in croce abbracciando,
L'huomo cum tanto amore.

Y

Donea

Donca Iesù s'io son sì innamorato ;
Inebriato per sì gran' dolcezza ,
Che me re prende, s'io vò impazzato,
Et in mi perdo senno, & ogni fortezza;
Poiche l'amore t'hà sì ligato,
Quasi priuato d'ogni tua grandezza,
Come faria mai fortezza,
In me di contradire,
Ch'io non voglio impazzire
Per abbracciar' te amore ?

Et quell'amor', chi mi fa impazzire,
Pari che à ti tolessi sapientia ;
E quell'amor', che sì me fa languire ,
A te per me si tolse la potentia :
Non voglio ormai , ne posso sofferire ;
D'amor' son' preso, non faccio renitentia ;
Datame la sententia ,
Che d'amor' io sia morto ;
Iam non volgo conforto ;
Se non morir' d'amore .

Amor', amore, che sì m'hai ferito ,
Altro, ch'amor' non posso criare ;
Amor', amore sì forte m'hai rapito ,
Lo core sempre spande per amore,

Per

Per te voglio spafemare :

Amor' che core conofcerà?

Amor' per cortefia

Famme morir' d'amore.

Amor', amore Iesù fon zonto à porto,

Amor', amore Iesù dammi conforto,

Amor', amore Iesù sì m'hà infiammato,

Amor', amore Iesù io fon' morto:

Fammi ftar' amor' fempre abbrazzato ,

Cum teco transformato

In caritate, & in fomma veritate.

Amor', amor', amor',

Ogni cofa clama amore :

Amor' tanto ei profundo ,

Che più t'abbraccia ,

Tanto più ti brama .

Amor', amor', tu ei cerchio rotundo,

Cò tutto el'core; che tenciâ sèpre t'ama,

Che tu fei ftame , & trama per vestire,

E così dolce, che fempre crida amor',

amor', amor' .

Quanto tu mi fai amor', nol' poffo fare ;

Amor', amor', tanto amo de ti,

Amor', amore, ben' credo morire;

Y 2 Amor]

Amor' tanto preso m'hai,
Amor', amor', fammi in te transire.
Amor' dolce languire,
Amor' mio desioso,
Morir' sì dilettofo.
Amor' mio dilettofo,
Anegami in amor'.
Amor' amor' le cor' mio se spezza,
Amor' amor', tal' sente ferita:
Amor, Iesù, tramme a la tua bellezза:
Amor', amor', per te sono rapita:
Amor', amor' viua, non me dispreggia
Amor', amor', l'anima reco vnita,
Amor' tu sei sua vita;
Iam non se pò partire,
Perche la fai languire,
Tanto strugendo amor'.
Amor', amor', de Iesù desideroso,
Amor', voglio morire,
Te abrazando.
Amor', dolze Iesù meo sposo.
Amor', amor', la morte te domando,
Amor', amor', Iesù sì pietoso;
Tu me te dai in te trasformato,

Pen-

B. FRANC. 341

Penſa, che eo vò ſpaſemando :
Non sò ò io me ſia ,
Ieſù ſperanza mia ,
Ormai và, dormi in amore.

O R A C V L A
B. P. Franciſci.

APOPHTHEGMATA
B. P. Franciſci.

APOPHTHEGMA I.

Se Dei eſſe præconem.

Paulò poſt conuerſionem per ſilvam iter faciente viro Dei, Bon. c. 2.
latronibus ex abditis in eum irruē leg. mai.
tibus, & quis eſſet, interrogantibus & alijs.
intrepida, & prophetica voce re-
ſpondit: Præco ſum magni Regis.

Y 3

APO:

APOPHTHEG. II.

*Laborum premium maius, & certius
esse apud Deum, quàm apud
homines.*

Pisan. l. i.
conf. 5. &
12.

FRatri vterino è regione nuditatem, & pauperiem eius irridenti, & magni algoris tempore per socium suum aliquantulum sudoris sibi vendi petenti, se nolle respondit. Sudorem meum (inquit) cariùs Domino vendam.

APOPHTHEG. III.

Passionem Christi deflendam.

Pisan. l. i.
conf. 12.

IVxtà Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Angelis, non multum à conversione sua magno eiulatu, & gemitu flebat; & interrogatus à viro quodam spiritali, cur tam tenero affectu, & tam apertè ploraret, ait; Passionem Christi defleo, prò qua non deberem verecundari alta voce per totum orbem lacrimari.

APO-

APOPHTHEG. IV.

Internum Dei calorem externum depellere algorem.

INterrogatus quomodo vestitu tam tenui posset se ab hyemalis, & algoris asperitate tueri; respondit: Si supernæ patriæ flamma con-
 tegeremur interiùs, frigus istud exterius facilè portaremus.

Bon. 8. 5.
 & Pifa. l.
 1. cõf. 12.
 c. 40.

APOPHTHEG. V.

Deo militaturis nihil mundanorum reseruandum.

Propter querimonias paternas, suadente Assisij Antistite, ut pecunias clàm ablatas (quas vilipendens per fenestram Ecclesiæ Sancti Damiani proiecit, vel ad eiusdem templi ruinæ proximi, structuram abscondit) patri redderet; animo intrepido, & à terrenis absoluto respondit. Domine, non tantum pecuniam, quæ de rebus
 Y 4 suis

Pifa. li. 1.
 conf. 12.

suis est, ei volo reddere libentē
animo, verū & quę mea sunt, ve-
stimenta.

APOPHTHEG. VI.

*Parentes, & terrena omnia propter
Deum despicienda.*

Bon. c. 2.

COram eodem Episcopo, pa-
tre præsente, omnibus se ve-
stibus spoliavit, & iuri paternæ
cessit hæreditatis, dicens ad patrē:
Haftenus te vocavi patrē in terris,
deinceps securē, & liberius dicam:
Pater noster, qui es in cælis, apud
quem omnem thesaurum reposui,
& omnē spei fiduciam collocaui.

APOPHTHEG. VII.

*Dei pauperes non assuefaciendos
infractis conuiujs.*

Piclib. 1.
conf. 6.

ERemita Sancti Damiani, cum
vir Dei in Ecclesia reparan-
da toto conatu, & magno cum
bore inhiaret, mensā, & mensam

perimponēda sollicitē p̄parabat.
 Quod, vt beatus Pater, & nouus
 Dei athleta, post aliquos dies secū
 considerauit, se itā reprehendit:
 Inuenies tu, peregrine in mundo,
 quòcumque ieris, Sacerdotem
 hunc, qui tantam tibi præstet hu-
 manitatem? Non est hæc vita pau-
 peris, quam elegisti. Modò ergò,
 sicut pauperem decet, vade, & por-
 ta propitiādem in manu, & ostiatim
 quæ tibi cibaria pro Dei amore
 fideles dederint, in ea coaduna. Itā
 voluntariē viuere oportet pro
 amore illius, qui pauper natus,
 pauperrimus in sæculo vixit, nu-
 dus, & pauper mansit in patibulo,
 sepultusquē est in alieno sepul-
 chro.

APOPTHEG. VIII.

*In Dei obsequio maledictiones sæculi
 non esse curandas.*

Patre, adhuc post conuersionē, pis. lib. i.
 sancto viro, ybicumquē ei oc- cont. 5.
 cur-

Spē. vitæ
Fran. fol.
188.

currebat, maledicente, hominem quemdam pauperculum, & despectum in patrem sibi adoptauit, & in comitem assumpsit, rogauitque, vt quoties à patre suo malediceretur, ille è regione sibi benediceret, signoquè Crucis muniret. Dùm ergò à Patre malediceretur, à paupere verò benediceretur, ad patrem inquit: Credo, pater, quòd Deus potest mihi dare, & dedit patrem, benedictiones prò tuis maledictionibus elargientem.

APOPHTHEG. IX.

Bona quæcumquè dominis restituenta.

Pisan. l. 1
conf. 8.
✱ 12.

Bernardus de Quintaualle, inter Affiliates Proceres non vltimus, & inter socios beati viri primus, admiranda eius sanctitate commotus, vt mundum relinqueret, & Dei virum sequeretur, interrogauit, Si quis, Pater, à Domino suo pauca, vel multa

ta

ta in plures annos reciperet, nolletquè eis amplius vti, quid dè huiusmodi bonis tibi meliùs faciendum videtur? Domino suo, inquit, à quo eadem recepit, reddenda, Quibus verbis innuit, mundum relicturum, quæ à Deo accepit bona, pauperibus debuisse largiri.

APOPTHEG. X.

Sanctorum simplicitatem magni faciendam.

SANCTITATEM, & simplicitatem. Pisan. I. 1
conf. 8.
B. Iuniperi (qui vnus ex Sãcti Patris discipulis fuit) quantoperè admittens, & ad discipuli nomen alludens, adstantibus dicebat. Vtinàm, Fratres, dè huiusmodi Iuniperis magnam filuam haberemus! & dico vobis, quòd ille est bonus frater Minor, qui peruenit ad simplicitatem fratris Iuniperi.

APO-

APOPHTHEG. XI.

*Abſtinentiæ rigore ſenſuales motus
eſſe reprimendos.*

Bon. c. 5.

Interrogatus, cùm tanta diſcipli-
næ rigiditate ſenſuales appe-
titus arcebat, vt vix neceſſaria ſu-
meret ſuſtentationi naturæ: diffici-
le eſt, inquit, neceſſitati corporis
ſatiſfacere, & pronitati ſenſuū non
parère.

APOPHTHEG. XII.

*Viro ſpiritali carnis tentationem
ſtatim abigendam.*

Bon. c. 5.

Circà cōuerſionis ſuæ primor-
dia, tempore hyemali in fo-
ueam plenam glacie ſeiſſum
mergebat, vt & domesticum ſibi
hoſtē perfectè ſubijceret, & cādīdū
veſtimētū pudoris à voluptatis in-
cendio præſeruaret. Cuius veluti
rationem reddens ſocijs, dixit:
Tolerabilius virō ſpiritali eſt,
in-

incomparabiliter , magnum sustinere frigus in carne , quam ardorem carnalis libidinis vel modicum sentire in mente.

APOPTHEG. XIII.

Carnis rebellionem matura in istam animadversione subiugandam.

EX dæmonis fallaci colloquio, & callida suggestione graue carnis tentatione præsentiens, deposita veste, chordaque se fortissime verberans, corpori dicebat: Eia frater asine, sic te decet manere, sic subire flagellum . Tunica Religionis deseruit, sanctitatis signaculum præfert, furari eam libidinoso non licet: si quò vis sic nudus pergere, perge.

Bon. 65.
Pis. lib. 1.
cōf. 12. &
alij.

APOE

APOPHTHEG. XIV.

*Religiosis paupertatem pro magna
dignitate, & hereditate repu-
tandam.*

Pis. lib. 1.
conf. 6

AD comedendum inuitantibus
aiebat; Nolo dimittere re-
galem meam dignitatem, & hære-
ditatem, ac professionem meam, &
Fratrum meorum, ire, scilicet, pro
eleemofyna ostiatim.

APOPHTHEG. XV.

*Muscis similis esse Religiosos otio
vacantes.*

Pis. lib. 1.
cōf. 12. &
cap. 24. &
1. 2. cōf. 2.

FRatrem quemdam otiosum,
huc, illucquē vagantem, alio-
rumquē labores manducantem, à
consortio Fratrum expulit, dicens:
Vade viam tuam frater musca,
quoniam vis comedere laborem
fratrum tuorum, & otuari in ope-
ribus Dei, sicut fucus, apìs otiosa,
& sterilis, quæ non operatur, nec
la-

laborat, sed comedit laborem, &
lucrum bonarum apum.

APOPHTHEG. XVI.

Taciturnitatem Religiosis colendam.

Comperiens quemdam verbis
assuetum inanibus, acriter
redarguit, dicens: Taciturnitas mo-
desta, & puri cordis est firma cu-
stodia, & inter virtutes magnas nō
modica, mors enim, & vita sunt in
manu linguæ, non tam ratione gu-
stus, quàm ratione loquelæ.

Bon. c. 5.
leg. mai.

Prou. 18.

APOPHTHEG. XVII.

*Religionibus perniciosum, & cunctis
abominabile detractio-
nis
vitium.*

AVdiens quemdam Fratris fa-
mam denigrantem, Vicario
suo dixit: Surge, surge, discute di-
ligenter, & si accusatum Fratrem
innocentem repereris, accusantem
dura correctione cunctis redde
no-

Ro. c. 8.
Pis. l. 1.
conf. 12.
c. 26.

notabilem. Instant Religioni discrimina, nisi detractoribus obvietur; citò multorum suauissimus odor fætebit, nisi fætidorum ora claudantur. Summa volo cures providentia, nè pestifer iste morbus latius se diffundat. Frater, qui alium Fratrem famæ gloria spoliauerit, habitu est spoliandus, nec oculos ad Deum eleuare poterit, nisi prius quod abstulerat, reddiderit.

APOPHTHEG. XVIII.

Dei seruum, licet interiùs de peccatis doleat, exteriùs tamèn spirituum lem debere præferre lætitiàm.

Leg.
Antiq.
cap. 8.

Pil. l. 1.
conf. 12.
c. 31.

EX socijs quemdam vultu demisso, & facie tristi incedentē corripuit, dicens. De peccatis licet te pæniteat, Frater, cū ostendis exteriùs de tuis offensis dolorem? Inter te, & Deum habeas hanc tristitiàm

tiam, & ora ipsum, ut per suam
 misericordiam tibi parcat, & red-
 dat animæ tuæ lætitiā salutatis
 fui, qua per peccatum est priuata.
 Coram me verò, & alijs ostendans
 te semper habere lætitiā; Seruo
 enim Dei non cōuenit exterius
 tristitiā ostendere, aut faciem
 habere turbulentam..

* Psal. 50

APOPTHEG. XIX.

*Dei gratiæ tribuendum hominem,
 quemcumque peccata cauisset.*

M Andato ipsius beati viri, &
 & inuitus, eius indiuiduus
 comes beatus Leo, multis eum
 conuitijs affecit, furem, blasphemū,
 adulterum, homicidam, aliaque id
 genus appellans: Quibus auditis,
 patientissimè tulit beatus Pater, ac
 semetipsum ob hæc omnia deplo-
 rauit. Socio verò deindè perqui-
 rente, cum illum tot, tantaque men-
 dacia dicere in virum innocentem,

Rodal. l.
 1. in vita
 B. Leonis
 & alijs.

E cui

qui nihil horum conueniret, compulerit, respondit: Nihil mentitus es, quoniam sum peccatorum maximus, & hæc omnia eram, & multò peior futurus, nisi me diuina misericordia ab ijs malis per suam gratiam seruasset immunem. Qui si maximo latroni illam gratiam fecisset, quam mihi, is multò melius ea usus fuisset, sanctiorquè, quàm ego, euasisset.

APOPHTHEG. XX.

In spirituali paupertate, non in mundana opulencia latandum.

Iter faciente in Prouinciam Franciæ cum B. Fratre Massæo, in quadam solitudine inuenientes fontem limpidissimum, ad cuius oram erat lapis magnus, & latus ad modum mensæ, cui superimponentes frustula panis, quæ in quodam pago ostiatim prò eleemosynis accipere, spiritu perquam hi-

Pic. l. r.
conf. 8.
Tra&. de
loco Af-
fisi in
vita B.
Massæi.
Floret.
c. 12.

hilari in tanta paupertate lætabundus, inquit B. Pater ad socium: Nō sumus digni tanto thesauro. Quæ verba multoties repetenti ait socius: Quomodo potest dici magnus thesaurus, vbi tanta vrget paupertas? vbi famuli? vbi ancillæ? vbi cyathi? vbi phialæ? vbi vina pretiosa? vbi lautæ dapes? vbi mensæ huic lapideæ superimponenda? Hoc, inquit Pater, magnum reputo thesaurum, hanc pretiosam iudico mensam, vbi nihil est humana industria elaboratum, nihil mundano effectum ingenio, sed quidquid adest, totum est diuina providentia ministratum.

APOPTHEG. XXI.

Molestum, & turbulentum, mundanas habere possessiones.

E piscopi Affligati durum, & asperum sibi videri affirmati, Religionem Minorum nullas
 Z 2 ha-

Pislib. 2.
 conf. 4. q.
 est 16. in
 ord.

habere, nec admittere possessiones, respondit: Imò molestum, & asperum mihi videtur eas admittere, pro quibus defendendis, & conservandis multa sollicitudine opus est, imò & ad sedandas quæstiones, & lites, quæ ex eis oriuntur, arma oportet in promptu habere.

APOPTHEG. XXII.

Deo militaturos omnibus se mundanis debere expropriare.

Bon. c. 7.
Pis. lib. 1.
conf. 6.
& 12.

* Ag. 7.

C Vidam Ordinis habitum penitenti præcepit, ut sua pauperibus erogaret: quæ cum cognatis, & consanguineis distribuisset, redissetque ad B. Patrem, & quæ fecerit, narrasset; eum repulit, dicens: Vade frater musca, nondum * existi de cognatione tua, & de domo patris tui. Non est dignus iungi pauperibus Christi, qui pauperes defraudavit. Incepisti à carne, ruinosum fundamentum spirituali fabricæ posuisti; vade viam tuam.

APO-

APOPHTHEG. XXIII.

*Prælatum laborum, & virtutum
subditis debere exempla præbere.*

CUm in Galliam prædicandi
gratia pergeret, interroga-
tus à Cardinali Ostiensi Vgolino
(qui postea in summum Põtificem
euectus est) cù non apud se (quod
maximoperè optabat) in Romana
Curia remanebat; Domine, maxi-
mam, inquit, mihi compararem
confusionem, & verecundiam, si,
postquam Fratres, & filios meos
miserim ad vltimas terræ prouin-
cias, in hiscè tecum remanerem:
me oportet illarum tribulationum
participem fieri, quas ipsi propter
Deum sunt passuri.

Pis. l. i.
conf. 12.

APOPHTHEG. XXIV.

Carnales non percipere spiritualia.

Breuia, & sancta quædam ver-
ba, scilicèt, Dominus dextibi

Pis. lib. 1.
conf. 12.
l. 2. c. 66.

Z 3 pa-

pacem, ad salutandum populos.
 Fratres suos docuit: de quibus cum
 aliqui turbarentur, & Fratres time-
 ret, Dimittite, inquit, eos dicere de
 his verbis sanctis, quæ voluerint,
 quia non percipiunt quæ Dei sunt.
 Sed & vos nolite de his verecun-
 dari, quia adhuc modicum multi
 Heroes, & Principes de hac salu-
 tatione magnam vobis reuerentiã
 exhibebunt.

1. Cor. 2.

APOPTHEG. XXV.

*Christi pauperibus nullatenus Deum
 victum, aut vestitum ne-
 gaturum.*

Pis. lib. 2.
 Conf. 4.

H Onorio III. Pontifici Ma-
 ximo, beatum Patrem, ut
 possessiones, & hereditates acci-
 peret suadenti, multasq; ærumnas
 passurum, si solum de eleemosynis
 viueret, prædicenti, ait: Confido in
 Domino Iesu, quod qui nobis in
 Cælo promisit, & dabit vitam, &
 glo-

gloriam sempiternam, non subtrahet nobis in terra illa modica, quæ corporis victui, & vestitui sunt omnino necessaria.

APOPTHEG. XXVI.

Solum Deum esse timendum, & ad eius arbitrium omnia perferenda.

IN oratione vir Dei multoties horribiles dæmonum pugnas sustinuit, sed armis munitus celestibus, quanto vehementius impetebatur ab hostibus, tanto fortior in virtute, & feruentior in oratione reddebatur; confidenter dicens ad Christum. *Sub umbra alarum tuarum protege me a facie impiorum, qui me affixerunt.* Ad dæmones autem: Facite in me quidquid vultis maligni spiritus, & fallaces; non enim potestis, nisi quantum vos manus superna relaxat. Et ego ad perferendum omnia, quæ ille

Bon. c. 30.
Pis. l. i.
conf. 7.

Psal. 136.

Z. 4 de

decreuerit infligenda, cum omni
iucunditate paratus assisto.

APOPHTHEG. XXVII.

*Corpus maximum esse hominis ad-
uersarium.*

lib. i.

cōf. 7. &

72.

IN Ecclesia Sancti Petri de Bo-
nario propè Treuium, cū
peractis orationibus vellet tanti-
per requiescere, non potuit: imò
spiritus eius timere, & caro immū-
das sēire capis suggestiones. Quo
pericoloso bello tantisper turba-
tus, Ecclesia exiuit, & magna
clamans voce, ait: Ex parte omni-
potētis Dei dico vobis, demones, vt
exerceatis circà corpus meum,
quod vobis datum, & permiffum
fuerit à Domino Iesu Christo; ità
enim me vindicabitis de crudeli
inimico, & aduersario pessimo,
quo nullum sentio maiorem.

APO-

APOPHTHEG. XXVIII.

Non propalandum Dei secretum.

Divinae sapientiae secreta, quae sibi misericorditer pandebantur, nullatenus exterius vulganda iudicabat, nisi quanto Christi charitas urgebat, aut proximorum utilitas exigebat. Dicebat enim: Leui mercede vanae gloriae, aut honoris, rem impretiabilem contingit amitti, & illum, qui dedit, ad non dandum iterum facile prouocari.

Bon. c. 10
Rodul. l.
2. de ora.
S. Franc.

APOPHTHEG. XXIX.

Horas Canonicas cum magna deuotione dicendas.

Fecerat quondam ligneum vasculum, ut minutias temporis, ne omnino exciderent, occuparet. Quod cum Horas Canonicas recitanti venisset in mentem, ipsiusque animum paululum distra-

Bon. ibi

straxisset, motus feruore spiritus, vasculum igni tradidit, dicens: Sacrificabo illud Domino, cuius sacrificium impediuit.

APOPHTHEG. XXX.

Religiosos nec cellulas debere habere proprias.

FRatrem quemdam è cellula, in qua beatus Pater habitare solebat, venientem interrogauit, vnde veniret. Cui respondentem, E cella tua, Pater, exemplo ait; Mea dixisti, quam non meam iudicauis, alienam deinceps habitare debeo, qui nihil meum habere promisi.

APOPHTHEG. XXXI.

Mentale lumen corporeo praeponendum.

Medico suadenti, vt abstineret à lacrymis, si corporei visus coecitatem vellet euadere, respondit: Non est, frater. Medice, ob
amo.

amorem luminis, quod commune habemus cum muscis, visio lucis æternæ, vèl modicum, amouenda, quia non spiritus propter carnem, sed caro propter spiritum beneficium lucis accepit.

APOPTHEG. XXXII.

*Contemplationem curioso studia
preferendam.*

Interrogatus à quodam Fratre, quem librum ad maiorem sui profectum, & vtilitatem, sibi legendum iudicaret; In libro, inquit, Crucis lege mundanæ, & curiosæ scientiæ nè vacaueris; beatus erit, qui ab hac se abstinuerit propter Deum.

Alu. Ps.
Iag. l. 3. c.
69. de Pl.
cu eccl.

APOPTHEG. XXXIII.

*Mulierum aspectum omnino
cauendum.*

Percontanti socio, cùm non respexerit virginem quamdam

Idē ibid.
cap. 7. n.

ne.

Eccl. 9.

nobilem ægrotum charitatiuè visitantem, & humiliter in infirmitate ministrantem; respondit: Quis non debet timere sponsam Christi? Cui si oculis pudicis prædicatur, magis in sua castitate confirmatur. Me in facie illa viderit, non ego illam. *Optimè ad Sapientis consilium: Noli in faciem virginis intendere, nè te scandalizet vultus eius. Vide, si placet, Aug. serm. 250. de Temp. Tom. 10.*

APOPTHEG. XXXIV.

Religiosos contra sui status perfectionem non debere priuilegia desiderare.

Idē ibid.
cap. 66.

Admonentibus, & orantibus quibusdam Fratribus, vt ad maiorem Religionis immunitatē, & auctoritatem à Summo Pontifice priuilegia impetraret, dixit: Hoc meum, & Fratrum meorum est priuilegium, nullum habere pri-

priuilegium super terram, sed omnibus obedire, & inferiores nos omnibus reputare.

APOPTHEG. XXXV.

Abstinentiam in Religiosis non nisi necessitate compellente relaxandam, & hypocrisis vitium fugiendum.

INfirmitate grauatus, abstinentiæ rigorem paululum, carnem comedendo, relaxauit; quod postea in se reprehendens, ait: Non decet, vt populus abstinentem me credat in publico, & ego carnaliter reficiar in occulto. Resumptis ergo viribus, & feruore magis admirabili, quam imitabili, nudus, & fune ad collum alligato, ad forum processit: vbi populo cateruatim accedenti dixit: Carnem in occulto comedi, non me ergo deinceps, fratres, spiritualement dicite, sed tamquam carnalem, & glotonem contemnite.

Bon. c. 6.
& alij.

APO-

APOPTHEG. XXXVI.

*In hac vita neminem esse
laudandum.*

Bon. c. 6.
Pisn. l. 1.
conf. 6. &
l. 2. c. 5.

Q Vibusdam eum beatificantibus, & Sanctum proclamantibus, dixit: Filios, & filias adhuc habere possum, nolite laudare, quem non iudicatis secutum. Nemo laudandus, cuius incertus est exitus. Quacumque hora Deus thesauros suæ gratiæ mihi auferret, quos nunc mihi accommodavit, quid aliud apud me remaneret, nisi corpus, & anima, fidelibus, & infidelibus communia?

APOPTHEG. XXXVII.

Prelatum subditis virtutum exempla dare debere.

Bona. c. 9

L Icèt innocens eius caro, quæ post magnam, & longam penitentiam iam se spontè subdebat spiritui, nullo egeret flagello propter

pter offensas , tamèn quotidie re-
nouabat illi pēnas, & onera. Quod
reprehendentibus quibusdam ait:
Propter alios custodio vias duras :
multis namquē datus sum in exē-
plum. Si linguis enim hominum
loquar, & Angelorum, charitatem
autèm in me ipso non habeam , &
proximis virtutum exempla non
monstrem , parum profum alijs ,
mihi nihil.

Psal. 16.

1. Cor. 13.

APOPTHEG. XXXVIII.

*Pecuniam Dei seruis non appe-
tendam.*

TRanseunte viro Dei per Apu-
liam iuxta Bariū, socius cru-
menam (seu, illius Prouinciæ vsi-
tato vocabulo , fundam) quasi de-
narijs refertam , veluti tumescentē
offendit; quam floccipendendam,
& ibi relinquendam beatus Pater
consuluit . Sed socio contrā illius
consilium ē terra illam eleuante ,
pro-

Bon. c. 7.
& alijs.

protinus ex ea serpens non modicus exiliens simul cum ipsa euauit. Quam diabolicam deceptionem (que beatum Patrem antea non latuit) ut socius re ipsa comprobauit, ait vir Dei: Pecunia seruis Dei, o Frater, nihil aliud est, quam diabolus, & coluber venenosus.

APOPTHEG. XXXIX.

*De vestitu, & suppellectili superflua
Religiosis verecundandum.*

Ben. ibi.
Pisan. l. 2
cap. 4. &
alijs.

PAUPERculum quemdam obuium habuit in via, cuius cum nuditatem aspiceret, compunctus corde, lamentabili voce dixit ad socium: Magnam verecundiam iniecit nobis huius pauperis inopia, quia nos pro magnis diuitijs paupertatem elegimus, & ecce magis relucet in isto.

APOC

APOPTHEG. XL.

*Christi pauperes se pauperioribus
subuenire debere.*

E Senis redeunti cum pauper Bon. c. 8.
quidam seminudus occurre-
ret, ad socium conuersus, dixit:
Oportet, Frater, vt mantellum,
hoc, quod super habitum porto,
reddamus pauperculo isti, nam
ipsius est. Mutuò enim illud acce-
pimus, donec pauperiorem inue-
nire contingeret. Socio autem
propter sancti Patris necessitatem
resistenti, iterum ait: Prò furto mi-
hi reputo à magno eleemosynario
reputandum, si hoc, quod fero, non
dedero magis egenti.

APOPTHEG. XLI.

*Religiosis mendicantibus superfluum
questum fugiendum.*

F Ratres quantoties hortabatur,
vt inanes discursus, & nimias

Pis. lib.
conf. 4.
Pelag. l. 2
cap. 64.

A a

fol.

sollicitudines in acquirendis, vel colligendis eleemosynis vitarent, & omninò quæstus superfluos abhorrent, dicens. Fratres, petite tantum victui, & vestitui, necessaria. Ego de me fateor, & gratias ago Deo, quòd numquàm fui fur, aut latro eleemosynarum; semper enim minùs accepi, quàm me còtingeret, nè alij pauperes sua sorte fraudarentur; quia contrarium facere, semper furtum reputavi.

APOPTHEG. XLII

Eleemosynam aliquando oratione magis meritoriam.

Pis. ibid. **F**ratrem Petrum Cathaneum (tunc Fratrum primicerium) rogavit, ut aui cuidam, duorum Fratrum Minorum matri, eleemosynam petenti, aliquid erogaret. Quo respondente, nihil domi fuisse, quod elargiri potuisset, solumque in Ecclesia habuisse Testamentum.

tam nouum, in quo Fratres Lecti-
 nes nocturnas recitabant: Da, in-
 quit, huic nostræ matri (itâ enim
 Fratrum genitrices appellabat) li-
 brum illum, vt illum vendat pro
 sua necessitate releuanda; credo
 enim firmiter plus Deo, & Beatæ
 Virgini placitum, librum hunc
 huic pauperi erogare, quàm, vt in
 eo legamus, illum nobis reseruare.

APOPTHEG. XLIII.

*Propter Deum potius, quàm propter
 mundum bona opera facienda.*

IN suæ conuersionis initio non
 deposito adhuc habitu seculari,
 seipsum accusans, quòd erga ho-
 mines propter mundi gloriam li-
 beralissimus fuerit, & firmiter pro-
 ponens, si quæ sibi remanebant, in
 pauperum vsus deinceps dispen-
 surum, ait, Qui hucusquè non pe-
 percit sumptui, & curialis fuit er-
 gà amicos propter mundi inanciam.

Pislib. r.
 cap. 6.

Aa a glo

gloriam, & fauorem transitorium,
equum est, vt modò propter Deū,
qui liberalissimus est retributor,
eadem ergà pauperes vtatur libe-
ralitate.

APOPTHEG; XLIV.

*Sanctorum fastiuitates non conui-
uijs, sed eorum imitatione cele-
brandas.*

Pif. 1. 2.
conf. 4. &
7.
Spec. vit.
Franc. c.
19.

AD aduentum cuiusdam Pro-
uincialis Ministri, Fratres
in Conuentu Reatino solito me-
lius mensas parantes, & cibos ali-
quantò abundantiores in die Na-
tiuitatis Christi apponētes acriter
reprehendit, dicens: In die paupe-
ris Christi à paupertate deuiatis?
mementote, quòd hodiè ~~Beata~~
Virgo vix habuit panem ad man-
ducandum, & mundi Dominus
prò incunabulis ànimalium ha-
buit præsepe. Pauperem Matrem
imitamini, vagientis Infantuli re-
cordamini.

APO-

APOPTHEG. XLV.

*Magnum esse Sanctorum imperium,
& Religiosis populi tumultum
esse sollicitè vitandum.*

MOrtuo beato Petro Catha-
neo, cū propter eius sancti-
tatem, & crebra miracula caterua-
tim in Ecclesia Sanctæ Mariæ de
Angelis ad eius sepulchrum, non
sinè Fratrum incommodo, & quie-
tis, silentijque monastici detrimen-
to, vndique populi confluerent, ad
eius tumulum accedens beatus
Pater, & super illū stans, ait: Frater
Petre, qui mihi in vita promptis-
simam præstitisti obedientiam, in
morte humile non denegabis ob-
sequium. Propter te Fratrum tuorum
religiosa quies perturbatur, dū a
tot, tantisque populis debitus ho-
nor tuo corpori exhibetur. Per
sanctam tibi injungo obediē-
tiam,

Pis. lib. 1.
cōf. 8. de
prou. S.
Fr. Gōz.
p. 2. de ea
dē Prou.

A a 3

tiam,

tiam, nè plura deinceps perpètrēs
miracula, nè, quod in Dei, &
Sanctorum ordinatur honorem,
in huius religiosæ ædiculæ mani-
festius vergat detrimentum: Mira-
bile dictu: Nullum postea defun-
ctus fecit miraculum, nec populi
tumultus amplius venit ad sepul-
chrum.

APOPTHEG. XLVI.

*Dè intolerabilitate, & feditate dæ-
monis.*

Pis. lib. 1.
conf. 7. &
12. Ro-
dolph. 1.
2. tr. de
orac. B.
Franc.

BEato Fratri Aegidio, tertio B.
Patris socio, interroganti, an
aliquid in mundo adeò terribile
esset, quod eius aspectum ferre nō
posset aliquis tanto tempore in-
teruallo, quanto Dominicam Ora-
tionem posset recitare; respondit:
Adeò intolerabilis est dæmonis
aspectus (quo nihil terribilius,
aut infestius in mundo excogitari
potest) quòd nec tantillum tem-

po-

poris eum sustinere quispiam valebit, nisi diuino fuerit illustratus præsidio.

APOPTHEG. XLVII.

Magis in Dei benignitate, quàm in pecunia thesauris confidendum.

P Roceres, & solemnes nuntios Affiliates B. Patrem graui, & vltima infirmitate laborantem, è Noceria, nè alibi, quàm apud ipsos moreretur, reducentes Affiliu, & apud Dei virum conquerentes, quòd in villa Sarchiani, in qua ad prandij tēpus morā protraxerūt, nihil venale reperiēbāt, reprehēdit, dicēs. Nihil comedendū inuenitis, quia plus in muscis vestris (hoc nomine vocabat denarios) quàm in Dño confiditis. Sed reuertimini per domos, quas circuistis, & amore Dei offerentes prò pretio, humiliter eleemosynam postulate. Quod ad sancti Patris mandatum humi-

Bo. ca. 7.
Pis. lib. 1.
conf. 11.
& lib. 3.
conf. 4.

liter facientes, euēnit, vt inopiam,
quam illorum pecunia releuare
non poterat, Francisci pauperies
opulenta suppleret.

APOPTHEG. XLVIII.

*Sanctos mortem non timere, & æqua-
liter in morte, ac vita letari.*

Pl. vbi
supra.

PAUCIS diebus antè eius obitū
medicū percōtatus est, quid
sibi dē infirmitate, qua laborabat,
videretur. Cui timidè responden-
ti, Benè tibi erit per Dei miseri-
cordiam; hilari, ac intrepido ani-
mo inquit beatus Pater: Dic mihi,
inquam, clarè quid tibi videtur?
noli timere, quoniā per Dei gra-
tiam corculus non sum, vt mortem
timeam; cooperante enim Spiritus
Sācti gratia, itā Domino meo vni-
tus adhæreo, vt nec de morte mæ-
stus tristabor, nec dē longiori vita
magis gaudebo; æqualis mihi eris
in morte, ac in vita letitia.

APQ:

APOPTHEG. XLIX.

Sanctos in tribulationibus Dei voluntati conformari.

CVM in eadem infirmitate ad finem vitæ grauius solito dolorum multorum vrgeretur aculeis, compatiens ei quidam simplex, ac deuotus Frater ait. Ora Deum, Frater, vt mitius tecum agat, manum enim suam plus debito super te grauare videtur. Quo audito, vir sanctus cum eiulatu exclamans, ait: Nisi iam dudum simplicem in te cognouissem puritatem, tuum ex nunc vtiquè abhorrerem consortium, qui diuina circa me ausus fueris reprehensibilia iudicare iudicia. Maiora mereor tormèta, plura ad Dei nutum libentissimè patiar flagella.

Bo. c. 14.
Pis. l. 1.
conf. 5. &
l. 3. cōf. 4

APO:

APOPHTEG. L.

*Magna perfectis viris consolatio ex
meditatione Dominice Passionis.*

Marc. I.
p. l. i. c.
86. Ital.
exclis.

C Vm diuturnis grauaretur lan-
guorib⁹, interrogatus à quo-
dam, quare, vt suos releuaret do-
lores, nō iubebat aliquandō quid-
quam sibi legi, quod languentem
recrearet animum; respondit: Ni-
hil mihi tam delectabile, quā vi-
tæ, & passionis Dominicę memo-
ria, quæ mihi frequens est, & quo-
tidiana; nec ad finem vsquē mun-
di, si vixissem, alia indigerem le-
ctione.

APOPTHTEG. LI.

*Plus esse lucri in vituperijs perpeſsis,
quā in oblatiſ honoribus.*

Leg. An-
tiq. c. de
Humili.
Bon. l. de
lumin.
Ec. ser. 18

D Vm in quodam caſtro multi
ſancto viro exhiberentur ho-
nores, dixit ſocio: Abeamus hinc,
nihil enim hic lucratur, dū ho-

no-

noramur; ibi est nostrum lucrum;
vbi vituperamur, & vilipendimur.

APOPTHEG. LII.

*Tentationibus Dei seruos reddi
fortiores.*

DIxit ei quidam ex Fratribus, Leg. &
Bo. ibid.
dæmoniacam puellam reue-
lasse, licèt inuitam, multa dæmonū
agmina contrà eum conspirasse,
vt suo gradu, & virtute deijcerent,
quem infensum sibi dicebant ho-
stem. Respondit intrepidus. Mo-
dò fortior sum.

APOPTHEG. LIII.

*Non facîle disputari posse de fide
cum Ethnicis.*

CUm in Aegypto prædicaret, Bo. ibid.
Ser. 19.
dixit ei Soldanus, vt disputa-
ret de fide cum Sacerdotibus suis.
Respondit, quodd secundum ratio-
nem naturalem de fide disputari
non poterat, quia suprà rationem
est;

est; nec per scripturam, quia illam non recipiebant Sacerdotes. Fiat autem, inquit, rogas, & ego in fidei nostræ testimonium me ardentibus tradam flammis, ut, dum non lædar, fidei veritas appareat.

APOPHTHEG. LIV.

Fugienda hypocrisis.

Maria. 1.
2. cap. 8.
S. 7.

INfirmum stomachum dolenti suavit Guardianus, ut sub lacerata tunica permitteret consui pellē vulpinam: respondit, se ea conditione id permissurum, dummodò exterius in omnium conspectu superfuere alia eiusdem mensuræ pellis, quæ latentem indicaret. Ut omnibus innoresceret aliquantula illa, quam admisit, mollieties, & sub hispida veste blandam scirent latuisse pelliculam.

APO

APOPHTHEG. LV.

*Aliquandó neganda etiám iusta, ut
iniustorum supprimatur
desiderium.*

C Vidam imperito tironi pe-
tenti facultatem retinendi
apud se Psalterium, sepius negan-
do, repulit à se, subdens hæc verba
in postrema repulsa: Fili, Psal-
terij vtendi facultate obtenta, con-
cupisces etiám Breuiariũ, & alios
libros ad discendum; & vbi didi-
ceris aliquid, voles in cathedra se-
dere tamquã magnus Theologus,
aut Prelatus, & iubebis Fratrem
tuum ad te deferre Breuiarium.

Quibus dictis magno cum spiritus
feruore, caput sibi aspersit sepius
cinere, dicens: Ego Breuiarium?
Ego Breuiarium?

Marc. 1.
p. 1. 2. c.
62.
Iulius
Nig. in
Comm.
ad Reg.
14. Iesui.
nu. 11.

APO?

APOPHTHEG. LVI.

*Perferenda patienter peccatorum
supplicia in hoc seculo.*

Floreti
tract. de
Seigm.
Cafid. 1.

V Apulauit aliquandò à dæmo-
nibus, variasquè pertulit mo-
lestias; quibus nihil fractus spiritu,
vehementi dixit, feruore: O Do-
mine, tibi gratias habeo ob immen-
sum tuum ergà me amorem, &
charitatem, quam & nunc clariùs
manifestas. Punis namquè pecca-
ta in hac vita, vt condones in fu-
tura. Ego, quod ad me attinet,
prompto animo adsum, vt alacri-
ter sustineam quamcumque tribu-
lationem, & poenam, quam diuinæ
tux maiestati mihi placuerit. inflig-
gere propter mea peccata.

APO-

APOPTGEG. LVII.

Ex spe gloria suavis tolerantia passionum.

INterrogatus, quomodo tam magnos oculorum, & totius corporis cruciatus adeò hilari, & constanti animo perferebat, respondit. Tanta est gloria, quam expecto, ut omnis me pœna delectet, omnis morbus, humiliatio omnis, persecutio omnis, mortificatio omnis.

Spec. vit.
Francisc.
par. 127.
Corn. à
lapide in
c. 8. epist.
ad Rom.
nu. 145.
Ioan. Lo
rin. in c.
1. ep. Iac.
v. 2.

FA-

FAMILIARIA Q V Æ D A M COLLOQVIA B. Francisci.

COLLOQVIVM I.

Manfuetudine, & patientia magnorum emolliendam duritiam.

Bon. c. 6.
Pif. lib. 1.
Conf. 10.
& 12.
Rodulp.
lib. 2. de
Orac. B.
Franc.

P Erueniēs quondam B. Pater ad Ciuitatem Imolensem, vrbis Episcopum adiit, humiliterq; poposcit, vt cum iilius beneplacito posset populum ad audiendum Dei verbum conuocare. Cui Episcopus durè respondens, ait. Sufficit, Frater, quòd ego prædicem populo meo. Inclinauit caput ver⁹ humilis, & foràs egressus

sus post modicum tempus denuò regressus Episcopum conuénit. A quo cum Episcopus quasi turbatus requireret, quid iteratò petere vellet; humili tam corde, quã voce respondit; Domine, si pater filium vno pepulerit ostio, alio sibi reintrandum est. Quã humilitate victus Episcopus, alacri vultu eum amplexus est, dicens: Tu, & omnes Fratres tui de cætero in Episcopatu meo, generali mea licentia, prædicate; quia illud humilitas tua sancta promeruit.

COLLOQVIUM II.

Minores nihil ex bonis Nouitiorum debere sibi reservare.

CUM in loco S. Marię de Portiuncula tanta esset inopia, quòd non posset hospitibus superuenientibus secundum necessita-

Bon. c. 7.
Pis. lib. 1.
conf. 8. in
vi. B. Pet.
Catha.

B b tis

nis exigentiam prouideri, adiit vi-
 rum Dei Vicarius suus, allegans
 penuriam Fratrum, & petens, vt
 intratium Nonitiorum res aliquas
 reseruare liceret, ad quas expen-
 dendas recurrere possent Fratres
 tempore opportuno. Ad quem
 vir sanctus, superni consilij non
 ignarus, Absit, inquit, à nobis, Fra-
 ter charissime, vt prò quouis ho-
 mine impiè agamus in Regulam.
 Malo te altare Virginis gloriose
 nudare, cum necessitas id postula-
 uerit, quàm contrà paupertatis vo-
 tum, & Regulæ obseruantiam, vel
 Euangelij professionem, aliquid,
 vel modicum attentare. Gratius
 enim habebit Beata Virgo, Sancti
 Euangelij obseruato perfectè con-
 silio, suum altare detegi, quàm al-
 tari suo ornato, Filij sui promissū
 consilium prætermitti.

COLLOQVIVM III.

*Superflua ædificia non decere**Fratres Minores.*

Idem Sãcti Patris Vicarius Frater Petrus Cathaneus domunculam quamdam construi fecit ad commodiorem divini Officij psalmodiam, & Fratrum hospitem, in magna multitudine quotidie aduentantium, maiorem tranquillitatem, & quietem. Cui beatus Pater veluti aliquantulum succensens, ait: Frater, locus iste forma est, & exemplum totius Religionis. Mallem ergo, quod incolæ huius ædiculæ pro Dei amore tribulationes tolerent, & incommoda, ut alij, qui huc veniunt, reportent bonum exemplum paupertatis, quàm quod plura construeret ædificia, nè hospites ad Monasteria sua redeuntés magnas ædificent domos, dicentes: In loco B. Mariæ

Spe. perf.
paupertatis
cap. 2.
Pis. lib. 1.
conf. 2. &
1. 2. cõf. 4.

B b a dè

de Portiuncula, qui primus totius Ordinis est, & caput, plura sunt ædificia; quare ad illius exemplum nulla erit præuaricatio paupertatis, si talia etiã, & in nostris construamus.

COLLOQVIVM IV.

*Bonorum omnium laudem in
Deum referendum.*

Pis. lib. 1
conf. 6. &
12. Mari.
l. 1. c. 7.

IN Ciuitate Interamnensi concionem, Episcopo præsentē, habuit ad populum, quæ tanti eloqui, tantæ doctrinæ, & mysteriorum Antistiti visa est, ut postquam è suggesto descenderit humilis prædicator, ad populum surrexit Episcopus, dicens. Laudate non modicum Dominum, qui tanta bona per os despecti pauperis vos docuerit, sua mysteria reuelauerit, præmiū virtutum proposuerit; & poenas peccatis dignas statuerit. Cauete vobis & à peccatis; facienda, & fugienda per hunc pauperem ipse,

De;

Dominus hodiè ostendit. Ad cuius pedes procidens beatus Pater, ait: In veritate dico vobis Domine Episcopo, nullum tantum mihi concessisse honorem, sicut tu hodiè. Alij sanctum, alij beatum me in Dei operibus proclamant, mihi, non Deo honorem, & gloriam tribuentes: sed tu hodiè pro tua sapientia verè me honorasti; Deo, quæ sua sunt, laudem, & gloriam tribuens, * pretiosum à vili separasti, Deo sapientiam, & virtutem, * Ier. 15. mihi inscitiam & vilitatem appropriasti.

COLLOQVIVM. V.

*Dei fatuos potiores mundi
sapientibus.*

Propter suggestionem quorundam Fratrum, laxioris viæ habenas desiderantium, Vgolinus Cardinalis Ostiensis beatum Patrem rogavit, ut doctiorum, & pr-

Pis. li. 1.
conf. 6. &
12 Vber.
L. 5. c. 7.

B b 3 den-

dentum quorundam sui Ordinis Patrum consilijs, in Regulæ præceptis mitigandis acquiesceret, vel vnā ex antiquis Augustini, Benedicti, vel Basilij institutis prò se, & Fratribus suis seruandam eligeret. Ad quem nulla verba habuit Euangelici status zelator, sed Fratribus ad Capitulū cōuocatis, corā ipso Cardinale, magno spiritus feruore, ait Fratres mei: Fratres mei: Dominus vocauit me per viā simplicitatis, & humilitatis, & hanc mihi prò me, & prò illis, qui mihi volunt adhærere, & imitari, in virtute ostendit. Nolo igitur quòd mihi nominetis seruandam Regulam beati Benedicti, Basilij, aut aliū cuiusuis, præter illam, quam mihi diuina misericordia donauit, & ostendit. Ipse Dominus dixit mihi, se yelle me suum fatuellum esse in hoc mundo, & me, meosquē nolle per aliam viam ducere ad

Ccc.

Cælestem Patriam, quàm per istâ,
 quæ licèt hominibus * stultitia vi-
 deatur, apud Deum tamèn prò ma-
 gna reputatur sapientia. Timeo, nè
 vestra sapientia, & scientia posthàc
 vobis conuertatur in ignorantiam,
 & confusionem. Quæ verba tam
 magnum Cardinali, & Fratribus
 timorem incusserunt, vt ad eius
 pedes proiecti, de petitione sua ve-
 niam humiliter implorauerint.

COLLOQVIVM VI.

*Eleemosynas pauperibus Christi præ-
 ferendas dominorum conuiujs.*

I Nuitatus ab eodem Vgolino ad
 prandium, acquieuit: sed dùm
 mensa sterneretur, clam exiens,
 aliqua frustella panis petijt ostia-
 tim. Quæ, vt redijt, & ad mensâ cū
 Cardinali sedit, in cōuiuio appo-
 suit, & inter assidētes, & assistētes,
 tãquã si lautum aliquod ferculum
 offerret, diuisit. Ex quibus ipse li-

Pis. lib. 2.
 conf. 6. &
 12. & L. 2.
 conf. 4.
 Plat. de
 Bon. stat.
 Rel. li. 2.
 c. 3. Spec.
 Vit. Frac.
 cap. 22.

bentius, quā dē opiparis dapibus,
comedit. Ad hæc omnia nobilis
hospes modesto rubore perfusus,
propter discumbētes, & inuitatos,
conticuit. Sed, v̄t mensa ablata
est, seorsim vocans, quem palām
reprehendere erubuit, clām itā fa-
miliariter alloqui nō timuit. Qua-
rē (amabō) huiusmodi rem perpe-
trasti? magnam mihi iniuriam irro-
gasti; mensam, ad quam te inuita-
ui, micis panis hinc indē asportatis
inhonorasti; me, itā te fecisse, certē
pudet. Cui beatus Pater: Imō Do-
mine, magno te honore affeci, dūm
maiores Dominum honoravi. Me
Fratrum meorum formam, & exē-
plum esse decet, & eō magis, quō
certius scio, quōd in hac Religio-
ne sunt, & erunt multi Fratres mi-
nores nomine, & opere, qui pro-
pter amorem Domini Dei, & ex
Spiritus Sancti * Vnctione, quæ
docebit eos, in omnibus humilia-
bun-

buntur ad plenam humilitatem ,
 subiectionem, & seruitium Fratrum
 suorum . E contrario alij sunt, &
 erunt, qui aut propter verecundiam,
 aut malam consuetudinem dedi-
 gnantur, & nolunt se humiliare,
 aut declinare ad eleemosynas pe-
 tendum, & huiusmodi opera face-
 re seruilia . Propter quod oportet
 me docere eos , qui sunt , & erunt
 in Religione , vt in hoc sæculo, &
 in futuro inexcusabiles sint coram
 Deo . Inuitatus itaque apud vos ,
 aut alios quoscumque Dominos ,
 nolo verecundari ire pro eleemo-
 synis, imò magnam hoc reputo no-
 bilitatem, & regalem iudico esse
 dignitatem, & in honorem verge-
 re illius , qui , cum omnium * Do- * Phil. 2.
 minus esset , pro nobis fieri voluit
 omnium seruus; & cum in glorio-
 sa maiestate sua omnibus abunda-
 ret, in nostra humanitate despe-
 ctus, & pauper cunctis indigebat .
 Volo

Volo ergò , quòd Fratres omnes
 præsentes , & futuri apertè sciant,
 quòd prò magna corporis , & ani-
 mæ consolatione habeo , quādò ad
 pauperum mensam sedeo ; & ma-
 iori circumdor gaudio , quandò
 antè me video positas in mensa
 pauperulas eleemosynas, quæ ac-
 quiruntur prò amore Dei ostiatim ,
 quàm cum ad vestram, vel aliorum
 mensam lautis dapibus , & opipa-
 ris ferculis præparatam inuitatus ,
 & quasi inuitus discumbo . Panis
 enim eleemosynæ , panis est san-
 ctus, & benedictus, quem sanctifi-
 cat laus , & amor Omnipotentis .
 Cùm enim Frater eleemosynam
 petit, prius dicit: Laudatus, & be-
 nedictus sit Dominus Deus; postea
 addit: Facite nobis eleemosynam
 prò amore Dei Dñi. Laus panē san-
 ctificat , & amor Domini benedi-
 cit . Quibus verbis in lacrymas, ex
 deuotione ortas, prorumpens Car-

dinalis, Fili, inquit, Fili mi, * fac
 quod bonum est in oculis tuis; 14.
 Dominus enim tecum est, & tu
 cum ipso.

COLLOQVIVM VII.

*Minores in sua vocatione humili
 debere manere.*

E Idem requirenti, nūm beato
 Patri placeret, quod Fratres
 Minores promouerentur ad Ec-
 clesiasticas dignitates; magnam
 vniuersæ Ecclesiæ promittenti vti-
 litatem, si homines tanta sanctitate
 decoros, & virtutum decore con-
 spicuos, ad præcipua sua guberna-
 cula euheret; Domine, ait vir Dei,
 Minores ideò vocati sunt Fratres
 mei, vt maiores fieri non præsu-
 mant. Si vultis, vt faciant fructum
 in Ecclesia Dei, tenete illos, & cō-
 seruate in statu suæ vocationis, &
 ad Prælationes Ecclesiasticas nul-
 latenus ascendere faciatis.

Bon. 6. 6.
 Pis. lib. 1.
 conf. 6. &
 12.

Vber. 1. 5.
 Arb. vit.
 Chric. 3

COL-

COLLOQVIVM VIII.

*Prælator dedecere ventri indulgere,
aut lautis uti cibus.*

Pi. li. 2.
Conf. 7.

V Nus ex socijs eum interroga-
uit, cùm non mitiùs secum a-
geret, & corpus tenellum, & pœ-
nitentiæ rigore penè mortuum,
tanta rigiditate, & abstinencia af-
fligebat; rogauitque, vt deinceps
permitteret meliora cibaria sibi
præparari. Ad quem verè pœni-
tens, & prælatorum exemplum,
ait: Benè fateor, Frater, quòd cor-
pori meo plura necessaria sunt, nec
omnia, quibus indiget, semper illi
ministro: Memini namquè me po-
situm à Domino in multorum for-
mam, & exemplum. Nolo ergò lau-
tioribus, nec abūdantioribus cibus
uti, sed paucis, & pauperculis ve-
sci: & in omnibus, quæ ad vitam
opus sunt, ijs solummodò gaudeo,
& delector, quæ sanctam redolent
pau-

paupertatem ; alia verò quæcumq;
sumptuosa , & delicata penitus
abhorreo.

COLLOQVIVM IX.

*Regulam Minorum non à B. Fran-
cisco compositam , sed à Deo de-
super esse concessam .*

HONORIO Tertio Summo Pō-
tifici, qui Regulam Minorū
octauo sui Pontificatus anno sub
bulla confirmavit, aliqua eiusdem
instituti præcepta dura nimis, &
humanæ infirmitati grauiora visa
sunt. Beatum ergò Patrē hortatus
est, vt quædam mitigaret, quædam
mutaret, alia verò omninò tolleret.
Cui beatus Legislator: Ego, beatif-
sime Pater, præcepta, aut verba
illa in Regula nō posui, sed Chri-
stus, qui omnia vtilia, & necessaria
saluti animarum, ac Fratrum, &
bono statui, & conseruationi Reli-
gionis melius omnibus nouit, cui-
quē

Pis. 1. v.
conf. 9.
memb. 2.

quæ omnia, quæ ventura sunt in Ecclesia, & Religione nostra, præsentia sunt, & patent. Non ergo debeo, nec possum Christi verba mutare, aut omninò abolere.

COLLOQVIVM X.

Ad Magnum Ecclesie profectum varias in eo florere Religiones.

Pis. l. 1.
conf. 12.

O Buiam se habuere in Vrbe vir Dei, & beatus Pater noster Dominicus Prædicatorum Patriarcha, & fundator inlytus: quibus seria quædam ad animarum salutem, & plurima ad Ecclesie Catholice emolumentum, & pacem secum proponentibus, & disponentibus, ait Prædicatorum magnus ille decor ad socium, & amicum suum Franciscum: Frater charissime, propter magnam meam tecum necessitudinem, præcordialem erga filios tuos amorem, & pacis, Fraternitatisque inter tuos.

&

Belbar. à
Themef.
Serm. de
B. Franc.

& meos stabilitatem; utrosque gauderem sub vna Religione militare; ut quos Patrum firmus amor ita coniunxit, Religionis, aut vitæ disparitas non dissoluat. Cui summa humilitate Franciscus: Diuinæ est voluntatis, amantissime Frater, quod factum est, ab eaque ordinatum est, diuersas à nobis fundari Religiones, ut in vtriusque varietate, præceptorum diuersitate, illorum rigore, & horum lenitate, varietati subueniatur humanæ infirmitatis; & quibus hæc non placent, illa non displiceant; quibus vna dura videtur, altera lenior appareat; & sic non vnius Religionis angustiis Deus animas perdat, sed alterius capacitate lucretur.

COLLOQVIVM XI.

Dei seruos quò sanctiores, eò humiliores.

BEATUS Frater Pacificus cum in comitatu viri Dei esset, & vnà
cum

Bon. c. 6.
Pis. lib. 1.
con. 6. &

l. 2. cōf. 5.
& alij plu-
res.

cum ipso in Ecclesia Sancti Petri
dè Bonario propè Treuium fer-
uenti oraret affectu, in estasi factus
vidit inter multas in coelo sedes
vnam cōteris digniorem, pretiosis
ornatam lapidibus, & omni gloria
refulgentem. Miratus intrā le prae-
celsi throni refulgentiam; anxius
cepit cogitatione perquirere, quis
ad illum deberet assumi. Itā stupe-
factus audiuit vocem dicentem si-
bi: Sedes ista vnus dè ruentibus
fuit, & nūc humili seruatur Fran-
cisco, Reuersus demū Frater ad
se ab orationis excessu, virum bea-
tum Ecclesiam exeuntem solito
fuit more secutus. Cumquē ince-
dentes per viam dè Deo inuicē
colloquerentur, Frater ille visionis
suz non immemor solerter ab eo
quæsiuit, quid dè seipso sētiret. Ad
quem humiliter Christi seruus, Vi-
deor, ait, mihi maximus peccatorū.
Cui cū Frater diceret ex aduer-
so,

so, Hoc non potes, Pater, sana conscientia dicere, nec sentire; subiunxit: Si quātūmcumquē sceleratum hominem tanta fuisset Christus misericordia prosecutus, arbitror sanè, quòd multò, quàm ego, Deo gravior esset.

COLLOQVIVM XII.

Omnia bona Sanctorum à Deo provenire, in eumquē esse referenda.

BEatus Frater Massēus, vnus ex B. Patris discipulis, secum hæsītans, & fluctuans, an ex honore, quo virum Dei cuncti populi, & Principes prosequēbantur, aliquantispēr superbiret; & humilitatis paternæ experientiam faciens, exeuntem è siluā quadam, in qua per aliquot dies orauit, magnā hominum multitudine comitatum magna voce velūti admirabundus interrogauit: Vndē hoc tibi? vndē

Pis. lib. 1.
conf. 8. in
vi. B. Massēi, & li.
2. conf. 5.
& alij.

C c hoc

hoc tibi? vnde hoc tibi? Respondit
Pater: quid? Cui ille: Quod totus
mundus te venerari, te sectari, imi-
tari, & sequi videatur: omnes te au-
dire desiderant, te videre cupiunt,
tibi obedire festinant. Vnde hoc?
Tu non es pulcher, aut decorus,
satis modica lucet in te sapientia,
aut scientia, tenui viges nobilitate.
Vnde ergo, quod totus mundus ad
te veniat, & post te vadat? Quæ ut
audiuit humillimus Dei seruus,
erectis per modicum tempus ocu-
lis in cælum, & mente eleuata in
Deum, & veluti ex raptu quodam
in se reuersus, utroque poplite in
terram defixo, & oculis iterum ad
cælum eleuatis, liberalissimo bo-
norum omnium largitori gratias
agens, impetuoso spiritus feruo-
re ait ad discipulum: Vis scire, vn-
dè hoc mihi? vis scire, vnde hoc
mihi? & certò scire, vnde hoc mi-
hi? Hoc mihi ex oculis illis sanctis-
simis

finis Dei omnipotentis, qui æquè
 pellucidè bonos contemplantur,
 & malos, prouenire cognoscas.
 Sanctissimi namquè illi Dei oculi
 nullum viderunt me maiorem
 peccatorem in terris, inter homi-
 nes insipientiorem, aut in creaturis
 viliorẽ; & idè me tamquàm
 instrumentum assumpsit, & præ
 cæteris elegit ad aggrediendum, &
 consumandum mirabile opus in
 terris. * Stulta namquè mundi 1. Cor. 1.
 semper elegit Deus, vt confundat
 sapientes; & ignobilia, & contem- 2. Cor. 4.
 ptibilia, & infirma mundi, vt firma
 destrueret, nobiles, & magnates
 confundat; vt sublimitas virtutis
 sit ex Deo, non ex creatura; sed qui 1. Cor. 1.
 gloriatur, in Domino gloriatur, vt
 soli Deo sit gloria sempiterna.
 Quibus auditis, ad Magistri pedes
 discipulus procidit, & ex verborũ
 humilitate, animi submissionem
 certò comperiit.

Cc 2 COL

COLLOQVIVM XIII.

*Prelatos superiores ab inferioribus in
suo regimine debere adiuuari.*

Vber. l. 5.
Arb. V.
Christi
cap. 3.

Pis. lib. 1.
conf. 12.

Postquam B. Pater Generalatus officio renuntiavit, Frater quidam deuotus, & simplex, mærens, & sentiens se, aliosquè Fratres à tanti Patris cura absolui, & protectione destitui, lugubri voce illū affatus est, dicens. Quantum mihi, & confratribus meis insit mæroris, & tristitiæ, tu bone Pater (si Patre fas sit vocare, qui filios à sua cura repulerit) ipse iudicare poteris. Vndè hoc (oro te) ut, quos Deo sollicito amore pepereris, modò tamquam alienos alteri nutriēdos commiseris? Tuorum iterum suscipe curam natorum, & perface in eis Sanctæ Religionis studium, nè sub aliorum remissione tepescat, quod sub tua sollicitudine tantoperè feruebat. Cui B. Pater respondit:

dit: Fili mi, ego Fratres meos quātum possum diligo, quos vt meos proprios natos in dies magis diligere, si illi Patris, non aliena sibi proponerent imitanda vestigia; nec alienos potero iudicare, dū illis placuerit me prò Patre suo reputare. Sed sunt quidam de numero Prælatorum, qui dū antiquorum eis exempla proponunt, alia consulunt, & aliò ducunt, & trahunt, mea præcepta floccipendunt, & salutaria monita contemnunt. Quæ verò modò faciunt, si benè, si perperam cōsulant, ipsarū rerum exitus, & temporis decursus comprobabunt. Væ tamē illis Prælati, qui mihi sunt contrarij, quos Dei voluntati repugnare liquidò mihi constat, licet inuitus quibusdam condescendam. Dolor mihi est, & afflictio magna, Frater, quòd ea, quæ per magnum orationis, & meditationis laborem à

Domino per suam misericordiam
obtinui, & quæ in magnam totius
Religionis, & Fratrum præsentium,
& futurorum vtilitatem redūdant,
quidam ex Superioribus auctori-
tate sua, & mundanæ scientiæ pro-
uidentia euertere conantur; dicen-
tes: Ista sunt tenenda, quæ ego con-
temnenda puto; & quæ seruare
iubeo, tamquàm inania, & negli-
genda despiciunt.

COLLOQVIVM XIV.

*Religiosos humilitate magis, quàm
potentia, Prælatorum sibi animos
conciliare, & exemplo sanctimonie
magis, quàm immunitatis priuile-
gij in Ecclesia proficere.*

Vbert.
ibi. Alu.
Pelag. l. 2
c. 66.
Pis. l. 1.
conf. 10.

EX Fratribus, quos binos in
omnem terre regionem ex
Comitijs Generalibus Assisij (vbi
suprà quinque millia ex omnibus
Prouincijs conuenēre) ad diffemi-
nandum Dei verbum transmisit,
qui-

quidam cum merore redeuntēs,
 apud eum conqueſti ſunt, quòd ab
 aliquibus Episcopis repulſi, in
 eorum Diœceſibus prædicare non
 potuerint, dicentes: Pater, ad ter-
 ras, quas assignaſti, tranſuiimus,
 mandatis tuis obediuius, votis
 tamèn non ſatiſfecimus, nec prò
 voto populis profecimus. Plures
 enim Pontifices è Diœceſibus
 ſuis nos pepulerunt: & quidam (ut
 pauperibus ſæpè contingit) tam-
 quàm ignotos, & ſuſpectos non
 modicis iniurijs affecerunt. Impe-
 tra ergò Pater à ſummo omnium
 Pontifice licentiam, & priuile-
 gium, ut ubiquè terrarum, licèt
 Episcopi contradicant, prædicare
 valeamus. Quos beatus Pater piè
 increpans, ait; O Fratres mei, Dei
 voluntatem ignoratis, & mihi inſi-
 pienter auferre vultis mundi vi-
 ctoriam. Vult etenim Dominus
 Ieſus Chriſtus, ut mundum in-

profunda subiectione, & humilitate vincam, & magno opere omnes animas ad ipsum traham per humilitatis exemplum. Frâtres mei, omnes verbo conuertetis, si omnibus factis vos humiliatis. Qui vos impiè persequuntur, vestra probata patientia conuertentur ad Christum, & vestrorum satagēt pedum vestigia osculari. Nec tantum debeo velle desiderare, sub ipse salutis aliorum, libertatem habere, quod ego velim profundam humilitatem, quæ statui meo competit, è medio tollere: quia in hoc, & ego in virtute proficio, & populus in virtute firmatur. Decet ergo prius per sanctam humilitatem, & reuerentiam populorum conuerrere Prælatos, vt conuersi videant, & ament vitam vestram laudabilem, & reuerentiam ipsis exhibitâ. Ipsi tunc rogabunt vos, vt populo prædicetis, & omnes vestris interesse

esse iubebunt concionibus. Plura præstabit humilitas, quàm possit elargiri priuilegium. Si vos verò humiles viderint, & omninò ab auaritia alienos iudicauerint Ecclesiarum Prælati, populumquè induxeritis, vt Ecclesijs iura sua reddât, ipsi vos rogabunt, vt salutem populi prouideatis, & omnium confessiones audiat, licèt de hoc parùm, vos curare desiderem: nàm, qui ad Dominum conuertuntur, & sua piacula deplorant, multos inuenient, quibus sua peccata reuelèt. Hoc modo Episcopos, & Prælatos facillè vincetis.

COLLOQVIVM XV.

Quales deceat esse, qui literis, & studio incumbunt.

A Vdientes quidam ex socijs, Pis. lib. 1
conf. 12.
cap. 29.
Lutetiæ Parisiorum Doctores quamplures, aliosquè multos
in

Sedul. l. 3
 Apo. c. 10
 Bon. c. 11
 leg. Mai.
 & lib. de
 lum. Ecc.
 ser. 22.

in Germaniæ, Italiæ, & Galliarum
 plagis Minorum habitum sum-
 pisse, interrogauerunt beatum
 Patrem, an sibi placeret, quòd Fra-
 tres sacre Scripturæ studio inten-
 derent. Quibus ait: Mihi quidẽm
 placet, dũ tamẽ Christi exem-
 plo, qui magis orasse legitur, quã
 legisse, orationis studium nõ omit-
 tant. Nec tãtũ studeant, vt sciãt,
 qualiter debeant loqui, sed vt au-
 dita faciant; & cũ fecerint, alijs
 facienda proponant. Volo enim,
 Fratres meos discipulos Euangeli-
 cos esse, sicquẽ in notitia veritatis
 proficere, quòd in simplicitatis pu-
 ritate concrescãt, vt simplicitatem
 columbinam à prudentia serpenti-
 na non separent, quas Magister
 ex intus ore suo benedictio con-
 iunxit.

COL.

COLLOQVIVM XVI.

*Qualiter in primitiva Religione Cœ-
nobita Minorum edificabantur.*

IN Ciuitate Senarum moram Pis. lib. 1. c. 23. & l. 2. cōf. 4.
faciente beato Patre propter conf. 12.
infirmi-
tatem oculorū, Heros qui-
dam Senensis, Bonauentura no-
mine, fundum dedit Fratribus, vt
in eo Monasterium sibi ædificarēt. Spe. vitæ Franc. c. 10.
Consuluit tamēn beatum virum,
qualiter constituendum esset, di-
cens: Pater, quid tibi dē loco isto
videtur; vel quomodò Semneum,
aut Monasterium hīc ædificari tibi
placet, in quo Fratres tui commo-
rentur? quorum orationibus, & me-
ritorijs operibus, si quæ mihi com-
municare voluerint, non me parū
in animæ bonis profecturum con-
fido. Cui beatus Pater: Prò agello
(quem ad ædiculæ situm satis com-
modum iudico) gratias tibi habea-
mus,

mus, honoratissime Frater, innumeras; modumquè fabricandi paucis ostendam. Ex hoc fundo debent Fratres considerare, quot iugera sibi sufficiunt, in hac ipsa consideratione ad sanctam attendentes paupertatem, quam Domino ipsis placuit vouere, in nullo violantes bonum exemplum, quod proximis decet exhibere. Qua re-benè perpensa, loci Diocesani adest Episcopum, dicentes; Domine, Heros quidam nobis dedit prò Dei amore, & salute animæ suæ, locum aptum ad Monasterium construendum; ad vos primò recurrimus, qui Pater, & Dominus estis animarum omnium gregis vobis commissi, & Patronus, Paterquè piissimus omnium Fratrum nostrorum, qui in hoc loco modò commorantur, aut postea habitauerint, ut cum benedictione Dei, & vestra tuguriolū, aut

aut' Monasterium pauperculum nobis ædificare possimus. Dominus enim vocauit nos in adiutorium fidei suæ, & Prælatorum, & Clericorum Sanctæ Ecclesiæ. Tenemur ergò ipsos, quantum possumus, diligere, honorare, & venerari. Vocantur etenim ideò Fratres Minores, quia sicut nomine, ità & exemplo, & opere præ cæteris hominibus huius sæculi humiles esse debent. Et quia ab initio meæ conuersionis posuit Dominus in ore Episcopi Assisij verbum suum, vt mihi bene consulere, & sapienter confortaret in seruitio Iesu Christi: propter hoc, & alia multa excellentiora, quæ in Prælati considero, non tantum Episcopos, sed & pauperculos Sacerdotes diligere volo, & venerari, & pro Dominis meis reuereri. Accepta deinde benedictione, & licentia Episcopi, vadaant, & faciant
mitti

mitti magnam carbonariam in circuitu terræ, quam prò ædiculæ situ acceperunt, & prò muro bona sepe circumdant, & circumuallent in signum sanctæ paupertatis, & humilitatis. Domos etiã construi faciant pauperulas ex luto, & lignis, & aliquas cellulas, in quibus Fratres possint aliquandò orare, & laborare ad maiorem honestatem, & ad vitandam otiositatem. Ecclesias etiã strictiores ædificare debent: nec enim sermonum ergò, aut alia quacumque occasione Ecclesias, aut templa speciosa, aut magnæ capacitatis, vel molis ædificare debent; maiorẽ etenim humilitatẽ, & melius exemplum populo præbunt, cum in alijs, vel alienis Ecclesijs prædicauerint. Et si aliquandò Prælati, vel Clerici Religiosi, aut sæculares ad loca ipsorũ venerint, domus pauperulæ, & cellæ angustæ eis prædicabunt, & ani-

animas aduētantium magis, quā
verba composita, ædificabunt.

COLLOQVIVM XVII.

*Plura prò temporum ratione tole-
randa.*

FRater Leo socius, & à Confes-
sionibus B. Patris, videns plu-
ra maiora, & sumptuosiora in su-
blime tolli ædificia, strictæ Mino-
rum paupertati parū decentia,
Patris voluntatem experiri volēs,
& quid de hac re sentiret maxi-
moperè scire desiderans, corā
alijs Fratribus ad beatum Patrem
de his sermonem habuit. Ad quē,
& circumstantes ait: Fratres mei
audite, ex nostris quidam modò
multa, & magna ædificant Cœno-
bia, & post nos venient alij Fratres
nostri, qui magnas faciunt domos
in quibus notabiles seculares ho-
noricè habitare poterunt, & tu-
nicas facient sibi valde bonas. Sed
suf-

Pis. lib. 2.
conf. 4. &
6,

sufficit mihi in tempore illo, quod
Fratres mei custodiant se à pec-
catis mortalibus.

COLLOQVIVM XVIII.

*Spiritui sancto mentiri, qui ad Reli-
gionem sinistra intentione
accedit.*

**Fil. lib. 2.
Conf. 6.**

E Ciuitate Lucana iuuenis qui-
dā, parentum illustri prosapia
clarus, sed animi leuitate, & incō-
stantia obscurus, ad lacrymas, quā
ad deuotionem, promptior, huma-
nis quibusdā causis condescen-
dens, non Dei spiritu agitato, ad
Fratres accessit, sequē illorum ca-
talogo adscribi maximopere velle
significauit. Quem, vt ad B. Patre
adduxerunt, multis profusis lacry-
mis, & ficto cum feruore ad suum
admitti consortium humiliter de-
nuò rogauit. Qui externę fictionis
consciū, & internę tepiditatis nō
ignarus, commoto vultu, & verbis
in-

incredulitatis ait: Miser, atque carnalis, cum * Spiritui sancto mentiris, & me fallere cupis? Carnaliter plangis, & spiritus tuus cum Deo non est. Vade, ad carnales revertere, spiritualibus non es dignus, quoniam nihil spiritualiter sapis. * Aa. 5.

COLLOQVIVM XIX.

*Auxiliandos, & favore prosequendos
sui instituti zelatores.*

CVM cuidam Sacerdoti, in *Pis. ibid.*
Theologia Magistro, prædixisset beatus Pater Fratres à stricta Regulæ observantiâ paulatim declinâtu-
ros, petijt ille à viro Dei licentiam tutiora, & religiosiora loca Religionis petendi, si huiusmodi relaxatio sua ætate oriretur. Cui benignus Pater: Quod à me postulas, à Christo scias tibi esse concessum; manumquæ super caput eius imponens, ait: Tu es Sacerdos in *Psal. 109.*
D d æter-

æternum secundum ordinem Melchisedech.

COLLOQVIVM XX.

Afflictos, & tentatos maximopere consolandos, magnumque Sanctorum esse profectum tentationibus concuti.

Pis. lib. i.
cōf. 8. de
Pro. Mar.
Bon. c. 11
& alij.

Luc. 15.

AD maiorem meritorum cumulum permisit Deus beatū Fratrem Rigerium, ex discipulis beati Patris vnum, inter varias, & validas tentationes multotiēs fluctuare, itā vt aliquotiēs desperationis periculum subiret. Cum verò semel diutiūs, & plūs solito firmissimè quateretur, secum itā cogitavit, dicens; Surgam, & ibo ad Patrē meum: qui si familiariter, & humanè me receperit, Deum mihi fore propitium sperabo; sin aliter, me totaliter dereliquisse iudicabo. Quibus dictis, iter à Marchia Anconitana Assisium versùs (vbi beatus

rus Pater in Curia Episcopali magno, & ultimo morbo oppressus decubabat) iter aggreditur. Cuius fluctuantem animum, verba, & itineris causam dum pius Pater cælitus agnovit, duos ex socijs, Masæum, & Leoné, in occursum eius misit, qui eum benignè reciperent. Ite (inquit) obuiam Fratri Rigerio, qui huc me visum venit, & ex mea parte illum amplexantes, dulciter salutantes, & osculantes, dicite illi, quòd ipsum præ omnibus Fratribus, qui degunt in vniuerso mundo, totis visceribus diligo. Quod, ut verè obediētes, compleuerunt, titubantis animus omninè firmatur in fide, & totus homo subito est liquefactus ex gaudio. Deo ergò gratias agit, quòd prosperum fecerit iter suum ad locum, vbi infirmus, & languidus Pater iacebat. Qui accessit magis feruore charitatis incensus, quàm corpe-

D. d. 2 lis,

ris, aut virium robore firmatus; in occursum eius exiliit, & ad collum eius procidens, paterno affectu ait: Charissime fili Rigeri, inter omnes Fratres, qui sunt in toto mundo, te ex toto corde intimè diligo. Et frōti eius Crucis imprimens signum, & oscula eodem loco infigens, ait: Charissime fili, hæc tentatio data est tibi ad maximum tuum profectum. Sed si non vis ampliùs huiusmodi lucrum, nulla tibi in posterum superueniet tentatio, aut afflictio. Mirabile dictu: præsens statim euauit tentatio, nec vlla postea successit afflictio.

COLLOQVIVM XXI.

Magnam decere Minores in aduersis patientiam.

QUodam ex socijs quærente,
 quæ, & qualia Minoribus
 sint patienda, aut tole-
 randa, & beatum Patrem in paciē-
 tia

Rom. 12.6.
 Pisan. 1.1
 conf. 5. &
 12. C. 33.

tia probatissimum dicente, ait: Nō me iudicarem Fratrem, nisi in statu, quem tibi depinxero. Eccē prò mei officij ratione, & vt Prælatorū mos est, vado ad Capitulum, conuenio Fratres ibidē congregatos, propono eis Dei verbum, commoneo dē defectibus quibuscunq; Quibus expletis insurgunt contrā me Fratres, & dicunt: Non conuenis nobis, nec satis es idoneus Generalis, aut superioris officio: Quid enim nobis rectē præcipere, quomodò benè gubernare poterit homo illiteratus, elinguis, idiota, & simplex? Vadē dē cetero non præsumas te nostrum nominare Prælatum. Tandē eijcior cum opprobrio, irrisus, & vilipensus ab omnibus: Dico tibi, nisi eodem vultu, eadem mentis lætitia, & eodem sanctitatis proposito hæc verba audiero, ac alia quæcumque placētia, vel quæ in honorem meum

proferuntur, me Fratrem Minorem nequaquam iudicabo. Nam si gaudeo, & exulto, cum me honorant propter profectum, virtutem, & deuotionem ipsorum, vbi tamen animæ meæ periculum esse potest; multò magis debeo iucundari, & delectari de profectu, & salute animæ meæ, cum vituperant me, nam in hoc certum est mihi lucrum. Nam in Prælatione casus, in laude præcipitium, in humilitate subditi animæ lucrum est.

COLLOQVIVM XXII.

Religiosum nullatenus sacrum obedientie iugum excutere debere.

Alu. Pel.

l. 2. c. 69.

Pis. lib. 2.

conf. 1.

Bon. c. 6.

VT Generalatus officio renuntiavit, Fratrem Petrum Cathaneum, in eius locum subrogatum, adiit, humiliter orās, & dicēs: Pater, & Frater charissime, te meum

meum Patrem, & Dominum confiteor, tuæ curæ animæ meæ tutelam committo, tibi tamquàm vero meo Ministro omnem reuerentiam, & obedientiam humiliter promitto. Rogo etiam, & oro te per Deum viuum, & verum, vt vicem tuam mihi imperandi, & de me curandi, vni ex socijs meis committas, cui in omnibus tuo loco firmiter obediam: nam propter magnum lucrum, & meritum obedientiæ, te semper Prælatum meum mecum, & coràm me semper habere desidero. Quod vt obtinuit, firmiter vsquè ad mortem, quæ promissit, compleuit, nam domi, vel in itinere, in Ecclesijs, vel per plateas, nihil sine socij licentia, & obedientiæ iugo perpetrabat.

Gonzaga
2.p.tract.
de Pro.
Tulcia.

COLLOQVIVM XXIII.

*Dei beneficiorum gratam habendam
memoriam.*

Pisan.1.1
conf.8.&
plures
alij.

IN Sacro Conuentu Montis A-
uernæ in Sacello Cardinalis (à
cineribus Illustris. Galeotti de
Vbertinis Aretini, Petræmalæ Co-
mitis, ac S. R. E. Cardinalis, ibi re-
conditis, sic dicto) in eius penetra-
lioribus quadratus lapis ferrea-
crate contactus existit, ex quo bea-
tus Pater refectionem sæpius sum-
psit, & supra quem sæpiissimè in-
stantiùs orauit. Qua de causa ma-
ximo in honore habetur, magna
religione colitur: & nè in nihilum
redigatur à deuotis sæcularibus, &
Ecclesiasticis aduentantibus, ali-
quas ex eo reliquias asportantibus,
nec Religiosis prohibere valenti-
bus, prædicta ferrea crate commu-
nitur. Hunc vt semel beatus Leo
prò mensa, mappula, de more soli;

424

to , hora prandij contegere vellet,
 prohibuit beatus Pater subijciens:
 Noli, charissime Frater, ita facere;
 sed mensam primo aqua , deindè
 vino, rursum oleo, ac tandèm balsa-
 mo lauare satagito , quandoquidè
 Christus in ea sedere, mihi que, que
 audies, reuelare dignatus est. Qua-
 re mensam hanc laua , & benedic ,
 quia in ea quatuor hæc Dominus
 mihi prò Ordine repromisit : pri-
 mum , Ordinem hunc ad finem
 usquè mudi perseueraturum: secun-
 dum, Ordinem, & Fratres eius ex
 corde diligentes, quantumcumquè
 peccatores , spiritum compunctio-
 nis , & misericordiam in vita , vel
 in morte consecuturos : tertium ,
 Hostes , & persecutores huius Re-
 ligionis, nisi poenitentiam egerint,
 hac luce diu minimè fruituros:
 quartum, nullum eius alumnum
 malè in ea viuentem , aut suæ pro-
 fessionis oblitum, diu obstinatè in-
 mor-

mortali peccato languentem, in ea remansurum; nam vel is proprium crimen confessus emendabitur, vel eo detecto sibi vale dicetur. Adiecit Dominus & alia, quæ in horam mortis tibi reseruo. Quod ut dixit, accersens, & effundens oleum de-

Gen. 28. super, dixit: Hæc est Ara Dei. Cuius rei, præter irrefragabile sanctorum priscorum Patrum testimonium, & multorum monumenta librorum, ipsa petra firmam in se memoriam habet reuerentiæ sibi debita, & pristinae religionis, ac se Dei fuisse aram ostendit. Nam statim post beati Viri mortem è latere montis, in quo sita erat, & ubi mirabilia sua Dominus ostendit, illius Aluernij Conuentus incolæ ad sacrarium iuxta Altare cum magna reuerentia Dei viui, & gloriosi Mysticum hoc altare debito honore transulere, & beati prædicti Leonis cura in eo hæc verba

in-

indelebilia incisa sunt: *Mensa*
Beati Francisci, super quam habuit
 mirabiles apparitiones, sanctificansq;
 ipsam effudit oleum desuper, dicens:
Hic est Ara Dei. O verum Iacob,
 tot beneficijs dignum, nullius im-
 memorem, omnia promeruit hu-
 militas, dum nullius defuit graui-
 tudo.

COLLOQVIVM XXIV.

Religiosos magnatum non debere
Curias frequentare.

Rogatus à Domino Leone, Ben. c. 6.
 Cardinalis Sanctæ Crucis, Pis. lib. 8.
 ut secum aliquantulum moraretur cf. 12. c.
 in Vrbe, acquieuit humiliter ob-
 petentis reuerentiam, & amorem.
 Prima verò nocte, cum post oratio-
 nem quiescere vellet, supervene-
 runt dæmones in Christi militem
 atrociter insurgentes, quem cum
 diu, & durè verberassent, quasi se-
 minecem reliquerunt. Discedenti-
 bus

bus illis, socius aduocatus accessit. Cui, cum vir Dei rei narrasset euentum, subiungēs, ait: Credo, Frater, quòd dæmones, qui nihil possunt, nisi quantum prouidentia superna disponit, ideò in me nunc tam ferociter irruerunt, quia non bonā spem præfert mansio mea in Curia magnatum. Fratres mei, qui in locis pauperculis commorantur audientes, me cum Cardinalibus esse, suspicabuntur forsitan, me mundanis implicari, efferri honoribus, & delicijs abundare. Ideò melius iudico, cum, qui in aliorum ponitur exemplū, Curias fugere, & humiliter inter humiles in locis conuersari humilibus, vt sustinentes penuriam fortes efficiat similia sustinendo. Summo ergò mane surgūt, & excusatione proposita, Cardinali vale dicunt.

COL

COLLOQVIVM XXV.

*In pauperibus Christi, & Matris
eius pauperiem conside-
randam.*

COntigit semel, vt pauperi cui-
dam, eleemosynam importu-
nè petenti, vnus è Fratribus durius
responderet. Quod audiens pau-
perum pius amator, Fratri præce-
pit, vt ad illius pauperis pedes se
nudatum prosterneret, proclama-
ret culpabilem, orationis suffra-
gium postularet, & veniam. Quod
cùm ille fecisset humiliter, dulci-
ter Pater adiecit: Dùm pauperem
vides, ò Frater, speculum tibi pro-
ponitur Domini, & pauperis Ma-
tris eius. In infirmis similiter in-
firmitates, quas assumpsit, consi-
dera.

Bona. c. 7
Pis. lib. 2.
conf. 4.

COL

COLLOQVIVM XXVI.

*In Religione non proprio, sed Prælati
iudicio acquiescendum.*

PH. 1.2.
cor. 5.

D Vos Iuvenes ad ordinem re-
cipi obnixè orantes, de obe-
dientia, & facilitate ad propriam
abnegandam voluntatem experiri
volens, secum duxit in hortum, di-
cens: Venite mecum, & prò Reli-
gioforum victu caules plantate
eo modo, quo me facere videritis.
Et, plantulis acceptis, radices sur-
sum agebat, folia verò terræ man-
dabat. Quem plantandi modum
vnus ex iuuenibus verè obediens
per omnia obseruabat; alter verò
prò humano captu aliquantisper
sciulus, tamquam hortorum cultor-
ibus insuetum, redarguebat, & vi-
ce versa caules plantandos asser-
bat. Cui beatus Pater, Fili, inquit,
me imitare, & quod ego facio, fac-
tu similiter. Quo nolente, quia
fa-

fatuum sibi videbatur, quod fiebat;
ait vir Dei: Frater, video, quod
magnus es magister, vade viam
tuam; simplicem, & humilem Or-
dinem non decent similes magistri,
sed simplices, & fatui, sicut iste
socius tuus. Hic nobiscum rema-
nebit, te recipere non expedit; Va-
de viam tuam.

COLLOQVIVM XXVII.

Dæmones nostra lætitia trīstari.

S Ciscitanti cuidam, quomodo
hilarem, ac lætum semper præ
se vultum vir sanctus ferebat; et si
aliquandò tristabatur, vel præ ten-
tatione, aut metu peccatorum, vel
tormentorū gehennalium: Re-
spondit: aliquandò magnum mihi
generant peccata mæstitiam, ali-
quandò etiā tepidam, & somno-
lentam mihi ingerere desiderat Sa-
tan tristitiam, & ad meam torque-
tur lætitiā; invidetquē mihi dē

Leg. An-
tiq. c. 8.

be

COLLOQVIVM XXVI.

*In Religione non proprio, sed Prælati
iudicio acquiescendum.*

Mat. 1. 2.
Luc. 5.

D Vos Iuvenes ad ordinem re-
cipi obnixè orantes, de obe-
dientia, & facilitate ad propriam
abnegandam voluntatem experiri
volens, secum duxit in hortum, di-
cens: Venite mecum, & prò Reli-
gioforum victu caules plantate
eo modo, quo me facere videritis.
Et, plantulis acceptis, radices sur-
sum agebat; folia verò terræ man-
dabat. Quem plantandi modum
vnus ex iuuenibus verè obediens
per omnia obseruabat; alter verò
prò humano captu aliquantisper
seiolus, tamquàm hortorum cultoribus
insuetum, redarguebat, & vi-
ce versa caules plantandos asse-
rebat. Cui beatus Pater, Fili, inquit,
me imitare, & quod ego facio, fac-
tu similiter. Quo nolente, quia
fa-

fatuum sibi videbatur, quod fiebat;
 ait vir Dei: Frater, video, quod
 magnus es magister, vade viam
 tuam; simplicem, & humilem Or-
 dinem non decent similes magistri,
 sed simplices, & fatui, sicut iste
 socius tuus. Hic nobiscum rema-
 nebit, te recipere non expedit; Va-
 de viam tuam.

COLLOQVIVM XXVII.

Dæmones nostra lætitia trīstari.

S Ciscitanti cuidam, quomodo
 hilarem, ac lætum semper præ
 se vultum vir sanctus ferebat; et si Leg. An-
tiq. c. 8.
 aliquando trīstabatur, vel præ ten-
 tatione, aut metu peccatorum, vel
 tormentorum gehennalium: Re-
 spondit: aliquando magnum mihi
 generant peccata mæstitiam, ali-
 quando etiā tepidam, & somno-
 lentam mihi ingerere desiderat Sa-
 tan trīstitiam, & ad meam torque-
 tur lætitiā; invidetquē mihi dē

be

beneficijs, quę à Domino accepi.
 Scio etiam, & video, quòd, cū nocere non possunt mihi dæmones, student mihi nocere per socios meos, sanctam in illis extinguendo lætitiā. Si verò per me, vel per socios meos, mihi nocere non possunt, cum magna confusione recedunt. Quando verò me malæ tristitiæ, aut accidię inuadit tentatio, considero lætitiā socij mei, & ad illius gaudium, & hilaritatem spiritualem meam excutio tentationem, & accidiosam tristitiā, & ad interiorem lætitiā, & exteriorē iucunditatem accendor.

COLLOQVIVM XXVIII.

*Tentationes ad maiorem permitti
 profectum.*

Pif. l. i.
 conf. 12.
 cap. 16.

QUendam ex Fratribus, præ nimia, & molesta tētatione, nouit quasi desperatum iri,

iri, & timuisse, nè, si Pater fluctuā-
tem illius animum detegeret, mi-
nùs sic tentatum diligeret, quem
dæmon quasi vacillare coegerat.
Afflictum charus Pater natum ac-
cerfuit, & paterna consolatus est
voce: Nē timeas, nec contristeris,
fili mi. Crede mihi, quòd nūc
plùs solito te Dei seruum iudico;
& quò magis tentatum te fenseris,
magis mihi te noueris esse dilectū.
Nullus, fili, se Dei seruum repu-
tare debet, quousquē per tentatio-
nem, & tribulationem non transie-
rit. Anulus est quodammodò vi-
cta tentatio, quo Dominus serui
sui animam sibi desponsat. Plures
sibi de annosis meritis blandiun-
tur, & nulla sustinuisse tormenta,
aut tentationes lætantur. Sed quo-
niām antè congressum solus eos
terror elideret, sciant spiritus sui
debilitatem à Domino confide-
ratam, & ideo non probari tenta-
tio-

Ee

tio-

tionem. Vix enim obijciuntur certamina fortia, nisi ubi fuerit virtus perfecta: signum est amplioris gratiae, nihil in seruo suo impunè relinquere in hoc mundo.

COLLOQVIVM XXIX.

Orationem Dominicam omnium maxime salutarem.

Bo. ca. 4.
Vin. Bel.
2. p. Hist.
l. 30. c. 99
Enc. 11.

Rogantibus Fratribus, ut eos doceret orare, dixit: Cum orabitis, dicite Pater noster. Et adoramus te Christe ad omnes Ecclesias tuasque, sunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per Crucem tuam sanctam redimisti mundum.

COLLOQVIVM XXX.

Demonēs faciliter effugari.

Pis. N. b. 1
conf. 8. in

Fratrem quemdam, Angelum nomine, malos angelos valde

dè timuisse propter horribilem, in vita,
 quam cum illis habuit pugnam, B. Angel.
 audiuit: qui à sancto Patre vocatus Legend.
 ità se rem habere confessus est, Antiq.
 imò, & socium nocturnum à Patre
 petiuit, qui secum in cellula dor-
 miret; timores enim nocturnos ma-
 iores, & molestiores affirmabat
 esse diurnis. Cui beatus Pater:
 Eia timide, quid imbecilles, & in-
 firmos hostes vereris, quorum vi-
 res, & potestatem Deum penès esse
 optimè nosti? quòd, vt experiaris,
 te iubeo, vt montis huius vicini
 altiora cacumina ascendas | solus
 hac nocte, & alta voce dicas: Su-
 perbi dæmones, omnes venite ad
 me modò, & quidquid poteritis,
 mihi facite, & in me vestrum exer-
 cete furorem. Quod vt ille humi-
 liter fecit, nec vllus dæmon acces-
 sit, omnem deinceps depulit me-
 tum.

Ec 2 COL;

COLLOQVIVM XXXI.

*Dè eodem, & diabolus hominum
corda indurare.*

Pislib. i.
conf. 8. in
vita B.
Ruffini.

Flor. c. 28

Marian.
l. i. c. 5.

GRauissima quadam tétatione percussus fuit beatus Ruffinus circà diuinam prædestinationem, qua nullam maiorem expertus est: suaserat enim ei diabolus, omnes labores vanos, & irritos esse, dùm apparuit ei semel in forma Christi crucifixi sub pietatis specie; Quare torqueris (inquiens) pauper homuncule, & nihil proficis? quorsum tot orationes, & ieiunia? Totus mundus non potest mutare, quod semel statuit Deus. Tu non es dè numero prædestinatorum, sed damnatorum. Pietate motus te commoneo, te hortor, nè tam durè patiaris; memineris, te esse damnatû vnà cum filio Petri Bernardoni, & cum cæteris omnibus,

quo

quotquot eum sequimini. Ad hæc
 territus B. Ruffinus, magno mēro-
 re (quem solet princeps tenebrarū
 immittere) affectus est. Vndè quasi
 fidem ergà Deum, & B. Patrem,
 Franciscum amisit. Huius rei B.
 Pater certior factus, vidensquè ma-
 gnum discriminē discipulo suo im-
 minere, misit ad illum B. Fratrem
 Massæum ad montem Subasium,
 in quo totus hæsitabundus, & du-
 bius versabatur. Quem posteaquā
 B. Massæus visitauit nomine B.
 Patris, respondit ille quidem ni-
 mis desperabundè, nullum sibi es-
 se cum Francisco negotium, nihil-
 què illis esse commune. Ad hæc
 Massæus. Hè m, quid dicis Frater
 Ruffinè? quis te fascinauit, nè obe-
 dires veritati? quorsum hæc? an- Gal. 3.
 ignoras B. Patrem esse quasi An-
 gelum dè Cælo? Quot animæ suo
 hortatu saluantur, & saluabuntur?
 volo, vt mecum protinùs venias

Ee 3 ad

ad B. Patrem, qui te cupit, te vocat. Acquieuit importunè flagitatus Ruffinus. Quem ut vidit B. Pater accedentem, ait: Heu Frater Ruffine, quomodò diabolus te missellum decepit? nonnè nosti quomodò toties se transfert in Angelum lucis? Diabolus hominum corda indurat, Deus autem emollit, iuxtà illud: Auferam à vobis cor lapideum, & dabo vobis cor carneum. Dei visiones lætitiã generant; diaboli, mæsticiam ingerunt. Huius visionis experientiam fac quæsd huiusmodi: conuitijs, aut vituperio iterum tibi apparentem affice, quæ pro sua superbia sustinere non poterit, quin statim euanescat, & se, suamque prædat astutiam; interim in Domino latere, & in eius salutare confide. Cæpit ad hæc ignita verba Ruffinus collacrymari, & ita abiit tristis ad montem, & in cella clausus non cessabat à lacry-

2. Cor. 11
Ezech. 36

mis, donec diabolus in solita specie crucifixi sibi apparuit, & ait: Non prohibui, quò minus colloqui posses cum Francisco? Cui ille: Vade Satana, labi in malam rem: ac expecta, aperi mendax guttur tuum, ut illud stercore impleam. Quo audito diabolus disruptis lapidibus de monte, qui in fragmina collisi magno fragore precipitanter ruebant, magno impetu, & grunni-
tu discessit.

COLLOQVIVM XXXII.

*Otium fugiendum, & labori indul-
gendum.*

QUOSDAM otiantes, alios verò tepidè laborantes coràm Fratribus reprehendit, dicens: Tepidi, nec se familiariter, & humiliter labori applicantes, de ore Dei citò euomentur. Fratres ergò omnes laborare volo, & exercitari humiliter in bonis operibus,

Leg. Ant.
c. de perf.
humil.
Pis. l. 1.
conf. 12.
Bon. c. 7.
Apoc. 3.

Et et

ut simus populo minùs onerosi, & cordis, & linguæ malis obuimus, nè per malos cogitatus, aut aliorum famam euagentur. Qui verò laborare nesciunt, addiscant: lucrum autèm, vel mercedem laboris, non laborantis arbitrio, sed Guardiani, vel Prælati disponendum.

COLLOQVIVM. XXXIII.

Pauca hîc toleranda, ut bonis perfruemur æternis.

Firm. 1. p.
fol. 17.

FRatres ad Regulæ, & professionis suæ obseruantiam exhortans, omnibus dicere solebat: O dilectissimi Fratres, & in æternum benedicti filij, audite me, audite vocem Patris vestri. Magna promissimus, maiora promissa sunt nobis. Seruemus hæc, suspiremus ad illa. Voluptas brevis, poena perpetua. Modica passio, gloria in finem.

fiata. Multorum vocatio, paucorum electio; omnium erit retributio.

COLLOQVIVM XXXIV.

Lenitate duritiam, & murmur aliorum vincendum.

DE vltamarinis plagis (quas ad disseminandum Dei verbum, & Aegypti Soldanum conuertendum petijt) Assisium rediens, socium habuit fratrem Leonardum de Assisio, nobilibus ortu parentibus. Contigit autem fatigatum, & lassum parumper asellum conscendere: subsequens autem pedes socius non modicum defessus, humanum aliquid passus, coepit dicere intra se: Non de pari ludebant parentes eius, & mei: en ipse equitat, & ego pedester asinum eius sequor. Hoc illo cogitante, protinus descendit vir sanctus, & ait: Non conuenit, Frater, vt ego equitem,
&

Bon.c.ii

Simile
quid in-
uenies in
vit. B. Be-
nedicti.

& tu venias pedes, quia tu nobili-
or, & potentior me in seculo fuisti.
Obstupuit illico Frater, & rubore
suffusus, deprehensum se cogno-
scens, procidit ad pedes ipsius, &
lacrymis irrigatus humanum ex-
posuit cogitatum, veniamque po-
poscit.

COLLOQVIVM XXXV.

Subditi inobedientiam a diabolo

provenire.

Bo. ibid.
Pela. l. 2.
c. 69.

QUODAM tempore Vicarius
eius Capitulum celebrabat,
ipse vero in cella seque-
ster, & medius inter Deum, & Fra-
tres orabat. Cum igitur vnus ex il-
lis, excusationis quodam contectus
palliolo, se disciplinæ subdere nol-
let, vidit hoc vir sanctus in spiritu,
& de Fratribus quendam vocans, ait:
Vidi, Frater, diabolum super illius
Fratris inobedientis dorsum, col-
lum eius tenentem adstrictum, qui

ali

ali fessore subactus, obedientiæ freno spreto, instinctus eius sequobatur habenas. Et cum rogarem Deum pro Fratre, subito demon confusus abcessit. Vade igitur, & dic Patri, ut obedientiæ sancti iugo collum sine mora submittat. Monitus per internuntium Frater, statimquæ conuersus ad Deum, ad pedes Vicarij humiliter se proiecit.

COLLOQVIVM XXXVI.

Nullatenus mentiendum, aut Fratrem scandalizandum.

EX duobus Fratribus de Terra laboris ad sanctum Patrem visendū veniētibus, antiquior nonnulla scandala intulit iuniori. Quæ beatus Pater interrogauit, qualiter socius erga ipsum se habuisset in via; Quo respondente, Vtique satis benè; subiunxit: Caue Frater, nè sub humilitatis specie mentiaris. Scio

Pis. lib. 1.
Cōf. 12.
Bon. ib.
Marc.
1. p. l. 1.
c. 94.

Scio enim, scio quid actum sit: sed expecta modicum, & videbis. Admiratus est iunior, quomodo Fratris peccatum viro Dei innotuit. Induratus verò antiquior, facti impenitens, non post multos dies Religioni vale dixit.

COLLOQVIVM XXXVII.

Deo gratum esse Minorum fouere Religionem, & in Euangelio esse prædictam.

Bo.c.7.

Pis.1.1.

Conf.12.

& lib 2.

Conf.4.

N Onnumquam beatus Pater Fratres ad petendum elemosynam exhortans, verbis utebatur huiusmodi; Ite, inquit, quoniã hac nouissima hora Fratres Minores commodati sunt mundo, vt ele-

Vbert. 1.

9.c.3.

Mat. 23.

cti in eis impleant, vnde à Iudice commendentur, illud audientes suauissimum verbum: Quamdiu fecistis vni ex Fratribus meis minimis, mihi fecistis. Impij verò, & crudeles reprehendantur, & eiiciantur,

tur,

tur, audiētes durissimum illud elo-
quium: Quamdiū non fecistis vni
dē Minorib⁹ his, nec mihi fecistis. *Ibid.*
Iucundum ergo est sub Fratrum
Minorum titulo mendicare, quem
in retributione iustorum Euange-
licæ veritatis Magister ore suo tā
figuante expressit.

COLLOQVIVM XXXVIII.

*Panem prò Dei amore mendicatum
panem esse Angelorum.*

IN Fæstis præcipuis, vbi oppor- *Bon. & Ric. ibi.*
tunitas aderat, mendicare sole-
bat, dicens, in sanctis pauperibus
pröpheticum illud impleri: Panē
Angelorum manducauit homo. Il-
le, inquit, est panis Angelorum, *4. Esdr. 2.*
qui prò Dei amore petitur, & bea-
tis suggerentibus Angelis, pro ip-
sius charitate largitum sancta pau-
pertas colligit ostiatim.

COL

COLLOQVIVM XXXIX.

*Religiosos, & Doctores sancta vita
exemplo populo predicare
debere.*

Pis. lib. 1.
conf. 12.
Rodulp.
l. 1. tr. de
orac. B.
Franc.
Ezech. 3.
Ita hunc
locum
explica-
runt Cy-
ril. Amb.
Augu. &
S. Colūb.

INterrogatus à quodam sacre
Theologiæ Doctore, sacri Or-
dinis Prædicatorij, quomodo loc⁹
ille Ezechielis esset intelligendus.
Si non annuntiaueris impio, vt
auertatur à via sua impia, & viuat,
ipse impius ex iniquitate sua mo-
rietur, sanguinem autem eius de
manu tua requiram; ait; Si verba
hæc debent generaliter intelligi,
ego illa ita censeo declaranda,
quod seruus Dei sic debet vita, &
exemplo in seipso ardere, & fulge-
re, vt luce exempli, & lingua san-
ctæ conuersationis omnes impios
reprehendat: sic enim splendor vi-
æ eius, & odor famæ ipsius annun-
tiabit omnibus iniquitates suas.

Ca.

Cuius oppositum si fecerit, populos aut proximos scandalizando, diuina ultionis non euadet iudicium.

COLLOQVIVM XL.

*Verum obedientem mortuo
assimilari.*

INobedientem quemdam Fratrem omnibus iussit vestibus spoliari, in altam conijci foueam, & humari. Cui cum Fratres ad Dei viri monitum terram superinijcerent, cum iam solum caput inhumatum remaneret, accessit pius Pater, & ait: Esne mortuus Frater? esne mortuus? Cui ille, inobedientie penitens, Ita Pater, inquit, iam mortuus sum. Surge, inquit ille, si verè mortuus es, & Prælato tuo, sicut debes ad nutum illius obedito, nec præcepto in aliquo repugnes, sicut nec homo mortuus in ali-

Pis. l. 2.
conf. 5.
Sedul. l. 2.
Apo. c. 5,

aliquo contradicit. Mortuos, non viuos, ego meos volo ſectatores.

COLLOQVIVM XLI.

Quàm pretioſus paupertatis theſaurus.

Plat. de
Bono Re
lig. lib. 3.
cap. 2.

IN quodam templo orare inſtitit, comite Fratre Maſſæo, vt ſibi, & ſuis ſanctæ paupertatis amorem inſpiraret, idquè tanto feruore, vt ex facie ignis emicare videretur. Itaque hoc diuino ardore incitat⁹, mouit ſe verſus F. Maſſæum brachijs apertis, eumquè magna voce ad ſe aduocans; qui cùm admirans, ac ſtupens in ſancti Patris brachia ſe immiſiſſet, tantus fuit Franciſci eſtus interior, vt anhelitu ſolo per oris hiatum erumpente, multis illum cubitis in ſublime eiacularus ſit. In quo aſcenſu is poſteà ſæpiùs narrauit tanta ſe dulcedine delibutum, quantam antea nunquam in vita ſua guſtaſſet. Tum

Fran-

Franciscus, Eamus, inquit, Romā
 ad sanctos Apostolos Petrum, &
 Paulum exorandos, vt nos doceāt
 tam præclarum paupertatis the-
 saurum rectè, ac fructuosè possi-
 dere; is enim ita præstans, itaque
 diuinus est, nos autem ita viles, &
 abiecti, vt indigni simus, qui eum
 talibus vasis teneamus. Hæc enim
 est virtus de cœlo in nos influens,
 quæ nos ita instituit, & informat,
 vt terrena cuncta vltro conculce-
 mus, quæquæ obices omnes è me-
 dio tollit, quò humana mens cum
 Domino Deo suo liberrimè, atque
 expeditissimè coniungatur.

Ff PRO;

PROPHETIÆ

Aliquot

B. P. FRANCISCI

PROPHEZIA I.

Se Religionem Minorum fundaturum, & sibi eum desponsaturum.

Pisan. l. 1.
conf. 2.
& lib. 2.
conf. 6.

DVM adhuc viueret in sæculo vocatus à socijs suis ad coenam lautè paratam, se in intimam partem domus abdedit, & raptus aliquantulum fixè cogitabat. Interrogatus autem à socijs, quid tam alta mente cogitaret, Forsàn, aiunt, vxorem ducere decreuisti? Ità, inquit, & pulchriorem, quàm videritis vmquàm: Intelligens dè Religione, quam, Deo inspirante, fundare decreuerat.

PRO-

PROPHETIA II,

Magnum se multorum Principem fore.

M Vndanis adhuc pompis, & vanitatibus deditus, diuini amoris igniculo ad maiora disponebatur paulatim, sed misericordia erga pauperes præcipuè præ cæteris virtutibus gradatim afficiebatur: quibus cum plurima pro Dei amore impenderet, pauperem quemdam militem obuiam habuit, cui continuo noua, quæ portabat, vestimenta donauit. Nocte verò sequenti alto sopore immersus, speciosum, ac amplum vidit palatium, militaribus armis Crucis signo insignitis circumseptum, promissumquè accepit, suum, ac militum suorum, quidquid viderit, futurum. Expergefactus, insolita, & magna perfundebatur lætitia; causamquè sciscitantibus, Scio,

Pis. lib. 2. con. 6. Le gen. trium sociorum.

P f 2 in

inquit, magnum me Principem
futurum.

PROPHETIA III.

*Pauperum amatorem, & Patriar-
cham fore.*

Pis. lib. 1.
cont. 6. &
12. Rod.
l. 1. tr. de
orac. B.
Franc.

DVm semel Domina Pica,
sancti viri genitrix, sterneret illi mensam, iam à primordio suæ conuersionis ad Christum, Franciscus panes plures apposuit. A matre percontatus, cui tot panes apponeret in mensa, cum pauci essent commensales, respondit, Pauperibus. Vbi sunt? ait mater. In pectore, inquit, meo latent.

PROPHETIA IV.

Se per totum mundum respiciendum,

Pis. vbi
supra.

APerusinis, quibus cum Affi-
fiatibu sciule erat bellum,

c 2-

captus cum alijs conciuibus suis,
 in ipsa custodia diuina repletus
 consolatione, ex interiori allocu-
 tione, exteriori gaudio totus perfu-
 sus, magna exhibebat suæ lætitiæ
 indicia. Cui concaptiui amici,
 Quid, quæso, nobis collacryman-
 tibus, & præ mærore deficiētibus,
 tu solus tam abundè lætaris? Si præ
 iuuenili leuitate tuam non sentis
 captiuitatem, saltē prò hominū
 vrbānitate nostræ condoleas mi-
 serię. Quibus inquit; Nihil me
 corporis affligit captiuitas, cui ani-
 mæ magna est concessa libertas.
 Etsi vestræ condoleam miserię,
 magis tamē de propria exultan-
 dum est fælicitate; Humile quid
 de me cogitatis: Quem modò in
 carcere vinclis videtis adstrictum,
 per totum mundum posthac agno-
 scite respiciendum.

Maria. l.j.
 1. cap. 2.

Nota.

Ff 3 PRO-

PROPHETIA V.

Sacellum Sancti Damiani Clarissarum futurum Canobium.

Pi. lib. 2.
conf. 6.

CVM ad vocem, & mandatum Crucifixi, Franciscum Ecclesiam reparare iubentis, collabentem Ecclesiūculam S. Damiani propè Assisium instauraret, mūdo adhuc non penitus vale dicto; obuios quoscunque, & transeuntes rogabat, vt suas elargirentur elemosynas ad Ecclesiæ structuram, dicens, & gallicè cantans; Venite, & adiuuate me in opere huius Ecclesiæ, quæ futura est Monasterium dominarum, quarum famam, & vitam per totum mundum glorificabit Pater noster cælestis.

PRO.

B. FRANC. 455

PROPHETIA VI.

Minorum familiam multiplicandam.

CUm tenellus Minorum grex octonarium iam excrevisset in numerum, pijs, & prophetici eos hortabatur mitis Pastor admonitionibus. Nolite, inquit, timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro vestrum multiplicare numerum. Ego, ego ipse vidi plenas ad nos venientium vias. Veniunt Francigenæ, festinant Hispani, Teutonici currunt, præproperant Angli, & aliarum diversarum linguarum, & nationum accelerat multitudo. Non erit vestro numerus copiosior.

Leg. trium sociorum, & Legen. Cel. c. de Prog. or. Luc. 12.

Ff 4 PRO-

PROPHETIA VII.

*Deum pro totius mundi profectu
Fratres Minores misisse .*

Pis. 1.2.
conf. 6.

SCiscitanti Cardinali Vgolino,
cūr Fratres, & filios ad remotas terræ partes, in quibus, & itinere tot incommoda famis, sitis, & laboris pati necesse erat, misisset; respondit: Domine, vos putatis, quod solummodò propter istas Prouincias Dominus miserit Minores: sed dico vobis in veritate, quod Dominus eos elegerit, & miserit propter profectum, & salutem animarum totius mundi. Et non solum in terris fidelium, sed & infidelium, & paganorum benignè recipientur, & multas animas Deo lucrabuntur.

PRO-

PROPHETIA VIII.

*Pauperum hospitalitatem Deo
gratam.*

C Elanum ad prædicandum pergens; miles quidam in oppidulo, per quod transibat, eum humiliter, & deuotè inuitauit ad prandium. Votis annuit hospitis, cuius familia ad pauperum hospitum exultauit aduentum. Dùm cibus verò pararetur, solito more vir mente deuotus offerens Deo preces, & laudes, seorsum in secreto loco stabat oculis, & mente in coelum eleuatis. Oratione completa, benignum hospitem familiariter aduocauit, & ait: Eccè, Frater hospes, tuis victus precibus, vt manducarem, domum tuam intraui. Meis nunc citò monitis acquiesce, quoniàm non hîc, sed alibi man-

Bo..c.ii.
Marc. i.
p.l.i.c.94
Ital. exc.

manducabis'. Confitere nunc peccata tua, veræ poenitentię dolore contritus, nec in te remaneat quidquam, quod veridica confessione non pandas. Reddet tibi Dominus hodiè vicem, quoniàm tanta deuotione suos pauperes suscepisti. Acquieuit vir ille continuò sermonibus Sancti, socioq; ipsius peccata confitens, domum suam disposuit, & ad mortem suscipiendam se, quantum valuit, præparauit. Ad mensam sederunt, & cœteris manducare incipientibus, hospes iuxta verbum hominis Dei spiritum exhalauit. Sicquè factum est, hospitalitatis gratia promerente, vt iuxta verbum veritatis Prophetam recipiens mercedem Prophetæ reciperet, dùm per sancti viri prænationem propheticâ subitæ mortis damnum, æternam, scilicet, condemnationem euaderet, & in æternatubernacula introiret.

Mat. 10.

PRO-

PROPHETIA IX.

*Pœnam in peccata relabentis esse
grauiore.*

IN Ciuitate Reatina iacebat vir Bon. ibi.
 Dei quondam infirmus, ad quē
 Præbendarius quidam, nomine
 Gedeon, lubricus, & mundanus,
 infirmitate graui correptus, addu-
 ctus est; qui beatum Patrem lacry-
 mosè rogabat cum simul astanti-
 bus, vt ab ipso Crucis signaculo
 signaretur. Ad quem ille: Fortis
 nomine Gedeon, sed animo imbe-
 cillis, cum vixeris olim secundum
 desideria carnis, non veritus iudi-
 cia Dei, quomodò te Cruce signa-
 bo? Verum propter deuotas inter-
 cedentium preces, signo te Crucis
 signabo in nomine Domini. Tu
 tamèn scito, te grauiora passurum,
 si ad vomitum redieris ab infirmi-
 tate

tate liberatus . Propter peccatum enim ingratitudinis semper peiora prioribus inferuntur. Signo itaque Crucis super eum facto, statim qui contractus iacuerat, surrexit sanus; & in laudem Dei prorumpens, Ego, inquit, sum liberatus . Paucis autem interlapsis diebus, Dei oblitus, corpus impudicitiae reddidit. Cumque serò cœnasset in domo cuiusdam Canonici, nocteque illa dormiret ibidem, subito super omnes corruit tectum . Cæteris mortem euadentibus, solus ille miser interiit . Iusto igitur Dei iudicio iuxta viri Dei prophetiam factam, sunt nouissima hominis illius peiora prioribus propter ingratitudinis vitium, Deique contemptum, cum de accepta venia gratum esse oporteat, & duplò displiceat flagitium iteratum .

Matt. 12.

PRO-

PROPHETIA X.

Virum quemdam sua mulieri reconciliandum, & nunc esse tempus clementiæ, postea æquitatis.

Nobilis quædam Heroïna, Rom. c. 1.
viro Dei deuota, tota lacry-
mabunda illum conuēnit, de mari-
ti crudelitate, & inclementia, & in
Dei operibus sibi contrarium esse,
conquerens: orauitquē Patrem, &
familiarem amicum, vt Deum in-
terpellaret, vt viri animum, & cor
sua dignaretur emollire clemen-
tia. Miseratione, & deuotione no-
bilis foeminæ commotus, ait: Vade
cum pace, indubitanter expectans
de viro tuo consolationem tibi de
proximo affuturam, & adiecit: Di-
ces ei ex parte Dei, & mea, quod
nunc est tempus clementiæ, post-
modum æquitatis. Benedictione,
ac-

accepta, reuertitur mulier, inuenit virum, denuntiat verbum. Cecidit super eum Spiritus sanctus, & nouum de veteri factum sic facit cum omni mansuetudine respondere: Domina, seruiamus Domino, & saluamus animas nostras. Suadente igitur vxore, celibem vitam agentes, eodem die ambo foeliciter ad Dominum migrauerunt.

PROPHETIA XI.

Singularitatem, & hypocrisim, in Religioso malam esse, & perniciosam.

Ben. ibi.
D. Ant. 3.
p. hist. tit.
23. cap. 2.
§. 1.

FRATER quidam erat, quantum exterius videbatur, sanctitate præclarus, conuersatione insignis, tamèn admodum singularis; omni tempore orationi vacans, tanta districtione silentium obseruabat, quòd consueuerat non verbis, sed nutibus confiteri. Accidit autèm, san-

sanctum Patrem ad locum venire, videre Fratrem, & de ipso cum alijs habere sermonem. Commendantibus autem omnibus, & magnificentibus illum, respondit vir Dei: Sinite, & tacete, Fratres, ne mihi in eo diabolica figmenta laudetis. In veritate sciatis, quod diabolica tentatio est, & deceptio fraudulenta. Durè hoc acceperunt Fratres, tamquam impossibile iudicantes, quod tot perfectionis indicijs fraudis se commenta fuscarent. Verum non post multos dies, eo Religionem egresso, euidenter apparuit, quanta luculentia interioris intuitus vir Dei cordis eius secreta perspexit.

PROPHETIA XII.

*Cardinalem Ostiensem in Papam
assumendum.*

Dominum Vgolinum, Cardinalem Ostiensem, cum quo Pis. lib. 2
conf. 6.
erat

erat summa necessitudine coniunctus, prædixit multotiès in Papatû sublimandum, in omnibus litterulis, quas ad eum dirigebat, præscribens: *Futuro Patri Gentium, & Venerabili in Christo Antistiti totius mundi, &c.* quod & rei confirmavit euentus, nam Honorio III. in Pô-tificatu successit, & Gregorius Novus est appellatus.

PROPHETIA XIII.

Ordinum apostatas malè interire.

Pif. ibid.

CUm per Apuliam peragrat, obuium habuit quemdam sui Ordinis Apostatam, qui ad sancti viri pedes se proiecit, & apostasiæ veniam petijt humiliter. Cui beatus Pater furcas è regione in loco quodam eminentiori positas ostendens, ait. Modò offensam hanc tibi condono, ad Religionem
re.

regredere ; sed caue tibi: si enim iterum habitum reieceris, aut Ordinem exieris, in furcis illis suspendêris. Ad ordinem redijt apostata, sed in illo breui remansit: cui paucis diebus postquàm vale dixit, delictum aliquod commisit, propter quod iuxtà sancti viri prophetiam in furcis miserè, & turpiter diem clausit extremum .

PROPHETIA XIV.

Magnum in Ecclesia schisma, & tribulationem futuram .

PAULò antè mortem conuocatis Fratribus , de tribulationibus futuris eos admonuit, dicens: Viriliter agite, Fratres, confortemini, & sustinete Dominum. Magnæ tribulationis , & afflictionis adesse festinant tempora, in quibus temporaliter, & spiritualiter perplexitates, & discrimina inundabunt, charitas multorum refrigescet, & supe-

Pis. ibid.
Marc. 1.
p. lib. 2.
c. 27. &
alij.

rabundabit malorum iniquitas.

Matt. 24. Dæmonum potestas plus solito soluetur, nostræ Religionis, & aliarum puritas immaculata deformabitur, in tantum quòd vero Summo Pontifici, & Ecclesiæ Romanæ paucissimi ex Christianis vero corde, & charitate perfecta obedient. Aliquis non canonicè electus, in articulo tribulationis illius ad Papatū assumptus, multis mortē, sui erroris sagacitate, propinare moliet. Tunc multiplicabuntur scādala, nostra diuidetur Religio, plures ex alijs omninò frangentur, eò quòd non contradicent, sed consentient errori. Erunt opinionēs, & schismata tot, & tanta in populo, & in Religiosis, & in Clero, quòd nisi abbreviarentur dies illi iuxta verbum Evangelicum (si fieri posset) in errorem induceretur etiā electi, nisi in tanto turbine ex immensa misericordia Dei

re-

regerentur. Regula, & Vita nostra
 tunc à quibusdam acerrimè impu-
 gnabitur. Superuenient tentatio-
 nes immensæ. Qui tunc fuerint
 probati, accipient coronam vitæ.
 Væ autem illis, qui de sola spe
 Religionis confisi tepescent, non
 resistent constanter tentationibus,
 ad probationem electorum per-
 missis. Qui verò spiritu feruentes
 ex charitate, & zelo veritatis adhæ-
 rebunt pietati, tanquàm inobe-
 dientes, & schismatici persecutio-
 nes, & iniurias sustinebunt. Nam
 persequentes eos à malignis spi-
 ritibus agitati, magnum esse obse-
 quium Dei dicent, tam pestilentes
 homines interficere, & delere de
 terra. Erit autem tunc refugium
 afflictis Dominus, & saluabit eos,
 quia sperauerunt in eo. Et, ut suo
 capiti conformentur, fiducialiter
 agent, & per mortem vitam mer-
 cantes æternam, obedire Deo ma-

Psal- 36

G g 2 gis

gis, quàm hominibus eligent ; & mortem, nolentes consentire falsitati, & perfidiæ, nullatenus formidabunt. Veritas tunc à quibusdam prædicatoribus operietur silentio , ab alijs conculcata negabitur. Vitæ sanctitas à suis professoribus habebitur in derisum , quare dignum, non pastorem , sed exterminatorem mittet illis Dominus IESVS Christus .

PROPHETIA XV.

*Superbiam, & fastum Religionibus
perniciosum, & Fratrem Eliam
extra Ordinem mo-
riturum.*

FRATER Elias Cortonensis, seu
 (vt alijs placet) Biniillius, vt
 alijs verò, Pedemontanus, qui à
 B. Patre post mortem B. Petri Ca-
 thanei Vicarius Generalis substituitur

Vbert. 1.
 5. c. 7.
 Pic. lib. 2.
 conf. 6.

tu

tutus est , & eodem è viuis subla-
to, in quartum Ordinis Generalē
est electus, homo tanta sapientia
præditus humana, vt ad magna
negotia peragenda videretur ab
ipsa natura esse progenitus, nequē
in Italia habere in hoc æquales;
vndē Principibus omnibus charus
fuit, & à cunctis in pretio habitus:
dum vidit beatum Patrem Fratres
quosdā humiles, & simplices hos-
pites aduentantes, iuxta se in men-
sa assidere iubentem, sibi quē, &
alijs grauitate, & doctrina conspi-
cuis prætulisse, egrē hoc tulit, ac
intrā se stomachabundus dicebat:
Heu Franciscē simplex, ac illitte-
rate, vt quid hæc tua indiscretio, ac
simplicitas? præclaros Ordinis vi-
ros, Religionis columnas confun-
dis, & hoc tuo idiotismo Religio-
nem tuam pessundabis. Cui statim
beatus Pater, secretum audiens
cordis murmur, inquit: Imò, Fra-

ter Elia, tu te, & illam fastuosa tua pompositate, & carnis prudentia destrues. Tu, tuique similes Ordinem ad nihilum ducent. Sed heus miselle, nec in illa mori tibi cōcedetur. Quod ita factum est: nam fastu humano tumēs, postquam in Ministrum Generalem electus est, laxiores Ordini dimisit habenas, plura contrā Regulæ puritatem, molitus: propter quod Innocentius Quartus eū à Generalatus officio abdicauit, excommunicauit, & habitu priuauit: qui furens Frederico Imperatori adhæsit. Tandē Cortonæ ægrotans, misit fratrem suum germanum ad Innocentium, summis precibus exorans, vt ab excommunicationis sententiā absolueret, quod Pontifex eius precibus, & lacrymis permotus effecit.

PROPHETIA XVI.

*Sanctorum meritis multoties Deum
à puniendis peccatoribus se
coercere.*

FAmem per totam Italiam gra-
saturam prædixit semel B.
Fratri Leoni, dicens: Heu Frater
mi, propter peccata populorum
mittet Deus magnam famem in
mundum, sed propter merita cu-
iusdam pauperis (nescio cuius) qui
modò viuit in mundo, hoc flagel-
lum distulit Dominus: sed eo mor-
tuo, ita fames hæc inualefcet, quòd
innumerabiles homines miserabili
egestate peribunt. Hoc, morte in-
stante, B. Leoni dixit, sed in monte
Aluernæ à Christo accepit, quod,
vt suprà dictum est Colloquio 23.
se dixit cum alijs sibi reuelatis in
horam mortis taciturnum. Statim

Pislib. 1.
conf. 8.
Gonzag.
2. p. de
Prou. Tu
sciz.

Gg 4 ab

ab eius morte Prophetia hæc cō-
pleta est. Nàm tanta fames vniuer-
sam peruasit Italiã, vt miseri homi-
nes nō solum herbis, sed & arborū
corticib⁹ prò cibo vsi fuerint. Vn-
dè & tanta clādes secuta est, vt
nihil à mortis imagine vbiquè ap-
pareret. Qua debacchante appa-
ruit beatus Pater Fratri Leoni, &
se pauperem illum fuisse, propter
quem Deus hanc plagam distulit,
ostendit.

PARABOLÆ, ET EXEMPLA

Quædam
B. P. FRANCISCI.

PARABOLA I.

*Circâ pauperes spiritu infallibilem
esse Dei providentiam.*

INnocentio Tertio (cui dura nimis, & intolerabilis videbatur Regula Minorum, & impossibile victum, & vestitum suppetiturum tantam paupertatem profitentibus) hanc proposuit Parabolam: Virgo quædam pauper, sed speciosa nimis, in solitario, & deserto loco degebat; quam, ut illius regionis Rex vidit, eius egregiam pulchritu-

Bon c. 3.
Pis. lib. 1.
conf. 12.
& cap. 37
& lib. 2.
conf. 6.

Marco. 1.
p. l. i. c. 14
& alij.

tudinem admiratus, in suam duxit
uxorem: Cum qua per annos ali-
quot in deserto commorat⁹, quos-
dam ex ea habuit filios, & matris
præferentes venustam speciem,
& naturalia quædam delineamēta
Regis habentes. Ad Curiam suā,
& Regni solium reuersus Monar-
cha, filios pia mater enutrit, enutri-
tos verò ad Regem transmisit, di-
cens: Filij, magno Rege sati estis, in
sua degit Curia, ego solitudinem
hanc nolui, nec potui deserere: vos
patrem conuenite, & cuius stirpis
sitis, declarete. Ille vobis necessa-
ria, & vestræ nobilitati decentia
largietur. Quod ut fecerunt, Rex
stati sua in filijs agnouit indicia, &
matris pulchritudinē, & venustatē.
Quibus placidè ait: Ego verè meos
vos cognosco natos, & ut prolem
Regiam vos educabo; si enim alie-
nos, & seruos ex mea mensa, & sti-
pendijs alendos curauī, quantò mē

hi

hi sollicitior cura erit pro filiis
 meis, & tam speciosa prole ma-
 tris vestre, quam ego vehementer
 diligo? Cuius filios omnes, quos ex
 me suscepit, ad mensam meam se-
 dere faciam, & in Curia mea alen-
 dos prouidebo. Rex iste (Sanctis-
 sime Pater) est Christus Dominus,
 Cœli, & terræ Dominus, speciosa
 virgo Paupertas; quæ in deserto
 huius mundi ab hominibus repul-
 sa, & cōtēpta in solitarijs locis de-
 gebat. Hui⁹ pulchritudinē Rex re-
 gū Christus è Cœlo descēdēs ada-
 mauit, & mundū ingrediens eā sibi
 statim in p̄sepio despōsāuit. Plures
 ex ea in hoc deserto filios procrea-
 uit, Apostolos, Anachoretas, Mo-
 nachos, ac alios quāplures volūta-
 riā profitentes paupertatē: quos fi-
 gna ipsius Regiæ Christi pauper-
 tatis, humilitatis, & obedientiæ ge-
 stantes, illos transmisit ad Cœlestē
 Regē; qui benignè eos suscepit, &
 pro-

Matt. 5.

promisit se illos aliturum, dicens:
 Ego, qui solem meum facio oriri
 super iustos, & iniustos, qui Mauris infidelibus, & paganis à fide
 mea alienis de mensa, & thesauris
 meis victum, & vestitum præbeo,
 sustento, & enutrio, quanto magis
 hæc vobis libentiori animo con-
 cedam, & quæ fuerint necessaria
 impendam vobis, & omnibus, qui
 ex sponsa mea charissima pauper-
 tate procreati fuerint? Ad hunc
 cœlestem Regem, Beatissimè Pa-
 ter, domina & Regia sponsa pau-
 pertas hos suos mittit filios, prio-
 ribus, & senioribus nequaquam vi-
 liores, nec à patris, aut matris pul-
 chritudine degeneres, summam, &
 perfectam paupertatem profiten-
 tes. Non est ergò formidandum,
 quòd fame pereant æterni Regis
 filij, & hæredes, ad imaginem
 Regis Christi per Spiritus sancti
 virtutē de paupere matre nati: nā
 &

& ipsi per spiritum paupertatis sūt
in Religione paupercula abundē
nutriēdi. Si enim Rex Cœlorum
imitatoribus suis promittit regnū
æternū, quantō magis illa submi-
nistrabit, quæ communiter largi-
tur bonis, & malis? Hanc parabo-
lam Christi Vicarius cūm diligen-
ter audisset, miratus est valde, &
indubitanter Christum in hominē
locutum recognoscens, Regulā ap-
probavit.

PARABOLA II.

*Dē custodia, & mortificatione
oculorum.*

M Vltoriēs beatus Pater Fra-
tres suos hortabatur, vt sē-
sus omni, qua possent, sollicitudinē
custodirēt, & refrenarent. Sed præ-
cipuē oculos docebat habere pu-
dicos, & honestos, hanc illis pro-
ponēs sæpius parabolā: Rex quidā
pius, & castus duos misit successi-
uē

Pis. lib. 12.
cōf. 12. c.
14.

Lege an-
tiq. ca. de
zelo ad
Fratrum
perfecti.

Maria. l. i.
cap. 15.

* Eccl. 2.

uè nuntios ad Reginam, qui ei quædam de Regis mente significarent. Reuertitur primus, & prò verbis, quæ ad Reginam detulit, tantum verba Regi reportat; Sed de Regina nihil loquitur, quia* oculos sapienter tenebat in capite, nec ullatenus profilierant in Reginam. Redit & secundus: sed post pauca verba, quæ prò nuntij responsione refert, longam de Reginæ pulchritudine texuit historiam. Verè, inquit, Domine, pulcherrima, & speciosissima fæmina est Regina: fælix, & beatus reputari potest, qui fruitur illa. Cui turbatus Rex; Tu, serue nequam, in sponsam meam oculos tuos impudicos coniecisti? Credo, quod tibi emere voluisti rem, quam ita curiosè prospexisti. Iratus iubet ad se alterum reuocari, & ait illi; Quid tibi de Regina videtur? Optimè, inquit, Domine, libenter, & modestè audiuit

diuit verba Regis, & prudenter respondit. Cui vlteriùs Rex: Quid dè pulchritudine illius iudicas? nonnè speciosa, & pulchra tibi visa est? cæteris estnè præstantior mulieribus? Respondit seruus; Domine, dè pulchritudine illius nihil scio. Venustanè, an speciosa sit, tuum solûmodò hoc est discernere, & iudicare, meum autèm tua illi verba proferre. Benè, & cordatè, inquit Rex, respondisti: tu, qui oculos habes castos, & verecûdos, me⁹ esto cubicularius: ex oculorum pudicitia corporis conijcio castitatè, & te dignum, cui cubiculi, & Regiæ cameræ custodiam committā. Tu verò è regione, qui infrenes, & impudicos habes oculos, Palatium egredere, in domo mea nullatenùs remanebis: qui enim seriò, & subtiliter Regiæ cõtèplatus es venustatem, timeo, nè illius etiàm violare velis honestatem. Hæc Rex. Pa-
ra-

1er. 9.

rabolam, Fratres, audistis, sensum intellexistis. Oculos in aliquam coniecistis? mulierem vidistis? pœniteat; oculis in posterum cauete, mors latet in visu, * oculorum intrat per fenestras. Rex cœlestis suas videri prohibet sponfas. Mulier quæcumque Christiana illius est sponsa. Quis non timebit videre sponfam Christi? Regis timete zelotypiam.

EXEMPLVM I.

Dè perfecto, & vero obediente.

Bo. c. 6.
Pelag.
li. 1. c. 69.

Pis. l. 1.
Cont. 12.
& alij.

CUm aliquandò quæreretur ab eo, quis esset iudicandus verus obediens; corporis mortui similitudinem prò exemplo proposuit. Tolle (inquit) corpus exanimè, & vbi placuerit pone. Videbis nō repugnare motum, non murmurare situm, non reclamare dimissum: quòd si statuatur in cathedra, non alta, sed ima respiciet.

ciet; si collocetur in purpura, duplò palleſcet. Hic (ait) verus obediens eſt, qui, cùm moueatur, non diiudicat; vbi locetur, non curat; vt tranſmutetur, non inſtat; euectus ad officium, ſolitam tenet humilitatem: plùs honoratus, plùs ſe reputat indignum.

EXEMPLVM II.

Dè eodem.

VIdi, inquit, multotiès eecum quemdam, qui non habebat niſi caniculam prò duce itineris fui. Caniculam, quòcumquè ducebat, ſequebatur; ad illius ductum ambulabat; viæ, vel itineris huius, vel illius rationem non ſagittabat à duce: ſi præibat per petroſa, ſequebatur; ſi per plateas, & plana, comitabatur; ſi ad templum ducebat, orabat; ſi domos introibat, eleemoſynas petebat; ità vt omnia prò caniculæ ducentis vo-

H h . lug.

luntate faciebat, nec aliquò finè illius ductu pergebat. Talis esse debet verus, & perfectus obediēs. Ad obediendum cecum esse expedit, oculos in obsequium Prælati claudere, & de præceptis non velit, nec valeat discernere, nisi, quod præcipitur, humiliter, & promptè, complere; quòcumquè Prælati præceptum, vel voluntas præcedit, sequi sinuia, & petrosa prò obedientiæ merito hilariter contemnere, ac, si per plana ambularet, pergere. Non præcepti difficultatem, sed præcipientis auctoritatem, & obedientiæ meritum decet, & debet verus obediens in omnibus considerare.

EXEMPLVM III.

*De caris, & sollicitudinibus
uxoratorum.*

Bon. c. 5.
Anton.

CArnis tentatione perculsus,
& suggerente vafro castita-
tis

tis inimico , vt vxorem duceret ,
 post crebra flagella , nudus noctū
 in hortum niuibz confitum per-
 rexit, & viuum hoc, statique oppo-
 situm nimie, & anxiz maritorum,
 circa filios, & vxores sollicitudinis
 exemplum, multò inferioris quie-
 te monastica, sibi proposuit. In ni-
 uem se demergens , septem ex ea
 coepit massas compingere ; quas
 sibi proponens , suo sic exteriori
 homini loquebatur; Eccè , inquit,
 hæc maior , vxor tua est ; quatuor
 istæ, duo filij, & duæ filiz ; reliquæ
 duæ feruus, & ancilla, quos ad ser-
 uiendum habere oportet. Festina
 igitur omnes induere , quoniam
 præ frigore moriuntur. Si verò eo-
 rum te multiplex sollicitudo mo-
 lestât, vni soli Domino sollicitè cu-
 ra seruire . Quo egregio exemplo
 illicò tentator victus abcessit , &
 Sanctus in periculoso certamine
 victor euasit .

Flor. 3. p.
 Hist. t. 23.
 c. 2. §. 1

Antòn.
 Coccin.
 Sabell.
 l. 2. exép.
 c. 19.

H h 2 EX

EXEMPLVM IV.

*Dè Religione Minorum, & eius
amplitudine.*

Pif. l. i.
conf. 12.
Rodulp.
li 2. raç.
de orac.
B. Franc.

CVM quatuor tantum haberet adhuc Fratres, dilatandæ familiæ beato Aegidio suo socio hoc proposuit exemplum. Religio nostra persimilis est piscatori, qui mittit retia sua in aquam, magnam capiens piscium multitudinem, maiores eligit, & secum adducit, pisciculos verò minores dimittit. In mundi aquas rete hoc mittetur: magnæ sanctitatis, & virtutis Religio hæc viros ad se recipiet; paruos feruore spiritus, & in Dei amore tepidos dimittet, vel receptos euomet: tanta erit piscium multitudo, quod timeam, nè præ nimietate retia rumpi contingerit.

EXEM-

EXEMPLVM V.

*Quiddam seruus Dei omnem laudem,
& honorem in Deum reseat.*

CVM quotidie à populo plurimum honoraretur, & manus, habitum, pedes, & pedum vestigia omnes populi, per quos transibat, præ deuotione, & sanctitatis reuerentia oscularentur, nec ipse nihil horum prohiberet; quidam ex socijs de sancti humilitate dubitans, & veluti scandalum passus, quod tantum sibi permitteret honorem exhiberi, dixit ei: Nō vides, Frater, aut nō attendis, quid hi faciunt, & tu fieri permittis? Homines tantum de te honorant, & pro sancto excessiue venerantur: nihil horum tu renuis, aut reijcis, imò videris in omnibus complacere. Quid hoc? Beatus Pater

Pi. lib. 1.
conf. 6 &
1. 2. cōf. 5.

H h 3

re

respondit: Tantum abest, Frater, ut hæc rejiciam, ut pauca hæc mihi videantur. Plura certè omnes populi facere deberent. Cui socius magis turbatus, Ego, inquit, hæc non intelligo, ut tu Frater pro sancto reputeris, & laudem, & honorem populorum desideres. Ad hæc B.P. Frater, vide, & intellige. Nihil huius reuerentiæ mihi proprio, aut tribuo, totam in Deum remitto, & meipsum conseruo in face meæ humilitatis. Meam agnosco vilitatem, Dei perpendo maiestatem. Homines autem non parvam ex hac reuerentia reportant utilitatem, dum Deum recognoscunt, & honorant, & in creaturis reuerentur. Deum in se non ignorat, qui eius beneficia in creatura recognoscit. Creaturæ verò ipsius non superbit humilitas, dum in illa diuina adoratur maiestas. Sic ut in imaginibus, aut statuis Dei, vel
Dei:

Deiparæ, vterque adoratur, & tamèn lignum, vel statua nec superbia tument, nec honore extolluntur: ità nec Dei seruus (qui illius viua, & vera imago est, & in quo Deus veneratur, & colitur, propter multa, quæ in hac imagine illius relucet, beneficia) altiora, aut maiora de se cogitat, imò magis in sua humilitate solidatur: omnia Deo tribuit, nihil sibi: lignum, aut statuam, imò purum nihil se reputat respectu Dei, cui omnem tribuit honorem, & gloriam, sibi verò tribulationem, miseriam, & verecundiam.

BENEDICTIONES

B. P. Francisci.

BENEDICTIO I.

Fratri Leonis.

Pislib. 2.
conf. 6.
Bon. c. 11

Nam. 9.
Asterua-
tur hæc
benodi-
ctio in
Conu. Af-
fisiensi.

FRatri Leoni in monte Aluer-
næ fortiter tentato hanc bene-
dictionem misit B. Pater, signans
eam charactere, & nota illa myste-
riosa litteræ Tau (quam semper
magnum fecit) sua manu exarata, qua
eum ab omni absoluit tentatione.
T. Benedicat tibi Dominus, & cu-
stodiat te: ostendat faciem suam
tibi, & misereatur tui. Conuertat
vultum suum ad te, & det tibi pa-
cem. Dominus benedicat Fratrem
Leonem.

BE

BENEDICTIO II.

Sacri Conuentus Alanquera.

QVinque illi Martyres à Mar-
rochijs passi, villam Alan-
quere (Lusitaniæ non
ignobilis oppidi cis Tagum extru-
cti, olim Hierabriga dicti, vt pla-
cet Damiano Goes, Resedio apud
Vaseum, Ambrosio Morali, & Pau-
lo Merulæ in Lusitaniæ Descri-
ptionibus) ad Fratres suos, qui iam
ibidem commorabantur, visendos
acceſſerunt; in qua Sanctia San-
ctio II. Rege progenita sanctius
vixit, & eos benignè recepit, in-
dèquè impensis necessarijs qui-
buscumque Vlyssiponem (quæ à
prædicta villa per octo leucas ad
Occidentalem plagam distabat)
transmisit, vt illinc in Tartariam
transuadere liceret. Quorum in-

Legen.
Antiq. in
Martyr.
horum
quinque
Fratrum.
Marc. 1.
p. lib. 4.
cap. 25.
Rod. lib.
1. fol. 72.

op:

optato martyrio expletis votis apud Marrochios, ut eorum in fide constantiam, in martyrio fortitudinem, in sanctitate perseverantiam beatus Pater audiuit, in spiritu totus exultabundus. Conuentum illam Alanqueranum, à quo ad tantam functionem perrexere, hac sacrauit benedictione: Domus sancta, ædícula sacra, speciosa, & iucunda floscella purpurei coloris, ac suauissimi odoris per sanctum martyrium Deo peperisti. Hi primitiæ sunt, & gloriosi flores Minorum, foelices iam possessores regni cœlorum. Numquam in te (domus Dei) deficiant perfecti Fratres, qui deuotissime sanctum obseruent Euangelium.

BENEDICTIO III.

Bon. c. 8.

Legen.

antig. tri

am socio

Instituti Minoritici zelatorum.

C Vm sanctorum Fratrum per orbem dispersorum odore sacra.

fera fama multos audiret ad viam
 veritatis induci, exultabat in spiri-
 tu, & benedictionib⁹ omni accepta-
 tionedignissimis illos accumulans,
 dicebat: Benedicti vos à Domino,
 qui errantes peccatores ad Domi-
 num reducit, viam veritatis illis
 ostenditis, & vos in sancta Euan-
 gelij obseruatione puros, & sine-
 ros custoditis. Qui vobis benedi-
 cit, à Domino benedicatur; qui vos
 fouet, aut suscipit, mercedem re-
 cipiat sempiternam. Nullam in-
 vobis potestatem Satan exerceat,
 suprà id, quod potestis, non tentet.
 Vobis super illum, & suos sit impe-
 randi facultas: portas illius possi-
 dete, & spolia diripite. Patris vos
 adiuuet potentia, Filij vos dirigat
 sapientia, & Spiritus sancti vos fo-
 ueat clementia, Amen. E regione
 verò, qui per proprietatem, pecu-
 niar receptionem, vel aliud quod-
 cumq;

Marc. I.
 p. l. 2. c. 25
 25

1. Cor.
 13.

cumque peccatum Regulæ puritatem deturpabant, aut Ordinem, quem præcipuè paupertatis professio decorat, terrenarum rerum puluere maculabant, aut alios suis malis exemplis scandalizabant, & Ordinem relaxabant, maledictionem Dei, & suam terribiliter imprecans, dicebat: A te, Sanctissime Pater, & à tota coelesti curia, & à me pauperculo sint maledicti, qui suo malo exemplo confundunt, & destruunt, quod per sanctos Fratres huius Ordinis ædificasti, & ædificare non cessas.

BENEDICTIO IV.

Ciuitatis Assisi.

Pic. lib. 1. **C**um de Palatio Episcopi Assisiatensis ad ædiculam S. Marię & lib. 3. de Angelis, iam ultimo morbo totus confectus, deferretur, cum ad
conf. 4. pla;

plānitie[m] sub ciuitatis decliui[o], ex
qua urbem commodius videre
posset, peruēnit, feretrum, in quo
portabatur, fecit ad urbem refle-
cti: quam ut vidit, fleuit, & postea
hac muniuit benedictione: Bene-
dicta tu à Domino, ciuitas Deo fi-
delis; quia per te, & in te multæ
anime saluabuntur, & in te multi-
tudi Altiſſimi habitabunt, & de te
non pauci iusti eligentur ad regnū
æternū.

BENEDICTIO V.

Omniū Fratrum Minorū.

GRaui, & moleſto ſtomachi do-
lore ſemel laborauit, ita ut
vitam penè exhalaret, & Fratres
iām de eius vita desperarent. Quo-
rum vnus, timens ne ſubitò è viu-
is raperetur propter varia, & crebra
cordis deliquia, ait: Benedic no-
bis, Pater, & ceteris Fratribus, quos
in

Pis. lib. 3.
conf. 2.
ſpec. vi-
te Franc.
fol. 116.

in Christo genuisti, & aliquod memoriale relinque nobis tuæ voluntatis, quod Fratres in tui memoriā semper habeant secum ad maiorem sui profectum. Tūc B. Pater paternos oculos in filios erigens; **Vocate**, inquit, mihi Fratrem Benedictum de Piratro (qui beato Patri semper in infirmitate ministrabat, & corā eo Sacra faciebat) ut vobis benedicam. Quo accersito, ait: Scribe, Sacerdos Dei, qualiter benedico omnibus Fratribus meis, qui modò sunt in Religione, & qui venturi sunt vsquē ad finem sæculi. Quoniā propter infirmitatem meam loqui non valeo, breuiter voluntatem meam, & intentionem in signum memoriæ meæ benedictionis, & testamenti cunctis Fratribus præsentibus, & futuris patefacio. Fratres semper se diligant ad inuicem, sicut ego dilexi, & diligo illos. Semper diligant,

&

& obseruent dominam meam
 paupertatem, & semper Prælati,
 & Clericis Sæctæ Matris Ecclesiæ
 fideles, & subiecti existant. Bene-
 dicat, & custodiat eos Pater, & Fi-
 lius, & Spiritus sanctus, Amen.

BENEDICTIO VI.

Bernardi de Quintaualle.

IN obitu beati Patris collatry-
 mantibus omnibus Fratribus Pis. lib. 1.
conf. 8. in
vita. B.
Bernardi
& lib. 2.
conf. 6.
 prò subtractione tanti Patris, &
 tam solliciti Pastoris, ait ad circū-
 stātes. Vbi est primogenitū meus
 Frater Bernardus? Cui accedenti,
 Veni, inquit fili mi, vt benedicat
 tibi anima mea antequam moriar.
 Sed Bernardus pro sua humilita-
 te, nè sibi videretur assumere, quod Gen. 27.
 prò officij dignitate, & præfectu-
 ræ eminentia putabat deberi Fra-
 tri Eliæ, tunc Generali Ordinis Floret. c.
5. & alijs
 Vi-

Vicario, & putatiuo beati viri successori, suggessit eidem, vt ad dexteram morientis accederet, & obla-
tam reciperet benedictionē. Quo
antē Dei virum prostrato, ille, etsi
præ lacrymarum assuetudine cæ-
cutiret, plenus tamē prophetico
spiritu, manus super caput eius
imposuit, & dixit: Hoc non est ca-
put mei primogeniti Fratris Ber-
nardi. Et cancellatis in modum
Crucis manibus, velūt alter Pa-
triarcha Iacob, dexteram ponens
super caput Fratris Bernardi, qui
ad laeuam, vtroque flexo poplite,
Patri affidebat, eum benedixit his
verbis: Benedicat te Pater Domi-
ni nostri Iesu Christi in omni be-
nedictione spirituali in celestibus
in Christo.

Ephef. 1.

Sicut primus es electus in Ordi-
ne isto ad dandum bonum exem-
plum Euangelicum, & ad imitan-
dum Christum in Euangelica pati
per-

pertate, cui non solum tua libera-
liter obtulisti, sed & temetipsum
in odorem suavitatis contulisti. Ità
benedictus sis à Domino Iesu
Christo, & à me tuo pauperculo
seruo benedictionibus sempiter-
nis, ingrediens & egrediens, vigi-
lans, & dormiens, viuens, & mori-
ens. Qui benedixerit tibi, benedi-
ctionibus repleatur; & qui male-
dixerit tibi, non erit immunis. Esto Gen. 27.
Dominus Fratrum tuorum, & tuo
imperio cuncti subiaeeant. Quos-
cumque volueris recipere ad Or-
dinem istum, recepti sint; & quos-
cumque emittere volueris, emit-
tatur. Nullus super te potestatem
habeat. Et quòcumquè volueris, li-
berè possis pergere, & morari.

BENEDICTIO VII.

Eorumdem.

S Vi transitus hora appropinquā- Bo. c. 14.
te, fecit omnes Fratres existen- Pis. lib. 3.
I i tes cōf. 2. & 5.

respondit: Tantum abest, Frater, ut hæc reiiciam, ut pauca hæc mihi videantur. Plura. certè omnes populi facere deberent. Cui socius. magis turbatus, Ego, inquit, hæc non intelligo, ut tu Frater pro sancto reputeris, & laudem, & honorem populorum desideres. Ad hæc B.P. Frater, vide, & intellige. Nihil huius reuerentiæ mihi proprio, aut tribuo, totam in Deum remitto, & meipsum conseruo in face meæ humilitatis. Meam agnosco vilitatem, Dei perpendo maiestatem. Homines autem non paruum ex hac reuerentia reportant vtilitatem, dum Deum recognoscunt, & honorant, & in creaturis reuerentur. Deum in se non ignorat, qui eius beneficia in creatura recognoscit. Creaturæ verò ipsius non superbit humilitas, dum in illa diuina adoratur maiestas. Sicut in imaginibus, aut statuis Dei, vel
Dei:

Deiparæ, vterque adoratur, & tamèn lignum, vel statua nec superbia tument, nec honore extolluntur: ità nec Dei seruus (qui illius viua, & vera imago est, & in quo Deus veneratur, & colitur, propter multa, quæ in hac imagine illius relucet, beneficia) altiora, aut maiora de se cogitat, imò magis in sua humilitate solidatur: omnia Deo tribuit, nihil sibi: lignum, aut statuam, imò purum nihil se reputat respectu Dei, cui omnem tribuit honorem, & gloriam, sibi verò tribulationem, miseriam, & verecundiam.

488
BENEDICTIONES
B. P. Francisci.

BENEDICTIO I.

Fratri Leonis.

Pisclib. 2.
conf. 6.
Bon. c. 11

Nam. 9.
Asterua-
tur hæc
benedi-
ctio in
Conu. Af-
fisiensi.

FRatri Leoni in monte Aluer-
næ fortiter tentato hanc bene-
dictionem misit B. Pater, signans
eam caractere, & nota illa myste-
riosa litteræ Tau (quam semper
inagni fecit) sua manu exarata, qua
eum ab omni absoluit tentatione.
T. Benedicat tibi Dominus, & cu-
stodiat te: ostendat faciem suam
tibi, & misereatur tui. Conuertat
vultum suum ad te, & det tibi pa-
cem. Dominus benedicat Fratrem
Leonem.

BE

BENEDICTIO II.

Sacri Conuentus Alanquera.

QVinque illi Martyres à Mar-
rochijs passi, villam Alan-
quere (Lusitaniæ non
ignobilis oppidi cis Tagum extru-
cti, olim Hierabriga dicti, vt pla-
cet Damiano Goes, Resedio apud
Vaseum, Ambrosio Morali, & Pau-
lo Merulæ in Lusitaniæ Descri-
pti onibus) ad Fratres suos, qui iam
ibidem commorabantur, visendos
accefferunt; in qua Sanctia San-
ctio II. Rege progenita sanctius
vixit, & eos benignè recepit, in-
dèquè impensis necessarijs quib-
uscumque Vlyssiponem (quæ à
prædicta villa per octo leucas ad
Occidentalem plagam distabat)
transmisit, vt illinc in Tartariam
transuadere liceret. Quorum in-
op-

Legen.
Antiq. in
Martyr.
horum
quinque
Fratrum.
Marc. 1.
p. lib. 4.
cap. 25.
Rod. lib.
1. fol. 72.

optato martyrio expletis votis apud Marrochios, ut eorum in fide constantiam, in martyrio fortitudinem, in sanctitate perseverantiā beatus Pater audiuit, in spiritu totus exultabundus. Conuentum illam Alanqueranum, à quo ad tantam functionem perrexere, hac sacrauit benedictione: Domus sancta, ædícula sacra, speciosa, & iucunda floscella purpurei coloris, ac suauissimi odoris per sanctum martyrium Deo peperisti. Hi primitiæ sunt, & gloriosi flores Minorum, foelices iam possessores regni celorum. Numquàm in te (domus Dei) deficiant perfecti Fratres, qui deuotissimè sanctum obseruent Euangelium.

BENEDICTIO III.

Bon. c. 8.
Legen.
antiq. tri
um socia
fita.

Instituti Minoritici zelatorum.

Cum sanctorum Fratrum per orbem dispersorum odorifera.

fera fama multos audiret ad viam
 veritatis induci, exultabat in spiri-
 tu, & benedictionib⁹ omni accepta-
 tionedignissimis illos accumulans,
 dicebat: Benedicti vos à Domino,
 qui errantes peccatores ad Domi-
 num reducit, viam veritatis illis
 ostenditis, & vos in sancta Euan-
 gelij obseruatione puros, & sence-
 ros custoditis. Qui vobis benedi-
 cit, à Domino benedicatur; qui vos
 fouet, aut suscipit, mercedem re-
 cipiat sempiternam. Nullam in-
 vobis potestatem Satan exerceat,
 suprà id, quod potestis, non tentet.
 Vobis super illum, & suos sit impe-
 randi facultas: portas illius possi-
 dete, & spolia diripite. Patris vos
 adiuuet potentia, Filij vos dirigat
 sapientia, & Spiritus sancti vos fo-
 ueat clementia, Amen. E regione
 verò, qui per proprietatem, pecu-
 nia receptionem, vel aliud quod-

Marc. 1.
 p. l. 2. ca.
 25.

1. Cor.
 10.

cum.

cumque peccatum Regulæ puritatem deturpabant, aut Ordinem, quem præcipuè paupertatis professio decorat, terrenarum rerum puluere maculabant, aut alios suis malis exemplis scandalizabant, & Ordinem relaxabant, maledictionem Dei, & suam terribiliter imprecans, dicebat: A te, Sanctissime Pater, & à tota coelesti curia, & à me pauperculo sint maledicti, qui suo malo exemplo confundunt, & destruunt, quod per sanctos Fratres huius Ordinis ædificasti, & ædificare non cessas.

BENEDICTIO IV.

Ciuitatis Assisi.

Pis. lib. 1.
conf. 6.
& lib. 3.
conf. 4.

CUm de Palatio Episcopi Assisiatis ad ædiculam S. Mariæ de Angelis, iam ultimo morbo totus confectus, deferretur, cum ad
pla-

plānitie[m] sub ciuitatis decliui[o], ex
qua urbem commodius videre
posset, peruēnit, feretrum, in quo
portabatur, fecit ad urbem refle-
cti: quam ut vidit, fleuit, & postea
hac muniuit benedictione: Bene-
dicta tu à Domino, ciuitas Deo fi-
delis; quia per te, & in te multæ
anime saluabuntur, & in te multi-
serui Altissimi habitabunt, & de te
non pauci iusti eligentur ad regnū
æternū.

BENEDICTIO V.

Omniū Fratrum Minorū.

GRaui, & molesto stomachi do-
lore semel laborauit, ita ut
vitam penè exhalaret, & Fratres
iām de eius vita desperarent. Quo-
rum vnus, timens ne subitò e viuis
raperetur propter varia, & crebra
cordis deliquia, ait: Benedic no-
bis, Pater, & ceteris Fratribus, quos
in

Pis. lib. 3.
conf. 2.
Spec. vi-
te Franc.
fol. 116.

in Christo genuisti, & aliquod memoriale relinque nobis tuæ voluntatis, quod Fratres in tui memoriā semper habeant secum ad maiorem sui profectum. Tūc B. Pater paternos oculos in filios erigens; **Vocate**, inquit, mihi Fratrem Benedictum de Piratro (qui beato Patri semper in infirmitate ministrabat, & corā eo Sacra faciebat) ut vobis benedicam. Quo accersito, ait: Scribe, Sacerdos Dei, qualiter benedico omnibus Fratribus meis, qui modò sunt in Religione, & qui venturi sunt vsquē ad finem sæculi. Quoniā propter infirmitatem meam loqui non valeo, breuiter voluntatem meam, & intentionem in signum memoriæ meæ benedictionis, & testamenti cunctis Fratribus præsentibus, & futuris patefacio. Fratres semper se diligant ad inuicem, sicut ego dilexi, & diligo illos. Semper diligant, &

& obseruent dominam meam
 paupertatem, & semper Prælati,
 & Clericis Sæctæ Matris Ecclesiæ
 fideles, & subiecti existant. Bene-
 dicat, & custodiat eos Pater, & Fi-
 lius, & Spiritus sanctus, Amen.

BENEDICTIO VI.

Bernardi de Quintaualle.

IN obitu beati Patris collatry-
 mantibus omnibus Fratribus Pis. lib. x.
conf. 8. in
vita B.
Bernardi
& lib. 2.
conf. 6.
 prò subtractione tanti Patris, &
 tam felliciti Pastoris, ait ad circū-
 stātes. Vbi est primogenitū meus
 Frater Bernardus? Cui accedenti,
 Veni, inquit fili mi, vt benedicat
 tibi anima mea antequam moriar.
 Sed Bernardus pro sua humilita-
 te, nè sibi videretur assumere, quod Gen. 27.
 prò officij dignitate, & præfectu-
 ræ eminentia putabat deberi Fra-
 tri Eliæ, tunc Generali Ordinis Floret. c.
5. & alijs
 Vi-

Vicario, & putatiuo beati viri successori, suggessit eidem, vt ad dexteram morientis accederet, & oblatam reciperet benedictionem. Quo antè Dei virum prostrato, ille, etsi præ lacrymarum assuetudine excutiret, plenus tamèn prophetico spiritu, manus super caput eius imposuit, & dixit: Hoc non est caput mei primogeniti Fratris Bernardi. Et cancellatis in modum Crucis manibus, velut alter Patriarcha Iacob, dexteram ponens super caput Fratris Bernardi, qui ad laeuam, vtroque flexo poplite, Patri assidebat, eum benedixit his verbis: Benedicat te Pater Domini nostri Iesu Christi in omni benedictione spirituali in celestibus in Christo.

Ephef. 1.

Sicut primus es electus in Ordine isto ad dandum bonum exemplum Euangelicum, & ad imitandum Christum in Euangelica pauper-

pertate, cui non solum tua libera-
liter obtulisti, sed & temetipsum
in odorem suavitatis contulisti. Ità
benedictus sis à Domino Iesu
Christo, & à me suo pauperculo
seruo benedictionibus sempiter-
nis, ingrediens & egrediens, vigi-
lans, & dormiens, viuens, & mori-
ens. Qui benedixerit tibi, benedi-
ctionibus repleatur; & qui male-
dixerit tibi, non erit immunis. *Gen. 27.* Est
Dominus Fratrum tuorum, & tuo
imperio cuncti subiaeeant. Quos-
cumque volueris recipere ad Or-
dinem istum, recepti sint; & quos-
cumque emittere volueris, emit-
tatur. Nullus super te potestatem
habeat. Et quòcumquè volueris, li-
berè possis pergere, & morari.

BENEDICTIO VII.

Eorumdem.

SVi transitus hora appropinquā-
te, fecit omnes Fratres existen-
Bo. c. 14.
Pis. lib. 3.
cōf. 2. & 5.

I i tes

tes in loco illo Sanctæ Mariæ de-
 Angelis ad se vocari; & eos conso-
 latorijs verbis prò sua morte de-
 mulcens, paterno affectu eos ad
 diuinum est hortatus amorem, ad
 patientiam, ad paupertatem, & ad
 sanctam Ecclesiæ Romanæ fidem
 seruandam. Et adiecit: Valete filij,
 omnes in timore Domini, & per-
 manete in eo semper. Et quoniam
 futura tribulatio, & tentatio ap-
 propinquat, felices, qui perseue-
 rabunt in his, quæ ceperunt. Ego
 verò ad Deum propero, cuius gra-
 tiæ vos omnes commendo. Ego,
 quod meum est, feci; quod vestrum
 est, edoceat Christus.

ORA:

ORACVLA, & sententiæ com- munes..

B. P. FRANCISCI.

ORACVLVM. I.

*Carnem contra spiritum plura
moliri..*

MAximus hominis inimic' est Legen. antiq. Pi. lib. 1. conf. 12. cap. 10. Rod. 1.2. tr. de or. B. Franc.
 caro: nihil recogitare nouit
 malorū, vt doleat, nihil, vt timeat,
 prauiderē; studium eius est abuti
 præsentiis: quod autē peius est,
 bona cuncta sibi vsurpat: ipsa in
 suam gloriam transfert; & quod
 non illi, sed animæ datum est, sibi
 impudenter arrogat. Illa de virtutibus
 laudem, de vigilijs, & oratione;

I i 2 ni-

500 O P V S C.
nibus fauorem carpit extrinsecum,
nihil animæ relinquens, quærit &
de lacrymæ obolum.

ORACVLVM II.

Impretiabile esse eleemosynæ pretium.

Bon. c. 9.
Pis. lib. 1.
conf. 12.
cap. 3.

A Morem Dei pro eleemosynis
offerre, nobilis est prodigali-
tas: & qui minus ipsum quam de-
narios reputant, iudicarem ego esse
stultissimos: nā solius diuini amoris
impretiabile pretium ad regnum
cælorum comparandum sufficit; &
eius, qui nos multum amauit, amor
est multum amandus.

ORACVLVM III.

*Orationem viris Religiosis neces-
sariam.*

Bon. c. 10

O Rationis gratia viro Religio-
so firmiter desideranda, sine
qua

qua nihil in Dei seruitio prosperabitur, nec aliquid ab ipso consequetur.

Pis. vbi
supra c. 5
&c.

ORACVLVM IV.

Encomia Euangelica paupertatis.

Thesaurus beatificæ paupertatis adeò excellens est, & diuinus, quòd nos indigni sumus in vasis nostris vilissimis illum possidere. Hæc enim est illa virtus, per quam terrena, & transitoria cuncta calcantur, per quam omnes obices tolluntur è medio, dum per illam æterno Domino mens humana conglutinatur. Hæc est, quæ animam in terris positam, facit cum Angelis in cœlo conuersari. Hæc est, quæ Christum in Cruce sociat, cū Christo in tumulo absconditur, cū Christo de sepulchro resurgit, & Christum comitatur in cœlum.

Pis. vbi
sup. c. 15.
& lib. 2.
conf. 4.

Ii 2 Hæc

Hæc est, quæ dotem agilitatis super cælos volandi animabus ipsam amantibus, etiã in hac vita, concedit; cum verè humilitatis, & charitatis arma custodiat.

ORACVLVM V.

Humilitas sectanda, vana gloria fugienda.

Bon. c. 6.
Pis. ibid
Cap. 19.

Filius Dei de altitudine sinus paterni ad nostra despiciabilia descendit, ut tam exemplo, quam verbo Dominus, & Magister humilitatem doceret. Stultum ergo est humanis extolli fauoribus, aut de terrenis superbire. Quod altum namquè est apud homines, abominatio est apud Deum; & quantum homo est in oculis Dei, tantum est in se, & non plus.

ORA-

ORACVLVM VI.

Praelati subditos, & Predicatores populos exemplo doceant, non uerbo.

Propter Præfecturæ officium, & prædicandi sollicitudinem, Fratres non debent dimittere sanctam, & deuotam orationem; imò pro eleemosynâ, operari aliquandò manibus suis, & alia humilitatis opera exercere, non minus quàm alij Fratres, propter bonum exemplum, & tantarum lucrum animarum. Ad Ministrorum namquæ, & Prædicatorum exempla subditi, & populi ædificantur, vacant libenter orationi, & humiliter inclinant se ad humilitatis opera, & obsequia uilitatis. Si enim & hæc illi facere nolunt, non poterunt absquæ sui confusione, præiudicio,

Pis. ibid.
c. 31. leg.
antiq. c.
dè perfe-
humilit.

Li 4 &

& condemnatione de illis alios
admonere: oportet namque exem-
plo Christi prius facere, quam do-
cere, ac simul facere, & docere.

ORACVLVM VII.

Quod opera verba comitentur.

Pis. lib. 1.
conf. 12.
cap. 40.

Tantum habet homo scientiæ,
quantum operatur, & tantum
est Religiosus bonus Orator, quan-
tum ipse operatur: arbor namque
ex fructu cognoscitur.

ORACVLVM VIII.

*Festiuitates Sanctorum quomodo ce-
lebranda.*

Pis. ibid.
& leg. an-
tiqu. c. de
perfect.
pauper.

Festiuitates Domini, & aliorum
Sanctorum magis honoran-
tur inopia, & paupertate, per quam
ipsi calum ingressi sunt, quam cum

719

riositate, & superfluitate, per quā
anima elongatur à cœlo.

ORACVLVM IX.

Curialitate homines Deo assimilari.

Curialitas est vna dē proprietatibus Domini, qui solem suum, & pluuiam, omniaquē sua, ad vitam necessaria super iustos, & iniustos curialiter administrat. Est enī curialitas soror charitatis, extinctrix odij, & seruatrix amoris. Legem. & Pis. ibid.

ORACVLVM X.

Dē alienis non esse gratas elemosynas.

Non licet alienum a terre, & pauperibus erogare, Peccati poena, non meriti gloria est, aliena donare. Leg. col. c. de pau. Pis. ibid.

ORA

ORACVLVM XI.

*Cum intentione, & mentis quiete,
orandum.*

Pif. ibid.
leg. Cela.
s. de ora.

PVdere debet quemquam in va-
gationes nugatorias distrahi,
cū tempore orationis magnum
Regem alloquitur.

ORACVLVM XII.

*Humili cognitione sui hominem per-
uenire in Dei cognitionem.*

leg. ant.
c. de ora.
Pif. ibid.

SCientia sui ad Dei cognitionē
facile perducit eum, qui sacræ
scripturæ intendens, Dei mysteria
humiliter, non præsumptuosè foru-
tatur.

ORA.

ORACVLVM XIII.

*De aliquo spiritualiter contristatus
ad orationem recurrat.*

Seruus Dei prò aliquo conturbatus, illicò ad orationem debet confugere, & tandiù coràm summo Patre persistere, donec reddat ei sui salutaris lætitiàm. Si enī in mæstitia moram fecerit, adolescet Babylonicum illud, quod tandèm, nisi per lacrymas expurgetur, maximam in corde generabit rubiginem.

Leg. Cel.
c. de ora.
Pis. ibid.

ORACVLVM XIV.

*Virtutes, & Dei secreta non de-
segenda.*

Fama pretium est conscientie secretum minuere, longè quèdam-

Pis. ibid.

damnosus, & periculosus est abuti,
quàm carere virtutibus. Nec ma-
ior est virtus bona quærere, quàm
parta tueri.

ORACVLVM XV.

*In quo differant licentia, &
obedientia.*

Alu. Pe-
lag. l. 2.
cap. 70.
Pis. lib. 1.
conf. 12.
Legen.
Ant. c. de
perfect.
obed.

Exod. 26.

QVæcunque Prælati conde-
scensiones, aut facultates
post petitionem subditi ac-
quisitæ propriæ licentiæ sunt. Quæ
verò Prælatus iniungit, & subditus
non postulat, sacras obedientias
censeo nominandas. Obedientiam
igitur tutiorem, & meliorem iudi-
co licentiâ; quia in ista aliquid pro-
priæ voluntatis regnat, in illa so-
lùm superioris præceptum imple-
tur. Summa obedientia est, in qua
cortina cortinam trahit, superioris
voluntas inferioris voluntatem.

gu-

gubernat; & nihil, quod suum sit, aut appareat, habeat caro, sanguis. Nec obedientia summa, & pura definit esse postulata licentia, infideles adeundi ob proximorum lucrum, vel martyrij desiderium, modò à diuina inspiratione hoc prouenerit desiderium; nàm tunc cortina cortinam trahit, diuina voluntas humanam; vndè & hoc petere, Deo erit acceptum, & à puræ obedientiæ merito non erit alienum.

ORACVLVM XVI.

*Officium diuinum cum intentione
recitandum.*

SI quietè corpus cibum suum, futurum cum ipso vermium esca, accipit; cum quanta pace, & tràquillitate anima accipere debet cibum vitæ, qui est Deus, qui per
ora-

Bon.c.18
Pisibid.
cap.3.

orationem, ac diuini Officij solutionem debitam, familiariter nobis exhibetur?

ORACVLVM XVII.

Otium omnino vitandum.

Otium omnium malarum cogitationum sentina est, laborandum ergo, & cuique exercitandum in opere, nè otio deditus, per illicita corde, aut lingua vagetur.

Ron. c. 5.
Pis. lib. 1.
conf. 12.
c. 22.

ORACVLVM XVIII.

Dei gratia, & fauores non publicandi.

Quando seruus Dei in Oratione visitatur diuinitus, dicere debet: Istam consolationem mihi peccatori, & indigno de celo misisti, Domine; & ego

Ron. c. 10.
Pis. lib. 1.
conf. 12.
in prin.

ego illam tuę committo custodiam,
quia thesauri tui me sentio esse la-
tronem. Cum autem ab oratione
reuertitur, sic debet se pauperculū,
& peccatorem ostendere, ac si nul-
lam sit nouam gratiam conse-
cutus.

ORACVLVM XIX.

*Prælatus raro per obedientiam præ-
cipiat, subditus semper obediatur.*

R Arò per obedientiam præci-
piendum est Prælati, nec
primò fulminandum est iaculum,
quòd debet esse extremum. Ad en-
sem non statim manus est mitten-
da. Qui verò ensen non timet, aut
subditus, qui obedientię præcepto
non obedire festinat, nec Deum
timet, nec homines reueretur, si
omninò non habet causam in obe-
diendo retardandi. Prælatus er-
gò

Pel. l. 2. c. 6.
69. Pfl. l. 4.
2. conf. 5.
Rod. l. 2.
tr. de ora.
B. Franc.
& alij.

gò non debet esse temerarius in præcipiendo: nam quid in temerario præceptore auctoritas imperandi, nisi gladius in manu furiosi? Quid verò desperatius, quàm obedientiæ neglector, aut contemp-
ptor?

ORACVLVM XX.

Magnum esse obedientiæ emolumentum.

Pela. vbi
supra. &
Rodulp.

TAm vberem iudico sanctæ obedientiæ fructum, vt eis, qui iugo eius colla subiiciunt, nullum abire possit tempus iners, nec finè emolumento hora aliqua inaniter pertransire.

ORACVLVM XXI.

In quo gloriari possit seruus Dei.

Bon. c. 6.
Pis. lib. 2.
conf. 6.

DE omni eo, quod peccator potest, nemo sibi debet ini-
quo

quo applausu blandiri. Peccator
ieiunare potest, orare, plangere,
carnemq; suam macerare; hoc solū
non potest, Domino, scilicet, suo es-
se fidelis. In hoc itaque glorian-
dum, si suam Domino gloriam red-
dimus, si fideliter seruientes, ipsi,
quidquid donat, adscribimus.

ORACVLVM XXII.

*Magnam deberi reuerentiam Sacer-
dotibus.*

OMni reuerentia, & honore
prosequendi sunt Dei Sa-
cerdotes, qui omnibus sunt supe-
riores, & digniores. Christiano-
rum sunt Patres spirituales, & hu-
ius mundi spiritus, & vita. Ego, si
viderem venientem per viam Pres-
byterum, & Angelum, ad Sacer-
dotis manus deosculandas citius
me cōferrem, & Angelo dicerem:
Expecta me, Angele, quia manus

Pel.lib.2
c.52. in 3
errore
Begardorū.
Bernar. Sen.
Tom. 1.
serm. 20.
artic. 2.
c.5.

K k hu

huiusmodi Verbum vitæ contrestant, & vltra humanum aliquid possident.

ORACVLVM XXIII.

Qualiter gaudere quis possit de alterius bono plus ipso possessore.

Ber. Sen.
to. 4. ser.
3. in 2. p.
princip.

PLUS, inquit, gaudeo de Regno Franciæ, quàm ipse Franciæ Rex; quia ego gaudeo, quòd gaudeat Rex de Regno suo. Sed hanc habeo ego præ Rege prærogatiuam in gaudio meo, quòd Rex habet labores, & expensas Regni, & ego habeo gaudia sine labore, & sine expensis.

ORACVLVM. XXIV.

Quæ præcipue curanda Regularium Prælatiis.

Spe. vitæ
Frznc. c.
10. de spi

PRælati Regularium hoc potissimum curent, mores non mutare,

B. FRANC. 315

care, nisi in melius; fauores non ^{ritu ph.}
 quærere, potestatem non exercere, f. 139.
 sed implere officium.

ORACVLVM XXV.

Quæ sit vera sapientia.

Summa sapientia est bona ope- ^{Maria. lib.}
 ra facere, & benè se custodire, 1. c. 15
 & iudicia Dei considerare.

ORACVLVM XXVI.

Quanta virtus paupertas.

Vera paupertas radix est obe- ^{Iac. Odd.}
 dientia, mater renuntiatio- ^{de Peru-}
 nis, mors propria complacentia, ^{sio in}
 extirpatrix vanitatis, & cupiditatis. ^{Prolog. 2.}
^{specul.}
^{perfec.}

ORACVLVM XXVII.

Vere obedientia commendatio.

Obedientia est fidei opus, pro- ^{Ibid.}
 batio veræ spei, argumētum

Kk a cha

charitatis, mater humilitatis, & genitrix pacis Dei, quæ exuperat omnem sensum.

ORACVLVM XXVIII.

Dè usu librorum.

Mar. l. i.
c. 15.

IN libris Fratres quærere debent testimonium Domini, non pretium, aut pulchritudinem. Paucos etiam habere debent, hosque in communi, & ad Fratrum indigentium necessitatem paratos.

ORACVLVM XXIX.

In quibus acceptatur voluntas pro facto.

Bon. l. de
lumin. Ec
cles. ser. 5

PAUPER magis potest esse largus, quam diues, quia diues, si dat quidquid habet, deficiet, & confusus est: si vero non dat, cum habeat, licet vellet dare, si sibi non deficeret, voluntas bona est, sed non reputatur pro facto sibi, quia adhuc habet substantiam. Sed pauper,

per, qui nihil habet, qui veilet dare pauperi, & nihil habet, quod det, & veilet edificare Hospitalia, non tamèn habet vndè, in hoc voluntas prò facto reputatur.

ORACVLVM XXX.

Dei dilectio dulcis, mundi amara.

Gstanti Deum omnis dilectio mundi videtur amaritudo.

Gustate ergò, & videte, quia suavis, & dulcis est Dominus, & nunquam te poenitebit de gustu Dei.

Secus est in amando mundum, quia latet hamus in esca illius amoris; quia ille amor mundanorum semper producit multos fructus dolorum: quia si amas vxorem, filios, possessiones, domos, vel honores, cum moriuntur, & deperduntur, tantò maiores dolores tibi inferunt, quantò maiorem affectionem, & amorem habeas illis bonis, & rebus.

Ber. Sen.
serm. 17.
extraord.
p. 3.

Kk 3 SEN-

518
SENTENTIÆ,

*Quibus familiariter utebatur B. P.
Franciscus ad suorum in-
structionem.*

- 1 **H**Aec sunt arma, quibus di-
rumpitur anima casta; vi-
sus, alloquium, cōtactus, oscula.
- 2 Qui vadit in desertum tribus
prælijs caret, visu, auditu, & de-
tractione.
- 3 Charissimi, in hac valle miseræ
nihil tam pulchrum, tam dele-
ctabile possideatis, quo animus
vester omnino occupetur.
- 4 Fuge creaturas, si vis habere
creaturas.
- 5 Fuge mundum, si vis esse mun-
dus. Si tu es mundus, iam non
delectat te mundus.
- 6 Fuge, tace, & quiesce.
- 7 Si te excusas, Deus te accusat; &
si te accusas, Deus te excusat.

3 Non

Augu. in
Ps. 54. &
121.

Id. tract.
2. in c. i.
epist. 2.
Ioan.

- 8 Non perfectè bonus est, qui cū malis bonus esse non potest.
- 9 Tentatio, cui non consentitur, est materia exercendæ virtutis.
- 10 Amor omnia gravia facit leuia, & omnia amara facit dulcia.
- 11 Amor Dei nunquàm est otiosus,
- 12 Vestis pulchra, locus, potus, cibus, otia, somnus, & neruant mentem, luxuriamque fouent.
- 13 Cū dico, AVE MARIA, cœli rident, Angeli gaudent, mundus exultat, Infernus contremiscit, dæmones fugiunt.
- 14 Sicūt cera fluit à facie ignis, & puluis antè faciem venti, dispergitur, sic ad inuocationem nominis MARIE totus malignorum spirituum exercitus separatur.
- 15 In periculo, in angustijs, in rebus dubijs MARIAM inuoca, MARIAM cogita: non recedat à cor-

Gregor.
Hom. 30.
In Euan.

Psal. 67.

Ber. ho. 2
in Missus
est, ad finem.

§ 20 O P V S C.

à corde, non recedat ab ore, &
vt impetres eius suffragium,
non deferat conuersationis exē-
plum.

16 Omnis creatura vilescat, vt
Creator in corde dulcescat.

A P P E N D I X
O P V S C V L O R V M
Dubiorum.

S E R M O N E S
Breues
B. FRANCISCI

S E R M O I.

De humilitate, & patientia.

Quas indiuiduas comites hu-
militatem, & patientiam
ha-

habuit Christus in Cruce, & quas
 fororum firmus amor coniunxit,
 hæc brevis oratio nullatenus sepa-
 rabit. Seruus Dei multa debet pro
 Christo pati, qui cum eodem bo-
 nis perfrui sperat sempiternis. Apo-
 stolus dixit non esse condignas
 passionibus huius temporis ad futu-
 ram gloriam, quæ reuelabitur in
 nobis. Non sunt, nec inueniri pos-
 sunt duæ perfectæ delitiæ, nec bi-
 num potest esse gaudium omnino
 completum. Suam doctrinam in-
 cepit ab humilitate Christus in
 præsepe, quam in patientia bonus
 magister conclusit in Cruce. Ipse
 etiam dixit: Beati qui persecutio-
 nem patiuntur propter iustitiam. Rom. 8,
 Optimè enim nouit poenam in
 gloriam transmutare, persecutio-
 nem, & metum in gaudium. Faber
 argentarius ex metallo, quod acci-
 pit, scyphum, aut vascula conficit
 nec enim ex plumbea massa cali-
 cem

cem conflabit argenteum; Solus Deus ex laboribus requiem elicit; & ex tormētis gaudium eruit sempiternū. Diligentes, humiles, & patientes decet esse seruos, qui à Domino suo incomparabilem expectant mercedem.

S E R M O I I.

Contrā peccata mortalia.

Mortalia peccata, Fratres, omninò fugiamus. Considerate, & videte, quàm fœdum, & abominabile appareat corpus exanime spiritus vitalitate destitutū; & intelligite multò foetidiorē, & immundiorē esse animam sinē Deo, qui animæ anima est, quando in mortali labe volutatur. Si adeò indiget vna creatura altera, quanto magis creatura suo opus habet Creatore? Longius distat à peccato

to gratia , quàm à gratia gloria : infinita est enim inter peccatum , & gratiam distantia ; inter gratiam verò in sanctis viris , & gloriam , sola mors intercedit . Qui ergò mortaliter peccat , à Deo elongatur , & inferno deputatur , inter quem , & peccatorem tantum vitæ mediat , quæ multoties per inopinam , & instantaneam mortem tollitur è mediis , & extinguitur . Quotos vidimus noctu lectum sanos conscendere , & in proximo mortuos in foueis sepeliri ? Deum suppliciter oremus , vt quos suæ gratia refouet , in eadem sanctos conseruet , & miseros peccatores misericorditer in illa regeneret . O Deum fortem , & pium , tam pronum ad ignoscendum penitentibus , quàm potentem , & seuerum ad puniendum obstinatos !

SER.

S E R M O I I I.

Dè bono eleemosynæ.

O Homo, eleemosynam pauperi elargire, per quem illā tribuis Creatori. Ille in paupere debitorem se constituit perfectæ, & exagitatæ mercedis, & superplenæ retributionis. Deo solū per pauperem nostra possumus offerre; qui solū per pauperem nostris poterit indigere. Videte ergo, Fratres, quantæ sit fælicitatis vir eleemosynarius, qui ei potest impendere, qui retribuit, & dat omnibus affluenter. Cui non solū multum, qui multum habet, tribuit diues; sed & plurimum largitur, qui, quæ habet, pauper impendit. In gazophylacio vidua illa Evangelica censum omnem abscondit, quandò solū, quæ habuit, minuta duo libenter imperijt. Vndè & offerentem palam

Chris

Iacob. 1.

Matt. 12.

Christus laudavit, dùm oblatum non tenue, sed pingue publicè iudicavit. Eia pauperibus proindè, & egenis de terrenis, & caducis distribuamus, quibus immensa bona, cum Deo duratura, nobis in cœlis acquiramus. Hæreditas pauperum est eleemosyna, quam magnus ille noster frater IESVS Christus omnibus acquisivit. Non igitur, quandò illis distribuitur, alienum dono datur, sed, quod verè suum est, impenditur. Ego Fratres meos Minores rogo in Domino IESV Christo, quia ad eius imitationem pauperes fieri, & in nomine eius eleemosynas petere voluerunt; nè verecundentur eas colligere ostiatim. De eleemosynis ipse Dominus vixit. Si ergò vilis faciat creatura, quod prius viderit Creatorem fecisse omnipotentem, non dedecori, sed honori, non ignominia, sed decori vertendum

omnes

Vide
Reg. 1. c.
9. & Reg.
2. c. 6.
Collat. 7.

omnes iudicabunt . Præcipuè cùm pauper mendicus diuitem , à quo eleemosynam flagitat , abundantioribus afficiat thesauris , & occultam subministret fœnoris , & lucri occasionem . Præterea diuites ex parte Dei docet , nè despiciant , nequò floccipendant egenos , quorum verecundiam , si quam coràm locuplete passi sunt , in inferente Iudex vlciscetur seuerus , & in patientibus Pater absterget misericors . Quidquid post se homines in terra relinquunt , emarcescit ; solū , quam in vita fecerunt , eleemosyna semper virescit . Quam in mundo tribuunt , in cælis inueniunt ; impendunt temporalia , recipiunt æterna . Qui autem eleemosynas petit , æquales Deo soluat gratias , quandò ei misericorditer tribuitur , & quandò crudeliter denegatur ; quandò tribuitur , quia à Deo mittitur , vt nuditatem corporis con-

contegat, & esuriem ventris reficiat: quando negatur, quia occasio offertur meriti, & patientiæ.

S E R M O I V.

Dè amore inimicorum.

Avdite Legationem, Fratres, quam per minimum seruu-
culum suum è cælis mittit Altis-
simus. Diligite omnes, & proxi-
mos vestros, & eos, á quibus fini-
strum aliquid patimini: illi enim
manifesti sunt amici, isti verò nul-
latenùs inimici; Qui vos amant,
qui vobis seruiunt, qui victum
præbent, & vestitum, vestro bene-
faciunt corpori; sed qui vos perse-
quuntur, qui vobis irascuntur, qui
vos iniurijs afficiunt, plura adfe-
runt commoda spiritui. Omnes
ergò amici sunt, & nullus vocan-
dus est inimicus; omnes benefa-
ciunt, & nullus iniurijs læcessit. 1. Reg. 22.
Præter vosmetipfos nullum habe-
tis cap. 22.

ms

tis inimicum . Si ergò odisse vultis
inimicos , à corpore vestro , & sen-
suali incipite appetitu . Si de ini-
mico vindicari cupitis , corpus fla-
gellate , & tamquam seruum su-
biicite spiritui . Qui vos creauit ,
Deus , & qui vos redemit , Chri-
stus , vobiscum sit , & ab omnibus
tueatur aduersis .

S E R M O V.

De perfecta obedientia .

Creaturæ Dei sumus omnes ;
Fratres mei , quos præ cæte-
ris , multis bonis Altissimus beni-
gnissimè diuinit . Si illi non obse-
quamur , nec , quod iubet , imple-
mus (sicut in Baptismo promissi-
mus) hæreditate gloriæ nos spo-
liabit , & præcipientes dabit in ge-
hennam , Filiorum perdemus li-
bertatem , & captiuorum subibi-
mus seruitutem . Non desidere-
mus alijs præesse , sed omnibus
sub-

subesse creaturis propter verum
 amorem Creatoris. Qui ita fece-
 rint, & perseverauerint, requiescet
 super illos Spiritus Dei, & in illis
 suam faciet mansionem. Filij erunt vide ep.
2. c. 10.
 Patris cælestis, fratres Domini no-
 stri Iesu Christi, & sponsæ Spiritus
 sancti. Sponsalia hæc celebran-
 tur, quandò Spiritus diuinus, &
 anima nostra adinuicem vniuntur
 per charitatem. Fratres sumus
 Christi, quandò eius participamus
 bona; & Dei filij nominamur, quã-
 dò ei assimilamur in operatione.
 O quàm gloriosum est, Patrem
 habere in cælis, quàm pulchrum,
 & suaue, tali adhærere spõso; quã
 opulentum, & egregium, fratrem
 nostrum hæreder. habere Regni
 cælorum! Hunc Paulus primoge-
 nitum, Ioannes vocauit vnigeni-
 tum. Primogenitum appellauerat
 ille in natura, quam ex nostris ac-
 cepit; Vnigenitum iste in Deitate,
 Li quam

Rom. 8.
 Ioan. 1.

quam ex Patre æqualem ex æternitate recepit . Dixit Dominus in
 Luc. 14. Evangelio : Nisi quis renuntiaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus . Et, Qui
 Luc. 9. voluerit animam suam saluam facere, perdat eam, quasi dicat, quod ille omnia relinquit, qui propriæ renuntiat voluntati; & ille animam suam perdendo saluat, qui illius à se abdicat dominium, & totum quod est, Prælati subijcit imperio . Quidam sunt subditi, proprii sensus errore decepti, qui quodcumq; Superioris præceptum, quod indomitæ voluntati repugnat, statim Regulæ, & animæ iudicant esse contrarium. Perfecta obedientia est illa, qua Religiosus facere omittit, quod sibi melius, & consultius videtur; ut quod minus rectum, aut consonum iudicat, compleat propter solum Superioris præceptum. In quo magnum acqui-

qui-

quirit meritum, dùm propriæ vale
 dicit opinioni: non suæ, sed alienæ
 obtemperans voluntati. Qui verè
 obsequitur Prælato, ipsi Deo se
 subdit, & proximo egregium præ-
 bet exemplum. Summa obedi-
 tia est illa, in qua nihil suum caro
 cognoscit, aut sanguis. Non debet
 perfectus obediens expectare,
 quòd secundò, aut tertio idem
 imponatur præceptum: nam qui
 ad primum prælati non obtempe-
 ravit imperium, non voluntate
 illeceus, sed necessitate compulsus
 obediuit. Qui celeriter non obe-
 dit, nec Deum timet, nec homines
 reueretur, dummodò sufficientem
 non habeat causam retardandi.
 Fertilissimus est obedientiæ fru-
 ctus: nihil est temporis vero obe-
 denti finè lucro.

Vide or.
 15. 19. &
 Collat. 4.

SERMO VI.

Dè animæ æstimatione, vel dignitate.

Maxima cura prouidendum est animæ; nec enim plures habet homo, sed vnā. Si duas nobis contulisset Dominus, sicut & binos dedit oculos, vel pedes; sublata, vel deperdita vna, aliam custodire, vel saluare liceret. Ast vnā tantum infirmam, & languidam accepimus, tribus validissimis conculsam inimicis, & fortissimis mundi, carnis, & diaboli telis expositā, cui nec vno die securè requiescere licet, sed omnibus in luctam, & palæstram oportet descendere. Continuum esse hoc certamen nobis Apostolus expressit; non enim bellum, sed luctam appellauit, dū dixit: Non est nobis colluctatio aduersus carnem, & sanguinem, sed

Eph. 6.

sed aduersus Principes, & Potestates. In bello, aut praelio quandoque militibus corpora refocillandi, arma deponendi, a laboribus ferendi, & virium repetundarum tempus conceditur, nec sub dio, aut cæli inclementia pernoctare in hyeme compelluntur; imò sub tecto hybernandi, in civitatibus commorandi, libera aliquando præbentur facultas. Sed inter colluctantes tunc solum in luctamine respirare licebit, quando vno victo, & in terram colliso, alter triumphator abscedit. Nostrorum inimicorum lucta numquam cessat: luctæ tempus, tempus est vitæ; finis viuendi, requiei erit initium, & solum post mortem dæmon luctator recedet, qui in ipsa morte fortiùs nos profermere molitur. Dominum ergò suppliciter exoremus, vt sua gratia nos protegat, & in tantis periculis misericorditer ab hoste defendat.

Nihil (proh dolor) viliori pretio, quàm pretiosam commutamus animam. Illam quamcunque, vel leui occasione in gehennam detrudimus: & parua, vel minima mercede, inæstimabili Dei gratia spoliamus.

SERMO VII.

Dè Sacerdotum obligatione.

Patres Reuerendi, Dei familiares, & domèstici estis, & illius pane vescimini; vestram agnoscite dignitatem. Deuotionem præferre, contemplationi insistite Spiritus sanctus sit vestri lumen intellectus, & vestræ flamma voluntatis. Perseuerate in obseruantia illorû, quæ Domino promisistis, nec ad ea, quæ reliquistis, retrò gradiamini pedibus, vel affectu. Ambitionē fugite, superioritatem inter Fratres

cauete. Recordamini, quòd qui in infinitum homines præcedit, & Angelos, in hunc mundum descendēs non solùm Angelis, sed & hominibus inferior visus est, omnibusq; se minorem dicens, ait: Non veni ministrari, sed ministrare. Quos in Prælatos assumi contigerit, non, Matt. 20.
Vide Col
lat. 26. superbè imperent subditis tamquā domini, sed humiliter corrigant, sicut veros decet Ministros. Necessitatibus illorum quibuscumque prouideant: magna sit cura circa corporales, maior autem circa spirituales. Aduertant quòd sunt Pastores animarum sibi subditorum, quarum, secundum Apostolum, stricto Iudici rationem sunt reddi- Heb. 13. turi. Ouium Pastores, si qua deperditur, aut frigore perit, dominis suis callidè satisfaciunt, dùm mortuæ pellem ostendunt. Animarum verò Pastores non prò oue pellem, sed pellem prò pelle, animam prò Iob 2.

anima in Dei iudicio reddere strictissime cogentur. Subditos eodem modo tractent, quo semetipfos curant, & eosdem se præbeant sibi met, & subditis. Peccatoribus de peccatis poenitere præcipit Deus, & ea veridica confessione pandere Sacerdotibus, quos peccata redarguere decet, & peccatores per poenitentiam ad virtutem reducere.

Hortari etiam debent poenitentes ad frequentem eorum confessionem, & sanctissimam Christi Corporis communionem. Si enim hic cibus est animæ, sine quo languet, & marcescit, cur non quotidie ad mensam, in qua proponitur cunctis, cuncti sedere, & manducare desiderant? Qui itineris fatigatur molestia, plus cibi indiget refrigerio. Si ergo omnes viatores sumus, & ad patriam pergimus, cur pretioso, & sapidissimo cibo confortari non appetamus? Elias hunc in figura com-

me-

medit, & ambulauit in fortitudine illius. Si sæpius hunc panem, ficut decet, fumeremus, magis in via virtutis proficeremus, & ad deltinatam nobis patriam robustius pergeremus.

SEX PRÆCIPVÆ

RATIONES.

*Quare Deus Optimus Maximus
Religionem Minorum sua con-
cesserit Ecclesia.*

Fratres Minores dati, & vocati sunt à Deo, præcipuè vt representent Christum Iesum Dominum nostrum; & tanta ipsius beneficia, tunc à mûdo quasi oblita,

De postu-
latione
hac vide
Vber. l. 5.
c. 3. vitæ
Christi
Sedul. l. 1.
Apol. c. 2.
n. 1. & 2.

- lita, & cōtemp̃ta, vel neglecta, in-
memoriam Christianorū redu-
cant. Et propter hæc ab ipso Fi-
lio Domino nostro Iesu Christo
postulati sunt à Deo Patre suo.
- 1 Et primò dati sunt, vt verbo, &
facto sint testes, & imitatores
p̃cipui suæ altissimæ paupertatis
per omnimodā abdicationē pro-
prietatis, & indebitæ affectionis,
ac pauperem, & humilem vsum
rerum omniū temporaliū; quia
sanctæ paupertatis virtus, & af-
fectus, quasi ab omnibus vbiq;
deserta, & repudiata, ac con-
tempta videbatur, adeò quòd
amplius non inueniebatur, vbi
perfectè, & integrè requiesceret
pes eius.
- 2 Secundò, vt verbo, & facto sint
testes, & imitatores suæ excellē-
tissimæ, & perfectissimæ obediē-
tiæ, quæ non solū Deo Patri suo
obediēs factus est prò nobis vsq;
ad

ad mortem Crucis, & etiam parentibus suis, sibi longè inferioribus, videlicèt, Sacratissimæ Virgini Matri suæ, & B. Ioseph Luc. 2.
 Patri putatiuo subditus esse voluit; sed (quod maius est) malis etiam Principibus, & Sacerdotibus obedire voluit, & docuit Mat. 23.
 obedire, dùm censum Cæsari reddidit, & reddendum iussit, & eum de Scribis, & Phariseis malis, populum regentibus, dixit, Matt. 23.
 Quæcumque dixerint vobis, facite, opera autem eorum nolite Vide col lat. 4.
 facere. Quia quantò contemptibilior præsidet, tantò magis obedientia subditi placet, & obediens meretur: maximè si talis obediens nō sit causa promotionis, nec cōtinationis talis mali, & insufficiētis Prælati. Et perfectissimus, ac Euāgelicus obediendi modus, & gradus est, obedire propter Deum talibus, & alijs, non
 so-

solū in his, quę quis promittit ex Regula obseruare, sed etiā in omnibus, quę non sunt cōtraria animę, & Regulę suę, sinē alia limitatione, vel repressiōe facultatis, aut iurisdictionis, vel obedientię regularium Prælatorum suorum.

Vide.

Reg. 2.

cap. 10.

3 Tertiō, vt sint testes, & imitatores despectus, & humilitatis Christi per contemptum omniū bonorum, & promotionum, ac vanitatum mundi, & per veram abiectiōem, mortificatiōē, & contemptum sui ipsorū propter Deum.

4 Quartō, vt sint testes, & sequaces verbo, & opere suę tantę charitatis, & affectiōis ad salutem omnium animarum, per mundū discurrendo, ac verbo, & exemplo prædicando, atquē animas, ipsius Christi pretioso Sanguine redemptas, ad ipsum verum

Grea-

Creatorem, & Pastorem, ac Redemptorem animarum ducendo.

5 Quintò, vt sint testes, & imitatores suæ sobrietatis, poenitentiz, mititatis, condescendentiz, & misericordiz, atque puritatis per moderatam abſtinentiam, & ieiunia, ac labores; & per piam, ac charitatiuam condescensionem, & subleuationem, afflictorum, & receptionem, ac sanationem infirmorum peccatorum, ac corporis, & animę nitiditatem, ac puritatem.

6 Sextò, vt sint testes, & speciales contemplatores, & imitatores, ac prædicatores suæ tantę passionis, ac mortis, & beneficiorum tantorum suæ benedictę Incarnationis, vitę, & mortis ipsius, & tantę nostrę redemptionis, nõ solum per iugem, & frequentē meditationem, & recordationē
tan-

tantorum dolorum interiorum,
 & exteriorum ipsius, & pijsimæ
 Matris eius, sed etiã per verã,
 & spontaneam tolerantiam om-
 nium contrarietatum, & tribu-
 lationum interiorum, & exterior-
 um, atquẽ vilipensionum, & do-
 lorum prò nomine eius sanctif-
 simo.

Beati igitur fratres illi, qui, quan-
 tum in se est, in omnibus his se-
 quuntur Dominum nostrum,
 Iesum Christum, & Sanctissimã
 eius Matrem in hac vita: quia in
 morte, & in iudicio cum ipso
 Capite suo in acie, & socie-
 tate verorum Christi militum,
 & specialium imitatorum eius,
 gloriosi apparebunt; & Christo,
 & Apostolis assidebunt omnes
 tribus terræ iudicantes, idest, sē-
 tentiam Iudicis approbantes, iu-
 xtà illud: Amen dico vobis:
 quòd vos, qui reliquistis omnia,
 &

Mat. 19.

& secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede Maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israel. Igitur Fratres in Christo dilectissimi, & desideratissimi, propter Deum intelligite, & videte vocationem vestram, & quare Minores estis vocati, quia non ut maiores, sed ut humiliores, & abiectiores omnibus, atque inferiores propter Deum esse contendatis in præsentì, ut hinc in gratia, & in futuro in gloria maiores esse possitis. Et Domino Deo nostro, qui tam benignè finè vestris meritis ad tanta, & tam sublimia vos elegit, & vocavit, grati estote, & contendite ambulare ea vocatione, qua vocati estis, non retrò aspiciendo, sed de virtute in virtutem proficiendo; indubitanter tenendo, quòd

quòd si hæc secuti fueritis, & Christi Passionum socij, & contemplatores fueritis, eritis & cōsolationum, & prò momentaneo labore præsentis vitæ, præmium certum, & inæstimabile, tandèm cum Christo recipietis. Quod Dominus ipse pius meritis suæ sanctissimæ Passionis, Mortis, & Glorificationis, ac intercessionibus suæ Sanctissimæ Matris, & omnium Sanctorum, & Sanctarum, misericorditer concedat. Amen.

O P V S C V L V M

Decem perfectionū
veri Religiosi , &
perfecti Christiani .

- 1 **P** R I M A perfectio boni Religiosi est , quòd toto conamine , & totis viribus nitatur ad dolendum prò peccatis, & libenter illa confiteatur , & sine mora; & postea caueat prò posse, nè in eadē, vel altera incidat.
- 2 Secunda, quòd omnem creaturam suprà se ponat, & se sub tūs. Ratio e^a, quia offenderet illum magnum Dominum , qui fecit omnem creaturam , & qui tantum honorauit nos, quòd amore nostri assumpserat carnem humanam, qua assumpta participauit

M m

uit

uit omni creaturæ. Ob hoc ergò debet bonus Religiosus , aut perfectus Christianus obedire bono corde , & bona voluntate omnibus , non tantum maiori socio, vel pari , vel minori , sed etiam omni creaturæ, secundum quod licuerit sibi .

- 3 Tertia, quòd cor suum ab omni mundana, & humana creatura eradicet, nec quærat , aut inueniat fundamentum , aut radicem , nisi in illo , qui fecit sibi cor ; sed confuescat cor suum , proijcere in ipsum Deum, & de facibus terrenis frequenter eleuare, ità quòd sinè poena, quando cumquè voluerit , reuertatur ad Christum cogitando , & afficiendo se ad cordis Creatorem ; & intentus sit in omni loco , & tempore altissimo benefactori . In oratione, aut dicat culpam , de malis perpetratis, aut desideret,

ret, & petat bona, quæ ei deficiunt, aut reddat gratias de bonis sibi collatis, aut de malis, & tribulationibus, quæ sibi eueniunt, & credat, Deum benignum, propter delictorum, aut corporis castigationem, permittere illa sibi euenire.

- 4 Quarta, quod tantam habeat patientiam, quod illum, qui sibi malum aliquod fecerit, vel dixerit, conetur plus diligere, & amare ex toto corde, & ex bona voluntate ei libentius seruire, sine omni amaritudine cordis. Quia sicut Deus ex vera liberalitate omnia bona sibi tribuebat, ita omnia mala credat eum occulte permittere ad hoc, ut peccatori sua ostendat peccata, & ipse ea cognoscat, & aduertat, sicque leuiter in presenti puniat, ut non flagellet durius in sempiternum. Illum igitur, qui

M m 3 ma-

malū sibi fecit, aut de ipso malum aliquod dixit, multum diligat, quia mediante illo, tamquam nuntio, Deus magnum bonum illi conferet; & tamquam membrum, & retinaculum, quo mediante Deus benignè eum detinet, nè in ipsum profundum abyssi proiciatur, aut mundus impingat, aut diabolus decipiat; & tamquam terforium, quo mediante, eum Deus tergit, & tamquam instrumentum, & dolabrum, quo eum Deus dolat, & perficit.

- 5 Quinta, quòd diligat omnes bonos, & omnibus malis compatiatur, ac honoret omnes, & se omnibus viliorē reputet, etiā ipsis pessimis postponendo. Et hoc, quia nescit vtrum bonum, quod ipse facit, Deo placet, aut vtrum in eo perseuerabit, nec similiter novit finem,

ad

ad quē ille ali⁹ possit deuenire.
 Ob hoc nullum in corde suo iudicet, nec de ore suo malum, aliquod de altero proferat. Et quando malum alicuius audierit ab aliquo, illum excuset, vel non latetur de murmuratione, sed tristem se ostendat, & sagaciter verba dicentis in aliam materiam diuertat..

- 6 Sexta, quod amet multum reprehensionem, & reprehensionem: & si malum aliquod de ipso ille, qui reprehendit, dixerit, totum concedat, si verò bonum, quod in illo fuerit, laudatur, excuset se, & dicat, quod nihil boni facit; in mente tenens, quod Deus omne bonum facit, & dat etiam voluntatem faciendi.
- 7 Septima, quod omnibus libenter seruiat, & vix ab aliquo sibi seruari acquiescat, reputans se indignum omni seruitio; recor-
- de

Matt. 20.

deturquè , quòd non venerat
Christus ministrari, sed mini-
strare . Si ergò aliquis seruiert
ei in aliqua necessitate, in corde
suo gratias agat Deo, qui illi de-
derat voluntatem seruiendi, &
posse.

8 Octaua, quòd studeat recogi-
tare omnia beneficia sibi , vel
alijs quibuscumque creaturis fa-
cta , & prò omnibus gratias re-
ferat Deo, & pòst humiliet se ,
dicendo: Quis sum ego, qui prò
alijs gratias refero, cùm non
sufficiam referre eas prò mini-
ma parte boni, quod mihi Deus
fecit, & maximè cùm sim tam
praua creatura? & sic annihilat
se .

9 Nona, quòd sollicitam habeat
linguæ custodiam, quæ comple-
mentum est omnium bonorum,
& sinè qua perditur omne bo-
num; & linguam suam custodiat
non

nō tantū à verbis malis, siuè
nociuis, falsis, & inhonestis, sed
etiā à superfluis, & vanis, quæ
deuotionem cordis euacuant.

10 Decima, & vltima, quòd super
omnia caueat, vt in omnibus
verbis eius reluceat veritas, bo-
nitas, & humilitas; quia verbum
hominis debet incipere à veri-
tate, proficere in bonitate, ter-
minari in humilitate, & mensu-
rari breuitate, quia verbum
abbreviatum fecit Dominus su-
per terram.

Deo gratias.

CAN-

Cantica tria, quæ B. Pater
materno cecinit idioma-
te, vt communis fiant iu-
ris, latina reddita, hæc su-
bijciuntur..

Canticum I. Fratris Solis.

Altissi-
mo &c.
Pag. 319.

Altissime, Omnipotens, bone
Domine, tuæ sunt laudes, glo-
ria, honor, & omnis benedictio.
Tibi soli referendæ sunt, & nullus
homo dignus est te nominare.
Lauderis Domine Deus meus
propter omnes creaturas tuas, &
specialiter propter honorabilem
fratrem nostrum Solem, qui die-
scere facit, & nos illuminat per lu-
cem pulcher est, & radians, & ma-
gni splendoris, & tui Domine
symbolum præfert. Laudetur Do-
minus meus propter Sororem
Lunam, & Stellas, quas in cœlo

creas

creavit claras, & bellas. Laudetur Dominus meus propter fratrem vêtum, aerem, nubes, serenitatem, & propter omnia tempora; per quæ omnibus creaturis ministrat alimentum; Laudetur Dominus meus propter sororem aquam, quæ est multum utilis, humilis, pretiosa, & casta. Laudetur Dominus meus propter fratrem ignem, per quæ noctem illuminat; ille roseus est, rutilus, inuictus, & acer. Laudetur Dominus meus propter nostram matrem terram, quæ nos sustentat, & alit, & producit varios fructus, & varicolores flores, & herbas.

Lauderis mi Domine propter illos, qui pro tuo amore offensas dimittunt, & patienter sustinēt tribulationem, & infirmitatem. Beati illi, qui in pace sustinuerunt, quia à te Altissime coronabuntur.

Lauderis mi Domine propter
for

fororem nostram mortem, quam
nullus vivēs potest evadere. Vā
illis, qui moriuntur in peccat
mortali! Beati illi, qui in hora
mortis suæ inveniunt se confor
mes tuæ sanctissimę volūtatī, mor
enim secunda non poterit eis no
cere. Laudate, & benedicite Do
minum meum, gratificamini, & se
uite illi omnes creaturæ cum ma
gna humilitate.

*Canticum II. quod latinum fecit
Henricus Chisellius Antuer
piensis.*

In foco
amor,
&c. pag.
324.

Vssit ardenti mea corda flāma.
Vssit ardēti mea corda flāma.
Ignis amoris.
Vssit ardenti mea corda flamma
Gratior sponsi species nouelli,
Annulū quādō dedit Agnus insōs:
Ast vbi me carcere clausit arcto,
Illicet ferro feriens acuto,
Rupit impresso mea corda telo:
Vf

Vsist ardenti mea corda flamma

Ignis amoris .

Rupit impresso mea corda telo,

Corpus ingenti cecidit sub ictu :

Leetus è pulchra calamus phare-

Viribus missus validis, quiete (tra,

Pacis excussa, tulit arma belli:

Torreor dulci exanimatus æstu.

Vsist ardenti mea corda flamma

Ignis amoris .

Torreor dulci exanimatus æstu.

Mitte mirari, fuit hic amantis

Impetus teli, quod acuta ferro

Cuspis oblongo tegit, atq; lato;

Percutit pectus, pedibusq; centum

Extat infixo grauis hasta ligno .

Vsist ardenti mea corda flamma

Ignis amoris .

Indè telorum subiêre nimbi ,

Et procellosæ furit ira pugnae :

Munior velox rutilante parma ;

At magis crebro feriente ferro ,

Lucido incasum te go pectus ære ;

Me nimis forti lacerante dextra .

Vf

Vísit ardenti mea corda flamma.

Ignis amoris.

Tá potenti ardore vibrabat ictus,
Duxerim vt vanum excipere in-
gruent es, (morti;

Fugerim & certæ occubuisse
Bella non æqua ratione tentas,
Clamo; at is fortes iterando pu-
gnas,

Mouit inuicta noua bella dextra.

Vísit ardenti mea corda flamma.

Ignis amoris.

Saxa plumbato iacit acta missu;
Saxa, quæ pondo grauiora mille,
Sicut æstiuæ rabies procellæ,
Densa non vilo numeranda sensu.
Vndiq; expositum petiére pectus,
Irrito numquàm recidente nisu.
Vísit ardenti mea corda flamma.

Ignis amoris.

Irrito numquàm cecidére nisu
Missa tam docta iaculantis arte.
Iàmq; prostratos vigor oís artus:
Liquit, & corpus lacerum refracti

Fur

Fugerant sensus; iacui supinus,
Pallida, exanguis, velut umbra
mortis.

Visit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.

Pallui exāguis, velut umbra mortis;
Non tamēn dulci fugiente vita,
Gaudio at cūctos inhibēte sensus,
Fortis hinc vires reuoco priores,
Et citus vestigia sector alma,
Quæ viam celsi referant Olympi,
Visit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.

Pristinæ postquā rediēre vires,
Armor, & Christo pia bella porto,
Fertiles eius peragrandō campos:
Obuiū amplectens auidis lacertis,
Implico nunquā pereunte nexu,
Impetus tanti generosus ultor.
Visit ardenti mea corda flamma
Ignis amoris.

Vindice at postquā pia bella
dextra

Ritē confeci, propero citatus
Pacis

Pacis immotæ stabilire leges ;
 Namq; sinceri meus igne amoris
 Arferat Christus : placida èn q̃ete
 Tàm fruor, solamine iàm perenni
 Roborat mitis mea corda Chri-
 stus.

Vs̃it ardenti mea corda flamma,
 Vs̃it ardenti mea corda flamma
 Ignis amoris.

*Canticum III. quo S.P. eleganter de-
 scribit amoris vehementiam, vario
 carminis genere latinum reddidit,
 ex suo in Franciscū affectu, Iaco-
 bus Lampugnani Italus ex So-
 cietate IESV.*

IAMBICI TRIMETRI.

Quid vulneratū perdis ò amās
 amor ? (flagrat,
 Mihi cor reuulsū facibus æternis
 Facibus amoris. Nuspiā tutū malè
 Reperit quietem ; vincla præcidūt
 fugam ;

Vri-

Amor
 de cari-
 tad. &c.
 pag. 325.

Vritur, & ardet: qualiter ceræ solet
Populante flamma mollis absumi
globus. (uens perit,

Et vita mors est: moritur, & vi-
Languetq; moriens: dumq; medi-
tatur fugam,

Fornace media conditū sese videt,
Quò rapior eheu, qui dolores me
manent? (ò amor!

Tanti est amoris ignis; ò amor,
Nescius amorem, nempè inexper-
tum mihi, (bonum,

Olim expetebā, melleum credēs

-2. Inanzi
ch'io,
&c.

Dulcedinisq; pace poscebā frui.

At pēna, quæ me torquet inson-
tem; insciam;

Tantos dolores egonè speravi mi-
ser? (ces.

Diræ perusta corda disceindunt fa-
Aperire nequeo voce, quod patior
malum.

Amore morior, cordis & viduus ge-
mo,

ANA

ANACREONTICI.

3. Hò per
auto &c.

M Ihi corda vulsa nupèr
 Abiêre, passa vulnus
 Manibus superni amoris.
 Et viuo mentis expers,
 Experquè sentiendi.
 Iàm forma sordet omnis,
 Et pulchritudo sordet.
 Dites valete campi,
 Lautæ valete mensæ,
 Luxusquè delicati.
 Posthac valete gemmæ,
 Auriquè fulgurantis,
 Et fulminantis orbes.
 Me sola amoris arbor,
 Plantata corde summo,
 Fructu beat beato.
 Hîc me repentè totum
 In alterum nouauit.
 Reiecit & priorem
 Mentem, vigorem, amorem.
 Mercarer vt tenellum

Per cõ
Pena, etc

Ni

Nihil mihi reliqui.
 Quin & creata cuncta,
 Gazas, opes, & aurum:
 (Si gazam, opes, & aurum,
 Et quidquid est bonorum
 Rex ipse possiderem)
 Darem volens, libensquè,
 Mercarer vt tenellum.
 Sed me fefellit ille
 Amore fauciatum.
 Quid stulte, quid querelas,
 Quid vana, verba fundis?
 Emancipatum amori,
 Diuenditumquè iam me
 Pretium reliquit omne.

ELEGIAC.

D Vlcis amicitia: iuncti mihi 5. Crede-
name, &c
 fœdere quondam
 Insanis dudum vocibus vsquè
 sonant.
 Ah, gressum reuoca, infelix, quò
 pergis amice?

N

Ne

572 O P V S C.

Nescia turba Dei est, turbaque
amoris inops.

Parcite, clamosi me diuexare
fodales,

Nam quid ego Domini seruus
amoris agam?

Montani antè rigor poterit molle-
scere saxi,

Quàm rex è nostro corde rece-
dat amor.

Vrit amor, me torquet amor, sum
factus amori

Alter amor : nostri est victor
amoris amor,

g. Foco,
ne ferro,
&c.

Hunc mihi non unde, non flamma,
nec auferet ensis;

Non dolor hunc nexum dissolu-
isse queat.

Quò rapior? via nulla patet, morti-
què, doloriquè,

Et subitè celsò è vertice cuncta
iacent.

O anime, ad culmen qui te vexere
bonorum?

Chri:

Christus amor. Christi pectora
dulcè tene.

ANAPÆSTICI.

OMnia sordent, quidquid & æther 7. Io non
posso ve-
der, &c.

Magno circum ligat amplexu,
Et quidquid humus fecunda
parit

Diuite vena. Dulcis Iesu

Propter amorem nil dulce mi-
hi est.

Aurea Phæbi lampas, amænæ

Regia lucis, iubare exuta

Penè videtur. Facit hoc Christi

Nitidus multo lumine vultus.

Arguat ergò nullus amantem,

Si videt inopem mētis amante; 8. Nullo

Iā nulla valent vulnus amoris, dōca, &c.

Nulla catenas pellere corda.

Quin agè quisquis miserum in-
culas.

Reputa tecum, quid cor possit

N n 2 Di-

574 O P V S C.

Diuina pati tela, vel ignes.

O si quisquam conscius esset

Vulneris huius! siquè doleret

Miserans nostros pectoris æstus:

SAPPHICI.

9. Che
Celo, &c. **C**lamat æternum polus, atque
tellus;

Omnia & clamant: Amor. O
amorem,

Quisquis es, pleno bibe cordis
haustu.

10. Amor
voglio
più &c.

Plura donarem, modò plura
possem;

Omnium nudus, tibi blandiēti,
O vetus semper noua pulchri-
tudo.

Pulcher Iesu.

11. Vegā-
do tal
&c. **T**u rapis mentem mihi, cor lique-
scit.

Instar & ceræ fuit innocenter.

Mercium quale est genus hoc?

Iesu

12

Induant vt se mea corda , semet
Exuūt? nosco genus: est Amoris
Aurea merces.

IAMBICI DIMETRI.

D Vlcedo mentem colligat , 12. Liga-
Et mens in amplexus ruit. ta è, &c.

Quantòquè pulchritudinem
Magis intuetur, vritur,
Christoquè semet induit
Oblita semet, omnia
Exuta, sed non indiga.

Induta Christum, numini 13. In-
Coniuncta, penè nūmen est, Christo
Omnemquè suprà verticem &c.

Ditata Christi gratijs
Regina sceptrā possidet.

Nunc ergò mæror diffuge,
Sentina namquè est criminum
Exhausta: priscus occidit
Homo: recessit pestilens
Foetor: medela constitit.

Christo innouatus exui 14. In-
Christo
&c.

Na 2 An-

576 O P V S C.

Antiqua vitæ nomina.
Sed nempè tanti flammeus,
Amoris ignis est mihi;
Cor penè cultro finditur,
Dùm mens calore absumitur.
Me Christe pulcher attrahis,
Amplector illum, & clamito,
Amore da, da, vt occidam.

15. Per ti
amor &c
16. Ref-
guarda,
&c.

Amore victus langueo,
Et semiuiuus ardeo.
Tu si recedis, ò Amor,
Non lacrymis, non fletibus,
Suspirijs, singultibus
Cor inquietum temperat,
Donec redibis, ò amor.
Quid ergò, quid moraberis?
Ah, vulneratum respice.
Tantos dolores perpeti
Mens fauciata pernegat.
Qui sim, vel vbi, vel qd loquar,
Meditèrquè, agamq; nescio.
Vt mentis expers compita
Pererro, sepè spiritum
Languore fractus vix traho.

Im

Imparquè iam doloribus
 Mihi cor meum furantibus,
 Quæ sint agenda nescio,
 Quin & rogatus audio;
 Num Christe amorem com-
 probes;
 Non actuosum? si improbas,
 Esse actuosus non queo.

17.. Cor
 me fura-
 to, &c.

ASCLEPIADEI:

I Am facundus eram: nunc taci-
 turnitas.

18. Sappi
 parlare &c.

Vocem surripuit. Quin vigiles
 modò

Conniuent oculi. Dùm taceo,
 loquor,

Euinctus fugio. Desilio simul,
 Atquè vnà salio. Deprimor, op-
 primo.

Proh rerum facies monstraquè ma-
 xima,

Nullis visa locis! Quid patior
 miser?

Diuinis pereunt corda caloribus;
 Nn 4 Ad

Ad hæc ita Christus respondet.

HEXAMETRI.

19. Orde
na que-
ste, &c.

Pone modum tu, quisquis amas,
malesanus amoris:
Ordine gaudet amor, nam gaudet
& ordine virtus.

Quæsitum inuenias qua me ratio,
ne, docebo.

Carpe viam virtutis amans, Co-
mes addita virtus

Dux erit vna viæ: veterem obli-
uiscere cultum,

Virtutisque sacram generosior
indue vestem.

Me mulcet moderatus amor:
compesce furentem.

Sic decus arboribus præbêt sua
pendula poma;

Et pretium sobolis, frondosa est
gloria matris.

19.
Tutte le
cose, &c.

Aspice cuncta manu, & verbo fa-
bricata potenti

Pon-

Ponderibus dimensa suis, numeroque, modoque,

Et finem sortita suum. Sic vertitur ordo

Legibus his, atque hunc servat Natura tenorem.

Hunc magis servat amor. Nimirum cur ignibus ergo

Desipis, aut quæ te dementia cepit amantem?

Comprime vesanos malefani pectoris æstus.

*Subijcit Anima, vel sanctus
Franciscus.*

PENTAMETRI.

COr mihi furatus cogis habere modum:

In te mutato quid superesse potest?

Sic igne in medio ferrea massa calet;

Aere sic vestit sole micante iubar.

Sic

21. Chris
sto lo cor
&c.

380 O P V S C.

Sic perit ipse aer, sic perit ipse
calybs,

Haud aliter mentem Christer-
soluis amor.

te. Ma-
da che
perde,
&c.

Quid mens, quid faciat non po-
tis ipsa sui?

Si te Christer refert mens mea,
facta tua,

Culpa tua est, quidquid victus
amore gero.

Desipio? per te sum rationis
egens.

Mentis inops? Amor est, qui fa-
cit esse inopem.

ANACREONTICI.

89. A tal
fornace,
&c.

IN igne cū locabas,
Si temperantem amabas.
Tenelle me coquebas,
Quid grandior patrabis?
Hanc semitam parasti
Amor mihi, Quod errem;
Tua omnis ergo culpa;

T

Tu vulneratus ipse
 Amoris es sagittis.
 Te deuocauit æthra,
 Terrisquè collocauit,
 Nudumquè, pauperemquè,
 Non tecta, non agelli
 Nouère possidentem;
 Vt diuites egestas
 Tua, Christe, nos bearet.
 Ardes amore viuens,
 Et occidens amore.

24. Te
 dalla-
 mor, 86.

Ibas amore victus
 Ceû ebrius per orbem:
 Prædaquè te triumphans
 Amor superbiebat,
 Amore nil vacabat,
 Tuquè ipse te vacabas.
 Et templa cum subisses,
 Sic voce personabas:
 O qui sitis, adesto,
 Ades hûc; sitim leuabo,
 Mercede qua bibendi.
 Amore, amore, amore.

25. Come
 ebrio, 86.

HO.

HORATIANI.

26. Con-
sapiencia
&c.

Non sempiternæ vis sapientiæ
Coelauit ignes pectoris au-
reos,

Quin sæpè versares amoris
Largus opes, grauidumq; cornu.
Te lapsum olympo Virginis in-
finum

Amor puellum, non caro ve-
stijt.

Amore captus tu subisti
Quadrifidæ mala signa quercus,
Hæsere voces, verbaquæ faucibus
Amoris ergò, cum taciturnior
Causam tueri denegasti
Iudicio expositam profano.

Tu nempè amoris victima nobilis
Esse expetebas. Insuperabilis
Sic robur immortale dextræ
Vinxit amor, latebrisquæ clausit.

GLY.

GLYCONICI.

E Rgò, si facit ebrium,
 Si mentis facit impotem;
 Si vires amor eripit;
 Amor te quoque perdidit,
 Iniecit tibi vincula,
 Ademitquè potentiam.
 Contrà queis ego viribus
 Nitar? Quid mihi roboris,
 Has vt sustineam faces?
 Qui me desipere impulit,
 Hic mentem eripuit tibi.
 Qui me languidulum facit,
 Te imbellem quoque reddidit,
 Nolo, nec queo perpeti
 Amoris fera praelia.
 Vicisti Pater optime.
 Do manus Amor, accipe.
 Iàm sententia constitit,
 Amore vt peream breui,
 Iàm solamina respuo,
 Amore at cupio mori.

37. Don-
 ca Iesu
 &c.

28. Eql-
 lo amore
 &c.

IAME

IAMBICI TRIMETRI.

29. Amor
amore,
&c. **A** Moris vnum nomē, os, & cor
sonat.
Amore cor liquiescit. O amor,
mori
Amore me permitte. Iesu amor,
ò amor,
Iam teneo portus, æqueris vic-
minas.
O amor Iesus, ò amor, quantas
faces!
O amor Iesus, ò amor, vita au-
fugit.
Da, da beatos dulcis amplexus
amor.
Muter in amorem; deferam me-
met mihi
Mortuus, amori viuus, atquē a-
mor nouus.
Amor, ò amor, amor, omnia ex-
clamant, Amor:
Magis expetit, quò magis amā-
tem

tem reple.

O circulus

Tu cordis es:

Tu vestis es,

Et dulcis es.

O amor, amor,

O amor, amor.

IAMBICI.

M Oriar amore, moriar:

O languor meus,

Beata mors, æquorquè dulcitu-
dinis,Immerge memet; ingraue, pro-
fundo obrue.Cor dissipatur, fo amor, amor, o
amor!Tu vita cordis huius, o amor,
animæSponsus es Iesu dulcis. Ample-
xi in tuoMoriar, amor mi. Si pius, si dul-
cis es,

Fac

596 O P V S C.

Fac muter in te. Moriar: ò felix
dolor!

Vbi sū? Quid hoc est? spes mea,
ò Iesus amor.

Quiesce amor,
Et dormi amor.

F I N I S.

I N D E X OPUSCULORVM, partitionum, & Ca- pitulorum.

T O M I P R I M I.

1	E Pistola ad vniuersos Christi fideles. pag.	1
2	Alia ad eosdem .	2
	Cap. I. Exordium Epistolæ, & causa scri- bendi.	3
	Dè fide, & imitatione Christi Domini. pag.	3
3	Maledictos esse diuina mandata præ- uaricantes; benedictos verò Deum di- ligentes.	6
4	Dè confitendis peccatis, & Eucharistia sumenda.	7
5	Dè facienda penitentia, & proximo a- mando.	8
6	Dè iustitia cum misericordia admini- stran-	

I N D E X.

stranda, & de eleemosyna elargienda. 8	
7 De abstinentia, & honore Ecclesiasticis impendendo. 9	
8 De vero Religioso, & perfecta obe- dientia. 10	
9 De benignitate Prelati erga subditos. 11	
10 De humilitate, & de miseria corporis, & felicitate spiritus. 12	
11 De Christo Salvatore laudando. 14	
12 De cecutione, & deceptione peccato- ris. 15	
13 De infœlici morte peccatorum. 17	
Peroratio. 19	
3 Epistola ad B. Antonium de Padua. 20	
4 Epistola ad B. Claram, & cœteras So- rores Sancti Damiani. 20	
5 Epistola ad easdem. 21	
6 Ad Fratrem Eliam Vicarium Genera- lem. 22	
7 Ad eundem. 24	
8 Ad Generalem Ministrum Fratrum Minorum. 25	
9 Ad Prouinciales Ministros eorumdem. pag. 28	
	10 Ad

I N D E X.

10	Ad Capitulum Generale .	29
11	Ad aliud Capitulum Generale .	30
12	Ad Sacerdotes totius Ordinis.	34
13	Ad vniuersos Clericos.	41
14	Ad vniuersos Custodes Fratrum Minorum.	44
15	Ad populorum Rectores .	45
16	Ad Fratrem Leonem.	47
17	Ad Dominam Iacobam de Septemfolijs.	48
	Verba Sacrae Admonitiones ad omnes Fratres .	50
	Cap. 1. De fide erga Deum , de reuerentia erga Sacramentum Altaris, & de digna eius susceptione .	50
2	De malo propriæ voluntatis.	53
3	De perfecta obedientia .	54
4	Quod nullus sibi appropriet prælationem.	56
5	Quod nemo superbiat, sed glorietur in Cruce Domini .	57
6	De imitatione Domini nostri Iesu Christi .	58
7	Vt bona opera sequantur scientiam.	59

O o 2 8 De

I N D E X.

8	Dè peccato inuidiæ vitando .	60
9	Dè dilectione inimici .	61
10	Dè castigatione corporis .	61
11	Quòd nemo corrumpatur à zelo malo alterius .	62
12	Dè cognoscendo Spiritum Dei .	63
13	Dè patientia in aduersis .	64
14	Dè paupertate spiritus .	64
15	Dè pace .	65
16	Dè munditia cordis .	66
17	Dè humilitate seruanda in donis Domini .	66
18	Dè compassione proximi .	67
19	Dè humili seruo Dei .	67
20	Dè bono, & vano Religioso .	68
21	Dè inani, & loquaci Religioso .	69
22	Dè correctione patienter suscipienda .	70
23	Dè humilitate .	70
24	Dè vera dilectione	71
25	Quòd serui Dei honorèt Clericos .	72
26	Dè virtute effugante vitium .	73
27	Dè abscondendo bono , nè perdatur .	73
	pag.	

Ver-

I N D E X

Verba ad humilitatem, obedientiam, deuotionem, & patientiam inducen- tia.	74
Dè virtutibus, quibus decorata fuit San- cta Virgo, & debet esse sancta ani- ma.	76
Opusculum dè vera, & perfecta lztiti- tia.	78
Expositio in Orationem Dominicam.	82
Laus Domini Dei altissimi.	85
Oratio B. Patris in suæ conuerſionis ini- tio.	87
Alia præponenda Horis Canonicis.	88
Salutatio ad Virginem Mariam.	90
Oratio ad eandem.	91
Alia ad eandem.	91
Oratio B. Patris prò obtinenda pauper- tate.	92
Alia ad sanctam Eucharistiam.	96
Alia eiusdem ad impetrandum diuinum amorem.	97
Alia eiusdem in infirmitate	98
Alia eiusdem prò commendanda fami- lia.	98
Oo 3	Alia

I N D E X

Alia quotidiana eiusdem.	99
Testamentum eiusdem B. Patris	99
Laus eiusdem Testamenti.	107

TOMI SECVNDI.

P rima Regula prò Fratribus Minoribus.	109
Prologus.	109
Cap. 1. Quòd Fratres debent viuere in obedientia, finè proprio, & in castitate.	110
2 Dè receptione, & vestitu Fratrum	111
3 Dè diuino Officio, & ieiunio.	114
4 Dè Ministris, & alijs Fratribus, qualiter ordinentur.	116
5 Dè correctione Fratrum in offensione.	117
6 Dè recurſu Fratrum ad Ministrum, & quòd aliquis Frater non vocetur Prior.	120
7 Dè modo seruiendi, & laborandi.	121
8 Quòd Fratres non recipiant pecuniam.	123

9 De

I N D E X.

9	Dè petenda eleemosyna.	126
10	Dè infirmis Fratribus.	129
11	Quòd Fratres non blasphement, nec detrahant, sed diligant inuicem.	130
12	Dè malo visu, & frequentia mulierum vitanda.	132
13	Dè præsumptione fornicationis	133
14	Quomodò Fratres debeant ire per mundum.	133
15	Quòd Fratres non teneāt bestiam, nec equitent.	134
16	Dè euntibus inter Saracenos, & alios infideles.	135
17	Dè prædicatoribus.	138
18	Qualiter Ministri, conueniant ad inuicem.	141
19	Quòd omnes Fratres viuant Catholicè.	142
20	Dè confessione Fratrum, & perceptione Corporis, & Sanguinis Domini Nostri Iesu Christi.	143
21	Dè laude, & exhortatione, quam possunt facere omnes Fratres.	144
22	Dè Admonitione Fratrum.	145

O o 4 Oratio

I N D E X.

- 23 Oratio ad Deum, siuè gratiarum actio,
atque ad Fratres exhortatio. 153
- Exhortatio ad Fratres. 159
- Secunda Regula prò Fratribus Minori-
bus. 161
- Prologus.
- Cap. I Regula, & vita Minorum Fra-
trum. 161
- 2 Dè his, qui volunt vitam istam accipe-
re, & qualiter recipi debeant. 162
- 3 Dè diuino Officio, & ieiunio, & quo-
modò Fratres ire debeant per mun-
dum. 165
- 4 Quòd Fratres non recipiant pecu-
niam. 167
- 5 Dè modo laborandi. 167
- 6 Quòd nihil sibi approprient Fratres,
& dè eleemosyna petenda, & dè Fra-
tribus infirmis. 168
- 7 Dè pænitentia Fratribus peccantibus
imponenda. 170
- 8 Dè electione Generalis Ministri huius
Fraternitatis, & dè Capitulo Penteco-
stes. 171

Dè

I N D E X.

9	Dè Prædicatoribus.	172
10	De admonitione , & correctione Fratrum.	173
11	Quòd Fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum.	176
12	Dè euntibus inter Saracenos , & alios infideles.	176
	Laudes secundæ Regule Fratrum Minorum.	177
	Prima Regula Sanctimoniarum Sanctæ Claræ.	179
	Cap. I. Regula, & vita Sororum pauperum.	179
2	Qualiter recipi debeant.	180
3	De diuino Officio, & ieiunio , & quotiès communicent,	184
4	Dè electione Abbatissæ.	186
5	Dè silentio, & modo loquendi ad Locutorium, & ad Cratem.	189
6	Qualiter Sorores non recipiant possessionem aliquam , vel proprietatem , per se , vel per interpositam personam.	192
7	Dè modo laborandi.	193

Quæ-

I N D E X.

8	Qualiter Sorores nihil sibi appropriēt, & de infirmis Sororibus.	194
9	De pænitentia Sororibus imponen- da.	197
10	De visitatione Sororum ab Abba- tissa.	199
11	De Ostiaria.	201
12	De visitatione.	203
	Regula Tertiariarum, siue Fratrum de Pænitentia.	206
1	De modo examinandi volentes intrare Ordinem.	206
2	De forma recipiendi volentes intrare Ordinem.	207
3	De forma habitus, & qualitate indumē- torum.	209
4	Quòd non vadant ad inhonestà conui- uia, & spectacula; & quòd histrionibus non dent.	211
5	De abstinentia, & ieiunio.	211
6	Quoties debent confiteri per annum, & sumere Corpus Christi.	214
7	Quòd non ferant arma impugnationis.	215
	De	

I N D E X.

8	Dè dicendis Horis Canonicis.	215
9	Quòd omnes , qui dè iure possunt , faciant Testamentum.	217
10	Dè pace reformanda inter Fratres , & alios extraneos.	217
11	Quandò molestantur contrà ius , aut eorum priuilegia.	218
12	Quòd caueant , in quantum possunt , à iuramentis solemnibus.	218
13	Dè audienda Missa , & congregatione facienda.	220
14	Dè Fratribus infirmis , & defunctis.	221
15	Dè Ministris.	223
16	Dè visitatione , & correctione delinquentium.	224
17	Dè vitandis litigijs inter se , & cum alijs.	225
18	Qualiter , & per quos , in abstinentijs possit dispensari.	225
19	Quòd Ministri eorum manifestas culpas denuntient Visitatori.	225
20	Qualiter in prædictis nemo obligetur ad culpam mortalem.	226

TOMI

I N D E X

TOMI TERTII.

Collatio 1. Consolatoria ad Fratres. 227

2 De vocatione Fratrum Minorum, & de prædicando verbo Dei. 229

3 De religiosa habitatione in eremitorijs. 232

4 De vera obedientia. 234

5 De sancta paupertate. 235

6 De vitando mulierum aspectu, & conuersatione. 237

7 De petenda eleemosyna cum fiducia. 239

8 De discretione in corpore alendo. 241

9 De indiscreta æmulatione in abstinentia fugienda 243

10 De tolerandis quantisper necessitatibus. 244

11 De lætando spiritualiter in Domino. 245

12 De humilitate, & pace erga clericos seruanda. 246

De

I N D E X

13	Dè cognoscendo sermo Dei.	248
14	Quid Deo magis placeat, orare, an
prædicare.	249
15	De literis incumbentibus, & Doctori-
bus.	251
16	De vanis, & tumidis Prædicatori-
bus.	253
17	De conditionibus, & laude boni Præ-
dicatoris.	257
18	De murmuratione, & detractione.	259
19	Quòd Fratres non vocentur Magi-
stri.	262
20	Quæ bona proueniât Ordini ex subie-
ctione ad Ecclesiam,	263
21	De tribulationibus Religionis, &
Regulæ sectatorum.	264
22	De sancta conuersatione inter fide-
les.	266
23	Quomodo procedendum sit ad infi-
deles.	268
24	De meditanda assidue Christi Passione.
pag.	270
25	Quare postquam Generalis officium
deposuit, tolerauerit Fratrum defe-
ctus.	275

I N D E X

26	Dè conditionibus quibus insigniri debet Minister Generalis.	278
27	Dè conditionibus Ministrorum Provincialium:	284
28	Qualiter conuersandum sit in Monasterio Sanctæ Mariæ de Angelis, & quòd nullatenus à Fratribus dimittatur.	285
	Officium Passionis Dominicæ.	289
	Canticum Solis.	319
	Canticum 2. De effectibus diuini amoris.	322
	Canticum 3. Dè vehementia eiusdem	325
	Apophthegmata LVII. 341. & inde ad pag.	383
	Familiaria colloquia XLI. 384. vsque ad pag.	449
	Prophetiæ XVI. 450. vsque ad	472
	Parabolæ II. & exempla V. 473. &c.	
	Benedictiones VII. 488. vsque ad	497
	Oracula XXX. 499. vsque ad	517
	Sententiæ communes XVI. 518. &c.	

A P

I N D E X

APPENDICIS OPVSC.

Dubiorum.

S ermo 1. De humilitate, & patientia.	520
2 Contra peccata mortalia.	522
3 De bono eleemosynæ.	524
4 De amore inimicorum.	527
5 De perfecta obedientia.	528
6 De animæ æstimatione, vel dignitate.	532
7 De Sacerdotum obligatione.	534
Sex præcipuè rationes quare Deus Optimus Maximus Religionem Minorum suæ concesserit Ecclesiæ.	537
Opusculum decem Perfectionum veri Religiosi, & perfecti Christiani.	545
Cantica tria B. Patris ab alijs latina red- dita.	
Cant. 1. Fratris Solis.	562
Canticum 2.	564
Canticum 3.	568

F I N I S.

